ALLAH'IN İSİMLERİ

**O Allah ki, O'ndan başka ilah yoktur.
Melik'tir; Kuddûs'tur; Selam'dır; Mü'min'dir;
Müheymin'dir; Aziz'dir; Cebbar'dır; Mütekebbir'dir.
Allah, (müşriklerin) şirk koştuklarından çok yücedir.
(Haşr Suresi, 23)**

**O Allah ki, yaratandır, (en güzel bir biçimde)
kusursuzca var edendir, 'şekil ve suret' verendir.
En güzel isimler O'nundur. Göklerde ve yerde olanların
tümü O'nu tesbih etmektedir. O, Aziz, Hakimdir.
(Haşr Suresi, 24)**

HARUN YAHYA

Bu kitapta kullanılan ayetler, Ali Bulaç'ın hazırladığı
"Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Anlamı" isimli mealden alınmıştır.

1. baskı: Eylül 1998
2. baskı: Nisan 2000
3. baskı: Şubat 2002
4. baskı: Kasım 2002
5. baskı: Aralık 2004
6. baskı: Kasım 2005
7. baskı: Ekim 2006
8. baskı: Eylül 2008

ARAŞTIRMA
YAYINCILIK

Talatpaşa Mah. Emirgazi Caddesi
İbrahim Elmas İşmerkezi
A. Blok Kat 4 Okmeydanı - İstanbul
Tel: (0 212) 222 00 88

Baskı: Seçil Ofset / 100. Yıl Mahallesi
MAS-SİT Matbaacılar Sitesi
4. Cadde No: 77 Bağcılar-İstanbul
Tel: (0 212) 629 06 15

www.harunyahya.org - www.harunyahya.net

İÇİNDEKİLER

HAKK
HALIK
HALİM
HAMİD
HASİB
HAYY
KABID
KABİL
KADİ
KADİM
KADİR
KAFİ
KAHHAR
KAİM
KARİB
KASİM
KAVİ
KEBİR
KERİM
KUDDÜS
LATİF
MAKİR
MALİK-İ YEVMİD-DİN
MALİK-ÜL MÜLK
MECİD
MELCA
MELİK
METİN
MEVLA
MUAHHİR/MUKADDİM
MUAZZİB
MUHİT
MUBKİ / MUDHİK
MUVEFFİ
MUHSİ
MUHSİN
MUHYİ
MUKALLİB
MUKMİL
MUKTEDİR

MUNTAKİM
MUSAVVİR
MÜBEŞŞİR
MÜBEYYİN
MÜDEBBİR
MÜM'İN
MUCİB
MÜHEYMİN
MÜTEALİ
MÜTEKEBBİR
MUSEVVA
MÜSTEAN
MUTAHHİR
MÜYESSİR
MÜZEKKİ
MÜZEYYİN
MÜZİL
MUĞNİ
NASIR
NUR
RABBİL ALEMİN
RAFİ
RAHMAN-RAHİM
RAKIB
RAUF
REZZAK
SAMED
SADIK
SAİK
SANİ
SELAM
SEMİ
ŞAFİ
ŞEFİ
ŞARİH
ŞEHİD
ŞEKÜR
TEVVAB
VAHİD
VARİS

OKUYUCUYA

• Bu kitapta ve diğer çalışmalarımızda evrim teorisinin çöküşüne özel bir yer ayrılmasının nedeni, bu teorinin her türlü din aleyhtarı felsefenin temelini oluşturmasıdır. Yaratılışı ve dolayısıyla Yüce Allah'ın varlığını inkar eden Darwinizm, 150 yıldır pek çok insanın imanını kaybetmesine ya da kuşkuya düşmesine neden olmuştur. Dolayısıyla bu teorinin bir aldatmaca olduğunu gözler önüne sermek çok önemli bir imani görevdir. Bu önemli hizmetin tüm insanlarımıza ulaştırılabilmesi ise zorunludur. Kimi okuyucularımız belki tek bir kitabımızı okuma imkanı bulabilir. Bu nedenle her kitabımızda bu konuya özet de olsa bir bölüm ayrılması uygun görülmüştür.

• Belirtilmesi gereken bir diğer husus, bu kitapların içeriği ile ilgilidir. Yazarın tüm kitaplarında imani konular Kuran ayetleri doğrultusunda anlatılmakta, insanlar Allah'ın ayetlerini öğrenmeye ve yaşamaya davet edilmektedirler. Allah'ın ayetleri ile ilgili tüm konular, okuyanın aklında hiçbir şüphe veya soru işareti bırakmayacak şekilde açıklanmaktadır.

• Bu anlatım sırasında kullanılan samimi, sade ve akıcı üslup ise kitapların yediden yetmişe herkes tarafından rahatça anlaşılmasını sağlamaktadır. Bu etkili ve yalın anlatım sayesinde, kitaplar "bir solukta okunan kitaplar" deyimine tam olarak uymaktadır. Dini reddetme konusunda kesin bir tavır sergileyen insanlar dahi, bu kitaplarda anlatılan gerçeklerden etkilenmekte ve anlatılanların doğruluğunu inkar edememektedirler.

• Bu kitap ve yazarın diğer eserleri, okuyucular tarafından bizzat okunabileceği gibi, karşılıklı bir sohbet ortamı şeklinde de okunabilir. Bu kitaplardan istifade etmek isteyen bir grup okuyucunun kitapları birarada okumaları, konuyla ilgili kendi tefekkür ve tecrübelerini de birbirlerine aktarmaları açısından yararlı olacaktır.

• Bunun yanında, sadece Allah rızası için yazılmış olan bu kitapların tanınmasına ve okunmasına katkıda bulunmak da büyük bir hizmet olacaktır. Çünkü yazarın tüm kitaplarında ispat ve ikna edici yön son derece güçlüdür. Bu sebeple dini anlatmak isteyenler için en etkili yöntem, bu kitapların diğer insanlar tarafından da okunmasının teşvik edilmesidir.

• Kitapların arkasına yazarın diğer eserlerinin tanıtımlarının eklenmesinin ise önemli sebepleri vardır. Bu sayede kitabı eline alan kişi, yukarıda söz ettiğimiz özellikleri taşıyan ve okumaktan hoşlandığını umduğumuz bu kitapla aynı vasıflara sahip daha birçok eser olduğunu

görecektir. İmani ve siyasi konularda yararlanabileceği zengin bir kaynak birikiminin bulunduğuna şahit olacaktır.

- Bu eserlerde, diğer bazı eserlerde görülen, yazarın şahsi kanaatlerine, şüpheli kaynaklara dayalı izahlara, mukaddesata karşı gereken adaba ve saygıya dikkat etmeyen üsluplara, burkuntu veren ümitsiz, şüpheci ve ye’se sürükleyen anlatımlara rastlayamazsınız.

YAZAR ve ESERLERİ HAKKINDA

Harun Yahya müstear ismini kullanan yazar Adnan Oktar, 1956 yılında Ankara'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Ankara'da tamamladı. Daha sonra İstanbul Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde ve İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümü'nde öğrenim gördü. 1980'li yıllardan bu yana, imani, bilimsel ve siyasi konularda pek çok eser hazırladı. Bunların yanı sıra, yazarın evrimcilerin sahtekarlıklarını, iddialarının geçersizliğini ve Darwinizm'in kanlı ideolojilerle olan karanlık bağlantılarını ortaya koyan çok önemli eserleri bulunmaktadır.

Harun Yahya'nın eserleri yaklaşık 30.000 resmin yer aldığı toplam 45.000 sayfalık bir külliyattır ve bu külliyat 60 farklı dile çevrilmiştir.

Yazarın müstear ismi, inkarcı düşünceye karşı mücadele eden iki peygamberin hatıralarına hürmeten, isimlerini yad etmek için Harun ve Yahya isimlerinden oluşturulmuştur. Yazar tarafından kitapların kapağında Resulullah'ın mührünün kullanılmış olmasının sembolik anlamı ise, kitapların içeriği ile ilgilidir. Bu mühür, Kuran-ı Kerim'in Allah'ın son kitabı ve son sözü, Peygamberimiz (sav)'in de hatem-ül enbiya olmasını remzetmektedir. Yazar da, yayınladığı tüm çalışmalarında, Kuran'ı ve Resulullah'ın sünnetini kendine rehber edinmiştir. Bu suretle, inkarcı düşünce sistemlerinin tüm temel iddialarını tek tek çürütmeyi ve dine karşı yöneltilen itirazları tam olarak susturacak "son söz"ü söylemeyi hedeflemektedir. Çok büyük bir hikmet ve kemal sahibi olan Resulullah'ın mührü, bu son sözü söyleme niyetinin bir duası olarak kullanılmıştır.

Yazarın tüm çalışmalarındaki ortak hedef, Kuran'ın tebliğini dünyaya ulaştırmak, böylelikle insanları Allah'ın varlığı, birliği ve ahiret gibi temel imani konular üzerinde düşünmeye sevk etmek ve inkarcı sistemlerin çürük temellerini ve sapkın uygulamalarını gözler önüne sermektir.

Nitekim Harun Yahya'nın eserleri Hindistan'dan Amerika'ya, İngiltere'den Endonezya'ya, Polonya'dan Bosna Hersek'e, İspanya'dan Brezilya'ya, Malezya'dan İtalya'ya, Fransa'dan Bulgaristan'a ve Rusya'ya kadar dünyanın daha pek çok ülkesinde beğeniyle okunmaktadır. İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca, İspanyolca, Portekizce, Urduca, Arapça, Arnavutça, Rusça, Boşnakça, Uygurca, Endonezyaca, Malayca, Bengoli, Sırpça, Bulgarca, Çince, Kishwahili (Tanzanya'da kullanılıyor), Hausa (Afrika'da yaygın olarak kullanılıyor), Dhivelhi (Mauritus'ta kullanılıyor), Danimarkaca ve İsveççe gibi pek çok dile çevrilen eserler, yurtdışında geniş bir okuyucu kitlesi tarafından takip edilmektedir.

Dünyanın dört bir yanında olağanüstü takdir toplayan bu eserler pek çok insanın iman etmesine, pek çoğunun da imanında derinleşmesine vesile olmaktadır. Kitapları okuyan, inceleyen her kişi, bu eserlerdeki hikmetli, özlü, kolay anlaşılır ve samimi üslubun, akılcı ve ilmi yaklaşımın farkına varmaktadır. Bu eserler süratli etki etme, kesin netice verme, itiraz edilemezlik, çürütülemezlik özellikleri taşımaktadır. Bu eserleri okuyan ve üzerinde ciddi biçimde düşünen insanların, artık materyalist felsefeyi, ateizmi ve diğer sapkın görüş ve felsefelerin hiçbirini samimi olarak savunabilmeleri mümkün değildir. Bundan sonra savunsalar da ancak duygusal bir inatla savunacaklardır, çünkü fikri dayanakları çürütülmüştür. Çağımızdaki tüm inkarcı akımlar, Harun Yahya Külliyatı karşısında fikren mağlup olmuşlardır.

Kuşkusuz bu özellikler, Kuran'ın hikmet ve anlatım çarpıcılığından kaynaklanmaktadır. Yazarın kendisi bu eserlerden dolayı bir övünme içinde değildir, yalnızca Allah'ın hidayetine vesile olmaya niyet etmiştir. Ayrıca bu eserlerin basımında ve yayınlanmasında herhangi bir maddi kazanç hedeflenmemektedir.

Bu gerçekler göz önünde bulundurulduğunda, insanların görmediklerini görmelerini sağlayan, hidayetlerine vesile olan bu eserlerin okunmasını teşvik etmenin de, çok önemli bir hizmet olduğu ortaya çıkmaktadır.

Bu değerli eserleri tanıtmak yerine, insanların zihinlerini bulandıran, fikri karmaşa meydana getiren, kuşku ve tereddütleri dağıtmada, imanı kurtarmada güçlü ve keskin bir etkisi olmadığı genel tecrübe ile sabit olan kitapları yaymak ise, emek ve zaman kaybına neden olacaktır. İmanı kurtarma amacından ziyade, yazarının edebi gücünü vurgulamaya yönelik eserlerde bu etkinin elde edilemeyeceği açıktır. Bu konuda kuşkusu olanlar varsa, Harun Yahya'nın eserlerinin tek amacının dinsizliği çürütmek ve Kuran ahlakını yaymak olduğunu, bu hizmetteki etki, başarı ve samimiyetin açıkça görüldüğünü okuyucuların genel kanaatinden anlayabilirler.

Bilinmelidir ki, dünya üzerindeki zulüm ve karmaşaların, Müslümanların çektikleri eziyetlerin temel sebebi dinsizliğin fikri hakimiyetidir. Bunlardan kurtulmanın yolu ise, dinsizliğin fikren mağlup edilmesi, iman hakikatlerinin ortaya konması ve Kuran ahlakının, insanların kavrayıp yaşayabilecekleri şekilde anlatılmasıdır. Dünyanın günden güne daha fazla içine çekilmek istendiği zulüm, fesat ve kargaşa ortamı dikkate alındığında bu hizmetin elden geldiğince hızlı ve etkili bir biçimde yapılması gerektiği açıktır. Aksi halde çok geç kalınabilir.

Bu önemli hizmette öncü rolü üstlenmiş olan Harun Yahya Külliyatı, Allah'ın izniyle, 21. yüzyılda dünya insanlarını Kuran'da tarif edilen huzur ve barışa, doğruluk ve adalete, güzellik ve mutluluğa taşımaya bir vesile olacaktır.

YARATILIŞ GERÇEĞİ

O, gökleri dayanak olmaksızın yaratmıştır, bunu görmektesiniz. Arzda da, sizi sarsıntıya uğratır diye sarsılmaz dağlar bıraktı ve orada her canlıdan türetip yayıverdi. Biz gökten su indirdik, böylelikle orada her güzel olan çiftten bir bitki bitirdik. (Lokman Suresi, 10)

Pek çok böcek çiçeklerden polen taşır ama hiçbiri arılar kadar verimli sonuç alamaz. Bunun en önemli nedeni arıların polen toplamaya son derece elverişli olan vücut yapılarıdır. Polen toplama işi yoğun bir çalışma gerektirir, çünkü arının uzun süre çalışıp toplayarak kovana taşıdığı polen paketi ancak bir çifttir. Oysa tek bir petek gözünün polenle dolması için ortalama 20 çift polen paketine gereksinim vardır. Bu da arıların hiç durmadan hareket halinde olması demektir.

www.harunyahya.net

"... Biz gökten tertemiz bir su indirmekteyiz. Onunla ölü bir beldeyi (toprağı) canlandırmak ve yarattığımız hayvanlardan ve insanlardan birçoğunu onunla sulamak için." (Furkan Suresi, 48-49)

Bütün bitkiler gerekli olan maddeleri topraktan alabilecekleri bir dağıtım şebekesi ile donatılmışlardır. Bu şebeke topraktan temin edilen mineralleri ve suyu, gerekli miktarlarda olacak şekilde ihtiyaç duyulan merkezlere en kısa zamanda iletir. Taşıma işleminin yapılacağı bitkinin büyüklüğü ne olursa olsun, taşıma sistemini oluşturan borular yaklaşık olarak 0.25 mm (meşede)-0.006 mm. (ıhlamurda) genişliğe sahiptir.

"Şimdi siz, içmekte olduğunuz suyu gördünüz mü? Onu sizler mi buluttan indiriyorsunuz, yoksa indiren Biz miyiz? Eğer dilemiş olsaydık onu tuzlu kılardık; şükretmeniz gerekmez mi?" (Vakıa Suresi, 68-70)

Yaratan, hiç yaratmayan gibi midir? Artık öğüt alıp-düşünmez misiniz? (Nahl Suresi, 17)

Allah, herşeyin Yaratıcısı'dır. O, herşey üzerinde vekildir. (Zümer Suresi, 62)

Sizleri Biz yarattık, yine de tasdik etmeyecek misiniz? Şimdi (rahimlere) dökmekte olduğunuz meniyi gördünüz mü? Onu sizler mi yaratıyorsunuz, yoksa Yaratıcı Biz miyiz? (Vakıa Suresi, 57-59)

"Gerçek şu ki, insanın üzerinden, daha kendisi anılmaya değer bir şey değilken, uzun zamanlardan bir süre gelip-geçti. Şüphesiz Biz insanı, karmaşık olan bir damla sudan yarattık..." (İnsan Suresi, 1-2)

450 gramlık saf balı elde edebilmek için yaklaşık olarak 17.000 balarısının 10 milyon çiçeği ziyaret etmesi gereklidir.

Bundan 54 - 37 milyon yıl önce yaşayan kızılağaçlarla, bugünkü kızılağaçların birbirinden bir farkı yoktur. Günümüzdeki kızılağaçların sahip olduğu tüm sistemlere eksiksiz sahip olan milyonlarca yıl önceki kızılağaçlar, yeryüzünde hiç bir zaman evrim yaşanmadığının delilidir.

www.yasayanfosiller.com

Örümceklerin hep örümcek, arıların hep arı, vatozların hep vatoz olması gibi tavşanlar da hep tavşan olarak var olmuşlardır. Evrimin geçersizliğini gösteren sayısız fosil bulgusu karşısında, Darwinistlere düşen yenilgiyi kabul etmektir. Resimdeki 33 milyon yıllık tavşan fosili de, Darwinistlerin yenilgisini bir kez daha vurgulamakta, tüm canlıları Rabbimiz olan Allah'ın yarattığı gerçeğini göstermektedir.

Yılan, timsah, dinozor ya da kertenkele gibi çok farklı sürüngen sınıflamaları arasında aşılmaz sınırlar vardır. Evrimciler, bu farklı gruplar arasında, yapılarına bakarak kendilerince evrimsel süreçler hayal ederler. Ama bu varsayımların fosil kayıtlarında bir karşılığı yoktur. Öte yandan her bir sürüngen türünün kendine has özelliklerle bir anda var olduklarının ve var oldukları müddetçe hiçbir değişikliğe uğramadıklarının sayısız fosil delili bulunmaktadır. Bu delillerden biri de resimde görülen 50 milyon yıllık yılan fosilidir.

37 - 23 milyon yaşındaki karacaların, günümüzde yaşayan karacalardan hiçbir farkının olmaması, bu canlıların milyonlarca yıldır hiç değişmedikleri, yani evrim geçirmedikleri, tümünü Allah'ın yaratmış olduğu anlamına gelir.

www.darwinistneleridusunmez.com

Deniz yıldızları genellikle deniz dibinde yaşarlar, 7000 metre derinliğinde yaşayan türleri bulunmaktadır. Yaklaşık yarım milyar yıldır hiç değişmeden soylarını devam ettiren bu canlılar karşısında evrimciler çaresizlik içindedir. Çünkü söz konusu canlılar on milyon değil, yüz milyon değil, iki yüz milyon değil, yaklaşık beş yüz milyon yıldır aynıdırlar.

www.evrimmasali.com

Darwinistlerin kaplumbağanın kabuklu yapısına, dokularına bir açıklama getirebilmeleri gerekmektedir. Tüm bunların hayali evrimsel süreçte nasıl tesadüfen geliştiğini gösterebilmeli ve buna dair deliller ortaya koyabilmelidirler. Darwinistlerin karşılaştıkları şey, daima -resimde görülen 37 - 23 milyon yıllık kaplumbağa fosili örneğinde olduğu gibi- yaşayan fosiller olacaktır.

www.Allahvar.com

Bu kurbağa cinsinin bir kısmı arka ayaklarıyla toprağı kazarak toprak içerisinde, bir kısmı da sulu ortamlarda yaşar. Darwinistler amfibiyenlerin sözde atasının balıklar olduğunu iddia ederler. Ancak bu iddialarını delillendirebilecek hiçbir bulguları yoktur. Tam tersine bilimsel bulgular, iki tür arasında çok büyük anatomik farklılıklar olduğunu ve birinin diğerinden türemiş olmasının imkansız olduğunu göstermektedir. Bu bilimsel bulgulardan biri de fosil kayıtlarıdır.

410 – 360 milyon yıldır aynı olan istiridyeler, canlıların birbirlerinden türedikleri ve aşama aşama geliştiklerini öne süren evrimcilere meydan okumaktadır. Bu canlılar, evrim geçirmediklerini, yaratıldıklarını söylemektedir.

www.darwininbilmedikleri.com

Resimde görülen 45 milyon yaşındaki bitki böceği, günümüzdeki bitki böcekleriyle tıpatıp aynıdır. Aradan geçen milyonlarca yıla rağmen hiçbir değişikliğe uğramayan bitki böcekleri, evrim teorisini yalanlayan delillerden yalnızca biridir.

www.darwinizminsonu.com

Bu amber parçasında, Salticidae familyasından, sıçrayan örümcek yer almaktadır. İsimlerini, avlarının üzerlerine tırmanıp, boylarının 50 kat üzerinde zıplayarak avlanmalarından alırlar. Başlarının ön tarafında bulunan dört adet gözün yanı sıra, bunların hemen üzerinde de dört küçük

gözleri daha vardır. Kusursuz yapıdaki bu gözlerini avlarını tespit etmek için kullanırlar.

Bundan milyonlarca yıl önce yaşayan sıçrayan örümcekler, tıpkı günümüzdekiler gibi, tam ve kusursuz bir yapıya sahiptiler. Ve bu yapılarında milyonlarca yıl boyunca hiçbir değişiklik olmadı. Resimdeki 38 – 5 milyon yıllık amber de, bu gerçeğin bir delilidir.

Genellikle tropik bölgelerde yaşayan timsahların bilinen en eski örnekleri bundan yaklaşık 200 milyon yıl önce yaşamıştır. Timsahların yüz milyonlarca yıl boyunca değişmediğini kanıtlayan fosil bulguları aynı zamanda evrimi çürütmekte ve tüm canlıları Allah'ın yarattığı gerçeğini göstermektedir.

www.dinsizliginkabusu.com

Darwinistlerin bilim dışı iddialarına göre sürüngenler yalnızca kuşların değil, aynı zamanda memelilerin de atasıdır. Ancak bu iki canlı sınıflaması arasında çok büyük farklar vardır. Acaba nasıl olmuştur da, bir sürüngen, vücut ısısı üretmeye başlamış, bu ısıyı kontrol edecek bir terleme mekanizması oluşturmuş, pullarını tüylerle değiştirmiştir? Evrimciler bu sorulara doyurucu tek bir bilimsel cevap verememişlerdir. Ayrıca tek bir ara form fosilinin dahi bulunamamış olması da bunun bir delilidir.

Scelionid yabanarıları genelde dökülmüş yapraklar altında yaşarlar. Bu arıların çok fazla böcek türüne, özellikle bunların yumurtalarına zarar verdikleri bilinmektedir. Resimdeki Scelionid arısı uçarken fosilleşmiştir. Günümüzdeki örneklerinden hiçbir farkı yoktur. 45 milyon yıllık Scelinoid yaban arısı amberi, diğer tüm canlılar gibi, yaban arılarının da evrimleşmediğini, bir anda mükemmel özelliklere sahip olarak yaratıldıklarını göstermektedir.

www.belgeseller.net

SİZİ YARATAN ALLAH'I NE KADAR TANIYORSUNUZ?

Sizi kim yarattı? Size bu bedeni, gözlerinizin rengini, saçlarınızın rengini kim verdi? Boyunuzun uzunluğunu, burnunuzun şeklini kim belirledi? Sizinle birlikte diğer insanları, gökleri, yeri ve bu ikisi arasında yaşayan tüm canlıları kim yarattı? Uzayın derinliklerindeki gezegenlerin, Güneş'in ve yıldızların düzenini kim belirledi?

Siz bütün bu sorulara tek bir cevapla karşılık verirsiniz: "Allah". Sizin gibi diğer insanlara da bu sorular sorulduğunda, onlar da "Allah" diye cevap verirler. Nitekim Allah Kuran'da insanların kendi ağızlarıyla bu gerçeği ikrar edeceklerini şöyle bildirmiştir:

Andolsun, onlara: "Gökleri ve yeri kim yarattı, Güneş'i ve Ay'ı kim emre amade kıldı?" diye soracak olursan, şüphesiz: "Allah" diyecekler. Şu halde nasıl oluyor da çevriliyorlar? (Ankebut Suresi, 61)

Peki sizi ve kainatı en ince ayrıntısına kadar planlayan Yaratıcımızı ne kadar tanıyorsunuz? Sizi her an gördüğünü, işittiğini, yaptığınız her şeyden her an haberdar olduğunu biliyor musunuz? Size göre Allah nerede? Sizi yarattıktan sonra kendi halinize mi bırakıyor? Yoksa nasıl yaşamanız gerektiğini mi bildiriyor? Allah'ı görebilir misiniz? Onunla konuşabilen bir insan var mı? İnsanlardan başka hangi varlıkları yarattı? O, ölümden sonra nasıl bir hayat vaat ediyor?

Kuşkusuz bunlar gibi daha pek çok soru sorulabilir ve siz de kendinize göre bu soruların hepsini cevaplarsınız. Bu cevaplar ya ailenizden, ya akrabalarınızdan ya çevrenizden ya da okuduğunuz kitaplardan öğrendikleriniz olacaktır. Ya da yıllar önce din dersinde okuduklarınızdan aklınızda kalanlar... Peki verdiğiniz cevapların gerçekten doğru olup olmadığını hiç düşünmüş müydünüz?

Kuşkusuz herkes Allah hakkında çok değişik fikirler öne sürebilir. Bir felsefeci Allah'ı anlatırken öncelikle aldığı eğitimi ön plana çıkarır, etkilendiği filozofların fikirlerini kullanarak bir tanımlama yapar. Allah hakkında hiçbir bilgisi olmayan bir ev kadını komşusundan duyduğu bilgilere inanır. Allah'la ilgili kitap yazan bir yazar ise belki de hiç din eğitimi almamıştır, hatta Allah'ın indirdiği ayetlerin tek bir tanesinden bile habersizdir. Fakat bu yazarın kitabını okuyan herkes, sanki onun fikirleri

tartışmasız doğruymuş gibi kabullenir, tüm yazılanları uygular ve çevresindeki herkese kendinden çok emin olarak okuduklarını anlatır. Ve çoğu insan, o güne kadar çevresinden duyduklarının ve öğrendiklerinin yanlış veya eksik olabileceğine ihtimal vermez.

Fakat unutulmamalıdır ki, insan yanılabilen, cahillik edebilen bir varlıktır. Şu halde bize, Allah'ı en doğru tanıtacak kaynak, O'nun bizlere indirdiği hak kitap Kuran ve Peygamber Efendimiz (sav)'in hadisleridir. Bir hadisinde Peygamberimiz (sav) şöyle buyurmuştur:

Muhakkak ki, en güzel söz Allah'ın kitabıdır. En güzel yol da Muhammed (aleyhissalâtu vesselâm)'in yoludur. İşlerin en kötüsü de dine aykırı olarak sonradan çıkarılandır. (3. Buhârî, I'tisam 2, Edeb, 70)

Allah Kuran'da insanların öğrenmesi gereken şeyleri açıklamıştır. Yukarıdaki soruların Kuran'daki cevaplarına bakacak olursak, öncelikle Allah'ın yalnız göklerde değil her yerde olduğunu görürüz. Allah bütün insanlara olduğu gibi size de şah damarınızdan daha yakındır. Sizin her yaptığınıza şahittir, herşeyi görür. Söylediğiniz tüm kelimeleri işitir. İçinizden ettiğiniz tüm duaları bilir. Her an sizin yanınızdadır. Üstelik Allah dilediği kuluyla konuşur. Örneğin Kuran'da, Allah'ın Hz. Musa ile konuşarak onu diğer insanlardan üstün kıldığı bildirilmiştir. Allah insanları olduğu gibi melekleri ve cinleri de yaratmıştır. Ve Allah dünya hayatından sonra sonsuza kadar sürecek bir cennet ve cehennem hayatı yaratmıştır. İnsanlara ölümlerinden sonra cennete gidebilmeleri için nasıl yaşamaları gerektiğini de Kuran'la bildirmiştir. Bütün bunlar yukarıda sorduğumuz soruların çok kısa yanıtlarıdır ve bu yanıtların hepsi Kuran'da yer almaktadır.

Şu an elinizde tuttuğunuz bu kitap da size şah damarınızdan daha yakın olan Allah'ı, Kuran'da bildirdiği şekilde tanıtmak için yazılmıştır. Bu kitabın amacı, bazı kişilerin kafasındaki puslu, silik, yanlış bilgilerin yerine Kuran-ı Kerim'deki gerçek Allah inancını koymak, böylelikle Yüce Allah'ı daha iyi tanımanızı, O'na daha yakın olmanızı sağlamaktır. Allah, 1400 yıl önce indirdiği Kuran ayetleriyle insanlara Kendisi'ni tanıtmış, Kendisi'ne ait isimleri bildirmiştir. Kuran'da verilen çeşitli örnekler ve anlatımlar O'nun sonsuz aklını, ilmini, sanatını gözler önüne serer. Allah Kuran ile Kendisi'ni kullarına tanıtır.

Bu kitapta yer alan her ismin altında kullanılan ayetler, açıklanan ismin geçtiği ayetlerdir. Bu ayetlerin Arapçasına bakıldığında, Allah'ın bu isimlerinin ayetlerin içinde geçtiği görülecektir. Ayrıca her ismin altında, belki de bugüne kadar üzerinde düşünülmeyen detayları hatırlatacak kısa tefekkürler bulunmaktadır. Elbette bu tefekkürler göklerin ve yerin Rabbi

olan Allah'ı tanıtmak için yeterli değildir. Zira tüm kainatı, tüm canlıları, insanları ve maddeyi yaratan ve en güzel isimlerin sahibi olan Allah'ın tek bir ismini açıklamak için dahi ciltler dolusu tefekkür yazılabilir. Fakat böyle bir imkan olmadığı için bu kitapta kısa örnekler, insanı düşünmeye sevk edecek izahlar kullanılarak, okuyucunun tefekkür ufku açılmaya çalışılmıştır.

Elinizdeki kitapla ilgili gözden kaçırılmaması gereken bir nokta daha vardır: Bu kitap yalnızca Kuran'da geçen bilgileri aktarmaktadır. Çünkü bizim, Allah'ın isimleri hakkında O'nun bize Kuran'da öğrettiğinden başka hiçbir bilgimiz yoktur. Bizim bilgimiz dışında kalanlar ise herşeyde olduğu gibi Rabbimiz'in Katında saklıdır:

Dediler ki: "Sen Yücesin, bize öğrettiğinden başka bizim hiçbir bilgimiz yok. Gerçekten Sen, herşeyi bilen, hüküm ve hikmet sahibi olansın." (Bakara Suresi, 32)

İnsanlar içinde, Allah'tan başkasını 'eş ve ortak' tutanlar vardır ki, onlar (bunları), Allah'ı sever gibi severler. İman edenlerin ise Allah'a olan sevgileri daha güçlüdür... (Bakara Suresi, 165)

ADL
Adil olan, adaleti emreden

Ey iman edenler, adil şahitler olarak, Allah için, hakkı ayakta tutun. Bir topluluğa olan kininiz, sizi adaletten alıkoymasın. Adalet yapın. O, takvaya daha yakındır. Allah'tan korkup-sakının. Şüphesiz Allah, yapmakta olduklarınızdan haberi olandır. (Maide Suresi, 8)

Allah adalet yapanların en hayırlısıdır. O'nun düzeni tüm kainatı kuşatmıştır. O, adaletini dünyada ve ahirette kullarına gösterecektir. Her şeyi hakkıyla gören, her şeyin içini dışını bilen, herşeyden haberdar olan Allah'ın tüm işleri hikmetli ve adaletlidir.

İnsanların yaşamları boyunca işledikleri tüm fiiller muhakkak Allah'ın adaletine göre değerlendirilecektir. Zulüm yapanların zulümlerinin elbette karşılıksız kalmayacağını, iyi tek bir sözün bile mükafatının verileceğini, Allah Kuran'da bize haber vermektedir. Allah'ın sonsuz adaletinin tecelli edeceği yer ahirettir.

Dünya hayatında inkarcıların peygamberlere ve müminlere çıkardıkları zorluklar, attıkları iftiralar, işledikleri günahlar elbette karşılıksız kalmayacaktır. Müminlerin cennetteki derecelerini yükselten tüm bu zorluklar, inkarcıların da cehennemin en alt tabakalarında bulunmalarına vesile olacaktır. Allah hesap gününde son derece duyarlı terazilerle hiç kimseyi haksızlığa uğratmayacak, dünyada onlara verdiği sürenin sonunda sonsuz adaletine uygun olarak hesabını çok seri olarak görecektir. Şüphesiz Allah her şeyi bilen ve vaadine en sadık olandır. İnsanlar dünyada yaptıklarının karşılığını ahret de muhakkak göreceklerdir. Böylece inkarcılar, içinde yaşadıkları inkarın, en acı şekilde karşılığını bulacak, Allah'a imanlarında ve bağlılıklarında kararlı olanlar ise yaptıklarının karşılığını en güzeliyle, dünyada ve ahret de Allah'tan alacaklardır. Ayette şöyle buyrulur:

Şüphesiz sana biat edenler, ancak Allah'a biat etmişlerdir. Allah'ın eli, onların ellerinin üzerindedir. Şu halde, kim ahdini bozarsa, artık o, ancak kendi aleyhine ahdini bozmuş olur. Kim de Allah'a verdiği ahdine vefa gösterirse, artık O da, ona büyük bir ecir verecektir. (Fetih Suresi, 10)

Ancak burada üzerinde önemle düşünülmesi gereken bir nokta vardır. Allah'ın adaletini düşünürken kesinlikle bir insanın adalet anlayışıyla kıyaslama yapılmamalıdır. Çünkü inkar eden bir insan isteklerine ve zaaflarına uyabilir, adaleti gözetirken duygusallığa kapılabilir, bir konu hakkında yanlış hükümler verebilir ve yapılanları unutabilir. En önemlisi de karşısındakinin içinden geçirdiklerini bilmesi mümkün değildir. Allah ise asla yanılmaz ve asla unutmaz. Her insan için onun her hareketini gözetleyen ve kaydeden melekler tayin etmiştir. Bu melekler insanların hem içinden geçeni, hem de tüm eylemlerini yazarlar. Sonuç olarak Allah insanın ruhuna tamamıyla hakimdir. En adaletli hüküm verecek olan da Rabbimiz'dir. İsra Suresi'nin 71. ayetinde, Allah'ın sonsuz adalet sahibi olduğu şöyle haber verilmektedir:

Her insan-grubunu imamlarıyla çağıracağımız gün, artık kimin kitabı sağ eline verilirse, onlar kitaplarını okuyacaklar ve onlar, bir 'hurma çekirdeğindeki iplikçik kadar' bile haksızlığa uğratılmazlar. (İsra Suresi, 71)

Yapılan tüm kötülüklerin, inananların aleyhine kurulan örgütlenmelerin, hazırlanan tuzakların karşılığı en küçük ayrıntısına kadar ahirette verilecektir. Allah inkarcılara, dünya hayatında aslında yalnızca onların kötülüklerini artırmaya neden olacak mal, mülk, zenginlik ve bunun gibi birçok imkan verebilir. Allah ayetlerinde bunlara aldanılmaması gerektiğini bildirmiştir. Çünkü kısacık dünya hayatının karının, ahirettekinin yanında hiçbir anlam ve öneme sahip olmadığı şüphe götürmez bir gerçektir. Hele sonsuz bir cehennem inkarcılara gittikçe yaklaşıyorken...

Asıl yurt olan ahirette her nefis yaptıklarını karşısında hazır bulacaktır. Allah sonsuz adaletinin tecellisini kullarına, cennetinde ve cehenneminde sonsuza kadar gösterecektir. Allah en sonunda Kendisi'ne inananlarla inanmayanların arasını hak ile ayıracaktır.

Allah, sizinle din konusunda savaşmayan, sizi yurtlarınızdan sürüp-çıkarmayanlara iyilik yapmanızdan ve onlara adaletli davranmanızdan sizi sakındırmaz. Çünkü Allah, adalet yapanları sever. (Mümtehine Suresi, 8)

Şüphesiz Allah, size emanetleri ehline (sahiplerine) teslim etmenizi ve insanlar arasında hükmettiğinizde adaletle

hükmetmenizi emrediyor. Bununla Allah, size ne güzel öğüt veriyor! Doğrusu Allah, işitendir, görendir. (Nisa Suresi, 58)

Onlar, yalana kulak tutanlardır, haram yiyicilerdir. Sana gelirlerse aralarında hükmet veya onlardan yüz çevir. Eğer onlardan yüz çevirecek olursan, sana hiçbir şeyle kesin olarak zarar veremezler. Aralarında hükmedersen adaletle hükmet. Şüphesiz, Allah, adaletle hüküm yürütenleri sever. (Maide Suresi, 42)

De ki: "Rabbimiz (kıyamet günü) bizi birarada toplayacak, sonra da hak ile aramızı ayıracaktır. O, (gerçek hükmünü vererek hak ile batılın arasını) açandır, (herşeyi hakkıyla) bilendir. (Sebe Suresi, 26)

Ey iman edenler, kendiniz, anne-babanız ve yakınlarınız aleyhine bile olsa, Allah için şahidler olarak adaleti ayakta tutun. (Onlar) ister zengin olsun, ister fakir olsun; çünkü Allah onlara daha yakındır. Öyleyse adaletten dönüp heva (tutkuları)nıza uymayın. Eğer dilinizi eğip büker (sözü geveler) ya da yüz çevirirseniz, şüphesiz Allah, yaptıklarınızdan haberi olandır. (Nisa Suresi 135)

AFÜVV
Affı çok olan

Bir hayrı açıklar ya da gizli tutarsanız veya bir kötülüğü bağışlarsanız, şüphesiz Allah, affedicidir, güç yetirendir. (Nisa Suresi, 149)

İnsan, yapısı gereği hata yapmaya çok müsait bir varlıktır. Her an, pek çok konuda eksik düşünebilir, yanlış bir karar verebilir, hatalı bir tavır sergileyebilir. Ancak insanı yaratan ve ondaki bu eksiklikleri bilen Allah, yapılan hataları da affedicidir. Allah'ın 'affediciliği' olmasa hiçbir insanın cennete girmesi mümkün olmazdı. Nitekim bu gerçeğe Kuran'da açıkça dikkat çekilmiştir:

Eğer Allah, insanları zulümleri nedeniyle sorguya çekecek olsaydı, onun üstünde (yeryüzünde) canlılardan hiçbir şey bırakmazdı; ancak onları adı konulmuş bir süreye kadar

ertelemektedir. Onların ecelleri gelince ne bir saat ertelenebilirler, ne de öne alınabilirler. (Nahl Suresi, 61)

Fakat unutmamak gerekir ki, Allah'ın affediciliği samimi kulları için geçerlidir. O, Kendisi'ne içten yönelip dönen insanların günahlarını affeder. Önemli olan kişinin samimi olup, kesin bir kararlılıkla tevbe etmesidir. Yoksa tevbe edip tekrar tekrar eski hatalarına geri dönenlerin ve yaptıklarından gerçek bir pişmanlık duymayanların tevbesinin kabul edilmeyebileceğini Allah bir ayette şöyle bildirmiştir:

Allah'ın (kabulünü) üzerine aldığı tevbe, ancak cehalet nedeniyle kötülük yapanların, sonra hemencecik tevbe edenlerin(kidir). İşte Allah, böylelerinin tevbelerini kabul eder. Allah, bilendir, hüküm ve hikmet sahibi olandır. (Nisa Suresi, 17)

AHİR
Herşeyin yokoluşundan sonra da var olan

O, Evveldir, Ahirdir, Zahirdir, Batındır. O, herşeyi bilendir. (Hadid Suresi, 3)

Allah kainatı yokluktan yaratmıştır ve onu en sonunda yine eski durumuna çevirecek, yok edecektir. Yok olmayacak hiçbir eşya, ölümsüz olan hiçbir canlı mevcut değildir. Dünyadaki tüm canlılar doğar ve ölürler, herşeyin bir ömrü, sayılı günü vardır. Oysa Kuran'da bildirildiği gibi Allah evveldir, ahirdir yani başlangıcı olmadığı gibi sonu da yoktur. Herşey yok olduktan sonra baki kalacak olan da O'dur.

Ömrü ve zamanı yaratan Allah maddeye ait tüm bu özelliklerden uzaktır. O, öncesi ve sonrası olmayandır. Sonsuzluğun sahibi, zamanın ve mekanın üstünde olan Allah'tır. Sonuçta kainat tekrar başlangıç noktasına dönecek, canlı cansız hiçbir şey kalmayacaktır. Yalnız Allah'ın varlığı baki kalacaktır. Allah bu gerçeği Kuran'da şöyle bildirir:

(**Yer) Üzerindeki herşey yok olucudur;**

Celal ve ikram sahibi olan Rabbinin yüzü (Kendisi) baki kalacaktır. (Rahman Suresi, 26-27)

Göklerde ve yerde olanların tümü Allah'ı tesbih etmiştir. O, üstün ve güçlü (aziz) olandır, hüküm ve hikmet sahibidir. Göklerin ve yerin mülkü O'nundur. Diriltir ve öldürür. O, her şeye güç yetirendir. (Hadid Suresi, 1-2)

Gökleri ve yeri altı günde yaratan, sonra arşa istiva eden O'dur. Yere gireni, ondan çıkanı, gökten ineni ve ona çıkanı bilir. Her nerede iseniz, O sizinle beraberdir, Allah, yaptıklarınızı görendir. (Hadid Suresi, 4)

AHKAM-ÜL HAKİMİN
Hüküm verenlerin hakimi

Allah hükmedenlerin hakimi değil midir? (Tin Suresi, 8)

Her işin hükmünü veren, sonuçlandıran Allah'tır. Tüm olaylar O'nun emriyle, dilemesiyle oluşur ve gelişir. Allah'ın verdiği hükümlerde mutlaka birçok hikmet gizlidir. Fakat insanların çoğu, kendi kısıtlı akılları ile değerlendirme yapar ve dolayısıyla Allah'ın hükümlerini tam olarak kavrayamazlar. Oysa Allah sonsuz aklın sahibidir. Üstelik zaman ve mekandan da münezzehtir; bu kavramları yaratan ve insanların zamana ve mekana tabi olarak yaşamasını uygun görendir. İnsan hiçbir zaman bir gün sonra, hatta bir saat sonra neler yaşayacağını bilemez. O ise bir işe hükmettiği zaman bir gün sonra, yıllar sonra ve hatta kıyamete kadar o işin neyle sonuçlanacağına da hakimdir. Dolayısıyla verdiği hüküm her zaman en doğru, en iyi ve en hikmetli olandır.

Fakat iman etmeyenler bu gerçeğin farkına varamazlar. Çevrelerinde oluşan her olayın belirli sebeplere bağlı olarak, tesadüfen oluştuğunu düşünürler. Allah'ın hükmettiği olaylardaki hikmetleri değerlendiremezler. Meydana gelen her olayın Allah'ın kontrolünde olduğunu fark edemezler. Müminler ise Allah'ın verdiği hükümlerin hikmetlerini kavramaya çalışır ve O'nun daima en iyi ve en hayırlı hüküm veren olduğunu bilirler. Kuran'da şöyle buyrulmaktadır:

Sana vahyolunana uy ve Allah hükmünü verinceye kadar sabret. O, hükmedenlerin en hayırlısıdır. (Yunus Suresi, 109)

Nuh, Rabbine seslendi. Dedi ki: "Rabbim, şüphesiz benim oğlum ailemdendir ve senin va'din de doğrusu haktır. Sen hakimlerin hakimisin." (Hud Suresi, 45)

ALİM
Herşeyi çok iyi bilen

Doğu da Allah'ındır, batı da. Her nereye dönerseniz Allah'ın yüzü (kıblesi) orasıdır. Şüphesiz ki Allah, kuşatandır, bilendir. (Bakara Suresi, 115)

İnsanlar düşünebilecek bir şuura sahip oldukları andan itibaren bir şeyler öğrenmeye başlarlar. Belli bir yaşa ulaştıktan sonra da öğrenim görmeye ve bu şekilde sayısız bilgiler edinmeye devam ederler. Hatta bazı insanlar belirli bir veya birkaç konu üzerinde uzmanlaşırlar. Örneğin bir fizik mühendisi, fizik kurallarının tamamını öğrenebilir veya felsefe üzerine öğrenim görmüş bir insan, felsefi konulara tam olarak hakim olabilir. Yine yakın tarih üzerinde uzmanlaşmış bir araştırmacı, yakın tarih ile ilgili çok isabetli yorumlar yapabilir. Çünkü bu konu ile ilgili öğrenilebilecek herşeyi biliyordur.

Yukarıda saydıklarımız, 'bilmek' fiilinin insanlar için geçerli olan kısmıdır elbette. Ancak 'bilmek' fiilinin, insanların asla tasavvur edemeyeceği, güç yetiremeyeceği bir boyutu vardır: Allah'ın bilmesi…

Allah göklerin, yerin, bu ikisi arasında olan tüm canlıların, kainatta işleyen tüm kanunların, her an meydana gelen tüm olayların bilgisine sahiptir. Çünkü tümünün Yaratıcısı O'dur. Üstelik Allah'ın 'bilmesi' sınırsızdır; Allah aynı anda dünya üzerinde doğan ve ölen insanların kimliklerini, yeryüzündeki her bir ağaçtan düşen yaprakların sayısını, evrendeki milyarlarca galaksi içindeki milyarlarca yıldızın her birinin özelliklerini ve burada sayfalarca saysak da asla bitiremeyeceğimiz herşeyi bilir. O, yeryüzünde, aynı anda uzayda meydana gelen her olayı, dünya üzerindeki milyarlarca insanın, hayvanın, bitkinin hücrelerinde kodlu olan şifreleri de bilir.

İnsanın unutmaması gereken çok önemli bir sır vardır: Allah yukarıda sayılan tüm detayların yanında insanın içini, aklından geçenleri, gizli veya

açık işlediği tüm fiilleri de bilir. İnsan, içinde yaşadığı duyguların, düşüncelerin, sıkıntıların yalnızca kendi bilgisi dahilinde olduğunu zanneder; ama bu büyük bir yanılgıdır. Kainatın her noktasına tam olarak hakim olan Allah, insanın içine ve dışına da hakimdir. Nitekim Allah'ın bu sonsuz bilgisi pek çok ayetle bildirilmiştir:

Sevdiğiniz şeylerden infak edinceye kadar asla iyiliğe eremezsiniz. Her ne infak ederseniz, şüphesiz Allah onu bilir. (Al-i İmran Suresi, 92)

Görmedin mi ki, göklerde ve yerde olanlar ve dizi dizi uçan kuşlar, gerçekten Allah'ı tesbih etmektedir. Her biri, kendi duasını ve tesbihini şüphesiz bilmiştir. Allah, onların işlediklerini bilendir. (Nur Suresi, 41)

Güneş de, kendisi için (tesbit edilmiş) olan bir müstakarra doğru akıp gitmektedir. Bu, üstün ve güçlü olan, bilen (Allah)ın takdiridir. (Yasin Suresi, 38)

Haberiniz olsun; gerçekten onlar, ondan gizlenmek için göğüslerini büker (Hak'tan kaçınıp yan çizer)ler. (Yine) Haberiniz olsun; onlar, örtülerine büründükleri zaman, O, gizli tuttuklarını da, açığa vurduklarını da bilir. Çünkü O, sinelerin özünde saklı duranı bilendir. (Hud Suresi, 5)

Oysa onlar, önceden ellerinin takdim ettiklerinden dolayı onu (ölümü) hiçbir zaman kesin olarak dilemiyeceklerdir. Allah, zalimleri bilendir. (Bakara Suresi, 95)

Onları siz öldürmediniz, ama onları Allah öldürdü; attığın zaman sen atmadın, ama Allah attı. Müminleri Kendinden güzel bir imtihanla imtihan etmek için (yaptı.) Şüphesiz Allah, işitendir, bilendir. (Enfal Suresi, 17)

"Buna rağmen yüz çevirirseniz, artık size kendisiyle gönderildiğim şeyi tebliğ ettim. Rabbim de sizden başka bir kavmi yerinize geçirir. Siz O'na hiç bir şeyle zarar veremezsiniz. Doğrusu benim Rabbim, her şeyi gözetleyip-koruyandır." (Hud Suresi, 57)

De ki: "O (Allah) Rahman olan (esirgeyen koruyan)dır; biz O'na iman ettik ve O'na tevekkül ettik. Artık siz kimin açık bir sapmışlık içinde olduğunu pek yakında bileceksiniz." (Mülk Suresi, 29)

Allah, takva sahiplerini (inanarak ve inançlarını uygulayarak) zafere ulaşmaları dolayısıyla kurtarır. Onlara kötülük dokunmaz ve onlar hüzne kapılmayacaklardır.

Allah, her şeyin Yaratıcısı'dır. O, her şey üzerinde vekildir. Göklerin ve yerin anahtarları O'nundur. Allah'ın ayetlerine (karşı) inkar edenler ise; işte onlar, hüsrana uğrayanlardır. (Zümer Suresi, 61-63)

ALİYY
Çok Yüce olan

Kendisiyle Allah'ın konuşması, bir beşer için olacak (şey) değildir; ancak bir vahy ile ya da perde arkasından veya bir elçi gönderip Kendi izniyle dilediğine vahyetmesi (durumu) başka. Gerçekten O, Yüce olandır, hüküm ve hikmet sahibidir. (Şura Suresi, 51)

Allah Kuran'da Kendisi'ni bizlere tanıtmıştır: Tüm alemleri yaratan, kainatın tek hakimi olan Allah Yücedir. Göklerin, yerin ve bu ikisi arasında bulunanların yegane sahibi O'dur. O'ndan başka ilah yoktur, Allah insanların şirk koştuklarından çok Yücedir. Tüm mülk Allah'a aittir; O, herşeye güç yetirendir. O, Yüce makamların da sahibidir. Allah alemlerden müstağnidir.

O, gaybı da, müşahede edileni de bilendir. Pek büyüktür, yücedir. Sizden sözü saklı tutan da, onu açığa vuran da, geceleyin gizlenen de ve gündüzün ortaklıkta gezen de (O'nun Katında bilme bakımından) birdir. O'nun (insanın) önünden ve arkasından izleyenleri vardır, onu Allah'ın emriyle gözetip-korumaktadırlar. Gerçekten Allah, kendi nefis (öz)lerinde olanı değiştirip bozuncaya kadar, bir toplulukta olanı değiştirip-bozmaz. Allah bir topluluğa kötülük istedi mi, artık onu geri çevirmeye hiç bir (biçimde imkan) yoktur; onlar için O'ndan başka bir veli yoktur. O size şimşeği korku ve umut olarak gösteren, (yağmur yüklü) ağırlaşmış bulutları (inşa edip) ortaya çıkarandır. (Ra'd Suresi, 9-12)

'En güzel isimler' Allah'a aittir, Allah sonsuz güzellik ve sonsuz yücelik sahibidir. İnsan Allah'ı ancak Kendisi'nin bildirdiği kadarıyla tanıyabilir, Yüceliğini ancak Kuran ayetleriyle takdir edebilir. Allah, bir ayetinde Kendi yüceliğini şöyle tarif etmiştir:

Allah... O'ndan başka ilah yoktur. Diridir, Kaimdir. O'nu uyuklama ve uyku tutmaz. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi O'nundur. İzni olmaksızın O'nun Katında şefaatte bulunacak kimdir? O, önlerindekini ve arkalarındakini bilir. (Onlar ise) Dilediği kadarının dışında, O'nun ilminden hiçbirşeyi kavrayıp-

kuşatamazlar. O’nun kürsüsü, bütün gökleri ve yeri kaplayıp-kuşatmıştır. Onların korunması O’na güç gelmez. O, pek Yücedir, pek büyüktür. (Bakara Suresi, 255)

ASİM
Koruyan

(Oğlu) Dedi ki: "Ben bir dağa sığınacağım, o beni sudan korur." Dedi ki: "Bugün Allah'ın emrinden, esirgeyen olan (Allah)dan başka bir koruyucu yoktur."... (Hud Suresi, 43)

İnsan acizliği sebebiyle her an, her türlü zorlukla karşılaşabilir. Örneğin, dünya her an doğal afetlerin oluşabildiği bir yerdir. Depremler, seller, kasırgalar, yanardağ patlamaları sık sık karşılaşılan olaylardır. Veya aynı şekilde kişiyi manen sıkıntıya düşürebilen de pek çok olay vardır. Ve bu olaylar karşısında unutulmaması gereken bir gerçek vardır: İnsan ne kadar uğraşırsa uğraşsın, ne kadar acizliğinden kurtulmaya çalışırsa çalışsın, Allah'ın dilemesi dışında başına gelecek herhangi bir şeyden korunamaz. İnsan için tek koruyucu Rahman olan Allah'tır. Kuran'da bu durum şöyle bildirilmiştir:

De ki: "Sizi karanın ve denizin karanlıklarından kim kurtarmaktadır ki, siz (açıktan ve) gizliden gizliye ona yalvararak dua etmektesiniz: "Andolsun, bizi bundan kurtarırsan, gerçekten şükredenlerden oluruz." De ki: "Ondan ve her türlü sıkıntıdan sizi Allah kurtarmaktadır. Sonra siz yine şirk koşmaktasınız." (Enam Suresi, 63-64)

İnsanlar tek başlarına kaldıklarında, ellerindeki maddi imkanların, yakınlarının onlara hiçbir şeyle yardıma güç yetiremeyeceğini anladıkları anlarda ya da sağlıklarını yitirdiklerinde Allah'ı zikreder, O'ndan yardım dilerler. Ancak O, kendilerini kurtarınca yine nankörlük edip başlarına gelenleri unuturlar. Dünyada Allah'tan başka koruyucu bulamayacağını anlamayan, O'nun her türlü yardımına rağmen nankörlükte ayak direten bu kişiler, ahirette sonsuz bir azapla karşılaşarak gerçeği göreceklerdir.

Bu kişilerin durumu ayette şöyle haber verilmektedir:

... Çekimser davrananlar ve büyüklenenler, onları acıklı bir azabla azablandıracaktır ve kendileri için Allah'tan başka bir (vekil) koruyucu dost ve yardımcı bulamayacaklardır. (Nisa Suresi, 173)

"Buna rağmen yüz çevirirseniz, artık size kendisiyle gönderildiğim şeyi tebliğ ettim. Rabbim de sizden başka bir kavmi

yerinize geçirir. Siz O'na hiç bir şeyle zarar veremezsiniz. Doğrusu benim Rabbim, her şeyi gözetleyip-koruyandır." (Hud Suresi, 57)

De ki: "O (Allah) Rahman olan (esirgeyen koruyan)dır; biz O'na iman ettik ve O'na tevekkül ettik. Artık siz kimin açık bir sapmışlık içinde olduğunu pek yakında bileceksiniz." (Mülk Suresi, 29)

Allah, takva sahiplerini (inanarak ve inançlarını uygulayarak) zafere ulaşmaları dolayısıyla kurtarır. Onlara kötülük dokunmaz ve onlar hüzne kapılmayacaklardır.

Allah, her şeyin Yaratıcısı'dır. O, her şey üzerinde vekildir. Göklerin ve yerin anahtarları O'nundur. Allah'ın ayetlerine (karşı) inkar edenler ise; işte onlar, hüsrana uğrayanlardır. (Zümer Suresi, 61-63)

AZİM
Pek azametli, büyük olan

Göklerde ve yerde olanlar O'nundur. O, Yücedir, büyüktür. (Şura Suresi, 4)

Allah'ın büyüklüğü ve azameti kuşkusuz bir insanın kavrama sınırının çok üstündedir. Fakat insan yine de kendi aklının sınırları dahilinde Allah'ın ne kadar güçlü ve kudretli olduğunu görebilir, anlayabilir. Zira tüm kainat Allah'ın büyüklüğünü gösteren sayısız örnekle doludur. İnsanın yalnızca içinde yaşadığı dünyayı biraz incelemesi dahi, herşeyi yaratan Allah'ın azametini hissettirecektir.

Tonlarca ağırlıkta bulutları taşıyan gökyüzü, binlerce metre yükseğe uzanan dağlar, içlerinde milyonlarca çeşit canlının bulunduğu denizler, çakan şimşek ve onun ardından gelen gök gürültüsü ve Allah'a boyun eğmiş milyarlarca canlı... Bunlar ve burada sayılamayan sayısız detay Allah'ın büyüklüğünün açık delillerindendir.

Bir de dünyanın biraz dışına çıkıp düşünelim. Şöyle bir örnek, kainatı yaratan sonsuz azamet sahibi Rabbimiz'i biraz daha derin kavramamıza yardımcı olacaktır:

Evren adını verdiğimiz sınırsız bir mekan içinde yaşıyoruz. Bugün bilim adamlarının ulaşabildikleri bilgi seviyesine göre bu evren, içinde milyarlarca galaksiyi barındırıyor. Peki bu galaksilerin içinde neler var?

Yine bilimin bize bildirdiği, her galaksi içinde milyarlarca yıldız bulunduğu. Biz de içinde milyarlarca yıldız içeren milyarlarca galaksiden birinin içinde, Dünya ismi verilen ve saatte 1670 km. hızla hiç durmadan dönen bir gezegen üzerinde yaşıyoruz. Ve kuşkusuz bu rakamlarla düşünüldüğünde, kainat içindeki varlığımızın, bir toz zerreciğinin dünya içindeki varlığı ile dahi kıyaslanamayacak derecede olduğu anlaşılacaktır.

İşte insan, samimi olarak düşündüğünde dahi milyarlarca galaksiyi yaratan ve tümünü kontrolü altında tutan Rabbimiz'in azametini fark edebilir. Rabbimiz tüm kainatı yaratan, milyarlarca yıldızı barındıran, milyarlarca galaksinin tümünü kontrolü altında tutan büyük bir gücün sahibidir. Allah, üstün sıfatlarını bir ayette şöyle haber vermektedir:

Allah... O'ndan başka ilah yoktur. Diridir, kaimdir. O'nu uyuklama ve uyku tutmaz. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi O'nundur. İzni olmaksızın O'nun Katında şefaatte bulunacak kimdir? O, önlerindekini ve arkalarındakini bilir. (Onlar ise) Dilediği kadarının dışında, O'nun ilminden hiçbirşeyi kavrayıp-kuşatamazlar. O'nun kürsüsü, bütün gökleri ve yeri kaplayıp-kuşatmıştır. Onların korunması O'na güç gelmez. O, pek Yücedir, pek büyüktür. (Bakara Suresi, 255)

O, gaybı da, müşahede edileni de bilendir. Pek büyüktür, yücedir. Sizden sözü saklı tutan da, onu açığa vuran da, geceleyin gizlenen de ve gündüzün ortaklıkta gezen de (O'nun Katında bilme bakımından) birdir. O'nun (insanın) önünden ve arkasından izleyenleri vardır, onu Allah'ın emriyle gözetip-korumaktadırlar. Gerçekten Allah, kendi nefis (öz)lerinde olanı değiştirip bozuncaya kadar, bir toplulukta olanı değiştirip-bozmaz. Allah bir topluluğa kötülük istedi mi, artık onu geri çevirmeye hiç bir (biçimde imkan) yoktur; onlar için O'ndan başka bir veli yoktur. O size şimşeği korku ve umut olarak gösteren, (yağmur yüklü) ağırlaşmış bulutları (inşa edip) ortaya çıkarandır. (Ra'd Suresi, 9-12)

AZİZ
Üstün, kuvvetli, güçlü, şerefli, mağlup edilmesi mümkün olmayan, galip olan

Allah'ı, sakın elçilerine verdiği sözden dönen sanma. Gerçekten Allah Azizdir, intikam sahibidir. (İbrahim Suresi, 47)

Allah'ın 'Aziz' sıfatı, O'nun hiçbir zaman mağlup edilemeyeceğini, her zaman galip olanın Kendisi olduğunu ifade eder. Allah kainatta mutlak kuvvet sahibidir ve O'ndan üstün hiçbir güç yoktur.

Kainattaki tüm düzeni, insanların sırrını kavramaya güç yetiremedikleri veya yeni yeni keşfedebildikleri her türlü kanunu yaratan Allah'tır. Bunun yanı sıra yeryüzünde bulunan her canlıyı yaratan da O'dur. Allah'ın kainatta kendini gösteren sonsuz gücü ve kudreti karşısında, yarattıklarının acizliği ise apaçıktır. Yarattığı tüm varlıklar ancak O'nun emriyle hareket edebilmekte, yaşamlarını sürdürebilmekte, belirli bir düzen içinde var olabilmektedirler.

Kuşkusuz bu acizlik yeryüzüne hakim olduğunu zanneden insan için de geçerlidir. Bir insan ne kadar güçlü, zengin ve itibar sahibi olsa da, Allah karşısında acizdir, güçsüzdür. Ne malı, ne parası, ne de ona itibar eden insanların sayısı, onu Allah'ın azabına karşı koruyamaz. Ancak Allah'a teslim olan, O'nun emirlerine uygun yaşayan, rızasını kazanmaya çalışanlar hariç... Allah Kuran'da her zaman Kendi taraftarlarına üstünlük vereceğini vaat etmiştir. Ayetlerde şöyle buyrulmaktadır:

Allah, yazmıştır: "Andolsun, Ben galip geleceğim ve elçilerim de." Gerçekten Allah, en büyük kuvvet sahibidir, güçlü ve üstün olandır. (Mücadele Suresi, 21)

Bundan (Kuran'dan) önce (onlar) insanlar için bir hidayet idiler. Doğruyu yanlıştan ayıran (Furkan)ı da indirdi. Gerçek şu ki, Allah'ın ayetlerini inkar edenler için şiddetli bir azab vardır. Allah güçlüdür, intikam alıcıdır. (Al-i İmran Suresi, 4)

Allah, gerçekten Kendisi'nden başka ilah olmadığına şahitlik etti; melekler ve ilim sahipleri de O'ndan başka ilah olmadığına adaletle şahitlik ettiler. Aziz ve Hakim olan O'ndan başka ilah yoktur. (Al-i İmran Suresi, 18)

Onların sözleri seni üzmesin. Şüphesiz 'izzet ve gücün' tümü Allah'ındır. O, işitendir, bilendir. (Yunus Suresi, 65)

Bu Kitabın indirilmesi, Aziz, Alim olan Allah'tandır;

Günahı bağışlayan, tevbeyi kabul eden, cezası pek şiddetli olan ve lütuf sahibi (Allah'tan). O'ndan başka ilah yoktur. Dönüş O'nadır.

Allah'ın ayetleri konusunda inkar edenlerden başkası mücadele etmez. Öyleyse onların şehirlerde dönüp dolaşması seni aldatmasın.

Kendilerinden önce Nuh kavmi de yalanladı ve kendilerinden sonra (sayısı çok) fırkalar da. Her ümmet, kendi elçilerini (susturmak için) yakalamaya yeltendi. Hakkı, onunla yürürlükten kaldırmak için, 'batıla-dayanarak' mücadeleye giriştiler. Ben de onları yakalayıverdim. Artık Benim cezalandırmam nasılmış?

Senin Rabbinin kafirler üzerindeki: "Gerçekten onlar ateşin halkıdır" sözü böylece hak oldu. (Mümin Suresi, 2-6)

BAİS
Gönderen (peygamber), uyandıran, dirilten

Nasıl oluyor da Allah'ı inkar ediyorsunuz? Oysa ölü iken sizi O diriltti; sonra sizi yine öldürecek, yine diriltecektir ve sonra O'na döndürüleceksiniz. (Bakara Suresi, 28)

Şüphesiz yeryüzünde şu ana kadar yaşayan ve bundan sonra da yaşayacak olan tüm insanlar ölümlüdür. Herkes bir gün ölür ve mezara konulur. Ancak bu apaçık gerçeğe rağmen insanların büyük bir çoğunluğu ölümü düşünmezler ve mezara konulduktan sonra tekrar diriltilecekleri gerçeğini de görmezden gelirler. Kuran'da bu kişilerin durumları şöyle haber verilir:

Derler ki: "Biz çukurda iken, gerçekten biz mi yeniden (diriltilip) döndürüleceğiz? Biz çürüyüp dağılmış kemikler olduğumuz zaman mı?" (Naziat Suresi, 10-11)

Kuran'da insanların büyük bir yanılgı ile sordukları bu soruya en açık şekilde cevap verilmiştir:

Kendi yaratılışını unutarak Bize bir örnek verdi; dedi ki: "Çürümüş-bozulmuşken, bu kemikleri kim diriltecekmiş?" De ki: "Onları, ilk defa yaratıp-inşa eden diriltecek. O, her yaratmayı bilir." (Yasin Suresi, 78-79)

Yukarıdaki ayetlerde de bildirildiği gibi Allah tüm insanları ilk defa yaratıp-inşa edendir. Gelmiş geçmiş tüm insanları birbirlerinden farklı

özelliklerle donatmıştır. Öyle ki, bugün bilindiği gibi her insanın parmak ucuna kadar birçok özelliği diğer insanlardan farklıdır. Kuşkusuz onları ilk defa yaratmış olan Allah, ikinci kere ve hatta sayısız kereler aynı şekilde yaratmaya güç yetirir. Nitekim Allah bunun delillerini bizlere yeryüzünün diriltilişinde göstermektedir.

Çevremize baktığımızda her sonbahar tüm doğanın bir nevi 'ölüm' yaşadığına şahit oluruz. Bu 'ölüm' bütün bir kış mevsimi boyunca da sürer. Ancak ilkbahar geldiğinde ağaçların kupkuru olmuş dallarında yeniden rengarenk çiçeklerin, yemyeşil yaprakların çıktığını görürüz; tüm doğanın canlanarak yeşillendiğini fark ederiz. Üstelik bu 'ölümden sonra diriliş' binlerce senedir hiç aksaklık göstermeden devam eder. İşte insanın ölümünden sonra dirilişi de Allah için bu derece kolaydır. İnsanın diriltilişi ile doğanın diriltilişi arasındaki bu benzerliğe Allah ayetlerinde şöyle dikkat çekmiştir:

O ölüden diriyi çıkarır ve diriden ölüyü çıkarır, ölümünden sonra da yeri diriltir. İşte siz de böyle çıkarılacaksınız. (Rum Suresi, 19)

Şimdi Allah'ın rahmetinin eserlerine bak; ölümünden sonra yeryüzünü nasıl diriltmektedir? Şüphesiz O, ölüleri de gerçekten diriltecektir. O, herşeye güç yetirendir. (Rum Suresi, 50)

Allah'ın 'Bais' sıfatının bir başka anlamı da 'peygamber gönderen'dir. Allah insanlara uyarıcı-korkutucular, müjde vericiler olarak elçiler göndermiş ve onları doğru yola davet etmiştir. Elçilerinden kimine insanları karanlıktan aydınlığa çıkaracak kitaplar vahyetmiştir. Kuşkusuz bu, Allah'ın insanlara büyük bir lütfudur. Kuran'da şöyle buyrulmaktadır:

İnsanlar tek bir ümmetti. Allah, müjdeciler ve uyarıcılar olarak peygamberler gönderdi ve beraberlerinde, insanların anlaşmazlığa düştükleri şeyler konusunda, aralarında hüküm vermek üzere hak kitaplar indirdi... (Bakara Suresi, 213)

Andolsun ki Allah, mü'minlere, içlerinde kendilerinden onlara bir peygamber göndermekle lütufta bulunmuştur. (Ki O) Onlara ayetlerini okuyor, onları arındırıyor ve onlara Kitabı ve hikmeti öğretiyor. Ondan önce ise onlar apaçık bir sapıklık içindeydiler. (Al-i İmran Suresi, 164)

BAKİ
Devam eden, fani olmayan

(Yer) Üzerindeki herşey yok olucudur; Celal ve ikram sahibi olan Rabbinin yüzü (Kendisi) baki kalacaktır. (Rahman Suresi, 26-27)

Kainat içinde bulunan tüm varlıkların bir sonu vardır. Bir insan doğar, yaşar ve dünyada sürdürdüğü sınırlı ömrün sonunda ölür. Bu son, bütün insanlar için kaçınılmazdır. İnsanlar gibi bitkiler ve hayvanlar aleminin de yokoluşu kaçınılmazdır. Onlar da doğduktan bir süre sonra birer birer ölürler. Örneğin bir ağaç yeryüzünde yüzlerce sene yaşayabilir. Fakat en nihayetinde ölmeye mahkumdur. Canlı olan herşey hayatını tüketip toprağın altına girecek ve yok olacaktır.

Aynı şekilde cansız varlıkların da bir sonu vardır. Zaman, tümü üzerinde yıpratıcı etkisini gösterir. Örneğin, binlerce yıl önce ihtişam içinde yaşamış kavimlerden bugün yalnızca yıkıntıların geriye kaldığını görürüz.

Allah Kuran'da, "(Halkı) Zulmediyorken yıkıma uğrattığımız nice ülkeler vardır ki, şimdi onların altları üstlerine gelmiş ıpıssız durmakta, kullanılamaz durumdaki kuyuları (terk edilmiş bulunmakta), yüksek sarayları (çın çın ötmektedir)" (Hac Suresi, 45) ayetiyle bu gerçeğe dikkat çekmiştir.

İçinde yaşayan varlıkların bir sonu olduğu gibi kainatın da bir sonu vardır. Kainattaki tüm gök cisimleri bir gün enerjilerini tüketip yok olacaklardır. Veya Allah dilediği başka bir sebeple tüm kainatı yok edecek, kıyamet günü ile ilgili vaadini gerçekleştirecektir.

Görüldüğü gibi herşey sonludur; kainat da, yaratılmış tüm varlıklar da...

Allah ise yaratandır. Ve sonsuzluk yalnızca Kendisi'ne aittir.

Rabbimiz, insanlara Kuran'da şöyle buyurmaktadır:

Size verilen herşey, yalnızca dünya hayatının metaı ve süsüdür. Allah Katında olan ise, daha hayırlı ve daha süreklidir. Yine de, akıllanmayacak mısınız? (Kasas Suresi, 60)

Şüphesiz Allah, bir sivrisineği de, ondan üstün olanı da, (herhangi bir şeyi) örnek vermekten çekinmez. Böylece iman edenler, kuşkusuz bunun Rablerinden gelen bir gerçek olduğunu bilirler; inkar edenler ise, "Allah, bu örnekle neyi amaçlamış?" derler. (Oysa Allah,) Bununla birçoğunu saptırır, birçoğunu da hidayete erdirir. Ancak O, fasıklardan başkasını saptırmaz. (Bakara Suresi, 26)

Allah, her canlıyı sudan yarattı. İşte bunlardan kimi karnı üzerinde yürümekte, kimi iki ayağı üzerinde yürümekte, kimi de dört (ayağı) üzerinde yürümektedir. Allah, dilediğini yaratır. Hiç şüphesiz Allah, her şeye güç yetirendir. (Nur Suresi, 45)

BARİ
Yaratan, kusursuzca var eden

O Allah ki, yaratandır, (en güzel bir biçimde) kusursuzca var edendir, 'şekil ve suret' verendir. En güzel isimler O'nundur. Göklerde ve yerde olanların tümü O'nu tesbih etmektedir. O, Aziz, Hakimdir. (Haşr Suresi, 24)

Yaşadığımız evren ile ilgili herşeyde bir denge ve ahenge rastlarız. Özellikle bilim alanında yeni gelişmeler kaydedilip bugüne kadar bilinmeyen pek çok detay ortaya çıktıkça, bu denge ve ahenk daha da netleşmektedir. Görünen odur ki, kainat üzerinde var olan her sistem üstün bir aklın ürünüdür. Bu üstün aklın sahibi, herşeyi hayranlık uyandırıcı bir düzen içinde var etmiştir. Kainattaki her cisim, yeryüzünde yaşayan milyarlarca canlı müthiş bir ahenk içinde varlıklarını sürdürürler. Doğadaki düzen hiçbir şekilde bozulmaz ve milyonlarca yıldır son derece istikrarlı bir şekilde devam eder.

Yalnızca dünya üzerindeki yaşamı incelediğimizde bile hayranlık uyandırıcı pek çok detayla karşılaşırız. Etrafımız, farkında olduğumuz veya olmadığımız, sayısız yaratılış delili ile doludur. Örneğin, havadaki gazların karışımı tüm canlıların yaşamlarını sürdürebilmesi için en elverişli şekilde oranlanmıştır. İnsanlar ve hayvanlar yaşayabilmek için oksijen alır ve

karbondioksit verirler. Ancak bu işlem sürekli devam ettiği halde havadaki oksijen miktarı azalıp, karbondioksit miktarı artarak mevcut dengeyi bozmaz. Çünkü bu noktada çok ince bir düzen var edilmiştir; insanların ve hayvanların tersine bitkiler, yaşamlarını sürdürürken karbondioksit alır ve oksijen verirler. Dolayısıyla insanların ve hayvanların tükettiği oksijen, bitkiler vasıtasıyla tekrar üretilir ve dünyadaki denge korunur.

Kuşkusuz bu örnek dünya üzerinde görebileceğimiz yaratılış delillerinden yalnızca bir tanesidir. Gerek mikro gerekse makro alem incelendiğinde bunun gibi sayısız örnekle karşılaşmak mümkündür. Eğer kainat ve dolayısıyla dünya üzerindeki canlılık varlığını sürdürebiliyorsa, bu, üstün akıl sahibi, herşeyin Yaratıcısı olan Rabbimiz'in 'herşeyi birbirine uygun olarak yaratması' ile mümkün olmaktadır. Allah bir ayetinde şöyle buyurmaktadır:

Hani Musa, kavmine: "Ey kavmim, gerçekten siz, buzağıyı (tanrı) edinmekle kendinize zulmettiniz. Hemen, kusursuzca yaratan (gerçek ilah)ınıza tevbe edip nefislerinizi öldürün: bu, Yaratıcınız Katında sizin için daha hayırlıdır" demişti. Bunun üzerine (Allah) tevbelerinizi kabul etti. Şüphesiz O tevbeleri kabul edendir, esirgeyendir. (Bakara Suresi, 54)

Ey insanlar, eğer dirilişten yana bir kuşku içindeyseniz, gerçek şu ki, Biz sizi topraktan yarattık, sonra bir damla sudan, sonra bir alak'tan (embriyo), sonra yaratılış biçimi belli belirsiz bir çiğnem et parçasından; size (kudretimizi) açıkça göstermek için. Dilediğimizi, adı konulmuş bir süreye kadar rahimlerde tutuyoruz. Sonra sizi bebek olarak çıkarıyoruz, sonra da erginlik çağına erişmeniz için (sizi büyütüyoruz). Sizden kiminizin hayatına son verilmekte, kiminiz de, bildikten sonra hiç bir şey bilmeme durumuna gelmesi için ömrün en aşağı ucuna (yaşlılığa) geri çevrilmektedir. Yeryüzünü kupkuru ölü gibi görürsün, fakat Biz onun üzerine suyu indirdiğimiz zaman titreşir, kabarır ve her güzel çiftten (ürünler) bitirir. İşte böyle; şüphesiz Allah, hakkın Kendisi'dir ve şüphesiz ölüleri diriltir ve gerçekten her şeye güç yetirendir. (Hac Suresi, 5-6)

BASİR
İyi gören

Onlar, üstlerinde dizi dizi kanat açıp kapayarak uçan kuşları görmüyorlar mı? Onları Rahman (olan Allah')tan başkası (boşlukta) tutmuyor. Şüphesiz O, herşeyi hakkıyla görendir. (Mülk Suresi, 19)

İnsanın görme kapasitesi kuşkusuz çok sınırlıdır. Çıplak gözle görebileceği mesafe en fazla birkaç kilometre ötesidir. Üstelik bu da ancak açık bir havada, yüksek bir yerden bakıyorsa mümkün olur. Ancak şartlar ne kadar uygun olsa da görebildiği en uzak yer onun için puslu bir görüntüden başka bir şey değildir.

İnsan bazı durumlarda -özellikle de yalnız kaldığı zaman- kendisini de hiç kimsenin göremeyeceğini zanneder. Gizli bir iş yaparken, saklanırken, etrafında hiç kimse yoksa görülmediğinden emindir. Bu tarz ortamlarda insanlar istedikleri herşeyi yapabileceklerini, hiç kimseye karşı sorumlu tutulamayacaklarını, yaptıkları hataların asla karşılarına çıkmayacağını sanırlar.

Oysa bu bir yanılgıdır. Çünkü insanın unuttuğu çok önemli bir gerçek vardır: Allah her an herşeyi tüm detaylarıyla görendir.

İnsan gözleriyle ancak belli bir alanı görebilirken, Allah o kişinin bulunduğu odayı, onun dışındaki diğer odaları, o evin tamamını, o evin içinde bulunduğu şehri, şehrin içinde bulunduğu ülkeyi, onları içine alan kıtayı, bütün bunların tamamını kapsayan Dünya'yı, tüm gezegenleri, uzayı ve onun da ötesindeki boyutları aynı anda görmektedir. Kuran'da Allah'ın herşeyden haberdar olduğu şöyle bildirilmektedir:

Senin içinde olduğun herhangi bir durum, onun hakkında Kur'an'dan okuduğun herhangi bir şey ve sizin işlediğiniz herhangi bir iş yoktur ki, ona (iyice) daldığınızda, Biz sizin üzerinizde şahidler durmuş olmayalım. Yerde ve gökte zerre ağırlığınca hiçbir şey Rabbinden uzakta (saklı) kalmaz. Bunun daha küçüğü de, daha büyüğü de yoktur ki, apaçık bir kitapta (kayıtlı) olmasın. (Yunus Suresi, 61)

Namazı dosdoğru kılın, zekatı verin; önceden kendiniz için hayır olarak neyi takdim ederseniz, onu Allah Katında bulacaksınız. Şüphesiz Allah, yaptıklarınızı görendir. (Bakara Suresi, 110)

Allah Katında onlar derece derecedir. Allah yaptıklarını görendir. (Al-i İmran Suresi, 163)

Bizim ayetlerimiz konusunda çarpıtma yapanlar, Bize gizli kalmazlar. Öyleyse ateşin içine bırakılan mı daha hayırlıdır yoksa kıyamet günü güvenle gelen mi? Siz dilediğinizi yapın. Çünkü O yaptıklarınızı gerçekten görendir. (Fussilet Suresi, 40)

Kafir olanlar, sizinle savaşmış olsalardı, arkalarını dönüp kaçarlardı; sonra, ne bir veli (koruyucu dost), ne bir yardımcı bulamazlardı.

(Bu,) Allah'ın öteden beri sürüp giden sünnetidir. Sen Allah'ın sünnetinde kesinlikle bir değişiklik bulamazsın.

Onlara karşı size zafer verdikten sonra, Mekke'nin göbeğinde ellerini sizden ve sizin de ellerinizi onlardan çeken O'dur. Allah, yaptıklarınızı hakkıyla görendir. (Fetih Suresi, 22-24)

Allah, gökleri ve yeri hak olarak yarattı; öyle ki, her nefis kazandıklarıyla karşılık görsün. Onlara zulmedilmez. (Casiye Suresi, 22)

BASIT
Açan, genişleten, bollaştıran

Allah'a karşılığını çok artırma ile kat kat artıracağı güzel bir borcu verecek olan kimdir? Allah, daraltır ve genişletir ve siz O'na döndürüleceksiniz. (Bakara Suresi, 245)

Allah, Kendisi'ne iman eden, kalpten itaat eden kişilere dünyada maddi ve manevi bolluk, genişlik verir. Onların önündeki zorlukları açar. İman edenler karşılaştıkları her türlü zorlukta, sıkıntıda ve hastalıkta yalnızca Allah'a sığınırlar ve O'nu vekil edinirler. Bunun bir karşılığı olarak Allah inkar edenlerin işlerini zorlaştırırken, müminlerin işlerini kolaylaştırır.

Bu konuda Kuran'da verilmiş pek çok örnek vardır. Örneğin Hz. Musa ve ona tabi olan İsrailoğulları, Firavun'un zulmü nedeniyle yurtlarından çıkmak zorunda kalmışlardır. Ancak Firavun peşlerini bırakmamış ve yakalamak için ordusuyla beraber onları takip etmiştir. Bu kaçış esnasında Firavun'un ordusu ile deniz arasında kalan İsrailoğulları 'gerçekten yakalandıklarını' sanmışlardır. Fakat Allah Hz. Musa'nın duasına icabet etmiş, bir mucize göstererek denizi yarmış ve İsrailoğulları'nı Firavun'un zulmünden kurtarmıştır. Üstelik bunun ardından Firavun'u ve ordusunu yok etmiş, onların çıktıkları yerlere İsrailoğulları'nı mirasçı kılmıştır. Böylece Allah'ın, Kuran'da bildirilen "Allah yolunda hicret eden, yeryüzünde barınacak çok yer de bulur, genişlik (ve bolluk) da Allah'a ve Resûlü'ne hicret etmek üzere evinden çıkan, sonra kendisine ölüm gelen kişinin ecri şüphesiz Allah'a düşmüştür. Allah, bağışlayıcıdır, esirgeyicidir." (Nisa Suresi, 100) ayeti de tecelli etmiştir. Kuşkusuz Allah'ın vaadi tüm inanan kulları için, her dönemde geçerli olmuştur ve olacaktır. Bir ayette şöyle haber verilir:

Şüphesiz senin Rabbin, rızkı dilediğine -genişletir- yayar ve daraltır. Gerçekten O, kullarından haberi olandır, görendir. (İsra Suresi, 30)

De ki: "Rabbimiz (kıyamet günü) bizi bir arada toplayacak, sonra da hak ile aramızı ayıracaktır. O, (gerçek hükmünü vererek hak ile batılın arasını) açandır, (her şeyi hakkıyla) bilendir." (Sebe Suresi, 26)

BATIN
Gizli

O, Evveldir, Ahirdir, Zahirdir, Batındır. O, herşeyi bilendir. (Hadid Suresi, 3)

Bulunduğunuz odada şöyle bir çevrenize bakın. Gözlerinizle görebildiğiniz herşeyin 'yapılmış' olduğunu görürsünüz. Kapı, masanın üzerindeki teyp, duvara asılmış resim, pencere... Tüm bunların birileri tarafından tasarlanıp, üretildiğine eminsinizdir. Şimdi de pencereden dışarı bir bakın. Gördüğünüz manzarada muhtemelen deniz, ağaçlar, Güneş, gökyüzü, uçan kuşlar, belki bir ada veya bunlara benzer detaylar olacaktır. Eğer gece ise gökyüzünde asılı duran yıldızları ve Ay'ı da seyredebilirsiniz. Peki oturduğunuz odadaki eşyaların yapılmış olduğuna emin olduğunuza göre, dışarıda gördüğünüz şeylerin de bir plan dahilinde var olduğu kesin değil midir?

Elbette kesindir. Eğer bir duvardaki resmin tesadüfen oluşup oraya geldiğini iddia edemiyorsanız, Güneş'in, yıldızların ve Ay'ın da tesadüfen oluşup gökyüzündeki yerlerini aldığını iddia edemezsiniz. Yerde ve gökte gördüğünüz herşeyin bir Yaratıcısı vardır. Ve herşeyi üstün bir sanatla var eden Rabbimiz, yarattığı şeylerle Kendini bize tanıtmaktadır.

Pencereden dışarı baktığınızda O'nu göremezsiniz, çünkü Allah'ın varlığı, gücü ve sanatı yarattığı şeylerle apaçık görünmesine rağmen, Zatı gizlidir.

İşte Allah'ın yukarıdaki ayette bildirilen 'Batın' sıfatının anlamı budur. O'nun varlığı ve hakimiyeti kainattaki her noktada apaçık görülür ancak insan O'nun Zatını göremez. O'nu (Allah'ın dilemesi dışında) kimse göremez ama O, her yeri sarıp kuşatmıştır. Aşağıdaki ayetle bildirildiği gibi:

Gözler O'nu idrak edemez; O ise bütün gözleri idrak eder. O, Latif olandır, haberdar olandır. (Enam Suresi, 103)

BEDİ
Örneksiz olarak yaratan

Gökleri ve yeri (bir örnek edinmeksizin) yaratandır. O, bir işin olmasına karar verirse, ona yalnızca "OL" der, o da hemen oluverir. (Bakara Suresi, 117)

Ne kadar yetenekli, ne kadar zeki olursa olsun bir insanın keşfedebileceği bir yenilik, düşünebileceği farklı bir fikir ancak o güne kadar öğrendikleri ve çevresinde gördükleriyle sınırlıdır. İnsan yeryüzüne beş duyu ile gelmiştir ve bu duyuların dışında altıncı bir duyuyu tahayyül etmesi bile mümkün değildir. Üstelik sahip olduğu duyuları da ancak kısıtlı olarak kullanabilmektedir. Örneğin belirli bir renk tayfını görebilmekte, belirli frekanslardaki sesleri duyabilmektedir. Dolayısıyla yeryüzünde var olmayan bir şeyi düşünmesi, keşfedebilmesi, akledebilmesi asla mümkün değildir.

Nitekim bugün bilimsel keşiflerin bir kısmını incelediğimizde, insanların pek çok konuda doğada gördükleri canlıları ve bunların arasındaki kusursuz sistemleri, kendilerine örnek aldıklarını görürüz. Örneğin yunusların burun çıkıntısı, modern büyük gemilerin pruvasına model olmuştur. Radarların çalışma prensibi yarasaların ses dalgaları yayarak çalışan algılama sistemi ile aynıdır. Bunlar gibi daha pek çok örnek de verilebilir. (Bakınız Harun Yahya, *Düşünen İnsanlar İçin,* İstanbul)

Oysa Allah'ın ilmi sınırsızdır. İnsanın çevresinde görebildiği ve göremediği herşeyi Allah örneksiz olarak yaratmıştır. Kainatın, galaksilerin, gezegenlerin, canlıların, hatta tek bir hücrenin olmadığı bir zamanda Allah'ın dilemesi ve 'Ol' demesiyle, atomlardan, moleküllerden, hücrelerden, canlılardan, gezegenlerden, yıldızlardan, galaksilerden oluşan kusursuz bir sistem oluşturmuştur. İnsanların binlerce sene sonra keşfedebildikleri mikro dünyadan, ancak 20. yüzyılda haberdar olunan gök cisimlerine kadar herşey Allah'ın var ettiği sistemlerdir ve O'nun belirlediği kanunlara tabidir. Allah hiçbir örnek yokken evreni ve içindeki her ayrıntıyı meydana getirmiştir. Allah'ın herşeyi yaratan olduğu ayetlerde şöyle haber verilmektedir:

De ki: "Rabbim adaletle davranmayı emretti. Her mescid yanında (secde yerinde) yüzlerinizi (O'na) doğrultun ve dini yalnız Kendisi'ne has kılarak O'na dua edin. "Başlangıçta sizi yarattığı" gibi döneceksiniz." (Araf Suresi, 29)

Gökleri ve yeri bir örnek edinmeksizin yaratandır. O'nun nasıl bir çocuğu olabilir? O'nun bir eşi (zevcesi) yoktur. O, herşeyi yaratmıştır. O, herşeyi bilendir. (Enam Suresi, 101)

Şüphesiz Allah, bir sivrisineği de, ondan üstün olanı da, (herhangi bir şeyi) örnek vermekten çekinmez. Böylece iman edenler, kuşkusuz bunun Rablerinden gelen bir gerçek olduğunu

bilirler; inkar edenler ise, "Allah, bu örnekle neyi amaçlamış?" derler. (Oysa Allah,) Bununla birçoğunu saptırır, birçoğunu da hidayete erdirir. Ancak O, fasıklardan başkasını saptırmaz. (Bakara Suresi, 26)

Allah, her canlıyı sudan yarattı. İşte bunlardan kimi karnı üzerinde yürümekte, kimi iki ayağı üzerinde yürümekte, kimi de dört (ayağı) üzerinde yürümektedir. Allah, dilediğini yaratır. Hiç şüphesiz Allah, her şeye güç yetirendir. (Nur Suresi, 45)

BERR
Kullarına karşı iyiliği çok olan

"Şüphesiz, biz bundan önce O'na dua (kulluk) ederdik. Gerçekten O, iyiliği bol, esirgemesi çok olanın ta Kendisi'dir." (Tur Suresi, 28)

Allah insanı yaratmış ve onu, yaşaması için her yönden elverişli olan bir mekana yerleştirmiştir. Bu mekanda var olan herşeyi de insan için özel yaratmış ve onun hizmetine vermiştir. Nahl Suresi'nde Allah insanlara sunduğu nimetlerin bir kısmını şöyle haber vermektedir:

İnsanı bir damla sudan yarattı, buna rağmen o, apaçık bir düşmandır. Ve hayvanları da yarattı; sizin için onlarda ısınma ve yararlar vardır ve onlardan yemektesiniz. Akşamları getirir, sabahları götürürken onlarda sizin için bir güzellik vardır. Kendisine ulaşmadan canlarınızın yarısının telef olacağı şehirlere onlar, ağırlıklarınızı taşımaktadırlar. Şüphesiz sizin Rabbiniz şefkatli ve merhametlidir. Onlara binmeniz ve süs için atları, katırları ve merkebleri (yarattı). Ve daha sizlerin bilmediğiniz neleri yaratmaktadır? Yolu doğrultmak Allah'a aittir, kimi (yollar) ise eğridir. Eğer o dileseydi, sizin tümünüzü elbette hidayete erdirirdi. Sizin için gökten su indiren O'dur; içecek ondan, ağaç ondandır (ki) hayvanlarınızı onda otlatmaktasınız. Onunla sizin için ekin, zeytin, hurmalıklar, üzümler ve meyvelerin her türlüsünden bitirir. Şüphesiz bunda, düşünebilen bir topluluk için ayetler vardır. Geceyi, gündüzü, Güneş'i ve Ay'ı sizin emrinize verdi; yıldızlar da O'nun emriyle emre hazır kılınmıştır. Şüphesiz bunda, aklını kullanabilen

bir topluluk için ayetler vardır. Yerde sizin için üretip-türettiği çeşitli renklerdekileri de (faydanıza verdi). Şüphesiz bunda, öğüt alıp düşünen bir topluluk için ayetler vardır. Denizi de sizin emrinize veren O'dur, ondan taze et yemektesiniz ve giyiminizde ondan süs-eşyaları çıkarmaktasınız. Gemilerin onda (suları) yara yara akıp gittiğini görüyorsun. (Bütün bunlar) O'nun fazlından aramanız ve şükretmeniz içindir. Sizi sarsıntıya uğratır diye yerde sarsılmaz dağlar bıraktı, ırmaklar ve yollar da (kıldı). Umulur ki doğru yolu bulursunuz. Ve (başka) işaretler de (yarattı); onlar yıldız(lar)la da doğru yolu bulabilirler. (Nahl Suresi, 4-16)

Kuşkusuz yukarıda sayılan nimetlerin tek bir tanesi bile insanın kendi imkanlarıyla elde edebileceği, oluşturabileceği, sahip olabileceği şeyler değildir. Bunların tümü Allah'ın insana lütuf olarak sunduğu güzelliklerdir. Yukarıda arka arkaya sıralanan nimetler Allah'ın kullarına karşı 'iyiliğinin çok' olduğunun apaçık delilleridir.

Peki bunca iyilik karşısında insana düşen nedir?

Allah yukarıdaki ayetlerin devamında kullarına verdiği nimetlerin karşılığında öğüt alıp düşünmelerini ve Kendisi'ne kulluk etmelerini şöyle bildirmektedir:

Yaratan, hiç yaratmayan gibi midir? Artık öğüt alıp-düşünmez misiniz? Eğer Allah'ın nimetini saymaya kalkışacak olursanız, onu bir genelleme yaparak bile sayamazsınız. Gerçekten Allah, bağışlayandır, esirgeyendir. (Nahl Suresi, 17-18)

CAMİ
İstediğini, istediği zaman, istediği yerde toplayan

"Rabbimiz, kendisinde şüphe olmayan bir günde insanları gerçekten Sen toplayacaksın. Doğrusu Allah, va'dinden cayıp-dönmez." (Al-i İmran Suresi, 9)

Dağınık şeylerin biraraya toplanması demek olan 'cem' kelimesi, Allah'ın tüm evrendeki sistemler üzerindeki hakimiyetini gösteren sıfatını ifade eder. Evreni ve içindekileri yaratan Allah, canlı ve cansız tüm varlıklara dilediğini yaptırma, istediği yerde ve istediği şekilde toplama

kudretine sahiptir. Kuran'da Allah dünyada müminleri biraraya toplayacağını şöyle vaat etmiştir.

Herkesin (her toplumun) yüzünü çevirdiği bir yön vardır. Öyleyse hayırlarda yarışınız. Her nerede olursanız, Allah sizleri biraraya getirecektir. Şüphesiz Allah, herşeye güç yetirendir. (Bakara Suresi, 148)

Ancak gerçek toplanma günü kıyametle gerçekleşecektir. Kendisinden şüphe olmayan kıyamet gününde, Allah'ın bütün kulları O'nun huzurunda toplanacaklardır. Dünyada Kendisi'ni ve elçilerini yalanlayan kişilerin inkarlarını ve bu inkarlarından kaynaklanan bütün eylemlerini bilen Allah, elçileriyle tüm insanlığa haber verdiği büyük hesap gününde, gelmiş geçmiş tüm toplumları biraraya toplayacaktır. Sur'a üfürüldüğü gün suçlu günahkarların tümü biraraya getirilecekler ve yaptıklarından topluca hesaba çekileceklerdir. İnkar edenler yine topluca, yüzükoyun cehenneme sürülecek, layık oldukları karşılığı yine yandaşlarıyla beraber topluca göreceklerdir.

Allah Kendisi'ne iman edenleri ise tüm yaptıklarına bir karşılık olmak üzere cennette de -dünyada olduğu gibi- hep birlikte ağırlayacaktır. Allah takva sahiplerini de önderleriyle birlikte bir heyet halinde huzuruna getirecektir. Onlar nurları önlerinde ve yanlarında olacak şekilde, Allah'ın izni ve rahmetiyle topluca cennete gireceklerdir. Kendisi'ni inkar eden insanları ise, dünyada da birbirlerine arka çıkıp örgütlendikleri gibi, cehennemde de hep birarada tutacak, birbirleriyle çekişip durmalarına izin verecektir. Zulmedenlerin eşleri ve taptıkları hep birarada olacaklar, yaptıklarının karşılıklarını cehennemin dar bir köşesinde hep beraber göreceklerdir. Çok güvendikleri eşleri ve dostlarıyla birlikte cehenneme sürülmenin azabını yaşayacaklardır. Allah dünyada şeytana uyan insanları ahirette biraraya toplayarak cehenneme süreceğini aşağıdaki ayetiyle bildirmiştir:

O, size Kitapta: "Allah'ın ayetlerinin inkar edildiğini ve onlarla alay edildiğini işittiğinizde, onlar bir başka söze dalıp geçinceye kadar, onlarla oturmayın, yoksa siz de onlar gibi olursunuz" diye indirdi. Doğrusu Allah, münafıkların ve kafirlerin tümünü cehennemde toplayacak olandır. (Nisa Suresi, 140)

De ki: "Rabbimiz (kıyamet günü) bizi bir arada toplayacak, sonra da hak ile aramızı ayıracaktır. O, (gerçek hükmünü vererek

hak ile batılın arasını) açandır, (her şeyi hakkıyla) bilendir." (Sebe Suresi, 26)

"Rabbimiz, kendisinde şüphe olmayan bir günde insanları gerçekten Sen toplayacaksın. Doğrusu Allah, va'dinden cayıp-dönmez." Şüphesiz inkar edenler, onların malları da, çocukları da kendilerine Allah'tan (gelecek azaba karşı) hiç bir şey kazandırmaz. Ve onlar ateşin yakıtıdırlar. (Al-i İmran Suresi, 9-10)

CEBBAR
Dilediğini zorla yaptırmaya muktedir olan

O Allah ki, O'ndan başka ilah yoktur. Melik'tir; Kuddus'tur; Selam'dır; Mü'min'dir; Müheymin'dir; Aziz'dir; Cebbar'dır; Mütekebbir'dir. Allah, (müşriklerin) şirk koştuklarından çok Yücedir. (Haşr Suresi, 23)

Allah'a karşı büyüklenmenin, O'na teslim olmamanın altında, insanın kendisini Allah'tan bağımsız bir varlık olarak görüp, sahip olduğu bazı özelliklerin kendinden kaynaklandığını zannetmesi, dolayısıyla kendine bir "benlik" vermesi yatar. Halbuki bu, son derece çarpık bir mantıktır. İnsan biraz durup düşünse, bu dünyaya kendi iradesiyle gelmediğini, hayatının ne zaman son bulacağını bilmediğini, sahip olduğu fiziksel özelliklerin kendi seçimiyle kendisine verilmediğini rahatlıkla görebilir. Kendi bedeni de dahil olmak üzere sahip olduğu herşeyin geçici olduğunu ve sonunda yok olacağını anlar. Tüm bunlar insanın tümüyle aciz olduğunun, hiçbir şeyin gerçekte kendisine ait ve kendi kontrolü dahilinde olmadığının açık delilleridir. Eğer biraz daha düşünürse, bu delillerin sayısız olduğunu görebilir.

Bütün bu gerçekler karşısında insanın, kendisini yaratan Rabbimize karşı büyüklenmeye kalkmasının ne kadar akılsızca bir tavır olacağı ortadadır.

Oysa insanın Allah'ın büyüklüğünü, herşeyi yoktan var ettiğini, insanların sahip oldukları bütün imkan ve özellikleri verenin Allah olduğunu, dilediği anda da hepsini geri alabileceğini, tüm canlıların ölümlü olduğunu, tek baki kalacak olanın Allah olduğunu kabul edip, gerçek sahibine teslim olması gerekir. Çünkü Allah, Kendisi'ne karşı haksız yere büyüklenen, aczini bilmeyen ve yüz çeviren herkese dilediği zaman zorla boyun eğdirmeye güç yetirendir.

Kuran'da sahip olduğu şeylerden dolayı kibirlenen ve sonunda da Allah'ın Cebbar sıfatıyla acizliklerini gören ve hatalarını ikrar eden bahçe sahiplerinin durumu ibret olarak anlatılmıştır. Ertesi gün bahçelerini erkenden devşireceklerine dair and içen bahçe sahiplerinin başlarına gelenler şöyle bildirilmiştir:

... Uyuyorlarken, Rabbin tarafından dolaşıp gelen bir bela onun üstünü sarıp-kuşatıverdi. Sonunda (bahçe) kökünden kuruyup-kapkara kesildi. (Kalem Suresi, 19-20)

Ama onu görünce: "Muhakkak biz (gideceğimiz yeri) şaşırmışız" dediler.
"Hayır, biz (herşeyden ve bütün servetimizden) yoksun bırakıldık."
(İçlerinde) Mutedil olan biri dedi ki: "Ben size dememiş miydim? (Allah'ı) Tesbih edip yüceltmeniz gerekmez miydi?"
Dediler ki: "Rabbimiz Seni tesbih eder, yüceltiriz; gerçekten bizler zalim imişiz."
Şimdi birbirlerine karşı kendilerini kınamaya başladılar.
"Yazıklar bize, gerçekten bizler azgınmışız" dediler.
"Belki Rabbimiz, onun yerine daha hayırlısını verir; şüphesiz biz, yalnızca Rabbimiz'e rağbet eden kimseleriz."
İşte azab böyledir. Ahiret azabı ise, muhakkak çok daha büyüktür; bir bilseler. (Kalem Suresi, 26-33)

Andolsun, cehennem için cinlerden ve insanlardan çok sayıda kişi yarattık (hazırladık). Kalpleri vardır bununla kavrayıp-anlamazlar, gözleri vardır bununla görmezler, kulakları vardır bununla işitmezler. Bunlar hayvanlar gibidir, hatta daha aşağılıktırlar. İşte bunlar gafil olanlardır. (A'raf Suresi, 179)

DA'İ
Çağıran

Ey iman edenler, size hayat verecek şeylere sizi çağırdığı zaman, Allah'a ve Resûlü'ne icabet edin. Ve bilin ki muhakkak Allah, kişi ile kalbi arasına girer ve siz gerçekten O'na götürülüp toplanacaksınız. (Enfal Suresi, 24)

İnsan her zaman en iyi düşünenin, hayatı ile ilgili en isabetli kararları alanın kendisi olduğunu zanneder. Kendine göre belirlediği bazı kurallar vardır; eğer o kurallar çerçevesinde bir hayat sürdürürse kendisi için 'en iyi olanı' yapmış olacağını düşünür. Oysa bu, birçok insanın içinde yaşadığı ciddi bir yanılgıdır.

İnsanı Allah yaratmıştır ve ona şahdamarından daha yakındır. Kişi kimi zaman kendisi ile ilgili birçok konuyu bilemeyebilir; ama o, kendisiyle ilgili bilgilerden habersizken Allah bunların tümünü bilir. Çünkü onun içine, dışına, düşüncelerine, bilinç altına tamamen hakimdir. Hatta insan bir an sonra neyle karşılaşacağını bilmez veya geçmişte karşılaştığı bazı olayları unutabilir. Ama Allah unutmaz ve yanılmaz. İnsanın geçmişte yaşadığı ve gelecekte yaşayacağı her olaya da hakimdir. Bu yüzden insan için 'en hayırlı' olanı bilen ancak onu yaratan ve yaşam sürdüğü her anın bilgisine sahip olan Allah'tır.

Nitekim Kuran'da, "… Olur ki hoşunuza gitmeyen bir şey, sizin için hayırlıdır ve olur ki, sevdiğiniz şey de sizin için bir şerdir. Allah bilir de siz bilmezsiniz." (Bakara Suresi, 216) ayetiyle bu gerçeğe açıkça dikkat çekilmiştir.

Bu yüzden insanın yapması gereken Allah'ın kendisine bildirdiği, davet ettiği hak yola yani 'kendisine hayat verecek şeylere' uymaktır. Allah bu doğruluk yolunu Peygamberimiz (sav)'e vahyettiği Kuran vasıtasıyla insanlara bildirmiştir. Herkesin yaşamı boyunca neler yapması gerektiği, nasıl bir hayat sürdürmesi gerektiği, nasıl davranırsa kurtuluşa ereceği Allah'ın ayetleriyle birer birer bildirilmiştir.

DAFİĞ
Belaları def eden, çevirici

Böylece onları, Allah'ın izniyle yenilgiye uğrattılar. Davud Calut'u öldürdü. Allah da ona mülk ve hikmet verdi; ona dilediğinden öğretti. Eğer Allah'ın, insanların bir kısmı ile bir kısmını def'i (engellemesi) olmasaydı, yeryüzü mutlaka fesada uğrardı. Ancak Allah, alemlere karşı büyük fazl (ve ihsan) sahibidir. (Bakara Suresi, 251)

Müminleri maddi manevi her türlü tehlikeden koruyan Allah, onlara; kafirlere, münafıklara, müşriklere karşı da büyük bir kuvvet, yenilmez bir güç verir. İnkar edenler hazırladıkları sinsice tuzakların, düzenledikleri komplo ve saldırıların daha planlarını kurarlarken, Allah onlar için bir düzen kurar. Böylelikle vermek istedikleri zararı müminlerden engelleyerek tuzaklarını kendi başlarına geçirir.

Öte yandan Allah inkarcıları kendi aralarında da ayrılığa düşürerek, birbirleriyle mücadele ettirir ve bu şekilde güçten düşürür. Yine Müslümanlara kin besleyen kişileri onlardan uzak tutar, kendi canlarının

derdine düşürecek belalar gönderir. Bu ilahi yardım Kuran'da şöyle bildirilmiştir:

Onlar, yalnızca; "Rabbimiz Allah'tır" demelerinden dolayı, haksız yere yurtlarından sürgün edilip çıkarıldılar. Eğer Allah'ın, insanların kimini kimiyle defetmesi (yenilgiye uğratması) olmasaydı, manastırlar, kiliseler, havralar ve içinde Allah'ın isminin çokça anıldığı mescidler, muhakkak yıkılır giderdi. Allah Kendi (dini)ne yardım edenlere kesin olarak yardım eder... (Hac Suresi, 40)

Bunun yanında pek çok zorluğu, hastalığı, vesveseyi, şeytanın şerrini ve belayı da müminlerin üzerinden def eden ve daha bilmedikleri nice musibeti onlardan geri çeviren yalnızca Allah'tır. Kuşkusuz bunların her biri Allah'ın müminlere gizli ve açık yardımlarıdır. O, kullarına karşı çok şefkatli, Kendisi'ne sığınanlara, Kendisi'nden yardım isteyenlere karşı da esirgeyenlerin en hayırlısıdır.

Görmüyorlar mı ki, gerçekten onlar her yıl, bir veya iki defa belaya çarptırılıyorlar da sonra tevbe etmiyorlar ve öğüt alıp (ders çıkarıp) düşünmüyorlar. (Tevbe Suresi, 126)

(Veya) Onlar, Allah'ın tuzağından güvende mi idiler? Allah'ın bir tuzak kurmasından, hüsrana uğrayan bir topluluktan başkası (akılsızca) güvende olmaz. (Bütün bunlar,) Sakinlerinden sonra yeryüzüne mirasçı olanları doğruya erdirme(ye veya ortaya çıkarmaya yetmez) mi? Eğer Biz dilemiş olsaydık onlara günahları nedeniyle bir musibet isabet ettirirdik; ve kalplerine damgalar vururduk da onlar böylelikle işitmeyenler olurlardı. İşte bu ülkeler, sana onların 'haberlerinden aktarmalar yapıyoruz.' Gerçekten, onlara elçileri apaçık belgelerle gelmişlerdi. Ama daha önceden yalanlamaları nedeniyle iman eder olmadılar. İşte Allah, inkar edenlerin kalplerini böyle damgalar. (A'raf Suresi, 99-101)

Hani o inkar edenler, seni tutuklamak ya da öldürmek veya sürgün etmek amacıyla, tuzak kuruyorlardı. Onlar bu tuzağı tasarlıyorlarken, Allah da bir düzen (bir karşılık) kuruyordu. Allah, düzen kurucuların (tuzaklarına karşılık verenlerin) hayırlısıdır. (Enfal Suresi, 30)

DARR
Zarar verici şeyler yaratan

“Ben, O’ndan başka ilahlar edinir miyim ki, Rahman (olan Allah), bana bir zarar dileyecek olsa, ne onların şefaati bana bir şeyle yarar sağlar, ne de onlar beni kurtarabilirler.” (Yasin Suresi, 23)

Aniden gelen ölüm, umulmadık bir hastalık, tüm ürünleri yok eden bir kasırga, evleri yerle bir eden deprem, gelecek korkusu, bir trafik kazası, stres, mal kaybı, kıskançlık, yaşlanma...

Kuşkusuz tüm bunlar, ahiretin varlığından gafil olan ve gerçek yaşamlarının dünyadaki yaşam olduğunu zanneden insanlar için, elem, korku ve ümitsizlik veren olaylardır. Elbette her insan kendisine veya yakınlarına zarar veren bu tarz olaylardan biriyle veya bunların benzerleriyle her an karşılaşabilir. Ve bu karşılaşma muhtemelen kişinin hiç beklemediği bir anda gerçekleşir. Bir anda tüm vücudunu saran kansere yakalandığını öğrenebilir, bir sabah bir yakınının ölüm haberi gelebilir, hayatı boyunca biriktirdiği parasının çalındığını duyabilir veya aynaya baktığında hiç beklemediği şekilde yaşlandığını görür.

Peki insanlara karşı bu kadar merhametli olan Allah’ın, dünya hayatında böyle olaylar yaratmasının hikmetleri nelerdir?

Bunun en önemli nedenlerinden biri Allah’ın insanı zorluk ve sıkıntıyla eğitmesidir. Hastalığından dolayı zorlukla nefes alan bir insan kibirlenerek diğer insanları aşağılayamaz. Aynı zamanda yürüyemezken tekrar yürüyebilen, tüm malını mülkünü kaybetmişken bunlara tekrar kavuşan bir insan, şüphesiz bunların değerini çok daha iyi kavrar. Böylelikle hem zorluğu hem de kolaylığı yaratarak dünyada bir imtihan ortamı oluşturan Allah, karşılıksız verdiği nimetlerin daha iyi takdir edilmesini sağlar.

Ancak burada belirtilmesi gereken önemli bir nokta vardır. Eğer bu tarz olaylarla karşılaşan kişi iman sahibiyse ve ahiretin gerçek hayatı olacağını biliyorsa, zaten bir üzüntü, sıkıntı içine girmez. Başına gelen her türlü zorluğun Allah’tan olduğunu bilir ve bunlara sabreder, o sıkıntılardan kendisini kurtarabilecek olanın da yalnızca Allah olduğunu bildiği için O’na dua eder, O’ndan yardım diler. Böylece Allah Kendisi’ne inanan kullarını da eğitir, yakınlaşmalarını sağlar ve ahiretteki derecelerini yükseltir.

Allah'a ve ahiret gününe inanmayan insanlar için ise durum farklıdır. Allah, "Darr" sıfatını asıl olarak cehennemde onlara karşı gösterecektir. Kuşkusuz dünyada kendilerini üzüntüye boğan şeyler cehennemde karşılaşacakları ile kıyaslanınca çok hafif kalır; çünkü buradakilerin tümü geçicidir.

Cehennemde ise insanların yanan derileri, acının tekrar tekrar hissedilmesi için yenileriyle değiştirilir. İnkar edenlere boğazları parçalayan darı dikeninden başka hiçbir şey yedirilmez, bağırsakları parçalayan kaynar sudan başka hiçbir şey içirilmez. Ölüm gelir fakat ölünmez, ardından daha acı bir azapla karşılaşılır. Orada demirden kamçılar, ateşten yataklar olacak, inkarcı insan cehennemin en dar ve karanlık yerine atılacaktır. Cehennemde kemikleri çatırdatan inlemeler duyulacaktır.

İnkarcılar, cehennem bekçilerine "Rabbiniz'e söyleyin, bizi buradan çıkarsın" diye yalvarırlar. Azaptan bir gün hafifletilmesini isterler. Allah onları çeşit çeşit azaba uğratırken bir yandan da onlara cennettekilerin nasıl bir bolluk ve nimet içinde olduklarını seyrettirir. Onlar kendilerine yardım edecek kimseyi bulamazlar ve (Allah'ın dilemesi dışında) sonsuza kadar da alçaltılmışlar olarak onun içinde bırakılırlar. Allah böylelikle gerçek zorluğu ve acıyı inkar edenlere cehennemde tattırmış olur. Allah bir ayette şöyle buyurmaktadır:

Andolsun, onlara: "Gökleri ve yeri kim yarattı?" diye soracak olsan, elbette "Allah" diyecekler. De ki: "Gördünüz mü-haber verin; Allah'tan başka taptıklarınız, eğer Allah bana bir zarar dileyecek olsa, O'nun zararını kaldırabilirler mi? Ya da bana bir rahmet vermeyi istese, O'nun rahmetini tutup-önleyebilecekler mi" De ki: "Allah, bana yeter. Tevekkül edecek olanlar, O'na tevekkül etsinler." (Zümer Suresi, 38)

Allah inkar edenler üzerinde Darr ismini tecelli ettirmektedir. Ancak elbette ki bu durum, söz konusu kişilerin haktan bile bile yüz çevirmelerinden kaynaklanmaktadır. Yoksa Allah tüm kullarına karşı sonsuz şefkat ve merhamet sahibi olandır. Rabbimiz tüm insanların doğru yolu bulmaları, sonsuz cennet hayatına kavuşabilmeleri için dünya hayatında sayısız fırsatlar yaratmaktadır. Hata yaptıklarında onları affetmekte, dua ettiklerinde, yardım istediklerinde onlara ihsanını bağışlamaktadır. Dünya hayatındaki eksiklikleri göstererek, onları asıl olarak cennet için çaba harcamaya çağırmaktadır. Ahirette karşılaşabilecekleri sonsuz bir azap olduğunu bildirerek onları uyarıp

korkutmaktadır. Ancak Rabbimiz'in insanlar üzerindeki bu rahmetini ve yaratışındaki hikmetleri takdir edemeyen kimseler için Allah'ın azabı hak olmaktadır. Çünkü bu kimseler cehennem ile uyarılmalarına ve sonsuza kadar nimet içinde yaşamalarını sağlayacak bir yola çağrılmalarına rağmen bundan yüz çevirmişlerdir.

"Allah'tan başka, sana yararı da, zararı da olmayan(ilahlar)a tapma. Eğer sen (bunun aksini) yapacak olursan, bu durumda gerçekten zulmedenlerden olursun" (diye emrolundum.) Allah sana bir zarar dokunduracak olsa, O'ndan başka bunu senden kaldıracak yoktur. Ve eğer sana bir hayır isterse, O'nun bol fazlını geri çevirecek de yoktur. Kullarından dilediğine bundan isabet ettirir. O, bağışlayandır, esirgeyendir. (Yunus Suresi, 106-107)

ERHAMURRAHİMİN
Merhamet edenlerin en merhametlisi

Eyüp de; hani o Rabbine çağrıda bulunmuştu: "Şüphesiz bu dert (ve hastalık) beni sarıverdi. Sen merhametlilerin en merhametli olanısın." (Enbiya Suresi, 83)

Yeryüzündeki tüm canlılar gibi insan da ihtiyaç içinde olan bir varlıktır. Yaşamını sürdürebilmesi için her an oluşması gereken pek çok şart vardır. Nefes alabilmesi için oksijene, bedeninin faaliyetlerini sürdürebilmesi için su ve besine ihtiyaç duyar... Aslında bu örneklerin sıralamakla bitmesi de pek mümkün değildir. Yalnızca tek bir insanın fiziksel olarak varlığını sürdürebilmesi bile burada sıralanması mümkün olmayan sayısız detaya bağlıdır.

Ancak, yeryüzündeki tüm insanlar ihtiyaçları olan şeyleri elde edebilmek için çok büyük bir çaba göstermeden yaşamlarını rahatlıkla sürdürebilmektedirler. Her birinin gerek bedenlerinde gerekse dış dünyada ihtiyaçları olan herşey onlar için önceden belirlenmiş ve onlara sunulmuştur. Burada ilk akla gelen örnek yine insanın nefes almasıdır. İnsan bedeninin yaşamını sürdürebilmesi için oksijen alması gerektiğini elbette herkes bilir. Peki bu oksijenin atmosferde gereken oranlarda bulunmasını sağlayan kimdir? Veya insanın vücuduna bu oksijeni alıp işleyecek ve gereken her hücreye tek tek ulaştıracak bir sistemi koyan kimdir?

Elbette bunların hiçbiri insanın başarısı değildir. Hiç kimse atmosferin veya kendi solunum sisteminin oluşumunda söz sahibi olmamıştır.

İşte insanın bu en hayati ihtiyacından başlamak üzere her türlü detay kendisi için gerektiği şekilde var edilmiştir. Kuşkusuz bu noktada karşımıza çıkan her türlü detayı insan için var eden üstün bir aklın varlığı ve o aklın sahibinin insana gösterdiği sonsuz merhamettir. Bu gücün sahibi ise, merhametlilerin en merhametlisi olan Allah'tır.

Allah'ın merhameti, elbette ki insanların fiziksel ihtiyaçlarının karşılanması ile sınırlı değildir. O, insanları yaratmış, yaşamaları için en elverişli olan mekana yerleştirmiş ve bunun karşılığında da yalnızca Kendisi'ne kulluk etmelerini istemiştir. Ve insanlara Kendisi'ni nasıl razı edeceklerini de bildirmiş; bunu öğretmek için onlara Katından kitaplar indirmiş, bütün ayetlerini tek tek açıklayan peygamberler göndermiştir. Böylelikle Allah insanlara hem Kendi Zatını tanıtmış, hem de onları dine ve güzel ahlaka davet etmiştir. Kuşkusuz bunların tümü, Rabbimiz'in sonsuz merhametinin açık delillerindendir.

Dedi ki: "Bugün size karşı sorgulama, kınama yoktur. Sizi Allah bağışlasın. O, merhametlilerin (en) merhametlisidir." (Yusuf Suresi, 92)

Eyüp de; hani o Rabbine çağrıda bulunmuştu: "Şüphesiz bu dert (ve hastalık) beni sarıverdi. Sen merhametlilerin en merhametli olanısın."

Böylece onun duasına icabet ettik. Kendisinden o derdi giderdik; ona Katımızdan bir rahmet ve ibadet edenler için bir zikir olmak üzere ailesini ve onlarla birlikte bir katını daha verdik. (Enbiya Suresi, 83-84)

Sizi en iyi Rabbiniz bilir; dilerse size merhamet eder, dilerse sizi azablandırır. Biz seni onların üzerine bir vekil olarak göndermedik. (İsra Suresi, 54)

EVVEL
İlk

O, Evveldir, Ahirdir, Zahirdir, Batındır. O, herşeyi bilendir. (Hadid Suresi, 3)

Evrenin bir başlangıcı var mıdır?

Kuşkusuz bu soru yüzyıllar boyunca insanların cevap aradıkları bir soru olmuştur. Bu mükemmel düzenin bir Yaratıcısı olması gerektiğini kavrayabilen insanlar, evrenin bir başlangıcı olduğuna inanmışlardır. Ancak insanların bir kısmı da Yaratıcı'nın varlığını kabullenmek istememiş ve bu yüzden evrenin bir başlangıcı olmadığını, ezelden geldiğini ve ebede gideceğini iddia etmişlerdir. Ancak bugün bilimin ulaştığı nokta, bu kişilerin apaçık bir yanılgı içinde olduklarını kanıtlamıştır.

Bugüne kadar evrenin varoluşuyla ilgili çeşitli tezler ortaya konmuştur ancak günümüzde tüm bilim çevreleri ortak bir noktada birleşmektedir. Bilimin yakın zamanda keşfettiği bir gerçek bu duruma açıklık getirmektedir. 1929 yılında, Edwin Hubble tarafından ortaya konduğu gibi kainat sürekli genişlemektedir. Bu gerçekten yola çıkan bilim adamları şöyle bir çıkarım yapmışlardır: Zaman kavramını tersine çevirirsek, genişlemekte olan evreni sıkışan bir sistem olarak, mesela daralmakta olan dev bir yıldız gibi düşünebiliriz. Bu durumda ortaya çıkan sonuç şöyledir; zaman kavramına göre daralan evren sonunda tekliğe ulaşır. Yani kainatın başlangıcı tek bir noktanın büyük bir patlama ile açılması suretiyle olmuştur.

Bizim buradan çıkarmamız gereken sonuç şudur: İçinde yaşadığımız kainatın bir başlangıcı vardır. Böylesine kusursuz bir sistemin bir başlangıcı olduğuna göre; elbette bu başlangıcı var eden bir gücün varlığı da açıktır. Bu Güç Sahibi'nin varlığı ezeli ve ebedidir. Yani O, herşeyden önce de vardır, sonra da olacaktır.

İşte bu sonsuz gücün sahibi Allah'tır. Ve canlıların, gezegenlerin, galaksilerin, tüm evrenin yaratılmadığı ve hatta zamanın da henüz var olmadığı anda yalnızca Allah vardır. Çünkü O 'Evvel'dir.

FALİK
Yaran, yarıcı (karanlığı yarıp sabahı çıkaran, tohumu yaran)

Taneyi ve çekirdeği yaran şüphesiz Allah'tır. O, diriyi ölüden çıkarır, ölüyü de diriden çıkarır. İşte Allah budur. Öyleyse nasıl oluyor da çevriliyorsunuz? O sabahı yarıp çıkarandır. Geceyi bir sükun (dinlenme), Güneş ve Ay'ı bir hesap (ile) kıldı. Bu, üstün ve güçlü olan, bilen Allah'ın takdiridir. (Enam Suresi, 95-96)

Dünya üzerinde pek çok bitki türü yetişir. Her birinin birbirinden farklı bir tohumu vardır. Kuru tohumları alıp bir odada saklasanız, belki senelerce aynı şekilde durduklarını görebilirsiniz. Ama bu tohumlar toprağın altına veya uygun bir ortama konulduklarında aniden yarılarak filizlenmeye başlarlar. Sonra bir de bakarsınız ki bir gül ağacı veya dev boyutlarda bir çınar ağacı oluşmaya başlamış.

'Kuru bir tane'den böylesine farklı çeşitlerde ama en önemlisi canlı bir organizmanın oluşması kuşkusuz şaşırtıcıdır. Kuru bir taneden bir ağacın oluşması için, tohumun topraktan gerekli malzemeleri alarak filizlenmeye başlaması gereklidir. Ancak elbette tohumun, ihtiyacı olan mineralleri, su miktarını kendisinin belirlemesi mümkün değildir. Üstelik topraktaki mineralleri, suyu biraraya getirse bile birbirinden çok farklı meyveler veren ağaç çeşitlerini veya yeşil bitkileri oluşturabilmesi için üstün yeteneklerinin olması gereklidir.

Eğer bu kararı verenin tohum olduğunu iddia edersek tohumun 'yetenekli' olduğunu kabul etmek durumunda kalırız. Ancak elbette ki bahsedilen yeteneklerin elbette tohumun kendisine ait olduğunu iddia etmek mümkün değildir. Yukarıdaki ayetlerde de bildirildiği gibi "taneyi ve çekirdeği yaran" Allah'tır.

O'nun dilemesi ile yeryüzünde binlerce çeşit ağaç, bitki yetişmektedir. Nitekim bir başka ayette Allah'ın her şeyin Yaratıcısı olduğu şöyle bildirilmiştir:

O, gökten su indirendir. Bununla her şeyin bitkisini bitirdik, ondan bir yeşillik çıkardık, ondan birbiri üstüne bindirilmiş taneler türetiyoruz. Ve hurma ağacının tomurcuğundan da yere sarkmış salkımlar, -birbirine benzeyen ve benzemeyen- üzümlerden, zeytinden ve nardan bahçeler (kılıyoruz.) Meyvesine, ürün verdiğinde ve olgunluğa eriştiğinde bir bakıverin. Şüphesiz

inanacak bir topluluk için bunda gerçekten ayetler vardır. (Enam Suresi, 99)

Ve O, yeri yayıp uzatan, onda sarsılmaz-dağlar ve ırmaklar kılandır. Orada ürünlerin her birinden ikişer çift yaratmıştır; geceyi gündüze bürümektedir. Şüphesiz bunlarda düşünen bir topluluk için gerçekten ayetler vardır. (Ra'd Suresi, 3)

Yeryüzünde birbirine yakın komşu kıtalar vardır; üzüm bağları, ekinler, çatallı ve çatalsız hurmalıklar da vardır ki, bunlar aynı su ile sulanır; ama ürünlerinde (ki verimde ve lezzette) bazısını bazısına üstün kılıyoruz. Şüphesiz, bunlarda aklını kullanan bir topluluk için gerçekten ayetler vardır.

Eğer şaşıracaksan, asıl şaşkınlık konusu onların şöyle söylemeleridir: "Biz toprak iken mi, gerçekten biz mi yeniden yaratılacağız?" İşte onlar Rablerine karşı inkara sapanlar, işte onlar boyunlarına (ateşten) halkalar geçirilenler ve işte onlar -içinde ebedi kalacakları- ateşin arkadaşları olanlardır. (Ra'd Suresi, 4-5)

FASIL
Ayıran, açıklayan

Gerçekten iman edenler, Yahudiler, yıldıza tapanlar (Sabii) Hıristiyanlar, ateşe tapanlar (Mecusi) ve şirk koşanlar; şüphesiz Allah, kıyamet günü aralarını ayıracaktır. Doğrusu Allah, herşeyin üzerinde şahid olandır. (Hac Suresi, 17)

İnsanlardan kimi dünya hayatı boyunca dünyevi amaçlar edinir, bu amaçlar için çalışır ve bunları yaparken de iyi bir iş üzerinde olduğunu zanneder ve ahireti unutarak dünya hayatı için çalışır. Gerçek sorumluluğunu unutarak dünya çıkarlarının peşine düşer. Allah'a ortak koştuğu bu putları razı etmek, onların hoşnutluğunu kazanabilmek için çaba harcar ve bu şekilde son derece karlı bir iş yaptığını düşünür.

İnsanlardan kimi de tüm hayatını kendisini yaratan Allah'ı razı etmek için geçirir. Dünya hayatındaki imkanları ve nimetleri bu bilinçle değerlendirir. Hedefi, doğru yola ulaşabilmek, Allah'ın razı olacağı salih amellerde bulunmak, O'nun tavsiye ettiği üstün ahlakı üzerinde taşıyabilmektir.

Elbette bu iki insanın durumu bir değildir. Bu insanların durumu ile ilgili Allah Kuran'da şöyle bir örnek vermiştir:

Kör olanla (basiretle) gören bir değildir; karanlıklarla aydınlık, gölge ile sıcaklık da. Diri olanlarla ölüler de bir değildir. Gerçekten Allah, dilediğine işittirir; sen ise kabirlerde olanlara işittirecek değilsin. (Fatır Suresi, 19-22)

İşte birbirinden farklı durumda olan, bambaşka yollar edinen bu insanların arasını Allah kıyamet günü ayıracak, her birine yapmakta olduklarını bildirecektir. O gün, herkesin yaptıklarının hiçbir eksiltme olmadan kendisine tastamam ödendiği gündür. O gün, Allah'ın sonsuz adaletinin tecelli ettiği gündür...

Şüphesiz, senin Rabbin, ihtilafa düştükleri şeyler konusunda kıyamet günü aralarında 'hükmünü verip ayıracaktır'. (Secde Suresi, 25)

Sonra, her bir gruptan Rahman (olan Allah)a karşı azgınlık göstermek bakımından en şiddetli olanını ayıracağız. Sonra Biz ona (cehenneme) girmeye kimlerin en çok uygun olduğunu daha iyi biliriz.
Sizden ona girmeyecek hiç kimse yoktur. Bu, Rabbinin kesin olarak üzerine aldığı bir karardır.
Sonra, takva sahiplerini kurtarırız ve zulmedenleri diz üstü çökmüş olarak bırakıveririz. (Meryem Suresi, 69-72)

Ne yakın akrabalarınız, ne çocuklarınız kıyamet günü size bir yarar sağlayamaz. (Allah) Sizin aranızı ayıracaktır. Allah, yaptıklarınızı görendir. (Mümtehine Suresi, 3)

De ki: "Rabbimiz (kıyamet günü) bizi bir arada toplayacak, sonra da hak ile aramızı ayıracaktır. O, (gerçek hükmünü vererek hak ile batılın arasını) açandır, (her şeyi hakkıyla) bilendir." (Sebe Suresi, 26)

FATIR
Yaratan, icad eden

"Rabbim, Sen bana mülkten (bir pay ve onu yönetme imkanını) verdin, sözlerin yorumundan (bir bilgi) öğrettin. Göklerin ve yerin Yaratıcısı, dünyada ve ahirette benim velim Sensin. Müslüman olarak benim hayatıma son ver ve beni salihlerin arasına kat." (Yusuf Suresi, 101)

Yaşadığımız dünyaya baktığımızda, üzerinde canlılığın oluşabilmesi için özel olarak düzenlenmiş olduğunu görürüz. Dünya'nın uzaydaki konumu, canlıların ihtiyacı olan her türlü detayın Dünya'da var olması bu gezegenin üstün bir aklın eseri olduğunun apaçık delilidir.

Yaşam için son derece elverişli yaratılan bu gezegenin üzerinde yaşayan canlılara baktığımızda da aynı gerçekle karşılaşırız. Dünya üzerinde var olan tüm canlılarda hayranlık uyandırıcı bir yaratılış söz konusudur. Her canlı kendisi için uygun ortamda, uygun bir vücut yapısıyla yaşam sürmektedir.

Bunun yanı sıra tüm canlıların oluşumundaki detaylar incelendikçe karşılaşılan yaratılış gerçeği daha da netleşmektedir. Her canlının temel yapı taşı olan hücre, içindeki tüm organelleriyle tek başına mükemmel bir sisteme sahiptir. Hücredeki düzen öyle kusursuzdur ki, canlılığın tesadüfen meydana gelmiş olmasının imkansızlığını tek başına kanıtlamaktadır.

İşte çevremizde gördüğümüz veya göremediğimiz tüm detaylarda apaçık şekilde Yaratılış'ın izleri vardır. Kuşkusuz bunların tümünün var eden herşeyin Yaratıcısı olan Allah'tır. Kainattaki varlıklara ait olan en ufak bir detayda dahi Rabbimiz'in kusursuz sanatını görmek mümkündür. Allah, yarattığı sistemin kusursuzluğunu Mülk Suresi'nde şöyle haber vermiştir:

O, biri diğeriyle 'tam bir uyum' (mutabakat) içinde yedi gök yaratmış olandır. Rahman (olan Allah)ın yaratmasında hiçbir 'çelişki ve uygunsuzluk' (tefavüt) göremezsin. İşte gözü(nü) çevirip-gezdir; herhangi bir çatlaklık (bozukluk ve çarpıklık) görüyor musun? Sonra gözünü iki kere daha çevirip-gezdir; o göz (uyumsuzluk bulmaktan) umudunu kesmiş bir halde bitkin olarak sana dönecektir. (Mülk Suresi, 3-4)

De ki: "O, gökleri ve yeri yaratırken ve O, (hep) besleyen (hiç) beslenmezken, ben Allah'tan başkasını mı veli edineceğim?" De ki: "Bana gerçekten Müslüman olanların ilki olmam emredildi ve: Sakın müşriklerden olma." (denildi.) (Enam Suresi, 14)

Resulleri dedi ki: "Allah hakkında mı şüphe (ediyorsunuz)? O, gökleri ve yeri yaratandır; O, sizi, günahlarınızı bağışlamak için davet etmekte ve sizi adı konulmuş bir süreye kadar erteliyor." Dediler ki: "Siz, bizim benzerimiz olan birer beşerden başkası değilsiniz. Siz bizi, babalarımızın taptıklarından çevirip-engellemek

istiyorsunuz, öyleyse bize apaçık bir delil getirin." (İbrahim Suresi, 10)

De ki: "Sizi inşa eden (yaratan), size kulak, gözler ve gönüller veren O'dur. Ne az şükrediyorsunuz?"
De ki: "Sizi yeryüzünde üretip-türeten O'dur. Siz O'na toplanıp götürüleceksiniz." (Mülk Suresi, 23-24)

Gökleri ve yeri (bir örnek edinmeksizin) yaratandır. O, bir işin olmasına karar verirse, ona yalnızca "Ol" der, o da hemen oluverir. (Bakara Suresi, 117)

FETTAH
Çok iyi hüküm veren, açan, hükmeden

Eğer o ülkeler halkı inansalardı ve korkup-sakınsalardı, gerçekten üzerlerine hem gökten, hem yerden (sayısız) bolluklar (bereketler) açardık; ancak onlar yalanladılar, Biz de onları kazanageldikleri nedeniyle yakalayıverdik. (Araf Suresi, 96)

Fettah, Allah'ın açan sıfatıdır. Allah insanları zorluklarla denemekte ancak hiç kimseye güç yetirebileceğinden fazlasını yüklememektedir. Allah, samimi kullarına bir zorluk verdiği zaman ondan çıkış yolunu da açar; mutlaka zorluğun yanında bir kolaylık da gösterir. Nitekim Kuran'da Peygamberimiz (sav)'in karşılaştığı zorluklar örnek verilerek, bunların kolaylıkla birlikte verildiği şöyle bildirilmiştir:

Biz, senin göğsünü yarıp-genişletmedik mi?
Ve yükünü indirip-atmadık mı?
Ki o, senin belini bükmüştü;
Senin zikrini (şanını) yüceltmedik mi?
Demek ki, gerçekten zorlukla beraber kolaylık vardır.
Gerçekten güçlükle beraber kolaylık vardır. (İnşirah Suresi, 1-6)

Kuran'da Allah'ın iman edenlere sağladığı kolaylıklara daha pek çok örnek verilmiştir. Hz. Musa da Allah'ın çeşitli zorluklarla imtihan ettiği

elçilerden biridir. Ancak Allah Hz. Musa'yı yardımıyla desteklemiş ve işlerini kolaylaştırmıştır.

Hz. Musa Firavun'a tebliğ yapmaya giderken kardeşi Harun'u kendisine yardımcı kılmasını Allah'tan istemiştir. Allah da onun duasını kabul ederek Hz. Harun'u ona destekçi kılmıştır.

Kuran'da daha pek çok olayla örneklendirildiği gibi Allah müminlerin her zaman yardımcısı ve destekçisidir. Onların üzerinde bulunan ve açılması imkansız gibi gözüken zorlukları açıp kaldırır. Ancak bu durum inkarcılar için geçerli değildir. Allah, onların kalplerini daraltır, sıkar ve tüm nimetlerin kapısını kapar. Rabbimiz'in dilemesi ile kapanan bu kapıları sonsuza kadar açabilecek hiçbir güç yoktur.

Allah inkarcılar için nimet kapılarını kapattığı gibi onların üzerine azap kapısı açar. İnkarcılara verilen bu azap bir ayette şöyle bildirilmiştir:

Sonunda, üzerlerine azabı şiddetli olan bir kapı açtığımızda, onlar bunun içinde şaşkına dönüp umutlarını kaybettiler. (Müminun Suresi, 77)

Onlara, zorlu azabımız geldiği zaman yalvarmaları gerekmez miydi? Ama onların kalpleri katılaştı ve şeytan onlara yapmakta olduklarını çekici (süslü) gösterdi.

Derken kendilerine hatırlatılanı unuttuklarında, onların üzerlerine her şeyin kapılarını açtık. Öyleki kendilerine verilen şeylerle 'sevince kapılıp şımarınca', onları apansız yakalayıverdik. Artık onlar umutları suya düşenler oldular.

Böylece zulmeden topluluğun kökü kurutuldu. Hamd, alemlerin Rabbi olan Allah'adır.

De ki: "Düşündünüz mü hiç; eğer Allah sizin işitmenizi ve görmenizi alıverir ve kalplerinizi mühürlerse, onları size Allah'tan başka getirebilecek ilah kimdir?" Bak, Biz nasıl ayetleri 'çeşitli biçimlerde açıklıyoruz da' sonra onlar (yine) sırt çevirip-engelliyorlar?

De ki: "Düşündünüz mü hiç; size Allah'ın azabı apansız ya da açıkdan geliverirse, zulme sapan kavimden başkası mı yıkıma uğrayacak?" (En'am Suresi, 43-47)

GAFFAR
Mağfireti, bağışlaması çok olan

“Bundan böyle” dedim. “Rabbiniz’den mağfiret isteyin; çünkü gerçekten O, çok bağışlayandır.” (Nuh Suresi, 10)

Allah’ın mağfireti sonsuzdur. O, yarattığı tüm kullarına tevbe ederek arınma imkanı vermiştir. Bir insan, cahilken yaptıklarından dolayı dünyada bağışlanma dileyerek cehennem azabından kurtulabilir. Samimi bir şekilde Kuran’a dönerek Allah’ın emirlerini titizlikle uyguladığı takdirde Rabbimiz’i bağışlayan ve esirgeyen olarak bulacaktır. Allah salih amellerde bulundukları zaman küçük büyük demeden kullarının bütün günahlarını affedeceğini müjdelemiştir. Allah bir ayetinde “Eğer şükreder ve iman ederseniz, Allah azabınızla ne yapsın?..” (Nisa Suresi, 147) diyerek insanlar üzerinde ne kadar geniş mağfiret sahibi olduğunu onlara bildirmiştir. Nitekim ‘cahil ve nankör’ olan insanların pek çok nimet içinde hayatlarını sürdürebilmeleri de Allah’ın mağfireti ve bağışlamasıyladır. Allah bu gerçeği Kuran’da şöyle bildirmektedir:

Eğer Allah, kazandıkları dolayısıyla insanları (azap ile) yakalayıverecek olsaydı, (yerin) sırtı üzerinde hiçbir canlıyı bırakmazdı, ancak onları, adı konulmuş bir süreye kadar ertelemektedir. Sonunda ecelleri geldiği zaman, artık şüphesiz Allah Kendi kullarını görendir. (Fatır Suresi, 45)

Allah tüm insanlara öğüt alanın öğüt alabileceği kadar bir süre tanır. Onlara kendilerini uyarıp korkutacak elçiler gönderir ve bu elçiler vasıtasıyla korkup sakınmaları gereken şeyleri bildirir. Ancak tüm bunlara rağmen inkarda direten insanlar da elbette işledikleri kötülüklerin karşılığını göreceklerdir. Allah ayetlerde şöyle buyurmaktadır:

Gerçekten Ben, tevbe eden, inanan, salih amellerde bulunup da sonra doğru yola erişen kimseyi şüphesiz bağışlayıcıyım. (Taha Suresi, 82)

Sonra gerçekten Rabbin, cehalet sonucu kötülük işleyen, sonra bunun ardından tevbe eden ve ıslah olanlar(la beraberdir). Şüphesiz Rabbin bundan sonra bağışlayandır, esirgeyendir. (Nahl Suresi, 119)

Ey iman edenler, Allah’tan sakınıp-korkun ve O’nun elçisine iman edin, size Kendi rahmetinden iki kat (güzel karşılık) versin.

Size kendisiyle yürüyeceğiniz bir nur kılsın ve size mağfiret etsin. Allah çok bağışlayandır, çok esirgeyendir. (Hadid Suresi, 28)

Kötülük işleyip bunun ardından tevbe edenler ve iman edenler; hiç şüphesiz Rabbin, bundan (tevbeden) sonra elbette bağışlayandır, esirgeyendir. (A'raf Suresi, 153)

Ey Peygamber, ellerinizdeki esirlere de ki: "Eğer Allah, sizin kalblerinizde bir hayır olduğunu bilirse (görürse) size sizden alınandan daha hayırlısını verir ve sizi bağışlar. Allah bağışlayandır, esirgeyendir." (Enfal Suresi, 70)

Günahı bağışlayan, tevbeyi kabul eden, cezası pek şiddetli olan ve lütuf sahibi (Allah'tan). O'ndan başka İlah yoktur. Dönüş O'nadır. (Mümin Suresi, 3)

GANİYY
Çok zengin, herşeyden müstağni olan

Ey insanlar, siz Allah'a (karşı fakir olan) muhtaçlarsınız; Allah ise, Ğaniy (hiçbir şeye ihtiyacı olmayan)dır, Hamid (övülmeye layık)tır. (Fatır Suresi, 15)

Tarih boyunca yaşamış olan azgın ve kibirli kişilerin ortak özelliklerinden biri, güç ve zenginlik sahibi olmaları olmuştur. Bu kişiler Allah'ın verdiği nimet ve imkanlarla Allah'a karşı büyüklenmişler ve O'ndan yüz çevirmişlerdir. Sahip oldukları herşeyin gerçek sahibinin Allah olduğunu unutmuş, O'nun kendilerine lütfundan bağışladığı malı-mülkü sahiplenmeye kalkmışlardır. Yalnız inkar etmekle kalmamışlar, iman edenlere de baskı ve zulüm uygulamış, Allah'ın elçilerine de büyük bir düşmanlıkla başkaldırmışlardır. Sonunda Allah dayanılmaz bir azapla kendilerini bir anda yakalamış, kendilerini de mallarını da yerin dibine geçirmiş ve herşeyden müstağni olduğunu göstermiştir. Allah bu kavimlerin durumlarını bir ayette şöyle haber verir:

Bu, kendilerine apaçık belgelerle elçiler geldiği halde "Bizi bir beşer mi hidayete ulaştıracak?" demeleri ve bu yüzden inkar edip saparak yüz çevirmeleri nedeniyledir. Allah da (onlara karşı)

müstağni olduğunu (hiçbir şeye ihtiyacı olmadığını) gösterdi. Allah Ğani'dir, Hamid'dir. (Tegabün Suresi, 6)

Bu inkarcı ve müstekbir insanların unuttukları ya da kavrayamadıkları gerçek, göklerin, yerin ve bu ikisi arasında bulunan herşeyin hazinelerinin gerçek sahibinin Allah olduğudur. Allah bu gerçeği Kuran'da şöyle bildirmiştir:

Göklerde ve yerde ne varsa Allah'ındır. Andolsun, Biz sizden önce kitap verilenlere ve sizlere: "Allah'tan korkup-sakının" diye tavsiye ettik. Eğer inkara saparsanız, şüphesiz, göklerde ve yerde ne varsa Allah'ındır. Allah, hiçbir şeye ihtiyacı olmayan, hamd'e layık olandır. (Nisa Suresi, 131)

Ayetlerde haber verilen bu kişiler mal sahibi olmalarından dolayı büyüklük gururuna kapılmış, Allah'a ibadet etmekten ve kendilerine hakkı getiren elçilerden yüz çevirmişlerdir. Kuran'da inkarcıların bu tavırlarına karşılık Hz. Musa'nın sözleri örnek verilerek şöyle buyrulmaktadır:

Musa demişti ki: "Eğer siz ve yeryüzündekilerin tümü inkar edecek olsanız bile şüphesiz Allah hiçbir şeye muhtaç değildir, övülmüştür." (İbrahim Suresi, 8)

Kuran'daki daha pek çok ayette haber verildiği gibi Allah güç ve zenginliğin gerçek sahibidir. O herşeyden müstağnidir ancak herşey O'na muhtaçtır. Bu gerçek bir ayette şöyle bildirilmektedir:

Yeryüzünde gezip dolaşmıyorlar mı ki, kendilerinden öncekilerin nasıl bir sona uğradıklarını görsünler; üstelik onlar kuvvet bakımından kendilerinden daha güçlüydüler. Göklerde ve yerde Allah'ı aciz bırakacak hiçbir şey yoktur. Şüphesiz O, bilendir, güç yetirendir. (Fatır Suresi, 44)

Bu, kendilerine apaçık belgelerle elçiler geldiği halde "bizi bir beşer mi hidayete ulaştıracak?" demeleri ve bu yüzden inkar edip saparak yüz çevirmeleri nedeniyledir. Allah da (onlara karşı) müstağni olduğunu (hiç bir şeye ihtiyacı olmadığını) gösterdi. Allah Ğani'dir, Hamid'dir. (Teğabün Suresi, 6)

Kim cehd ederse (çaba harcarsa), yalnızca kendi nefsi için cehd etmiş olur. Şüphesiz Allah, alemlerden müstağnidir. (Ankebut Suresi, 6)

HABİR
Herşeyin iç yüzünden, gizli taraflarından haberdar

Ey iman edenler, Allah'tan korkun. Herkes yarın için neyi takdim ettiğine baksın. Allah'tan korkun. Hiç şüphesiz Allah, yaptıklarınızdan haberdardır. (Haşr Suresi, 18)

İnsan zaman ve mekanla sınırlı bir varlıktır. Başka bir kişi tarafından aktarılmadıkça ancak kendi bulunduğu yerde, zamanda gelişen olaylardan haberdar olabilir. Bulunduğu zaman ve mekanın dışına çıkarak olayları değerlendirmesi asla mümkün değildir. Bu da insanın en büyük acizliklerinden biridir.

Oysa insanı yaratan Allah, zaman ve mekanın da Yaratıcısı'dır; dolayısıyla bu kavramlara bağımlı değildir. Zamandan ve mekandan münezzeh olan Allah doğal olarak zamanın ve mekanın kapsadığı yani kainatta gerçekleşen her olaydan da haberdardır. Öyle ki içinde yaşadığımız Samanyolu Galaksisi'nden milyonlarca ışık yılı uzaklıkta bulunan bir galakside kaç yıldız bulunduğunu, hangi gök cisminin hangi yörüngeyi takip ettiğini de bilir, içinde yaşadığımız dünyada toprağın altında yerin üzerine çıkmaya çalışan filizlenmiş bir tohumun bilgisini de... Ayrıca Allah şu ana kadar yaşamış olan, şu an yaşayan ve bundan sonra yaşayacak olan tüm insanların da hayatlarının her saniyesinin bilgisine sahiptir.

Kimin ne zaman, nerede doğduğu ve öldüğü, yaşamı süresince neler yaptığı, hangi amaçlar uğruna çaba harcadığı, hatta ne zaman güldüğü, ne zaman ağladığı gibi tüm detaylar O'nun bilgisi dahilindedir. Çünkü O tümünün Yaratıcısı'dır. Üstelik bu insanların her an yaptıkları işlerin yanında, kalplerinden geçirdikleri tüm bilgiler de Allah'tan gizli kalmaz. Allah insanların içlerinden geçirdikleri, niyet edip uygulamadıkları, gizlice tasarladıkları her şeyden haberdardır.

Allah'ın, bol ihsanından kendilerine verdiği şeylerde cimrilik edenler, bunun kendileri için hayırlı olduğunu sanmasınlar. Hayır;

bu, onlar için şerdir; kıyamet günü, cimrilik ettikleriyle tasmalandırılacaklardır. Göklerin ve yerin mirası Allah'ındır. Allah yaptıklarınızdan haberi olandır. (Al-i İmran Suresi, 180)

Gözler O'nu idrak edemez; O ise bütün gözleri idrak eder. O, latif olandır, haberdar olandır. (Enam Suresi, 103)

Sen, asla ölmeyen ve daima diri olan (Allah)a tevekkül et ve O'nu hamd ile tesbih et. Kullarının günahlarından O'nun haberdar olması yeter. (Furkan Suresi, 58)

Kıyamet saatinin bilgisi, şüphesiz Allah'ın Katındadır. Yağmuru yağdırır; rahimlerde olanı bilir. Hiç kimse, yarın ne kazanacağını bilmez. Hiç kimse de, hangi yerde öleceğini bilmez. Hiç şüphesiz Allah bilendir, haberdardır. (Lokman Suresi, 34)

"Ey oğlum, (yaptığın iş) gerçekten bir hardal tanesi ağırlığında olsa da, (bu,) ister bir kaya parçasından ya da göklerde veya yer(in derinliklerinde) de bulunsa bile, Allah onu getirir (açığa çıkarır). Şüphesiz Allah, latif olandır, (her şeyden) haberdardır." (Lokman Suresi, 16)

Göklerde ve yerde olanların tümünü bilir; sizin saklı tuttuklarınızı da, açığa vurduklarınızı da bilir. Allah, sinelerin özünde saklı duranı bilendir. (Teğabün Suresi, 4)

HADİ
Hidayet lütfeden, doğru yola ulaştıran

(Bir de) Kendilerine ilim verilenlerin, bunun (Kur'an'ın) hiç tartışmasız Rablerinden olan bir gerçek olduğunu bilmeleri için; böylelikle ona iman etsinler ve kalpleri ona tatmin bulmuş olarak bağlansın. Şüphesiz Allah, iman edenleri dosdoğru yola yöneltir. (Hac Suresi, 54)

Yeryüzünde iki tür insan vardır: Allah'ın gücünü bilip takdir edenler ve Allah'ın gücünü tanımayıp dolayısıyla takdir edemeyenler.

İkinci gruptaki insanlar sıradan bir hayat yaşar ve ölürler. Yaşamları süresince ne için yaşadıklarını, onları kimin var ettiğini, kendilerini yaratan Allah'a karşı herhangi bir sorumlulukları olup olmadığını veya kendileriyle birlikte tüm evreni yoktan var Rabbimiz'in sonsuz gücünü düşünmek istemezler. Onların akıllarını meşgul eden konular genellikle nasıl bir eğitim görecekleri, iş yerinde iyi bir mevkiye gelmek için ne yapmaları gerektiği, çocuklarını nasıl yetiştirecekleri gibi günlük hayatla ilgili konulardır. Elbette ki bunların tümü doğal isteklerdir ve düşünülmesi de gerekir ancak üç-beş on yıl yaşayıp tükettikleri hayatları çevrelerindeki çoğu insan gibi bu konuları kendilerine amaç edinerek geçer; bu arada dünyada ve tüm evrende var olan sayısız mucizeleri göremezler. Üstelik görseler de üzerinde düşünmek istemezler.

Birinci grup olarak bahsettiğimiz, Allah'ın varlığının delillerini ve mutlak gücünü tanıyıp takdir eden insanlar ise bunun tam tersi bir hayat yaşarlar. Vicdanları güçlü olduğu için çevrelerini hayranlıkla gözlemler, gördükleri detayları yaratanın Rabbimiz olduğunu bilirler. Bu nedenle evrenin Yaratıcısı, üstün güç sahibi Allah'a karşı sorumluluklarının da bilincindedirler. Hayatlarını Allah'ın hoşnutluğunu kazanacakları işler yaparak, O'nun tavsiye ettiği bir yaşamı sürerek ve en önemlisi de öldükten sonra O'na hesap vereceklerini bilerek geçirirler.

İşte bu birinci grup, Allah'ın hidayet verdiği kişilerdir. Dünya üzerindeki sayıları her zaman çok az olmuştur ama doğru olan yol

onlarınkidir. Allah, hidayete ulaşmış olanlarla inkar edenler arasındaki farkı ayetlerinde şöyle haber verir:

Ve onlar, sana indirilene, senden önce indirilenlere iman ederler ve ahirete de kesin bir bilgiyle inanırlar.

İşte bunlar, Rablerinden olan bir hidayet üzeredirler ve kurtuluşa erenler bunlardır.

Şüphesiz, inkar edenleri uyarsan da, uyarmasan da, onlar için fark etmez; inanmazlar.

Allah, onların kalplerini ve kulaklarını mühürlemiştir; gözlerinin üzerinde perdeler vardır. Ve büyük azab onlaradır. (Bakara Suresi, 4-7)

Kuşkusuz bu insanlardan olabilmek, Allah'tan verilen çok büyük bir nimettir. Çünkü O'nun dilemesi dışında hidayet verebilecek, doğru yola iletebilecek hiç kimse yoktur:

Gerçek şu ki, sen, sevdiğini hidayete erdiremezsin, ancak Allah, dilediğini hidayete erdirir; O, hidayete erecek olanları daha iyi bilendir. (Kasas Suresi, 56)

Onlar, gaybe inanırlar, namazı dosdoğru kılarlar ve kendilerine rızık olarak verdiklerimizden infak ederler.

Ve onlar, sana indirilene, senden önce indirilenlere iman ederler ve ahirete de kesin bir bilgiyle inanırlar.

İşte bunlar, Rablerinden olan bir hidayet üzeredirler ve kurtuluşa erenler bunlardır.

Şüphesiz, inkar edenleri uyarsan da, uyarmasan da, onlar için fark etmez; inanmazlar. (Bakara Suresi, 3-6)

HAFID
Yukarıdan aşağıya indiren, alçaltan

O aşağılatıcı, yüceltFicidir. (Vakıa Suresi, 3)

Her insan belirli bir zeka düzeyi, görme, düşünme ve düşündüklerinden çıkarım yapma kabiliyetine sahiptir. Örneğin kendi bedeninin işleyişindeki kusursuzluğa baktığında detaylı bir yaratılış

görecektir. Bu yaratılışın detaylarındaki akıl alametlerini düşündüğünde, bütün bunları var eden bir güç sahibi olduğunun bilincine varabilir.

Ancak kuşkusuz bu sayılanlar sahip oldukları yetenekleri kullanan kişiler için geçerlidir. Bir de karşılaştıkları olaylar üzerinde hiç düşünmeyen insanlar vardır ki bunlar, yeryüzündeki insanların çoğunluğunu oluştururlar. Daha önce de belirttiğimiz gibi bu insanlar dünyaya gelir, büyür, herkes gibi sıradan bir hayat geçirir ve ölürler. Oysa Allah Kuran'da düşünüp öğüt alanları övmüş, diğerlerini ise aşağılık kılacağını bildirmiştir. Ayetlerde şöyle buyrulmaktadır:

Onlar, ayakta iken, otururken, yan yatarken Allah'ı zikrederler ve göklerin ve yerin yaratılışı konusunda düşünürler. (Ve derler ki:) "Rabbimiz, Sen bunu boşuna yaratmadın. Sen pek Yücesin, bizi ateşin azabından koru. Rabbimiz, şüphesiz Sen kimi ateşe sokarsan, artık onu 'hor ve aşağılık' kılmışsındır; zulmedenlerin yardımcıları yoktur." (Al-i İmran Suresi, 191-192)

Düşünüp öğüt alanlar Allah'ın yücelttiği kişilerdir. Bu kişiler Allah'a kul olmanın gereklerini tam olarak yerine getirirler ve bu yönleriyle diğerlerinden tamamen ayrılırlar. Diğer grup (düşünmeyen insanlar) ise, insani yeteneklere sahip olmalarına rağmen bunları kullanmaz ve basit bir yaşam sürdürürler. Bir nevi hayvan gibi, fiziki ihtiyaçlarını gidermeye yönelik bir yaşamı seçerler. İşte bu insanlar da, Allah'ın yarattığı ancak vicdanlarını kullanmadıkları, düşünmedikleri ve sıradan bir ömrü seçtikleri için alçalttığı kişilerdir. Bu kişilerle ilgili Kuran'da şöyle bir örnek verilmektedir:

İnkar edenlerin örneği bağırıp çağırmadan başka bir şey işitmeyip (duyduğu veya bağırdığı şeyin anlamını bilmeyen ve sürekli) haykıran (bir hayvan)ın örneği gibidir. Onlar, sağırdırlar, dilsizdirler, kördürler; bundan dolayı akıl erdiremezler. (Bakara Suresi, 171)

Onlar, kendisinden sakındırıldıkları 'şeyi yapmada ısrar edip başkaldırınca' onlara: "Aşağılık maymunlar olunuz" dedik.

İşte o zaman Rabbin, onlara en kötü azabı yapacak kimse(leri) kıyamet gününe kadar üzerlerine mutlaka göndereceğini bildirdi. Şüphesiz, Rabbin (ceza ile) sonuçlandırması pek çabuk olandır ve gerçekten O, bağışlayandır, esirgeyendir.

Onları yeryüzünde ayrı ayrı topluluklar olarak paramparça dağıttık. Kimileri salih (davranışlarda) bulunuyor, kimileri de bunların dışında olan aşağılıklardır. Onları iyiliklerle ve kötülüklerle imtihan ettik, ki dönsünler. (A'raf Suresi, 166-168)

Kendilerini (övgüyle) temize çıkaranları görmedin mi? Hayır; Allah, dilediğini temizleyip yüceltir. Onlar, 'bir hurma çekirdeğindeki iplikçik kadar' bile haksızlığa uğratılmazlar. (Nisa Suresi, 49)

HAFIZ
Koruyan, gözeten, muhafaza eden

"Buna rağmen yüz çevirirseniz, artık size kendisiyle gönderildiğim şeyi tebliğ ettim. Rabbim de sizden başka bir kavmi yerinize geçirir. Siz O'na hiçbir şeyle zarar veremezsiniz. Doğrusu benim Rabbim, herşeyi gözetleyip-koruyandır." (Hud Suresi, 57)

Bugün bilim adamlarının çoğu, evrenin yoktan var olduğu konusunda kesin bir fikir birliğine varmışlardır. Çünkü ellerindeki tüm deliller bu gerçeğe işaret etmektedir. Evrenin yoktan varoluşu sırasında ortaya çıkan atomlar ile bugün canlı-cansız herşeyi oluşturan atomların birbirleriyle aynı olduğunu da bilim ortaya koymaktadır. Evrenin ilk yaratılış anında ne kadar atom varsa, şu anda da o kadar atom vardır. Ancak şöyle bir farkla: Yoktan varoluş anında büyük bir hızla etrafa dağılan atomlar, bugün yıldızları, Dünya'yı, atmosferdeki havayı, yeryüzündeki suyu, toprağı ve hatta sizin bedeninizi meydana getirmektedirler. Üstelik bunu öylesine kusursuz bir düzenle yapmaktadırlar ki, her bir atoma hakim olan düzenleyici gücün varlığı kesin olarak anlaşılmaktadır. Zira bir düzenin varlığı düzenleyicinin varlığını zorunlu kılar.

Bu noktada karşımıza şu gerçek çıkmaktadır: Ortada hiçbir şey yokken maddeyi yaratan ve kusursuz bir düzen oluşturan Allah elbette ki bu düzenin meydana gelişindeki her aşama hakkında bilgi sahibidir. Çünkü böylesine karmaşık bir sistemin tek bir anının dahi kontrolsüz oluşması mümkün değildir.

İşte bu gerçek bize kainattaki sistemi düzenleyen, var eden Allah'ın sonsuz ilmini göstermektedir. O, herşeyi yoktan var etmiş ve kusursuz bir düzen kurmuştur. Ve halen de bu düzeni gözetlemekte ve korumaktadır.

Nitekim “Çünkü senin Rabbin, gerçekten gözetleme yerindedir” (Fecr Suresi, 14) ayeti Allah’ın kainat üzerindeki sürekli korumasını bizlere bildirmektedir. Başka ayetlerde Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

Doğrusu Biz, yerin onlardan ne eksilttiğini bilmişizdir. Katımız’da (bütün bunları) saklayıp-koruyan bir kitap vardır. (Kaf Suresi, 4)

Oysa onun, kendilerine karşı hiçbir zorlayıcı-gücü yoktu; ancak Biz ahirete iman edeni, ondan kuşku içinde olandan ayırt etmek için (ona bu imkanı verdik). Senin Rabbin, herşeyin üzerinde gözetici-koruyucudur. (Sebe Suresi, 21)

Allah’ın dışında birtakım veliler edinenler ise; Allah, onların üzerinde gözetleyicidir. Sen onların üzerinde bir vekil değilsin. (Şura Suresi, 6)

O’nun (insanın) önünden ve arkasından izleyenleri vardır, onu Allah’ın emriyle gözetip-korumaktadırlar. Gerçekten Allah, kendi nefis (öz)lerinde olanı değiştirip bozuncaya kadar, bir toplulukta olanı değiştirip-bozmaz. Allah bir topluluğa kötülük istedi mi, artık onu geri çevirmeye hiç bir (biçimde imkan) yoktur; onlar için O’ndan başka bir veli yoktur. (Ra’d Suresi, 11)

Allah’ın ahdini ve yeminlerini az bir değere karşılık satanlar... İşte onlar; onlar için ahirette hiç bir pay yoktur, kıyamet gününde Allah onlarla konuşmaz, onları gözetmez ve onları arındırmaz. Ve onlar için acı bir azap vardır. (Al-i İmran Suresi, 77)

HAKEM
Hükmeden, hakkı yerine getiren

Allah’tan başka bir hakem mi arayayım? Oysa O, size Kitabı açıklanmış olarak indirmiştir. Kendilerine Kitap verdiklerimiz, bunun gerçekten Rabbinden hak olarak indirilmiş olduğunu bilmektedirler. Şu halde, sakın kuşkuya kapılanlardan olma. (Enam Suresi, 114)

Allah insanları yaratmış, onları, içlerinden iyilik yapanlarla kötülük yapanları ayırt etmek üzere bir imtihan yeri olan dünyaya yerleştirmiştir. Ayrıca insanlara elçiler göndermiş ve elçilerine de doğruyu yanlıştan ayırmalarını sağlayacak hükümleri içeren kitaplar vermiştir. İnsanlık tarihi boyunca bütün elçiler, gönderildikleri kavimleri Allah'ın emrettiği hükümleri içeren hak kitaplarla uyarıp korkutmuşlar, onları doğru yola çağırmışlardır.

Ancak zaman içinde elçilerin getirdiği kitaplar insanlar tarafından tahrif edilmiş, Allah'ın gönderdiği hükümler inkarcı kesimlerin kendi çıkarlarını koruyacak bozuk hükümlerle değiştirilmiştir. Fakat Allah insanlara yine kendilerini 'doğru yola ulaştıracak bir rehber' olarak Kuran'ı indirmiş ve "Hiç şüphesiz, zikri (Kuran'ı) Biz indirdik Biz; onun koruyucuları da gerçekten Biziz" (Hicr Suresi, 9) ayeti ile içindeki hükümleri kıyamete kadar koruyacağını vaat etmiştir.

Elbette Kuran insanın karşılaşacağı her olayda çözüm bulmak, doğruya ulaşmak için başvuracağı yegane kaynaktır. Çünkü Kuran, Allah'ın hükümlerini içeren tek hak kitaptır. Ve Allah'ın gönderdiği korunmuş hükümlerin olduğu bu kitaba sarılanlar, onda Allah'ın kendilerine emrettiklerini yerine getirenler, kuşkusuz doğru yolu bulmuş kimselerdir. Dünyada Allah'ın hükümleriyle hükmeden O'nun kendilerinden istediklerini yerine getirenler elbette ahirette de kazanç içinde olacaklardır.

HAKİM
Hikmet sahibi, sağlam, muhkem olan

O Allah ki, yaratandır, (en güzel bir biçimde) kusursuzca var edendir, 'şekil ve suret' verendir. En güzel isimler O'nundur. Göklerde ve yerde olanların tümü O'nu tesbih etmektedir. O, Aziz, Hakimdir. (Haşr Suresi, 24)

Daha önce de üzerinde durduğumuz gibi, insanın çevresinde gördüğü herşey yaratılmışlığın apaçık delillerini taşır. Evrende belli bir yöne doğru ilerlemekte olan galaksiler, Güneş'in etrafında belirli bir yörüngede dönüp duran Dünya, canlıların bedenlerindeki -henüz yüzyılımızda keşfedilen- girift sistemler ve gözle görülemeyen mikro alemde meydana gelen -yine yeni keşfedilmiş- olaylar dizisi... Kuşkusuz bilimsel alandaki gelişmelerle

insanların bilgisi arttıkça, en küçükten en büyüğe kadar evrendeki her detayın ne kadar ince hesaplarla var edilmiş olduğu daha da netlik kazanmaktadır.

Bugün ulaşılabilen bilgi seviyesi ile şu gerçek ortaya çıkmıştır: Kainatın yoktan var olduğu ilk andan bu yana oluşan tüm olaylar belirli bir plan içinde gelişmiştir. Öyle ki bu planın sonucunda üzerindeki tüm canlılarla birlikte Dünya oluşmuştur. Ve akıl sahibi bir varlık olan insan, yeryüzündeki yerini almıştır. Elbette bu durumda insana düşen, kendi varlığı için en uygun koşulların bir düzen içinde oluşturulduğunu fark edebilmek, kainatın meydana geliş aşamalarındaki hikmetleri kavrayabilmektir.

İnsan kendisine verilen bunca nimet karşısında unutmamalıdır ki, herşeyin belli bir yaratılış amacı ve hikmeti vardır. Kendisinin rahatlıkla yaşayabildiği bir gezegen yaratılmıştır. Sadece bu konu üzerinde düşünmek bile Allah'ın herşeyi sonsuz bir hikmetle yarattığını görmek için yeterlidir. Ayetlerde şöyle buyrulmaktadır:

Dediler ki: "Sen Yücesin, bize öğrettiğinden başka bizim hiçbir bilgimiz yok. Gerçekten Sen, herşeyi bilen, hüküm ve hikmet sahibi olansın." (Bakara Suresi, 32)

Mü'min erkekler ve mü'min kadınlar birbirlerinin velileridirler. İyiliği emreder, kötülükten sakındırırlar, namazı dosdoğru kılarlar, zekatı verirler ve Allah'a ve Resûlü'ne itaat ederler. İşte Allah'ın kendilerine rahmet edeceği bunlardır. Şüphesiz, Allah, üstün ve güçlüdür, hüküm ve hikmet sahibidir. (Tevbe Suresi, 71)

Ve şüphesiz senin Rabbin, O, onları haşredecektir. Gerçekten O, hüküm ve hikmet sahibidir, bilendir. (Hicr Suresi, 25)

O, Aziz ve Hakim olan Allah, sana ve senden öncekilere böyle vahyetmektedir. Göklerde ve yerde olanlar O'nundur. O, yücedir, büyüktür. Gökler, neredeyse üstlerinden çatlayıp-parçalanacaklar; melekler de Rablerini hamd ile tesbih ederler ve yerde olanlara mağfiret dilerler. Haberiniz olsun; gerçekten Allah, bağışlayan ve esirgeyen O'dur. Allah'ın dışında birtakım veliler edinenler ise; Allah, onların üzerinde gözetleyicidir. Sen onların üzerinde bir vekil değilsin. (Şura Suresi, 3-6)

Ve henüz kendilerine ulaşıp-katılmamış olan diğerlerine de (peygamber gönderilmiştir); O (Allah), üstün ve güçlüdür, hüküm ve hikmet sahibidir. (Cum'a Suresi, 3)

HAKK
Varlığı hiç değişmeden duran

İşte böyle; şüphesiz Allah, O, Hak olandır ve şüphesiz O'nun dışında taptıkları (tanrılar) ise, batıldır. Şüphesiz Allah, Yücedir, büyüktür. (Lokman Suresi, 30)

Zaman ve mekan canlı-cansız herşey gibi 'yaratılmış' kavramlardır. Zaman ve mekanın hiç olmadığı bir anda yoktan bir madde alemi yaratılmış ve bu alem içinde zaman-mekan kavramları oluşmuştur. Şöyle ki, zaman içinde geriye gittiğimizde bir sınırla karşılaşırız ve bu sınırın gerisine asla geçemeyiz. Bir olay için kullanabileceğimiz en eski ifade, 'evrenin yaratılış anı'dır. Hatta bugün bilim çevrelerinde tespit edilen sınır, kainatın yaratılma anından itibaren 10-43 saniyedir. Bu zaman diliminden öncesi için ne zaman ne de mekan tanımlanamamaktadır.

Bu noktada karşımıza zamanın ve mekanın olmadığı bir boyut çıkar. İnsanın sınırlı olduğu bu iki kavram belirli bir anda 'yaratılmış' olduklarına göre, bu 'yaratılış'tan önce bir zamansızlık ve mekansızlık mevcuttu. İşte bizlerin asla dışına çıkamadığımız bu kavramları yaratan onların tamamen dışında olan Allah'tır.

Allah zamandan ve mekandan münezzehtir ve dolayısıyla varlığı her zaman mevcuttur. Asla değişmez. Tek gerçek varlık O'dur, O'nun Zatı dışında herşey ancak O'nun 'ol' demesiyle var olmuştur. Allah'ın Zatı dışında herşey ölümlüdür ve yok olucudur. Kuran'da da bildirildiği gibi Hak olan yalnızca O'dur.

Hak olan, biricik hükümdar olan Allah Yücedir. Onun vahyi sana gelip-tamamlanmadan evvel, Kur'an'ı (okumada) acele etme ve de ki: "Rabbim, ilmimi artır." (Taha Suresi, 114)

İşte böyle; şüphesiz Allah, hakkın Kendisi'dir ve şüphesiz ölüleri diriltir ve gerçekten herşeye güç yetirendir. (Hac Suresi, 6)

İşte burada (bu durumda) velayet (yardımcılık, dostluk) hak olan Allah'a aittir. O, sevap bakımından hayırlı, sonuç bakımından hayırlıdır. (Kehf Suresi, 44)

Allah, her şeyin Yaratıcısı'dır. O, her şey üzerinde vekildir.

Göklerin ve yerin anahtarları O'nundur. Allah'ın ayetlerine (karşı) inkar edenler ise; işte onlar, hüsrana uğrayanlardır.

De ki: "Ey cahiller, bana Allah'ın dışında bir başkasına mı kulluk etmemi emrediyorsunuz?"

Andolsun, sana ve senden öncekilere vahyolundu (ki): "Eğer şirk koşacak olursan, şüphesiz amellerin boşa çıkacak ve elbette sen, hüsrana uğrayanlardan olacaksın.

"Hayır, artık (yalnızca) Allah'a kulluk et ve şükredenlerden ol."

Onlar, Allah'ın kadrini hakkıyla takdir edemediler. Oysa kıyamet günü yer, bütünüyle O'nun avucu (kabzası)ndadır; gökler de sağ eliyle dürülüp-bükülmüştür. O, şirk koştuklarından münezzeh ve yücedir.

Sur'a üfürüldü; böylece Allah'ın diledikleri dışında, göklerde ve yerde olanlar çarpılıp-yıkılıverdi. Sonra bir daha ona üfürüldü, artık onlar ayağa kalkmış durumda gözetliyorlar. (Zümer Suresi, 62-68)

HALIK
Herşeyin varlığı ve varlığı boyunca görüp geçireceği halleri, hadiseleri tespit ve tayin eden ve ona göre yaratan, yoktan var eden

Allah, her canlıyı sudan yarattı. İşte bunlardan kimi karnı üzerinde yürümekte, kimi iki ayağı üzerinde yürümekte, kimi de dört (ayağı) üzerinde yürümektedir. Allah, dilediğini yaratır. Hiç şüphesiz Allah, herşeye güç yetirendir. (Nur Suresi, 45)

Bir arı kovanındaki tüm arılar görevlerini eksiksiz yerine getirirler. İşçi arılar kovanın yapımında çalışır, kovanı havalandırarak derecesini hep sabit tutarlar, kovana çiçeklerden topladıkları besinleri getirirler. Kraliçe arı ise kovanın içinde sabit kalarak soyun devamını sağlar. Bir sivrisinek yumurtadan çıktığında erişkin haline hiç benzemez. Sivrisinek larvası gelişimini tamamlayana kadar 4 defa deri değiştirir. Pupa döneminin sonuna doğru derisi açılır ve erişkin sivrisinek pupanın içinden suya hiç değmeden çıkar.

Yukarıda bahsettiğimiz canlılar yeryüzünde yaşayan sayısız canlıdan yalnızca iki tanesidir. Fakat doğumlarını, yaşamlarını ve ölümlerini diğer canlılar gibi Allah belirlemiştir. Bu canlılar, yaratıldıkları andan itibaren Allah'ın tespit ettiği, uygun gördüğü ve emrettiği şekilde yaşamlarını sürdürürler. Kesinlikle Allah'ın kendileri için takdir ettiği görevin dışına çıkmazlar. Çöllerde +50 derecede yaşayan kertenkeleler de, kutuplarda -50 derecede yaşayan penguenler de, denizin binlerce metre altında yaşayan süngerler de aynı durumdadır. Hepsi hayatları boyunca Allah'ın tespit ettiği şekilde yaşarlar. Onlardan önceki nesiller de aynı şekilde yaşamıştır, sonraki nesiller de aynı şekilde yaşayacaklardır. Çünkü Allah canlıların hepsi için bir yaşam biçimi seçmiştir.

Sonuç olarak kainattaki hiçbir canlının kendi yaşam biçimini tayin etme hakkı yoktur. Tüm canlıları Allah yaratmış ve bu şekilde yaşamalarını takdir etmiştir. Onlar da kayıtsız şartsız bu hükme boyun eğmişlerdir.

İnsan da kainatın küçük bir parçasıdır. Allah insanı bir damla sudan yaratmış, ve bir yaşam biçimi takdir etmiştir. Hiçbir insan kendi kararıyla yaşam süresini belirleyemez, yaşlanmayı ve ölümü durduramaz, acizliklerinden kurtulamaz. Tüm bunları belirleyen, dilediği şekilde yönlendiren Allah'tır. Allah'ın gücünün benzersizliği ve herşeyi hakimiyeti altında tuttuğu ayetlerde şöyle haber verilir:

Gökleri ve yeri bir örnek edinmeksizin yaratandır. O'nun nasıl bir çocuğu olabilir? O'nun bir eşi (zevcesi) yoktur. O, herşeyi yaratmıştır. O, herşeyi bilendir. (Enam Suresi, 101)

De ki: "Göklerin ve yerin Rabbi kimdir?" De ki: "Allah'tır." De ki: "Öyleyse, O'nu bırakıp kendilerine bile yarar da, zarar da sağlamaya güç yetiremeyen birtakım veliler mi (tanrılar) edindiniz?" De ki: "Hiç görmeyen (a'ma) ile gören (basiret sahibi) eşit olabilir mi? Veya karanlıklarla nur eşit olabilir mi?" Yoksa Allah'a, O'nun yaratması gibi yaratan ortaklar buldular da, bu yaratma, kendilerince birbirine mi benzeşti? De ki: "Allah, herşeyin Yaratıcısı'dır ve O, tektir, kahredici olandır." (Rad Suresi, 16)

Kendi derilerine dediler ki: "Niye aleyhimizde şahitlik ettiniz?" Dediler ki: "Herşeye nutku verip-konuşturan Allah, bizi konuşturdu. Sizi ilk defa O yarattı ve O'na döndürülüyorsunuz." (Fussilet Suresi, 21)

HALİM
Çok yumuşak olan

İki topluluğun karşı karşıya geldikleri gün, sizden geri dönenleri, kazandıkları bazı şeyler dolayısıyla şeytan onların ayağını kaydırmak istemişti. Ama andolsun ki, Allah onları affetti. Şüphesiz Allah, bağışlayandır, yumuşak olandır. (Al-i İmran Suresi, 155)

Şu an dünyada yaşayan insanlara, kendilerini yaratan Allah'ın gönderdiği bir kitap vardır. O'nun Katından gönderilen, hükümleri korunmuş olan bu kitap, son hak kitaptır. Allah bu kitabın içinde dünyada yaşayan insanlara neler yapmaları gerektiğini açık açık belirtmiştir; uymaları gereken emirleri, sakınmaları gereken yasakları bildirmiştir. Üstelik bu kitaptaki emirlere uyarak hayatını Allah'ın rızasını kazanmak için çalışarak geçirenlerin sonsuza kadar cennette kalacaklarını müjdelemiştir. Uymayanların ise -Allah'ın dilemesi dışında- sonsuza kadar içinde kalacakları cehennemi ve onun içindeki azapları tüm ayrıntılarıyla anlatmıştır.

Allah'a yönelmek ve O'nun rızasını kazanmaya çalışmak için indirilmiş olan bu kitap, 1400 sene önce Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed'e indirilmiş olan Kuran'dır. Allah Kuran'da insanlara bilmeleri gereken herşeyi anlatmıştır; hayatı, ölümü, cenneti, cehennemi…

Fakat insanların birçoğu hak kitabın geldiğini bilmelerine rağmen onu okumaktan yüz çevirir, hatta bir kısmı hayatları boyunca Allah'ın gönderdiği bu kitabı ellerine bile almazlar. Allah'ın ayetlerini göz ardı ederek dünya hayatının zevkine ve eğlencesine dalarlar. Ölümlerinden sonra karşılaşacakları hesabı ve ahiret hayatını ise hiç düşünmezler. Allah'ın yasaklarına uymadıkları gibi, insanlara emrettiği güzel ahlakı da yaşamazlar. Mallarını, mülklerini kimseyle paylaşmaz, zorda olanlara yardım etmezler. Üstelik kendilerine iman etmeleri söylendiğinde "Biz ne yaptığımızı biliyoruz" diye karşılık verirler. İçlerinden ancak çok azı Allah'a gereği gibi iman eder ve O'nun hükümlerini eksiksiz uygular.

Yukarıda anlatılanlar biraz düşünüldüğünde, Allah'ın insanlar üzerindeki sonsuz merhameti ve şefkati açıkça görülebilir. İnkar edenler, bile bile hak din ahlakından yüz çevirmelerine ve Allah'ın yasaklarını çiğnemelerine rağmen Allah onları hemen azaplandırmaz. Hatta onları dünya hayatında refah içinde yaşatır, her türlü nimeti verir. Onlara iman etmeleri ve hak dine dönmeleri için süre tanır. Üstelik Allah gönderdiği dini çok kolay kılarak da sonsuz şefkatini göstermiştir. Ayrıca insanları

unuttuklarından ve yanıldıklarından dolayı sorumlu tutmaz. Kör olana, topal olana, hasta olana sorumluluk yüklemez. İnsanlara sabrı ve tevekkülü öğreterek omuzlarındaki yükü kaldırır. Bütün bu örnekler Allah'ın sonsuz merhametini ve şefkatini, inkar eden insanların ise nankörlüğünü anlamak için yeterlidir.

Ama insanın unutmaması gereken çok önemli bir nokta daha vardır: Allah, aynı zamanda sonsuz adalet sahibidir. Ve dünyada da, ahirette de insanların yaptıklarının karşılığını eksiksiz olarak verecektir. Allah'ın Halim sıfatı ayetlerde şöyle haber verilmektedir:

Allah sizi, yeminlerinizdeki 'rastgele söylemelerinizden, boş, amaçsız sözler'den dolayı sorumlu tutmaz; fakat kalplerinizin kazandıklarından dolayı sorumlu tutar. Allah bağışlayandır, yumuşak davranandır. (Bakara Suresi, 225)

Yedi gök, yer ve bunların içindekiler O'nu tesbih eder; O'nu övgü ile tesbih etmeyen hiçbir şey yoktur, ancak siz onların tesbihlerini kavramıyorsunuz. Şüphesiz O, halim olandır, bağışlayandır. (İsra Suresi, 44)

Şüphesiz Allah, gökleri ve yeri zeval bulurlar diye (her an kudreti altında) tutuyor. Andolsun, eğer zeval bulacak olurlarsa, Kendisi'nden sonra artık kimse onları tutamaz. Doğrusu O, Halim'dir, bağışlayandır. (Fatır Suresi, 41)

HAMİD
Ancak Kendisi'ne şükredilen, bütün varlığın diliyle yegane övülen

O'dur ki, onlar umutlarını kestikten sonra yağmuru indirir ve rahmetini serip-yayar. O, Veli'dir, Hamid'dir. (Şura Suresi, 28)

Kainatta yaşayan tüm bitkiler ve hayvanlar, Allah'ın yeryüzünde kendilerini yerleştirdiği şekilde yaşarlar. Böylelikle Allah'ı tesbih edip O'nu yüceltirler. Denizin dibinde yaşayan bir balık da, çölde yetişen bir kaktüs de büyük bir teslimiyetle yaşamını sürdürür. Allah'ın kendileri için takdir ettiği şekilde yaşamaları, O'nun kurduğu düzeni asla bozmamaları tüm canlıların Allah'ı tesbih ettiklerini gösterir. Gökyüzündeki ve yeryüzündeki

herşey, tonlarca suyun biraraya getirilmesiyle oluşan denizler, binlerce metreye uzanan dağlar ve gökyüzünde sürüklenen bulutlar, ardı ardına çakan şimşek ve gökgürültüsü de Allah'ı tesbih edip yüceltir. O'nun sonsuz ilmini ve gücünü insanlara gösterirler. Fakat iman etmeyenler onların bu tesbihlerini kavrayamazlar. Allah bu gerçeği İsra Suresi'nin 44. ayetinde şu şekilde insanlara bildirir:

gök, yer ve bunların içindekiler O'nu tesbih eder; O'nu övgü ile tesbih etmeyen hiçbir şey yoktur, ancak siz onların tesbihlerini kavramıyorsunuz. Şüphesiz O, halim olandır, bağışlayandır. (İsra Suresi, 44)

İman edenler de Allah'ın Yüceliğini ve büyüklüğünü kavrayarak Rabbimiz'i tesbih eder, büyüklüğünü ve Yüceliğini kavrayarak, kendilerine lütfettiği nimetler için Allah'a şükrederler. Çünkü verilen her türlü nimet karşılığında kendilerinden istenen yalnızca şükredici, hamd edici birer kul olmalarıdır. Ayetlerde şöyle buyrulmaktadır:

Göklerde ve yerde ne varsa Allah'ındır. Andolsun, Biz sizden önce kitap verilenlere ve sizlere: "Allah'tan korkup-sakının" diye tavsiye ettik. Eğer inkara saparsanız, şüphesiz, göklerde ve yerde ne varsa Allah'ındır. Allah, hiçbir şeye ihtiyacı olmayan, hamde layık olandır. (Nisa Suresi, 131)

Musa demişti ki: "Eğer siz ve yeryüzündekilerin tümü inkar edecek olsanız bile şüphesiz Allah hiçbir şeye muhtaç değildir, övülmüştür." (İbrahim Suresi, 8)

Kendilerine ilim verilenler ise, Rabbinden sana indirilenin hakkın ta kendisi olduğunu ve üstün, güçlü, övülmeye layık olan (Allah)ın yoluna yöneltip- ilettiğini görüyorlar. (Sebe Suresi, 6)

Ki onlar, cimrilik ederler ve insanlara cimriliği emr (tavsiye) ederler. Her kim yüz çevirirse, artık şüphesiz Allah, Ğaniy (hiç bir şeye muhtaç olmayan), Hamid (övülmeye layık olan) O'dur. (Hadid Suresi, 24)

Andolsun, onlarda sizlere, Allah'ı ve ahiret gününü umud edenlere güzel bir örnek vardır. Kim yüz çevirecek olursa, artık

şüphesiz Allah, Ğaniy (hiç bir şeye ihtiyacı olmayan), Hamid (övülmeye layık olan)dır. (Mümtehine Suresi, 6)

Andolsun, Lukman'a "Allah'a şükret" diye hikmet verdik. Kim şükrederse, artık o, kendi lehine şükreder. Kim inkar ederse, artık şüphesiz, (Allah,) Gani (hiç kimseye ve hiç bir şeye muhtaç olmayan)dır, Hamiddir (hamd yalnızca O'na aittir). (Lokman Suresi, 12)

HASİB
Hesap Gören

Ki onlar (o peygamberler) Allah'ın risaletini tebliğ edenler, O'ndan içleri titreyerek-korkanlar ve Allah'ın dışında hiç kimseden korkmayanlardır. Hesap görücü olarak Allah yeter. (Ahzab Suresi, 39)

Allah insanı yaratır ve henüz o anne karnındayken ona suret verir. Her insanı özenle ve bambaşka bir yaratılışla dünyaya getirir. Daha hiçbir şeyin şuurunda değilken onu korur, beslenmesini ve gelişmesini sağlar. Anne karnında geçen dokuz aylık süre insan için karanlık bir devredir. Hiç kimse bu dönemi ve dokuz ay içinde Allah'ın kendisi için nasıl inanılmaz mucizeler gerçekleştirdiğini bilmez. Fakat Allah, daha insan tek bir hücreyken bile onun ilk haline şahittir. Çocukluk dönemi de aynı şekildedir. İnsanın hafızasında çocukluğuyla da ilgili yalnızca birkaç anı kalır. Ama Allah, o bilmezken bile her an yanındadır, her yaptığına şahittir.

Allah'ın şahit olduğu yalnızca insanın amel olarak yaptıkları değil, aynı zamanda içinden geçirdikleridir de. Çünkü Allah insanın hem içine hem dışına kısaca ruhuna tam anlamıyla hakimdir. O, nefsini koruyarak neyi, ne için yaptığını bilmezken Allah onun her hareketini ne amaçla yaptığını bilir. İnsan gizlenmiş tek bir hücre halindeyken de, ölmek üzere son nefesini verirken de Allah onun yaptıklarına şahittir. Dünyada yaşadığı süre boyunca otururken, konuşurken, yemek yerken, uyurken, gece gündüz her saniye işlediklerini tüm ayrıntılarıyla bilir, ağzından çıkan her konuşmayı, her lafı işitir, aklından geçirdiği her düşünceyi tespit eder. Hiçbir şey O'ndan gizli kalmaz.

Oysa insan hayatı boyunca yaptığı işleri, söylediği sözleri unutur. Yıllar geçtikçe zihnindeki anılar bulanıklaşır. Geçmişte yaşadıklarını saymaya kalksa ancak çok az şey sayabilir. On yıl önce yaşadığı bir olay

kendisine hatırlatılıp o an ne düşündüğü sorulsa hiçbir şey hatırlayamaz. Sanki bütün yaşadıkları zihninden silinmiş gibidir, geriye çok az bir kalıntı kalmıştır. Allah ise bütün insanların hayatları boyunca yaptıklarını, her saniye kafalarından neler geçtiğini bilir. Hesap günü herkesin önüne kötülüklerini, iyiliklerini, salih amellerini ve günahlarını eksiksiz getirir. Bu yüzden insanın yapması gereken, Allah'ın kendisine şahit olduğunu asla unutmamasıdır. Allah'ın Hasib sıfatı ayetlerde şöyle haber verilmektedir:

Bir selamla selamlandığınızda, siz ondan daha güzeliyle selam verin ya da aynıyla karşılık verin. Şüphesiz, Allah herşeyin hesabını tam olarak yapandır. (Nisa Suresi, 86)

Yetimleri, nikaha erişecekleri çağa kadar deneyin; şayet kendilerinde bir (rüşd) olgunlaşma gördünüz mü, hemen onlara mallarını verin. Büyüyecekler diye israf ile çarçabuk yemeyin. Zengin olan iffetli olmaya çalışsın, yoksul olan da artık maruf (ihtiyaca ve örfe uygun) bir şekilde yesin. Mallarını kendilerine verdiğiniz zaman, onlara karşı şahid bulundurun. Hesap görücü olarak Allah yeter. (Nisa Suresi, 6)

Dereceleri yükselten Arş'ın sahibi (Allah), 'toplanma ve buluşma' günü ile uyarıp-korkutmak için, Kendi emrinden olan ruhu kullarından dilediğine indirir.

O gün, orta yere çıkarlar. Onlardan hiç bir şey Allah'a karşı gizli kalmaz. (Allah sorar:) "Bugün mülk kimindir? Bir olan, Kahhar olan Allah'ındır."

Bugün her bir nefis, kendi kazandığıyla karşılık görür. Bugün zulüm yoktur. Şüphesiz Allah, hesabı seri görendir. (Mü'min Suresi, 15-17)

HAYY
Diri, herşeyi bilen ve herşeye gücü yeten

O, Hayy (diri) olandır. O'ndan başka ilah yoktur; öyleyse dini yalnızca Kendisi'ne halis kılanlar olarak O'na dua edin. Alemlerin Rabbine hamdolsun. (Mümin Suresi, 65)

İnsan acizdir ve çok az şeye güç yetirebilir. Dünyaya geldiği andan itibaren hayatının 5-10 senesi yarı şuurlu olarak geçer. Bu dönem boyunca sürekli bir ilgiye ve bakıma muhtaçtır. Bundan sonra yaşadığı hayatın ise büyük bir bölümü kendi bedenine bakmakla, temizlenmekle geçer. Eğer bu sayılanları yapmak istemese ve ertelese kısa süre içinde bakılamayacak bir görünüme girer.

Ayrıca insanın bedenen ihtiyaç duyduğu büyük bir eksikliği daha vardır: Uyku. İnsanın ömrünün neredeyse üçte biri uykuyla geçer. Ancak ne kadar istemese de, uykuya ayıracağı zamanlarda başka şeyler yapmayı tercih etse de, buna bir iki günden fazla dayanması mümkün değildir. Hatta 24 saat uyumayan bir insanın şuurunda bir bulanıklık, idrakinde bir yavaşlık görülür. Her zaman doğal olarak yapabildiği şeyleri yapamamaya, karşılaştığı olayları sağlıklı muhakeme edememeye, hatta konuşma güçlüğü çekmeye, bildiği şeyleri unutmaya başlar.

Elbette insan ve insan gibi yaratılmış olan diğer canlılar aciz varlıklardır. Canlı ve cansız tüm kainatın Yaratıcısı olan Allah ise Hayy'dır. Daima diridir, her an herşeye hakimdir, herşeyi bilir, herşeye güç yetirir, O'nu uyku ve uyuklama tutmaz, her türlü acizlikten de münezzehtir. O, yarattıklarına çeşitli acizlikler vermiş ve bu eksiklikleri fark ederek yalnızca Kendisi'ne kulluk etmelerini, herşeyi Kendisi'nden istemelerini emretmiştir. İnsana düşen de, Allah dilemedikçe hiçbir şeye güç yetiremeyeceğini, tek bir saniye bile hayatını devam ettiremeyeceğini bilerek Rabbimiz'e yönelip dönmesidir. Allah'ın Hayy sıfatının haber verildiği ayetlerden bazıları şunlardır:

Allah... O'ndan başka ilah yoktur. Diridir, kaimdir. (Al-i İmran Suresi, 2)

Sen, asla ölmeyen ve daima diri olan (Allah)a tevekkül et ve O'nu hamd ile tesbih et. Kullarının günahlarından O'nun haberdar olması yeter. (Furkan Suresi, 58)

(Artık bütün) Yüzler, diri, kaim olanın önünde eğik durmuştur ve zulüm yüklenen ise yok olup gitmiştir. (Taha Suresi, 111)

Allah... O'ndan başka ilah yoktur. Diridir, kaimdir. O'nu uyuklama ve uyku tutmaz. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi O'nundur. İzni olmaksızın O'nun Katında şefaatte bulunacak kimdir? O, önlerindekini ve arkalarındakini bilir. (Onlar ise) Dilediği kadarının dışında, O'nun ilminden hiç birşeyi kavrayıp-kuşatamazlar. O'nun kürsüsü, bütün gökleri ve yeri kaplayıp-

kuşatmıştır. Onların korunması O'na güç gelmez. O, pek yücedir, pek büyüktür. (Bakara Suresi, 255)

Gerçek şu ki, dirilten ve öldüren Biziz, Biz. Ve dönüş de Bizedir. O gün yer, onlardan çatlayıp-ayrılır da (onlar,) hızla koşarlar. İşte bu, Bize göre oldukça-kolay olan bir haşir (sizi bir arada toplama)dır. (Kaf Suresi, 43-44)

KABID
Sıkan, daraltan

Allah'a karşılığını çok artırma ile kat kat artıracağı güzel bir borcu verecek olan kimdir? Allah, daraltır ve genişletir ve siz O'na döndürüleceksiniz. (Bakara Suresi, 245)

Göklerin, yerin ve bu ikisi arasında bulunanların Yaratıcısı olan Allah, evrendeki herşeyin tek sahibidir. O, tüm varlıkları yaratmış ve dünyayı da insanın yaşayabileceği nimetlerle donatmıştır. Kullarının sahip olduğu her türlü zenginlik Allah'a aittir; mülkün tek sahibi O'dur. Allah dünyadayken dilediği insanları zengin, dilediğini de fakir kılar. Ama mal-mülk sahibi olanın da, hiçbir şeye sahip olmayanın da unutmaması gereken birşey vardır: Sahip olunan herşeyi veren ve bunların gerçek sahibi olan Allah'tır.

Allah, dilediği kişinin imkanlarını artırarak şükredip etmeyeceğini, dilediğinin de imkanlarını daraltarak nankörlük edip etmeyeceğini dener. Dolayısıyla insanların sahip olduğu veya olamadığı şeyler kendileri için bir kazanç değildir. Bunlar sadece geçici dünya hayatını mı gerçek yurt olan ahireti mi istediklerini denemek için Allah'ın yarattığı imtihanlardır.

Eğer kişi bu gerçeğin farkına varmaz ve elindeki herşeyi kendisinin zannedip cimrilik yapar, Allah'ın dilediği şekilde harcamazsa o zaman Allah elindeki imkanları daraltabilir. Tam aksi olarak elindeki herşeyin kendisine Allah'ın rızasını kazanacak şekilde kullanılması için verildiğini bilen kişilerin de imkanlarını artırır, dünyada da ahirette de onlara en güzeliyle karşılık verir. Ayetlerde bu gerçek şöyle haber verilmektedir:

Öyleyse güç yetirebildiğiniz kadar Allah'tan korkup-sakının, dinleyin ve itaat edin. Kendi nefsinize hayır (en büyük yarar) olmak üzere infakta bulunun. Kim nefsinin bencil-tutkularından (ya da cimri tutumundan) korunursa; işte onlar, felah (kurtuluş)

bulanlardır. Eğer Allah'a güzel bir borç verecek olursanız, onu sizin için kat kat artırır ve sizi bağışlar... (Tegabün Suresi, 16-17)

Ancak elbette ki Allah'ın dünya hayatında insanlar için yarattığı nimetler sadece maddi konularda değildir. Rabbimiz manevi anlamda da insanlara sayısız nimet vermektedir. Allah dilediğinde insanı bu yöndeki eksikliklerle de deneyebilir. Rabbimiz'e olan teslimiyet ve tevekküllerinde kararlılık göstermeleri için Allah böyle bir durum yaratabilir. İnkar edenlere ise Allah, inkarda diretmeleri nedeniyle dünya hayatında böyle bir karşılık verebilir. Bu sebeple insanın kalbinde manevi anlamda bir sıkıntı ya da darlık hissi oluşabilir. Bu, Allah'ın Kabıd isminin bir tecellisidir. Böyle bir durumda insanın düşünmesi gereken, kendisini her türlü sıkıntıdan ve zorluktan kurtaracak olanın yine yalnızca Rabbimiz olduğudur. Allah sıkan ve daraltan olduğu gibi, aynı zamanda da Basıt, yani "açan ve genişleten"dir. Allah, Kendisi'ne samimiyetle yönelen, yardımı yalnızca O'ndan bekleyen ihlas sahibi kullarının kalbine huzur, güven ve genişlik duygusu verir. Onları yardımıyla, sevgisiyle ve rahmetiyle destekler, işlerini kolaylaştırır. Allah Kuran'da kalplerin yalnızca Rabbimiz'e sığınmakla huzur bulacağını şöyle hatırlatmaktadır:

De ki: "Ondan ve her türlü sıkıntıdan sizi Allah kurtarmaktadır..." (Enam Suresi, 64)

Bunlar, iman edenler ve kalpleri Allah'ın zikriyle mutmain olanlardır. Haberiniz olsun; kalpler yalnızca Allah'ın zikriyle mutmain olur. (Rad Suresi, 28)

KABİL
Kabul eden, icabet eden, bağışlayan

Kullarından tevbeyi kabul eden, kötülükleri affeden ve işlediklerinizi bilen O'dur. (Şura Suresi, 25)

İnsan son derece aciz bir varlıktır. Yaşaması için gerekli şartların tümü sağlanmadığı sürece hayatını sürdürmesi mümkün değildir. Ancak tüm bu acizliğine rağmen kendini büyük görme, azgınlaşma ve Allah'a karşı nankörlük etme eğilimi vardır. İnsanın bu özelliği ile ilgili olarak Kuran'da şöyle bildirilmektedir:

Gerçek şu ki, Biz emanetleri göklere, yere ve dağlara sunduk da onlar bunu yüklenmekten kaçındılar ve ondan korkuya kapıldılar; onu insan yüklendi. Çünkü o, çok zalim, çok cahildir. (Ahzap Suresi, 72)

Gerçekten insan, Rabbine karşı nankördür. (Adiyat Suresi, 6)

İnsanı yaratan Allah kuşkusuz onun içinde taşıdığı kötülükleri de bilmektedir. İnsanın her an hata yapabileceği, nankörlük, cahillik edebileceği O'nun bilgisi dahilindedir. Ve kuşkusuz O, kullarına karşı son derece şefkatli ve merhametlidir. Bu merhametinden dolayı da insanlar için kurtuluş olacak bir yol göstermiştir; tevbe etmek.

Zalim, cahil ve nankör olan insana nefsindeki bu kötülüklerden korunabilmek ve yaptığı hataları telafi edebilmek için büyük bir imkan verilmiştir. İnsan her türlü kötülüğü işlemiş olabilir, her türlü hataya düşebilir, Allah'a hiç umulmadık şekilde nankörlük etmiş de olabilir. Ancak eğer samimi, Allah'a içten bağlı ve O'nun azaplandırmasından içi titreyerek korkup sakınan bir insansa tevbe eder ve bu şekilde kurtuluş bulur. Zira Allah samimi yapılan tevbeleri kabul edeceğini, Kendisi'nden korkan kullarının kötülüklerini affedeceğini vaat etmiştir.

Kuşkusuz Allah'ın 'Kabil' sıfatı insanlar üzerindeki şefkatinin ve merhametinin açık bir göstergesidir. Allah'ın hiçbir şeye ihtiyacı yoktur. Dileseydi insanların tüm bu yaptıklarının hiçbirini kabul etmezdi. Fakat Allah sonsuz rahmetiyle, insanların bunlara ihtiyaçlarının olduğunu bilmiş ve samimi bir kalple yapılan tevbeleri kabul edeceğini haber vermiştir. Allah bağışlayan olduğunu bir ayette şöyle bildirmektedir:

Onlar bilmiyorlar mı ki, gerçekten Allah kullarından tevbeleri kabul edecek ve sadakaları alacak olan O'dur. Şüphesiz, tevbeleri kabul eden, esirgeyen O'dur. (Tevbe Suresi, 104)

Gerçekten Rabbin, senin gecenin üçte ikisinden biraz eksiğinde, yarısında ve üçte birinde (namaz için) kalktığını bilir; seninle birlikte olanlardan bir topluluğun da (böyle yaptığını bilir). Geceyi ve gündüzü Allah takdir eder. Sizin bunu sayamayacağınızı bildi, böylece tevbenizi (O'na dönüşünüzü) kabul etti. Şu halde Kur'an'dan kolay geleni okuyun. Allah sizden hastalar olduğunu, başkalarının Allah'ın fazlından aramak için yeryüzünde gezip-dolaşacaklarını ve diğerlerinin Allah yolunda çarpışacaklarını

bilmiştir. Öyleyse ondan (Kur'an'dan) kolay geleni okuyun. Namazı dosdoğru kılın, zekatı verin ve Allah'a güzel bir borç verin. Hayır olarak kendi nefisleriniz için önceden takdim ettiğiniz şeyleri daha hayırlı ve daha büyük bir ecir (karşılık) olarak Allah Katında bulursunuz. Allah'tan mağfiret dileyin. Şüphesiz Allah, çok bağışlayandır, çok esirgeyendir. (Müzzemmil Suresi, 20)

KADİ
Hükmünü yerine getiren, işini bitiren

Gökleri ve yeri (bir örnek edinmeksizin) yaratandır. O, bir işin olmasına karar verirse, ona yalnızca "Ol" der, o da hemen oluverir. (Bakara Suresi, 117)

Allah sonsuz kuvvet ve kudret sahibidir. Ayetlerde de bildirildiği gibi bir şeyin olmasını istediği zaman ona yalnızca 'Ol' der ve dilediği şey hemen gerçekleşir. Şüphesiz bu, Allah'ın azametinin, kainat üzerindeki hakimiyetinin apaçık bir tecellisidir.

İnsanlar yeryüzünde birtakım sebep-sonuç ilişkilerine bağımlı olarak yaşarlar. Örneğin dünya yüzeyinde sabit durabilmeleri için yer çekimine, gemilerini suda yüzdürebilmeleri için suyun kaldırma kuvvetine ve daha sayısız sebebe, kanuna bağımlıdırlar. Oysa Allah bütün bunlardan münezzeh olandır. Çünkü tüm sebepleri ve bunlardan doğan tüm sonuçları yaratan O'dur. Allah, herşeyi belirli kanunlar, sebep-sonuç ilişkileri çerçevesinde yaratmakta ve bu şekilde insanları denemekte, kimin gerçekten kulluk edeceğini kimin de başka ilahlar edinerek Kendisi'ni inkar edeceğini ayır etmektedir. Hiç şüphesiz Allah için sebepsiz yaratmak son derece kolaydır. Nitekim Kuran'da Allah'ın insanlara gösterdiği mucizelerden bahsedilmiştir. Örneğin Hz. İsa'nın babasız doğumu bunlara bir örnektir:

"Rabbim, bana bir beşer dokunmamışken, nasıl bir çocuğum olabilir?" dedi. (Fakat) Allah neyi dilerse yaratır. Bir işin olmasına karar verirse, yalnızca ona "Ol" der, o da hemen oluverir. (Al-i İmran Suresi, 47)

Ayette de görüldüğü gibi Allah 'Ol' dedikten sonra gerçekleşmeyecek hiçbir olay yoktur. Allah'ın sonsuz kudret sahibi, tüm kainatın maliki, tüm insanların hakimi olduğu ayetlerde şöyle haber verilmektedir.

Şüphesiz, Allah Katında İsa'nın durumu, Adem'in durumu gibidir. Onu topraktan yarattı, sonra ona "Ol" demesiyle o da hemen oluverdi. (Al-i İmran Suresi, 59)

O, gökleri ve yeri hak olarak yaratandır. O'nun "Ol" dediği gün (herşey) oluverir, O'nun sözü haktır. Sur'a üfürüldüğü gün, mülk O'nundur. O, gaybı ve müşahede edilebileni bilendir. O, hüküm ve hikmet sahibi olandır, haberdar olandır. (Enam Suresi, 73)

Bir şeyi dilediği zaman, O'nun emri yalnızca: "Ol" demesidir; o da hemen oluverir. (Yasin Suresi, 82)

Dirilten ve öldüren O'dur. Bir işin olmasına hükmetti mi, ona yalnızca: "Ol" der, o da hemen oluverir. (Mümin Suresi, 68)

Allah'ın çocuk edinmesi olacak şey değil. O yücedir. Bir işin olmasına karar verirse, ancak ona: "Ol" der, o da hemen oluverir.
Gerçek şu ki, Allah benim de Rabbim, sizin de Rabbinizdir. Öyleyse O'na kulluk edin. Dosdoğru yol budur. (Meryem Suresi, 35-36)

Biz, gökleri, yeri ve her ikisinin arasındakilerini hakkın dışında (herhangi bir amaçla) yaratmadık. Hiç şüphesiz o saat de yaklaşarak-gelmektedir; öyleyse (onlara karşı) güzel davranışlarla davran. (Hicr Suresi, 85)

KADİM
Önceden yapan, önceden bildiren

(Allah buyurur:) "Benim huzurumda çekişip-durmayın. Ben size daha önce 'kesin bir uyarı' göndermiştim." (Kaf Suresi, 28)

Allah sonsuz adalet sahibidir. Kendisi'ne kulluk etmeleri için yarattığı insanlara elçiler yollamış, elçileri vasıtasıyla onları uyarıp korkutmuştur. Yine elçilerine indirdiği hak kitaplarla onlara doğruyu yanlıştan ayıracak bir anlayış vermiş, yapmaları gereken ibadetleri açıklamış, hoşnut olacağı ahlakı tarif etmiştir. Ve yine kitaplarında gaybtan haberler vermiş; ölümün insanları apansız yakalayabileceğini, tüm kainatın yok olacağını, kıyametin

yaklaşarak gelmekte olduğunu, hesap gününde tüm insanların 'hurma çekirdeğindeki iplikçik kadar bile haksızlığa uğratılmadan' hesap vereceklerini, dünyada Kendisi'ne kulluk etmeyenlerin ahirette cehennem azabıyla karşılaşacaklarını bildirmiştir.

Kuşkusuz tüm bu bildirilenler Allah'ın insanları önceden uyarmasıdır. Nitekim Allah "Hayır; çünkü o (Kur'an), bir öğüttür. Artık dileyen, onu 'düşünüp-öğüt alsın." (Abese Suresi, 11-12) ayetleriyle, insanların Kuran ile öğüt alıp doğru yolu bulabileceklerine dikkat çekmiştir. Ayrıca Allah diğer ayetlerinde nankörlük edenlerin uğrayacakları sonu ve geçmiş kavimlerde yaşamış inkarcıların başlarına gelenleri detaylarıyla tarif etmiş ve onların bu durumundan kullarının ibret alması gerektiğini bildirmiştir. Ayetlerde şöyle buyrulmaktadır:

Yalanlamakta olan nimet (refah ve servet) sahiplerini sen bana bırak ve onlara az bir süre tanı. Çünkü Bizim yanımızda bukağılar ve cayır cayır yanan bir ateş vardır: Boğazı tıkayıp kalan bir yemek ve acı bir azab vardır. (Öyle) Bir gün ki, yeryüzü ve dağlar titremeye-tutulur ve dağlar göçüveren bir kum yığını olur. Şüphesiz size, üzerinize şahid olacak bir elçi gönderdik; Firavun'a bir elçi gönderdiğimiz gibi. Fakat Firavun elçiye isyan etti, Biz de onu pek vahim bir tarzda (azabla) yakalayıverdik. Eğer inkar edecek olursanız, çocukların saçlarını ağartan bir günde kendinizi nasıl koruyacaksınız? Bu nedenle gök bile yarılıp-çatlamıştır; (artık) O'nun va'di gerçekleştirilip-yerine getirilmiştir. Şüphesiz, bu bir öğüttür. Artık dileyen Rabbine bir yol bulabilir. (Müzzemmil Suresi, 11-19)

Elbette Allah'ın uyarıp korkutmaları sonucunda yukarıdaki ayette de bildirildiği gibi 'dileyen Rabbimiz'e bir yol bulabilir'. Ama tüm bunlara rağmen yüz çevirmekte olanlar için de acıklı bir azap hak olmuştur. Çünkü Allah en adil şekilde karşılık verendir.

Kendisi için bir uyarıcı olmaksızın, Biz hiç bir ülkeyi yıkıma uğratmış değiliz. Onlara) Hatırlatma (yapılmıştır); Biz zulmedici değiliz. Onu (Kur'an'ı) şeytanlar indirmemiştir. Bu, onlara yaraşmaz ve güç de yetiremezler. Çünkü onlar, (vahyedileni) işitmekten kesin olarak uzak tutulmuşlardır. Allah ile beraber başka bir İlah'a yalvarıp-yakarma, sonra azaba uğratılanlardan olursun. (Şuara Suresi, 208-213)

KADİR
İstediğini istediği gibi yapmaya gücü yeten

O'nun ayetlerinden biri de, senin gerçekten yeryüzünü huşu içinde (solmuş, boynu bükülmüş ve kupkuru) görmendir. Ama Biz onun üzerine suyu indirdiğimiz zaman, deprenir ve kabarır. Şüphesiz onu dirilten, ölüleri de elbette dirilticidir. Çünkü O, herşeye güç yetirendir. (Fussilet Suresi, 39)

Kuran'ın pek çok ayetinde bildirildiği gibi gerçekleşen her olay Allah'ın bilgisi dahilindedir ve O'nun "Ol" demesiyle meydana gelir. Yeryüzünde her yaprağın düşüşü O'nun izniyledir, yine hiçbir dişi O'nun izni olmadan gebe kalamaz ve hiçbir canlı O'nun bilgisi dışında doğuramaz. Kainatta gerçekleşen her olay ancak O'nun dilemesiyle vuku bulur. O, iman etmeyen bir kavmin yerine hemen yenisini getirebilecek güçtedir. Dilediğine görülmemiş bir mülk verir, dilediğinden bütün mülkünü çekip alır. İman etmeyen bir kavme, azap hiç ummadıkları bir anda ve hiç ummadıkları bir şekilde gelir. Allah dilerse yeryüzünün tüm bereketini çekip alır, onu kurutur ve üzerinde yaşama dair hiçbir iz bırakmaz. Göklerde ve yerde Allah'ı aciz bırakacak hiçbir kuvvet yoktur. O, istediğini istediği gibi yapmaya güç yetirendir. Allah'ın sonsuz güç ve kudreti ayetlerde şöyle bildirilir:

Yeryüzünde gezip dolaşmıyorlar mı ki, kendilerinden öncekilerin nasıl bir sona uğradıklarını görsünler; üstelik onlar kuvvet bakımından kendilerinden daha güçlüydüler. Göklerde ve yerde Allah'ı aciz bırakacak hiçbir şey yoktur. Şüphesiz O, bilendir, güç yetirendir. (Fatır Suresi, 44)

Artık, doğuların ve batıların Rabbine yemin ederim; Biz gerçekten güç yetireniz; Onların yerine kendilerinden daha hayırlılarına getirip-değiştirmeye. Üstelik Bizim önümüze geçilemez. (Mearic Suresi, 40-41)

Rabbimiz inkar eden bir kavmi azaplandırdığı gibi, mümin kullarına da dilediği rahmeti ulaştırmaya kadirdir. Kuran'da Allah'ın herşeye güç yetiren olduğuna dair pek çok örnek verilmiştir. Allah her zaman iman eden kullarına yardım etmiş, en zor ve kurtuluşun en imkansız göründüğü durumlarda bile Kadir ismini tecelli ettirerek onlara bir çıkış yolu göstermiştir. Hz. İbrahim'i ateş çukurundan, Hz. Yusuf'u bir kuyunun derinliklerinden, Hz. Yunus'u balığın karnındaki karanlıklardan kurtarmıştır. Aynı şekilde Allah, karısı kısır ve kendisi de yaşça ilerlemiş olduğu halde Hz. Zekeriya'ya bir çocuk ihsan ederek, gücünün herşeye yettiğini insanlara göstermiştir. Tarih boyunca Allah tüm elçilerini ve iman edenleri desteklemiş, tevekkül ve sabırlarına karşılık onlara kudretini ve rahmetini bağışlamıştır.

KAFİ
Yeterli, varlığı mevcudatın bütün ihtiyaçlarına yeten

Allah, kuluna yeterli değil mi? Seni O'ndan başkalarıyla korkutuyorlar. Allah, kimi saptırırsa, artık onun için bir yol gösterici yoktur. (Zümer Suresi, 36)

Allah'a kesin bilgiyle iman etmeyen insanlar için yeryüzünde korku duyacakları pek çok olay ve varlık mevcuttur. Kimi insanlardan gelebilecek zararlardan korkar, kimi doğa olaylarından, kimi elindeki malların yok olmasından, kimi sevdiği bir yakınını kaybetmekten...

Oysa Allah kesin bilgiyle iman eden insanlara Kuran'da şöyle buyurmaktadır:

“Eğer kesin bir bilgiyle inanıyorsanız (Allah), göklerin, yerin ve bu ikisi arasında bulunanların Rabbidir. O’ndan başka ilah yoktur; diriltir ve öldürür. Sizin de Rabbinizdir, geçmiş atalarınızın da Rabbidir.” (Duhan Suresi, 7-8)

Ayetlerde de bildirildiği gibi göklerde ve yerde tek ilah Allah’tır. Müminler bilirler ki, O’ndan başka hiçbir varlık kendilerine bir zarar vermeye veya bir yarar sağlamaya güç yetiremez. Eğer bir zorlukla karşılaşırlarsa Allah’a yönelip dönerler ve O’nun kendilerine yardım edeceğini, dualarına icabet edeceğini bilirler. Ve asla Allah’tan başkasından bir yardım, bir fayda ummazlar. Çünkü yeryüzünde tek güç sahibi olan O’dur ve hiçbir varlığın O’nun dilemesi dışında bir zarar verme veya fayda getirme kabiliyeti yoktur.

Dolayısıyla gerçekten iman eden bir insan için Allah, yardım dilenecek, korkulacak tek makamdır. Nitekim yukarıdaki ayetlerde haber verilen, ‘Allah kuluna yeterli değil mi?’ şeklindeki sorudan sonraki ayetler şöyle devam eder:

Allah, kimi hidayete erdirirse, onun için bir saptırıcı yoktur. Allah, intikam sahibi, güçlü ve üstün olan değil midir?.. (Zümer Suresi, 37)

...De ki: “Gördünüz mü-haber verin; Allah’tan başka taptıklarınız, eğer Allah bana bir zarar dileyecek olsa, O’nun zararını kaldırabilirler mi? Ya da bana bir rahmet vermeyi istese, O’nun rahmetini tutup-önleyebilecekler mi” De ki: “Allah, bana yeter...” (Zümer Suresi, 38)

...De ki: “Şimdi Allah, size bir zarar isteyecek ya da bir yarar dileyecek olsa, sizin için Allah’a karşı kim herhangi bir şeyle güç yetirebilir? Hayır, Allah yaptıklarınızı haber alandır.” (Fetih Suresi, 11)

KAHHAR
Kahreden, herşeye, her istediğini yapacak surette galip ve hakim olan

Yerin başka bir yere, göklerin de (başka göklere) dönüştürüldüğü gün, onlar tek olan, kahhar olan Allah'ın huzuruna çıka(rıla)caklardır. (İbrahim Suresi, 48)

Allah insanlardan nasıl sıkıntıyı giderme gücüne ve onların kalplerine ferahlık vermeye kadirse, onları büyük bir azapla kahretmeye de kadirdir. Kuran'da Allah'ın Kendi Katından gönderdiği azaplarla helak olmuş kavimlerden örnekler verilir. Bu insanlar hak din ahlakından yüz çevirdikleri ve Allah'a baş kaldırdıkları için sabah vakti, hiç şuurunda değillerken, üzerlerinde dolaşan büyük bir felaketle yok edilmişlerdir. Allah inkar eden toplulukların üzerine evlerini yerinden söken kasırgalar göndermiş, üzerlerine balçıktan taşlar yağdırmıştır. Uyardığı insanların üzerine onların içinde oturdukları şehirleri yerle bir eden sağanaklar isabet ettirmiştir. Toprağın altını üstüne getiren depremleri üstlerine göndermiş, tek bir çığlıkla hepsini yerin dibine geçirmiştir. Açıkça görüldüğü gibi Allah'ın bir insanı kahretmesi hiçbir şeyle kıyaslanamaz.

Fakat bütün bu sayılanlar Allah'ın dünya hayatında insanlara tattırdığı acılardır. Ve onları yaptıklarından dolayı dünyada yaşarken kahretmesidir. Ama asıl olan, insanın cehennemde görülmemiş bir azapla kahredilmesidir. Allah'ın sonsuz rahmetine karşılık O'nun kadrini takdir edemeyen ve nankörlük eden insanlar ahirette cehennem azabıyla karşılaşacaklardır. Dünyada işledikleri suçların tam karşılığı ahirette kendilerine verilecektir.

Allah onları cehennemin en dar yerine attığında, inkarcılara daha önce hiç karşılaşmadıkları bir acı tattırır; cehennem ateşiyle yanan derilerini yenileriyle değiştirir ve onların üzerine ateşten duvarlar örer. Öyle ki insanın dünyada çektiği acılar cehennemde karşılaştıklarının yanında çok hafif kalır. Nitekim Kuran'da cehenneme giren insanların Allah'ın kendilerini öldürmesi ve azaptan kurtarması için yalvardıkları haber verilir. Allah dünya hayatında Kendisi'nden yüz çevirenleri cehennemde sonsuz gücüyle kahredecektir. Allah'ın kesin olarak gerçekleşecek olan bu vaadi ayetlerde şöyle haber verilir:

O, kulları üzerinde kahredici olandır. O, hüküm ve hikmet sahibi olandır, haberdar olandır. (Enam Suresi, 18)

De ki: "Göklerin ve yerin Rabbi kimdir?" De ki: "Allah'tır." De ki: "Öyleyse, O'nu bırakıp kendilerine bile yarar da, zarar da sağlamaya güç yetiremeyen birtakım veliler mi (tanrılar)

edindiniz?" De ki: "Hiç görmeyen (a'ma) ile gören (basiret sahibi) eşit olabilir mi? Veya karanlıklarla nur eşit olabilir mi?" Yoksa Allah'a, O'nun yaratması gibi yaratan ortaklar buldular da, bu yaratma, kendilerince birbirine mi benzeşti? De ki: "Allah, herşeyin Yaratıcısı'dır ve O, tektir, kahredici olandır." (Rad Suresi, 16)

O gün, orta yere çıkarlar. Onlardan hiçbir şey Allah'a karşı gizli kalmaz. (Allah sorar:) "Bugün mülk kimindir? Bir olan, Kahhar olan Allah'ındır." (Mümin Suresi, 16)

Allah "kahredici" sıfatını inkarda diretip, ahirete kadar iman etmemekte kararlı davranan kimselere yöneltmektedir. Yoksa Allah tüm kullarına karşı sonsuz affedici, sonsuz merhametli ve esirgeyici olandır. Samimi tevbe edildiğinde Allah kullarının tüm günahlarını bağışlamaktadır. İman eden kullarına dünyada ve ahirette yardım etmekte, onları rahmetiyle, huzur ve güven duygularıyla desteklemektedir. Allah Kuran'da samimi kullarına azap edici olmadığını ve müminler üzerindeki ihsanını şöyle bildirmektedir:

Eğer şükreder ve iman ederseniz, Allah azabınızla ne yapsın? Allah şükrün karşılığını verendir, bilendir. (Nisa Suresi, 147)

KAİM
İdare edip ayakta tutan

Allah... O'ndan başka ilah yoktur. Diridir, Kaimdir. (Al-i İmran Suresi, 2)

Bazı insanlar kainattaki kusursuz sistemin bir kez var edildiğini ve bundan sonra da işleyişine kendi kendine devam ettiğini düşünürler. Bu çarpık inanç sürekli dile getirilmese de insanların bilinçaltlarında hakim olan genel kanı budur. Kendilerini Allah'a karşı sorumlu hissetmek istemeyen, Allah'ın kendilerinden istediklerini yerine getirmeyi kabullenmeyen insanlar arasında bu düşünce, bir nevi kaçış yoludur. Böyle düşündüklerinde Rabbimiz'e karşı olan sorumluluklarının azalacağı gibi yanlış bir fikre kapılırlar.

Ancak varlığın temelinde o kadar ince ve hassas detaylarla bezenmiş kanunlar, sebepler vardır ki, her an üstün bir gücün kontrolü olmadan bunların işleyişini sürdürmesi mümkün değildir. Gören, duyan ve görüp

duyduklarından basiretle sonuç çıkarabilen insanlar bu büyük gerçeği hemen fark ederler. Nitekim Fatır Suresi'nin 41. ayetinde Allah gökleri ve yeri Kendisi'nin tuttuğunu şöyle bildirir:

Şüphesiz Allah, gökleri ve yeri zeval bulurlar diye (her an kudreti altında) tutuyor. Andolsun, eğer zeval bulacak olurlarsa, Kendisi'nden sonra artık kimse onları tutamaz. Doğrusu O, Halim'dir, bağışlayandır. (Fatır Suresi, 41)

Yukarıdaki ayette de görüldüğü gibi kainatı Allah yaratmıştır ve her an denetimi altında tutmaktadır. Yaşamın sürmesi, evrendeki hassas dengelerin, olağanüstü inceliklerle yaratılmış sistemlerin devam etmesi de Allah'ın kontrolüyle mümkündür. O'nun dilemesi dışında hiçbir şey varlığını sürdüremez. Allah'ın yoktan var ettiği evren yine O'nun 'Kaim' sıfatı ile ayakta durmaktadır. Bu gerçeği haber veren ayetler şöyledir:

Allah... O'ndan başka İlah yoktur. Diridir, kaimdir. O'nu uyuklama ve uyku tutmaz. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi O'nundur. İzni olmaksızın O'nun Katında şefaatte bulunacak kimdir? O, önlerindekini ve arkalarındakini bilir. (Onlar ise) Dilediği kadarının dışında, O'nun ilminden hiçbir şeyi kavrayıp-kuşatamazlar. O'nun kürsüsü, bütün gökleri ve yeri kaplayıp-kuşatmıştır. Onların korunması O'na güç gelmez. O, pek Yücedir, pek büyüktür. (Bakara Suresi, 255)

(Artık bütün) Yüzler, diri, kaim olanın önünde eğik durmuştur ve zulüm yüklenen ise yok olup gitmiştir. (Taha Suresi, 111)

Biz göğü 'büyük bir kudretle' bina ettik ve şüphesiz Biz, (onu) genişleticiyiz. Yeri de Biz döşeyip-yaydık; ne güzel döşeyici(yiz). Ve Biz, her şeyi iki çift yarattık. Umulur ki, öğüt alıp-düşünürsünüz. Öyleyse, Allah'a doğru (yönelip, şirkten ve bozulmalardan) kaçın. Gerçekten ben sizi, O'ndan yana açıkça uyarıyorum. Allah ile beraber başka bir ilah(ı ortak) kılmayın. Gerçekten sizi, O'ndan yana açıkça uyarıyorum. (Zariyat Suresi, 47-51)

KARİB
Yakın olan

Kullarım Beni sana soracak olursa, muhakkak ki Ben (onlara) pek yakınım. Bana dua ettiği zaman dua edenin duasına cevap veririm. Öyleyse, onlar da Benim çağrıma cevap versinler ve Bana iman etsinler. Umulur ki irşad (doğru yolu bulmuş) olurlar. (Bakara Suresi, 186)

Allah'ı gereği gibi tanımayanlar ve Kuran ayetlerinden uzak yaşayanlar, Allah'ın varlığı hakkında çok puslu, gerçekten yetersiz bilgi ve düşüncelere sahiptirler. Bu kimselere sorulduğu zaman "yeri ve gökleri yaratan Allah'tır" derler. Fakat insanı en ince ayrıntısına kadar planlayıp, en güzel surette yaratan Allah'ın göklerde olduğunu ve kendilerinden çok uzakta bulunduğunu zannederler. Halbuki Allah Katından gönderdiği ayetlerle Kendisi'ni kullarına tanıtır. İnsana ne kadar yakın olduğunu Kaf Suresi'nin 16. ayetinde şöyle bildirir:

Andolsun, insanı Biz yarattık ve nefsinin ona ne vesveseler vermekte olduğunu biliriz. Biz ona şahdamarından daha yakınız. (Kaf Suresi, 16)

Öyle ki "iki kişi konuşurken üçüncüsü Allah'tır, üç kişi konuşurken dördüncüsü Allah'tır." Bir insan fısıldasa da Allah onu duyar, yerinden kıpırdasa bile onu görür. Allah kişinin içinden geçen her düşünceyi bilir. O uyurken de, yürürken de, konuşurken de Allah yanındadır. O bütün bunları yaparken Allah'ı yanında göremez, fakat Allah onu görür.

... Öyleyse O'ndan bağışlanma dileyin, sonra O'na tevbe edin. Şüphesiz benim Rabbim, yakın olandır, (duaları) kabul edendir." (Hud Suresi, 61)

De ki: "Eğer ben sapacak olsam, artık kendi nefsim aleyhine sapmış olurum; eğer hidayeti bulacak olsam, bu da Rabbimin bana vahyetmekte olduğu (Kur'an) sayesindedir. Şüphesiz O, işitendir, yakın olandır." (Sebe Suresi, 50)

KASİM

Kısımlandıran, rızıkları, nimetleri adalet, hikmet ve rahmet içinde taksim edip herkese nasibini veren

Senin Rabbinin rahmetini onlar mı paylaştırıyorlar? Dünya hayatında maişetlerini aralarında Biz paylaştırdık ve onlardan bir bölümü (diğer) bir bölümünü 'teshir etmesi için, bir bölümünü bir bölümü üzerinde derecelerle yükselttik. Rabbinin rahmeti; toplayıp-yığdıklarından daha hayırlıdır. (Zuhruf Suresi, 32)

Amazon'da yüzlerce sene dimdik duran ağaçlar, kuzey kutbunda her tarafı buzlarla çevrili bir adada yaşayan penguen sürüsü, çölde 30 senedir hiç kıpırdamadan duran bir kaktüs, yağmur ormanlarında taşıdıkları yapraklardan ürettikleri mantarla beslenen karıncalar ve bunlar gibi milyonlarca yıldır yaşamlarını sürdüren canlılar ordusu...

Yukarıda sayılan ve sayılamayan canlıların hepsi yaşamak için beslenmeye muhtaçtır. Kimi kesinlikle suya ihtiyaç duyarken, kimi senelerce hiç su istemez, birisi sıcağı severken diğeri sıcakta yaşayamaz. Üstelik hepsinin birarada yaşaması için bunlar gibi birçok şartın aynı anda oluşması gerekir. Tüm bu canlıları yaratan Allah, her birinin ihtiyaçlarını ayrı ayrı düzenlemiştir.

100 senedir ormanın içinde duran ağacı ve burada ismi anılan veya anılmayan tüm canlıları beslemekte ve korumaktadır. Üstelik hepsini aynı topraktan rızıklandırır. Toprağın içindeki tüm mineralleri, gökten indirdiği yağmuru canlılar arasında eşit paylaştırır.

Allah yarattığı herşeyin ihtiyacını karşılaması ve rahmetini yarattığı canlılar arasında paylaştırmasıyla sonsuz şefkatini, merhametini gösterir. Elbette bu canlılar arasında insan da vardır. Allah insanın yaşayabilmesi için çeşit çeşit nimet var etmiş, ihtiyacı olan herşeyi kendisine vermiştir. Nitekim bu önemli gerçeğe Kuran'da şöyle dikkat çekilmektedir:

Size her istediğiniz şeyi verdi. Eğer Allah'ın nimetini saymaya kalkışırsanız, onu sayıp-bitirmeye güç yetiremezsiniz. Gerçek şu ki, insan pek zalimdir, pek nankördür. (İbrahim Suresi, 34)

Yeryüzünde hiç bir canlı yoktur ki, rızkı Allah'a ait olmasın. Onun karar (yerleşik) yerini de ve geçici bulunduğu yeri de bilir. (Bunların) Tümü apaçık bir kitapta (yazılı)dır. (Hud Suresi, 6)

Şu halde Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz? O, iki doğunun da Rabbidir, iki batının da Rabbidir. Şu halde Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz? Birbirleriyle kavuşmak üzere iki denizi salıverdi. İkisi arasında bir engel (berzah) vardır; birbirlerinin sınırını geçmezler. Şu halde Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz? İkisinden de inci ve mercan çıkar. Şu halde Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz? Denizde koca dağlar gibi yükselen gemiler O'nundur. Şu halde Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz? (Yer) Üzerindeki her şey yok olucudur; Celal ve ikram sahibi olan Rabbinin yüzü (kendisi) baki kalacaktır. Şu halde Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz? Göklerde ve yerde olan ne varsa O'ndan ister. O, her gün bir iştedir. (Rahman Suresi, 16-29)

KAVİ
Pek güçlü olan

Firavun ailesinin ve onlardan öncekilerin gidiş tarzı gibi Allah'ın ayetlerini inkar ettiler de, Allah da onları günahlarından dolayı yakalayıverdi. Şüphesiz, Allah, en büyük kuvvet sahibidir, sonuçlandırması pek şiddetlidir. (Enfal Suresi, 52)

Tarih boyunca Allah çeşitli kavimlere elçiler göndermiş, onlar vasıtasıyla insanlara uymaları gereken doğru yolu bildirmiştir. Gönderilen elçiler de tek ilahın Allah olduğunu, yalnızca Allah'tan korkup sakınmak ve O'nun emirlerini yerine getirmek gerektiğini kavimlerine tebliğ etmişlerdir. Ancak "Çünkü gerçekten onlar, Resulleri kendilerine apaçık belgeler getirirdi; fakat onlar inkar ederlerdi. Bu yüzden Allah, onları (azabla) yakalayıverdi. Şüphesiz O, kuvvetli olandır, cezalandırması şiddetlidir." (Mümin Suresi, 22) ayetinde bildirildiği üzere, kavimlerin çoğu inkara sapmış, elçileri yalanlamış ve Allah'ın azabını hak etmişlerdir.

Her dönemde Allah'ın gönderdiği elçileri inkar eden, onlara mümkün olduğu kadar zorluk çıkaran, sıkıntı vermeye çalışan inkarcılar, Allah'ın azabını görünceye kadar bu tutumlarından vazgeçmemişlerdir. Onlar, yeryüzünde iktidar, güç ve servet sahibi olduklarını düşündükleri için kendilerini haklı görmüş, büyüklenmekten vazgeçmemişlerdir. Oysa unuttukları çok önemli bir gerçek vardır: Allah, en büyük güç sahibi olandır.

Bu önemli gerçeği kavrayamayan inkarcılar, asla erişemeyecekleri bir büyüklük hevesi içerisinde olmuşlardır. Allah'ın dilediğinde tek bir fırtınayla tüm mallarını yok edebileceğini, şiddetli bir yağmurla ekinlerini helak edebileceğini, bir mikropla tüm yakınlarını öldürebileceğini ve daha bunun gibi ellerindeki gücü, serveti yok edebilecek sayısız sebebi göz ardı etmişlerdir. Sonuç olarak yeryüzünde de, ölümden sonra ahirette de Allah'ın azabı ile yüz yüze gelmişlerdir. Allah inkarcılarla ilgili olarak Kuran'da şöyle buyurmaktadır:

İnsanlar içinde, Allah'tan başkasını 'eş ve ortak' tutanlar vardır ki, onlar (bunları), Allah'ı sever gibi severler. İman edenlerin ise Allah'a olan sevgileri daha güçlüdür. O zulmedenler, azaba uğrayacakları zaman, muhakkak bütün kuvvetin tümüyle Allah'ın olduğunu ve Allah'ın vereceği azabın gerçekten şiddetli olduğunu bir bilselerdi. (Bakara Suresi, 165)

Onlar, Allah'ın kadrini hakkıyla takdir edemediler. Şüphesiz Allah, güç sahibidir, Azizdir. (Hac Suresi, 74)

Allah, inkar edenleri kin ve öfkeleriyle geri çevirdi, onlar hiçbir hayra varamadılar. Savaşta Allah (yardımcı ve zafer nasib edici olarak) mü'minlere yetti. Allah çok güçlüdür, üstün ve galib olandır. (Ahzab Suresi, 25)

Allah, Kendisi'nin üstün ahlakını, yüceliğini ve büyüklüğünü gereği gibi takdir edebilen kullarına karşı ise sonsuz rahmet sahibi olandır. Kuran'da müminlerin Allah'ın rahmetiyle müjdelendikleri şöyle bildirilmektedir:

İman edenler ve salih amellerde bulunanlar da, Rableri onları imanları dolayısıyla altından ırmaklar akan, nimetlerle donatılmış cennetlere yöneltip-iletir (hidayet eder). Oradaki duaları: "Allah'ım, Sen ne Yücesin"dir ve oradaki dirlik temennileri: "Selam"dır; dualarının sonu da: "Gerçekten, hamd alemlerin Rabbi olan Allah'ındır." (Yunus Suresi, 9-10)

KEBİR
Pek büyük

O, gaybı da, müşahede edileni de bilendir. Pek büyüktür, Yücedir. (Rad Suresi, 9)

Allah evrendeki tüm canlıları kontrolü altında tutandır; toprağın içine atılan binlerce tohumun ne zaman filizleneceğini, bir kuyrukluyıldızın dünyanın kaç kilometre uzağından geçeceğini, hangi canlının ne zaman doğacağını ve ne zaman öleceğini, atomun çekirdeğinin etrafında durmaksızın dönen elektronların yörüngelerini ve burada sayarak bitiremeyeceğimiz herşeyi bilir. Allah sonsuz büyüklüğü ile yeryüzünde yaşayan tüm insanların aklından geçen düşüncelere, hepsinin bilinçaltına, yaptıkları işlerindeki niyetlerine de hakimdir.

Allah hepsinin kaderini en ince ayrıntısına kadar belirler. Gaybın bilgisi yalnızca Kendisi'ne aittir. Allah'ın sonsuz aklı, ilmi, bilgisi, affediliciliği, merhameti ve azabı insanın kavrayışının çok üzerindedir. Allah dilediği herşeye güç yetirir.

Hiç kimse O'nun kararlarına en ufak bir müdahalede bulunmaya güç yetiremez. Allah, kainattaki herhangi bir canlı için bir zarar dileyecek olsa onu kaldırabilecek yoktur, bir rahmet dilediğinde de O'nun rahmetini engelleyebilecek olan yoktur.

İnsanın yapması gereken ise, ancak ve ancak böylesine büyük bir gücün karşısında saygı dolu bir korku ile secde etmek, herşeyin hakimi olan Rabbimiz'e sığınıp kendisine merhamet etmesini istemektir. Çünkü Allah merhamet etmediği sürece insanın kurtuluş bulması mümkün değildir. Allah'ın büyüklüğü ve O'ndan başka ilah olmadığı ayetlerde şöyle haber verilmektedir:

İşte böyle; çünkü Allah, hakkın ta Kendisi'dir. O'nun dışında, onların taptıkları ise, şüphesiz batılın ta kendisidir. Gerçekten Allah, Yücedir, büyüktür. (Hac Suresi, 62)

İşte-böyle; şüphesiz Allah, O, Hak olandır ve şüphesiz O'nun dışında taptıkları (tanrılar) ise, batıldır. Şüphesiz Allah, Yücedir, büyüktür. (Lokman Suresi, 30)

O'nun Katında izin verdiğinin dışında (hiç kimsenin) şefaati yarar sağlamaz. En sonunda kalplerinden korku giderilince (birbirlerine:) "Rabbiniz ne buyurdu?" derler, "Hak olanı" derler. O, çok yücedir, çok büyüktür.

De ki: "Sizi göklerden ve yerden rızıklandıran kim?" De ki: " Allah, gerçekten ya biz, ya da siz her halde bir hidayet üzerindeyiz veya apaçık bir sapıklıkta."

De ki: "Siz, bizim işlemiş bulunduğumuz suçtan sorulacak değilsiniz ve biz de sizin yapmakta olduklarınızdan sorulacak değiliz."

De ki: "Rabbimiz (kıyamet günü) bizi bir arada toplayacak, sonra da hak ile aramızı ayıracaktır. O, (gerçek hükmünü vererek hak ile batılın arasını) açandır, (her şeyi hakkıyla) bilendir."

De ki: "O'na (kulluk etmede) eklemekte olduğunuz ortakları bana gösterin. Asla (onlar ona gerçek ortak olamazlar); hayır, O, güçlü ve üstün olan, hüküm ve hikmet sahibi olan Allah'tır." (Sebe Suresi, 23-27)

KERİM
Keremi bol, cömert olan

... Kim şükrederse, artık o kendisi için şükretmiştir, kim nankörlük ederse, gerçekten benim Rabbim Gani (hiçbir şeye ve kimseye ihtiyacı olmayan)dır, Kerim olandır. (Neml Suresi, 40)

Evreni en ince ayrıntısına kadar Allah yaratmış ve Kendi sıfatlarıyla şekillendirmiştir. Var olan herşey, O'ndandır. Tüm güzellikler, incelikler O'nun aklının tecellileridir. Diğer tüm varlıklar gibi insanlar da O'nun dilemesi ile yeryüzüne gelirler. Anne karnında bir çiğnem et parçası olan insan doğar, büyür, güzel bir yüze sahip olur ve böylece Allah'ın sanatını yansıtır. Nitekim ayetlerde insanın üstünlüğü şöyle bildirilmiştir:

Ey insan, 'üstün kerem sahibi' olan Rabbine karşı seni aldatıp-yanıltan nedir? Ki O, seni yarattı, 'sana bir düzen içinde biçim verdi' ve seni bir itidal üzere kıldı. Dilediği bir surette seni tertib etti. (İnfitar Suresi, 6-8)

Ancak bazı insanlar düşünebilme yeteneğine sahip oldukları halde, böyle mükemmel düzenlenmiş bir dünyaya nasıl geldiklerini, çevrelerindeki sayısız nimetin kim tarafından verildiğini düşünmezler. Kuran'da bu insanlar için şöyle denilmektedir:

Gerçek şu ki, insanın üzerinden, daha kendisi anılmaya değer bir şey değilken, uzun zamanlardan (dehr) bir süre (hin) gelip-geçti. Şüphesiz Biz insanı, karmaşık olan bir damla sudan yarattık. Onu deniyoruz. Bundan dolayı onu işiten ve gören yaptık. Biz ona yolu gösterdik; (artık o,) ya şükredici olur ya da nankör. (İnsan Suresi, 1-3)

Kendisine verilmiş olan yeteneğini kullanan ve görüp akleden bir insan ise; kim tarafından yaratıldığını, kendi başına elde etmeye asla güç yetiremeyeceği sayısız nimeti kimin verdiğini, algılama, düşünebilme, akledebilme kabiliyetlerine nasıl sahip olduğunu düşünür. Bunları düşünen insanın karşısına çıkan gerçek tektir: İnsanı var eden ve asla güç yetiremeyeceği üstün nimetleri ona bağışlayan, son derece cömert olan Allah'tır ve Rabbimiz Kuran'da insanlara şöyle buyurmaktadır:

Yaratan Rabbin adıyla oku. O, insanı bir alak'tan yarattı. Oku, Rabbin en büyük kerem sahibidir; Ki O, kalemle (yazmayı) öğretendir. İnsana bilmediğini öğretti. Hayır; gerçekten insan, azar. Kendini müstağni gördüğünden. Şüphesiz, dönüş yalnızca Rabbinedir. (Alak Suresi, 1-8)

Yukarıdaki ayetlerde de görüldüğü gibi kendisini yaratan 'en büyük kerem sahibi' Allah'a karşı insana düşen görev şükretmektir. Allah insana sayısız nimetler vermiş ve karşılık olarak da yalnızca Kendisi'ne kulluk edilmesini, büyüklenilmemesini istemiştir. Bu Allah'ın samimi kullarının üzerinde taşıdığı ahlaktır. Onlar da dünyada gösterdikleri bu faziletli tavırlarının karşılığını ahirette daha üstünüyle alacaklardır.

Eğer Allah'ın nimetini saymaya kalkışacak olursanız, onu bir genelleme yaparak bile sayamazsınız. Gerçekten Allah, bağışlayandır, esirgeyendir. (Nahl Suresi, 18)

Size her istediğiniz şeyi verdi. Eğer Allah'ın nimetini saymaya kalkışırsanız, onu sayıp-bitirmeye güç yetiremezsiniz. Gerçek şu ki, insan pek zalimdir, pek nankördür. (İbrahim Suresi, 34)

KUDDÜS

Hatadan, gafletten ve her türlü eksiklikten çok uzak, pek temiz

Göklerde ve yerde olanların tümü, Melik, Kuddüs, Aziz, Hakim olan Allah'ı tesbih eder. (Cuma Suresi, 1)

Allah yeryüzünde, gökyüzünde, uzayın derinliklerinde, toprağın altında bulunan herşeyin, kısacası mikro ve makro alemlerdeki herşeyin tek Yaratıcısı'dır. İnsanın gözünü çevirip etrafına baktığında görebildiği ve çıplak gözle göremediği her yerde bulunan düzen, kanunlar, istikrarlı gidişat tamamen Allah'a aittir. "Şüphesiz Allah, gökleri ve yeri zeval bulurlar diye (her an kudreti altında) tutuyor. Andolsun, eğer zeval bulacak olurlarsa, Kendisi'nden sonra artık kimse onları tutamaz..." (Fatır Suresi, 41) ayetiyle bildirildiği gibi var olan tüm sistemin düzenleyicisi ve koruyucusu O'dur.

Allah'ın son derece aciz olarak yarattığı insanlar hata yapar, unutur, yanılır, gaflete düşerler. Aynı zamanda hem bedeni, hem ruhi yönden son derece eksiklik ve acz içindedirler. Ömürleri boyunca bedenlerine bakmak, yaşayabilmek için ona sürekli ihtimam göstermek zorundadırlar. Bedenlerini biraz fazla çalıştırsalar, birkaç gün uykusuz, bir gün susuz bıraksalar son derece aciz bir duruma düşmüş olurlar. Ancak herşeyin Yaratıcısı ve 'en güzel isimlerin sahibi' olan Allah elbette tüm eksikliklerden münezzehtir. Allah'ın sonsuz gücü, Yüceliği, aklı ve sınırsız ilmi Kuran'da insanlara bildirilmiştir. Bir ayette Allah şöyle buyurmaktadır:

Allah... O'ndan başka ilah yoktur. Diridir, kaimdir. O'nu uyuklama ve uyku tutmaz. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi O'nundur. İzni olmaksızın O'nun Katında şefaatte bulunacak kimdir? O, önlerindekini ve arkalarındakini bilir. (Onlar ise) Dilediği kadarının dışında, O'nun ilminden hiçbir şeyi kavrayıp-kuşatamazlar. O'nun kürsüsü, bütün gökleri ve yeri kaplayıp-kuşatmıştır. Onların korunması O'na güç gelmez. O, pek Yücedir, pek büyüktür. (Bakara Suresi, 255)

Ey insanlar, (size) bir örnek verildi; şimdi onu dinleyin. Sizin, Allah'ın dışında tapmakta olduklarınız -hepsi bunun için bir araya gelseler dahi- gerçekten bir sinek bile yaratamazlar. Eğer sinek onlardan bir şey kapacak olsa, bunu da ondan geri alamazlar.

İsteyen de güçsüz, istenen de. Onlar, Allah'ın kadrini hakkıyla takdir edemediler. Şüphesiz Allah, güç sahibidir, azizdir. Allah, meleklerden elçiler seçer ve insanlardan da. Şüphesiz Allah, işitendir, görendir. O, önlerindekini ve arkalarındakini bilir. Bütün işler Allah'a döndürülür. Ey iman edenler, rüku edin, secdeye varın, Rabbinize ibadet edin ve hayır işleyin, umulur ki kurtuluş bulursunuz. Allah adına gerektiği gibi cehd edin (çaba harcayın). O, sizleri seçmiş ve din konusunda size bir güçlük yüklememiştir, atanız İbrahim'in dini(nde olduğu gibi). O (Allah) bundan daha önce de, bunda (Kur'an'da) da sizi "Müslümanlar" olarak isimlendirdi; elçi sizin üzerinize şahid olsun, siz de insanlar üzerine şahidler olasınız diye. Artık dosdoğru namazı kılın, zekatı verin ve Allah'a sarılın, sizin Mevlanız O'dur. İşte, ne güzel mevla ve ne güzel yardımcı. (Hac Suresi, 73-78)

LATİF
Lütuf sahibi, lütfedici olan

Allah, kullarına karşı lütuf sahibidir; dilediğini rızıklandırır. O, kuvvetlidir, azizdir. (Şura Suresi, 19)

Daha önce de belirttiğimiz gibi dünya üzerinde iki tür insan yaşar: Allah'a teslim olanlar ve O'nu inkar edenler. Allah çok sayıda insan yaratmış ancak bunlardan çok az bir kısmını Kendisi'ne teslim olanlardan kılmıştır. Kuran'da pek çok ayette insanların çoğunun iman sahibi olmayacağından, doğru yola ulaşamayacağından bahsedilmiştir. Bu insanlar şeytanın yoluna tabi oldukları, Allah'ı unuttukları, 'vicdanları kabul ettiği halde' inkar ettikleri için cehennem ehli olmayı hak etmişlerdir.

Allah'a teslim olan, O'nun rızası için yaşayan insanlar ise dünyada ve ahirette hoşnutluk içinde bir yaşam sürerler. Kuşkusuz insanların elçilerle, kitaplarla uyarılmaları ve böylece doğru yolu bulma imkanına sahip olmaları Allah'ın lütuflarından biridir. Kuran'da Allah'ın müminlere olan lütfu şöyle bildirilmiştir:

Andolsun ki Allah, mü'minlere, içlerinde kendilerinden onlara bir peygamber göndermekle lütufta bulunmuştur. (Ki O) Onlara ayetlerini okuyor, onları arındırıyor ve onlara Kitabı ve hikmeti öğretiyor. Ondan önce ise onlar apaçık bir sapıklık içindeydiler. (Al-i İmran Suresi, 164)

Latif olan Allah mümin kullarına her türlü zor durumda yardım ederek de lütfunu gösterir. Kuran'da geçmiş kavimlerden bildirilen kıssalarda Allah'ın samimi kullarına destekçi olması, onlara lütufta bulunması ile ilgili çeşitli örnekler verilmiştir. Örneğin Allah Hz. Musa'nın kavmini Firavun'un zulmünden kurtarmış ve onları yeryüzüne mirasçı kılmıştır. Bu gerçek ayetlerde şöyle bildirilir:

Gerçek şu ki, Firavun yeryüzünde (Mısır'da) büyüklenmiş ve oranın halkını birtakım fırkalara ayırıp bölmüştü; onlardan bir bölümünü güçten düşürüyor, erkek çocuklarını boğazlayıp kadınlarını diri bırakıyordu. Çünkü o, bozgunculardandı. Biz ise, yeryüzünde güçten düşürülenlere lütufta bulunmak, onları önderler yapmak ve mirasçılar kılmak istiyoruz. (Kasas Suresi, 4-5)

Allah iman edenlerin dünyada tek dostu ve velisi olduğu gibi ahirette de onlara yardım edecek, kötülüklerini iyiliklere çevirecek ve onlara lütufta bulunacaktır. Nitekim müminlerin cennetteki ifadeleri bu gerçeği şöyle bildirir:

Dediler ki: "Biz doğrusu daha önce, ailemiz (yakın akrabalarımız) içinde endişe edip-korkardık. Şimdi Allah, bize lütufta bulundu ve 'hücrelere kadar işleyen kavurucu' azabdan korudu. Şüphesiz, biz bundan önce O'na dua (kulluk) ederdik. Gerçekten O, iyiliği bol, esirgemesi çok olanın ta Kendisi'dir." (Tur Suresi, 26-28)

O, yarattığını bilmez mi? O, Latif'tir; Habir'dir. (Mülk Suresi, 14)

Gözler O'nu idrak edemez; O ise bütün gözleri idrak eder. O, Latif olandır, haberdar olandır. (Enam Suresi, 103)

Görmedin mi, Allah, gökten su indirdi, böylece yeryüzü yemyeşil donatıldı. Şüphesiz Allah, lütfedicidir, herşeyden haberdardır. (Hac Suresi, 63)

"Ey oğlum, (yaptığın iş) gerçekten bir hardal tanesi ağırlığında olsa da, (bu,) ister bir kaya parçasından ya da göklerde veya yer(in derinliklerinde) de bulunsa bile, Allah onu getirir (açığa çıkarır). Şüphesiz Allah, Latif olandır, (herşeyden) haberdardır." (Lokman Suresi, 16)

MAKİR
Tuzak kuran

Hani o inkar edenler, seni tutuklamak ya da öldürmek veya sürgün etmek amacıyla, tuzak kuruyorlardı. Onlar bu tuzağı tasarlıyorlarken, Allah da bir düzen (bir karşılık) kuruyordu. Allah, düzen kurucuların (tuzaklarına karşılık verenlerin) hayırlısıdır. (Enfal Suresi, 30)

Tarih boyunca hak dine karşı hileli düzenler kuran inkarcılar, kendi bencil tutkuları için -iktidar hırsları, kişisel çıkarları gibi- insanları din ahlakından uzaklaştırmaya çalışmış ve onları ahirette "... siz gece ve gündüz hileli düzenler (kurup) bizim Allah'ı inkar etmemizi ve O'na eşler koşmamızı bize emrediyordunuz." (Sebe Suresi, 33) diyecekleri bir

konuma sokmuşlardır. Ancak burada göz önünde bulundurulması gereken son derece önemli bir nokta vardır; Allah bir ayetinde şöyle bildirir:

Onlardan öncekiler de hileli düzenler kurmuşlardı; fakat düzen kuruculuğun tümü Allah'a aittir... (Rad Suresi, 42)

Yukarıdaki ayette belirtildiği gibi, düzen kuruculuğun tümü Allah'a aittir; bu nedenle inkarcıların kurdukları düzene karşılık olarak en büyük düzeni kuran yine Allah'tır. Allah, İbrahim Suresi 46. ayette inkarcıların müminlere karşı tuzak kurma konusunda, içinde bulundukları çıkmaz duruma şöyle dikkat çekmiştir:

Gerçek şu ki, onlar hileli düzenler kurdular. Oysa onların düzenleri, dağları yerinden oynatacak da olsa, Allah Katında onlara hazırlanmış düzen vardır. (İbrahim Suresi, 46)

Ayetlerde de görüldüğü gibi, müminlere karşı kurulan hileli düzenlere karşılık olarak, Allah Katında mutlaka Rahmani, yani müminleri korumaya yönelik bir karşı düzen vardır. Ve bu, Allah'a göre çok kolaydır Allah elçilerini ve müminleri hedef alan tuzakların tamamını boşa çıkarır ve tuzaklarını, daha kurma aşamasındalarken inkarcıların kendi başlarına geçirir. Çünkü "... düzen kurmada (karşılık vermede) Allah daha hızlıdır..." (Yunus Suresi, 21)

Kuşkusuz Allah her olayı hayırla yaratmaktadır. Allah inkarcıların tüm bu çabalarıyla iman edenleri denemeden geçirmektedir. Yarattığı olaylardaki hayır ve güzellikleri görebilen kullarına yardımını ulaştırmakta ve tüm bunları onların lehlerine çevirmektedir.

O ülkeler halkı, geceleri uyurken, onlara zorlu azabımızın gelmeyeceğinden güvende miydiler? Ya da o ülkeler halkı, kuşluk vakti eğlenceye dalmışken, onlara zorlu-azabımızın gelmeyeceğinden güvende miydiler? (Veya) Onlar, Allah'ın tuzağından güvende mi idiler? Allah'ın bir tuzak kurmasından, hüsrana uğrayan bir topluluktan başkası (akılsızca) güvende olmaz. (A'raf Suresi, 97-99)

Şüphesiz Allah, (müşriklerin saldırı ve sinsi tuzaklarını) iman edenlerden uzaklaştırmaktadır. Gerçekten Allah, hain ve nankör olan kimseyi sevmez. (Hac Suresi, 38)

MALİK-İ YEVMİD-DİN
Din gününün sahibi

Din gününün malikidir. (Fatiha Suresi, 3)

İnsanların öldükten sonra dirilecekleri, biraraya gelerek hesap verecekleri gün, din günüdür. O gün insanın başkalarıyla, hatta kendi annesi, babası, eşi ve çocuklarıyla bile ilgilenmeye ne hali, ne fırsatı vardır. Din gününün şiddeti ve olağanüstü korkusu, herkesi kendi derdine düşürür. Allah o diriliş gününü diğer adıyla din gününü Kuran'da şöyle tarif etmektedir:

Din gününü sana bildiren şey nedir? Ve yine din gününü sana bildiren şey nedir? Hiçbir nefsin bir başka nefse herhangi bir şeyle güç yetiremeyeceği gündür; o gün emir yalnızca Allah'ındır. (İnfitar Suresi, 17-19)

O gün dünya hayatında kişinin en çok değer verdiği şeylerin Allah'ın azabı karşısında hiçbir öneminin olmadığı görülür. Artık insanlar arasındaki dünyevi yakınlıkların, soy bağlarının hiçbir anlamı kalmamıştır. Tek değer, kişinin imanıdır. Hiç kimse kimseye yardım edemez. İçinde bulunduğu bu zor durumdan onu ancak Allah kurtarabilir. O da yine Allah'ın dilemesine bağlıdır.

Kişi din gününün tek sahibi olan Allah'ın huzurunda ilk yaratıldığında olduğu gibi yalnızdır. Dünyadaki yaşamı süresince her yaptığı, her düşündüğü din gününde gözler önüne serilir. En ufak bir ayrıntı dahi unutulmaz. Allah azamet ve şanına yaraşır bir ortam var eder ve yarattığı kullarından hesap sorar. Ancak, kimi dilerse rahmetiyle kurtarır.

İnkarcıların kahredici bir pişmanlığa sürüklendiği bu günde müminler ise sevinçli ve coşkuludurlar. "... O gün Allah, peygamberi ve onunla birlikte iman edenleri küçük düşürmeyecektir..." (Tahrim Suresi, 8). Çünkü Allah Kuran'da, "elçilerine ve iman edenlere, hem dünya hayatında hem de şahitlerin (şahitlik için) duracakları gün yardım edeceğini" vaat etmiştir.

İşte o günün sahibi yalnız Allah'tır ve emir O'nundur. Ayetlerde şöyle buyrulmaktadır.

İşte o, yalnızca bir tek çığlıktan ibarettir; artık kendileri (diriltilmiş olarak) bakıp duruyorlar.

Derler ki: "Eyvahlar bize; bu, din günüdür."

"Bu, sizin yalanladığınız (mü'mini kafirden, haklıyı haksızdan) ayırma günüdür." (Saffat Suresi, 19-21)

O gün, yalanlamakta olanların vay haline.

Ki onlar, din gününü yalanlamaktadırlar.

Oysa onu, 'sınır tanımaz, saldırgan', günahkar olandan başkası yalanlamaz. (Mutaffifin Suresi, 10-12)

Ve derler ki: "Eğer doğru söylüyorsanız bu tehdit (etmekte olduğunuz yıkım ve azab) ne zamanmış?" Onlar, yalnızca tek bir çığlıktan başkasını gözetmezler, onlar birbirleriyle çekişip-dururken o kendilerini yakalayıverir. Artık ne bir tavsiyede bulunmaya güç yetirebilirler, ne ailelerine dönebilirler. Sur'a üfürülmüştür; böylece onlar kabirlerinden (diriltilip) Rablerine doğru (dalgalar halinde) süzülüp-giderler. Demişlerdir ki: "Eyvahlar bize, uykuya-bırakıldığımız yerden bizi kim diriltip-kaldırdı? Bu, Rahman (olan Allah)ın va'dettiğidir, (demek ki) gönderilen (elçi)ler doğru söylemiş". O, yalnızca bir tek çığlıktan başkası değildir; artık onların hepsi toplanmış olarak huzurumuza getirilmişlerdir. (Yasin Suresi, 48-53)

MALİK-ÜL MÜLK
Mülkün ebedi sahibi

De ki: "Ey mülkün sahibi Allah'ım, dilediğine mülkü verirsin ve dilediğinden mülkü çekip-alırsın, dilediğini aziz kılar, dilediğini alçaltırsın; hayır Senin elindedir. Gerçekten Sen, herşeye güç yetirensin." (Al-i İmran Suresi, 26)

Şu an bulunduğunuz yerden etrafınıza baktığınızda gördüğünüz herşeyin sahibi vardır. Oturduğunuz koltuk atomlardan oluşmaktadır. Bu atomların her birinin Yaratıcısı Allah'tır. Saksıda duran çiçek, Rabbimiz'in ona sağladığı imkanlarla (güneş, su vs.) büyümektedir. Pencereden görünen deniz ve içindeki tüm canlılar Allah dilediği için orada bulunmaktadır.

Ve hatta kendi bedeniniz de sizden tamamen bağımsız olarak sizi var eden Allah'ın kontrolündedir. Tüm uzuvlarınız, damarlarınız, sinir

sisteminiz, hücrelerinizin her biri Rabbimiz'in ilminin ve üstün aklının eserleridir. Bu sayılanların hiçbiri sizin sahip olmayı düşünüp tasarladığınız, sonra da var ettiğiniz şeyler değildir.

Siz dünyaya gözünüzü açtığınızda hem kendi bedeninizdeki kusursuz sistemle, hem de içinde bulunduğunuz dünyayla ve hatta tüm evrenle karşılaştınız. Ancak bundan önce bunların hiçbirine sahip değildiniz ve bundan sonra da kendi iradenizle bunlara sahip olmanız mümkün değildir. Elbette bu gerçek tüm insanlar için geçerlidir. O halde herşeyin mülkü, herşeyin Yaratıcısı ve sahibi olan Allah'a aittir.

Bu açık gerçeğe rağmen insan bunları görmezden gelir ve Allah'ın apaçık varlığını göz ardı ederek elindeki herşeyin kendisine ait olduğu zannına kapılır. Tüm acizliğine rağmen kendini üstün görme yanılgısı içinde olan insan büyüklenir ve inkara kalkışır. Fakat bu inkar yalnızca kendisine zarar verir; çünkü Hz. Musa'nın söylediği gibi; "... Eğer siz ve yeryüzündekilerin tümü inkar edecek olsanız bile şüphesiz Allah hiçbir şeye muhtaç değildir, övülmüştür." (İbrahim Suresi, 8)

MECİD
Şanı büyük ve yüksek

Arşın sahibidir; Mecid (pek Yüce)dir. (Büruc Suresi, 15)

Allah'ın şanı tüm kainatta kendini apaçık delillerle göstermektedir. O'nun şanının Yüceliğini tanımayan hiçbir insan yoktur. O'nu inkar edenler, "inanmıyoruz" diyenler bile O'nun yarattıklarına şahit oldukları için aslında gücünü ve şanını tanıyıp bilirler. Ancak içlerindeki büyüklenme arzusu sebebiyle inkar ederler.

Allah'ın kainatta yarattığı muhteşem güzellikler de, kusursuz sistemler de O'nun şanına yaraşır şekildedir. Gökyüzünde tonlarca ağırlığında su taşıyan bulutlar, milyonlarca ışık yılı uzaklıkta bulunan yıldızlar, büyük bir gürültüyle ve inanılmaz bir güçle akan şelaleler, uçsuz bucaksız genişlikteki okyanuslar, zirvesi karlarla kaplı olan binlerce metre yükseklikteki dağlar, içinde birbirinden değişik renkte ve seste sayısız canlı türleri barındıran ormanlar, Allah'ın yarattığı güzelliklerden yalnızca birkaç tanesidir.

Birkaç saniyede bir şehri yerle bir eden deprem, bir anda patlayarak binlerce derecelik ısıdaki lavlarını boşaltan bir volkan, herşeyi önüne katıp götüren sel, düştüğü anda isabet ettiği yere ölüm getiren yıldırım, herşeyi yıkıp geçen bir tayfun yalnızca Allah'ın gücünün göstergelerindendir. Allah hepsini şanına yaraşır şekilde yaratmıştır.

Sayılanlar ve burada daha sayılamayan milyonlarca örnek yalnızca Allah'ın şanının büyüklüğünün evrendeki delillerindendir. Allah ayetlerde şöyle buyurmaktadır:

"Elbette, Rabbimiz'in şanı Yücedir. O, ne bir eş edinmiştir, ne de bir çocuk." (Cin Suresi, 3)

Dediler ki: "Allah'ın emrine mi şaşıyorsun? Allah'ın rahmeti ve bereketleri sizin üzerinizdedir, ey ev halkı şüphesiz O, övülmeye layık olandır, Mecid'tir." (Hud Suresi, 73)

MELCA
Kendisine sığınılan

(Savaştan) Geri bırakılan üç (kişiyi) de (bağışladı). Öyle ki, bütün genişliğine rağmen yeryüzü onlara dar gelmişti, nefisleri de kendilerine dar (sıkıntılı) gelmişti ve O'nun dışında (yine) Allah'tan başka bir sığınacak olmadığını iyice anladılar. Sonra tevbe etsinler diye onların tevbesini kabul etti. Şüphesiz Allah, (yalnızca) O, tevbeleri kabul edendir, esirgeyendir. (Tevbe Suresi, 118)

İnsanların tamamı dua etmeye muhtaçtır. Dua eden insan, karşısına çıkabilecek zor ya da kolay her türlü durumu, tüm olayları, kainatın Yaratıcısı ve hakimi olan Allah'a yöneltmiş, O'na sığınmış demektir. Bir problemi çözmenin ya da bir zararı önlemenin bütün yollarının evrendeki tüm kudretin sahibi olan Allah'a dayandığını bilmek, tüm işlerde O'nu vekil tutmak ve sadece O'na sığınmak kullar için büyük bir güven kaynağıdır.

Bu sığınma, gücü sınırlı ve sonlu bir varlık olan insanın, gücü sınırsız bir kudret karşısında acizliğini ortaya koyarak, istekte bulunmasıyla gerçekleşir. İnsanı sadece bir damla sudan yaratan, tüm varlık alemini yoktan var eden Allah için herhangi bir kişinin sıkıntısını ya da ihtiyacını gidermek çok kolaydır. Onun dışında ise sığınılacak hiç kimse, hiçbir merci yoktur. Gökte ve yerde ne varsa Allah'tan ister. Allah'ın dışında medet umulanlar, yardım beklenenler kendi nefislerine bile güç

yetiremezler. İsteyen aciz olduğu gibi kendisinden istenen de aynı konumdadır, acizdir. Allah, Kendisi'nden başka medet umulan varlıkların, içlerinde bulundukları zavallı ve güçsüz durumu aşağıdaki ayetinde bir örnekle şöyle açıklamıştır:

Ey insanlar, (size) bir örnek verildi; şimdi onu dinleyin. Sizin, Allah'ın dışında tapmakta olduklarınız -hepsi bunun için biraraya gelseler dahi- gerçekten bir sinek bile yaratamazlar. Eğer sinek onlardan bir şey kapacak olsa, bunu da ondan geri alamazlar. İsteyen de güçsüz, istenen de. (Hac Suresi, 73)

İnsanların tümü zor bir durumla karşı karşıya kaldıklarında, Allah'tan başka sığınacak bir güç olmadığını anlarlar ve Allah'tan yardım umarlar ki bu gerçek Kuran'da şöyle bildirilmiştir:

De ki: "Sizi karanın ve denizin karanlıklarından kim kurtarmaktadır ki, siz (açıktan ve) gizliden gizliye ona yalvararak dua etmektesiniz: -Andolsun, bizi bundan kurtarırsan, gerçekten şükredenlerden oluruz." (Enam Suresi, 63)

İnsanın, zor bir anında yalnızca Allah'ı aklına getirmesi, aslında tek sığınacağı varlığın Allah olduğunu bildiği anlamına da gelmektedir. O halde insan geç kalmadan ayette haber verildiği üzere Rabbimiz'e sığınmalıdır:

Allah'tan, geri çevrilmesi olmayan bir gün gelmeden evvel, Rabbiniz'e icabet edin. O gün, sizin için ne sığınılacak bir yer var, ne sizin için inkar (etmeye bir imkan). (Şura Suresi, 47)

Kör olanla (basiretle) gören bir olmaz; iman edip salih amellerde bulunanlarla kötülük yapan da. Ne az öğüt alıp-düşünüyorsunuz. Şüphesiz kıyamet-saati, yaklaşarak gelmektedir; bunda hiç bir kuşku yok. Ancak insanların çoğu iman etmiyorlar. Rabbiniz dedi ki: "Bana dua edin, size icabet edeyim. Doğrusu Bana ibadet etmekten büyüklenen (müstekbir)ler; cehenneme boyun bükmüş kimseler olarak gireceklerdir." (Mümin Suresi, 58-60)

MELİK
Bütün kainatın sahibi ve mutlak Surette hükümdarı

De ki: İnsanların Rabbine sığınırım. İnsanların malikine, insanların (gerçek) ilahına; (Nas Suresi, 1-3)

Allah'ın 'Melik' sıfatı O'nun var olan herşeyin sahibi olduğu anlamına gelir. Bizim gördüğümüz ve göremediğimiz varlıkların her birinin içinde yaşadığı alemlerin Yaratıcısı ve tek sahibi Allah'tır. Yaşadığımız evrenin ezeli ve ebedi hükümdarı da O'dur. Tüm yıldızlar, insanlar, hayvanlar ve bitkiler, göremediğimiz alemlerde yaşayan cinler, şeytanlar, melekler ve daha bilemediğimiz pek çok varlık Allah'ın emri altındadır. Sayısız alemin mülkünü elinde bulunduran ve buralarda hüküm süren olağanüstü düzenin hayat bulmasını sağlayan yalnızca alemlerin Rabbi olan Allah'tır.

Sonsuz kudret sahibi olan Yaratıcımız'a tabi olduğunu bilen bir insanın, kendisini başıboş görmesi mümkün değildir. Allah herşeyden haberdar, herşeye güç yetiren, herşeyi gören ve işitendir. Bunu bilen bir insan, kendisini Yaratana karşı sorumlu olduğunu da bilmelidir. Nitekim müminlerin içinde bulundukları bu düzenin tek bir sahibinin olduğunu bilmeleri, onları doğal olarak yaptıkları her işte herşeye ve herkese hakim olan, her dilediğini yerine getiren Allah'a yöneltir. Bu konu ile ilgili olarak Kuran'da haber verilen ayetlerden birkaç tanesi şöyledir:

Hak olan, biricik hükümdar olan Allah Yücedir. Onun vahyi sana gelip-tamamlanmadan evvel, Kur'an'ı (okumada) acele etme ve de ki: "Rabbim, ilmimi arttır." (Taha Suresi, 114)

Hak melik olan Allah pek Yücedir, Ondan başka ilah yoktur; Kerim olan Arş'ın Rabbidir. (Müminun Suresi, 116)

O Allah ki, O'ndan başka ilah yoktur. Melik'tir; Kuddûs'tur; Selam'dır; Mü'min'dir; Müheymin'dir; Aziz'dir; Cebbar'dır; Mütekebbir'dir. Allah, (müşriklerin) şirk koştuklarından çok Yücedir. (Haşr Suresi, 23)

Göklerde ve yerde olanların tümü, Melik; Kuddüs; Aziz; Hakim olan Allah'ı tesbih eder. O, ümmîler içinde, kendilerinden olan ve onlara ayetlerini okuyan, onları arındırıp-temizleyen ve onlara kitap

ve hikmeti öğreten bir elçi gönderendir. Oysa onlar, bundan önce gerçekten açıkça bir sapıklık içinde idiler. Ve henüz kendilerine ulaşıp-katılmamış olan diğerlerine de (peygamber gönderilmiştir); O (Allah), üstün ve güçlüdür, hüküm ve hikmet sahibidir. Bu, Allah'ın dilediğine verdiği fazl (lütuf ve ihsan)ıdır. Allah, büyük fazl sahibidir. (Cum'a Suresi, 1-4)

Hak melik olan Allah pek yücedir, Ondan başka ilah yoktur; Kerim olan Arş'ın Rabbidir. Kim Allah ile beraber ona ilişkin geçerli kesin bir kanıt (burhan)ı olmaksızın başka bir ilaha taparsa, artık onun hesabı Rabbinin Katındadır. Şüphesiz inkar edenler kurtuluşa eremezler. (Mü'minun Suresi, 116-117)

METİN
Çok sağlam olan

Hiç şüphesiz, rızık veren O, metin kuvvet sahibi olan Allah'tır. (Zariyat Suresi, 58)

İnkarcıların en çok yanılgıya düştükleri konu Allah'ın varlığı değil, Allah'ın sıfatlarıdır. Kimisi Allah'ın herşeyi en başta yaratıp bıraktığını, daha sonra olayların kendi başına gelişip devam ettiğini, kimisi Allah'ın insanı yarattığını fakat hiçbir şeyden sorumlu olmadığını savunur.

Sonuçta imansızlığın temelinde Allah'ın varlığını reddetme olduğu gibi bunun yanı sıra, "Onlar, Allah'ın kadrini hakkıyla takdir edemediler..." (Hac Suresi, 74) ayetinde de belirtildiği gibi, Allah'ı gereği gibi takdir edememe sorunu yatar. Ne var ki, dünya hayatında her türlü delili görmelerine rağmen Allah'ın kudretini takdir edemeyen insanların Allah'ın kuvvetini asla inkar edemeyecekleri öyle bir gün gelecektir ki, o gün Allah'ın azametini, kudretini çok büyük bir şiddetle hissedeceklerdir. Allah'ın kuvvetiyle yeryüzündeki en sağlam yapılar olan o heybetli, sarsılmaz dağlar yerlerinden oynatılıp yürütülür, köklerinden savrulur, paramparça edilirler.

Artık sur'a tek bir üfürülüşle üfürüleceği. Yeryüzü ve dağlar yerlerinden oynatılıp kaldırılacağı, ardından tek bir çarpma ile birbirlerine çarpılıp parça parça olacağı zaman. İşte o gün, vakıa (bir gerçek olan kıyamet) artık vukubulmuş (gerçekleşmiş)tur. Gök

yarılıp-çatlamıştır; artık o gün, 'sarkmış-za'fa uğramıştır.' (Hakka Suresi, 13-16)

O gün meydana gelecek yıkım Allah'ın şanına, kudretine yakışacak şekildedir. Dünyadaki en büyük kütle ve en büyük hayat kaynağı olan okyanuslar suyun kaynaması gibi kaynar, tutuşur.

İnsanın bildiği, alıştığı ve sonsuza dek süreceğini sandığı bütün varlıklar ve düzenler temelinden bozulmaya uğrar, darmadağın olurlar. Milyonlarca yıldır var olan yer ve gök, onları inşa eden sonsuz güç tarafından paramparça edilir. Yine milyonlarca yıldır ışık saçan hayat kaynağı Güneş köreltilerek gerçek bir sahibinin olduğu gözler önüne serilir. Böylelikle herşeyin üstündeki tek ve gerçek kuvvet sahibinin Allah olduğu, yegane hakimiyetin ve gücün de Rabbimiz'e ait olduğu tüm açıklığıyla ortaya çıkar. Bir ayette bu gerçek şöyle tarif edilir:

Onlar, Allah'ın kadrini hakkıyla takdir edemediler. Oysa kıyamet günü yer, bütünüyle O'nun avucu (kabzası)ndadır; gökler de sağ eliyle dürülüp-bükülmüştür. O, şirk koştuklarından münezzeh ve Yücedir. (Zümer Suresi, 67)

Rabbimiz kıyamet günü yaşanacak olan bu olaylarla sonsuz kudretini tüm insanlara gösterecektir. Dünya hayatını inkarla geçiren kimseler o gün Allah'ın sonsuz gücünü idrak edeceklerdir. İman edenler ise, tüm hayatlarını Rabbimiz'in rızasını kazanmaya yönelik geçirmelerinin mükafatı olarak Allah'ın rahmetiyle karşılık göreceklerdir. Kuran'da müminlerin o gün yaşayacakları sevinç şöyle bildirilmektedir:

O gün, öyle yüzler vardır ki apaydınlıktır; Güler ve sevinç içindedir. (Abese Suresi, 38-39)

...Ve kendisine çetin bir sertlik ve insanlar için (çeşitli) yararlar bulunan demiri de indirdik; öyle ki Allah, kendisine ve elçilerine gayb ile (görmedikleri halde) kimlerin yardım edeceğini bilsin (ortaya çıkarsın). Şüphesiz Allah, büyük kuvvet sahibidir, üstün olandır. (Hadid Suresi, 25)

MEVLA

Dost, sahip, müminlerin dostu olan, onlara hayır yolları açan ve onları muvaffak kılan

Hayır, sizin mevlanız Allah'tır. O, yardım edenlerin en hayırlısıdır. (Al-i İmran Suresi, 150)

Mümin, herkesin ve herşeyin varoluşunu Allah'a borçlu olduğunu bilir. Kendisi de dahil tüm varlıkları Allah ayakta tutmaktadır ve dilediği anda yok edip ortadan kaldırabilir. Çünkü var olan herşeyin gerçek sahibi Allah'tır. Bu yüzden de müminin yegane dostu Allah'tır. Ve O'nu vekil edinmesinden dolayı yaşamı boyunca her türlü sıkıntı ve üzüntüden de uzaktır. Herşeyden önce Rabbimiz'in, en büyük dostunun yardımı ve desteği kendisiyle beraberdir. Allah da velisi olduğu kulunun üzerine "güven duygusu ve huzur" (Tevbe Suresi, 26) indirmiştir.

Bu huzur, müminin; her namazda, her salih amelde, Allah rızası için yaptığı küçük büyük her işte Rabbimiz'in kendisini gördüğünü ve bunların karşılığını kat kat fazlasıyla vereceğini bilmesinden doğar. Yine Allah'ın kendisini görünmeyen ordularla ve meleklerle desteklediğini, "önünden ve arkasından izleyenleri" olduğunu ve bunların kendisini "Allah'ın emriyle gözetip korumakta" (Rad Suresi, 11) olduklarını, O'nun yolunda yapılan mücadelede galip gelecek olanların, cennetle müjdelenenlerin hep müminler olduğunu bilmesinden kaynaklanan bir güven duygusudur. İman eden bir insan, mevlamız olan Allah'ın kimseye güç yetireceğinden fazlasını yüklemeyeceğini de bilir. Kadere ve her işi evirip çevirenin Allah olduğuna kesin bir bilgiyle iman eder ve böylece yalnız Allah'a tevekkül eder. Müminlerin içinde bulundukları bu ruh haline Kuran'da şu ifadeyle dikkat çekilmiştir:

De ki: "Allah'ın bizim için yazdıkları dışında, bize kesinlikle hiçbir şey isabet etmez. O bizim Mevlamızdır. Ve mü'minler yalnızca Allah'a tevekkül etmelidirler." (Tevbe Suresi, 51)

Kuşkusuz Allah'ın dostluğu insanlarınkine benzemez. O kimi dost edinmişse, o kişiyi dünyada ve ahirette olabilecek en üstün nimete kavuşturmuştur. Herşeyi yaratan Rabbimiz'in, yarattığını dost edinmesi ise çok büyük bir lütuftur. Ayetlerde şöyle buyrulmaktadır:

Allah adına gerektiği gibi cehd edin (çaba harcayın). O, sizleri seçmiş ve din konusunda size bir güçlük yüklememiştir, atanız İbrahim'in dini(nde olduğu gibi). O (Allah) bundan daha önce de, bunda (Kur'an'da) da sizi "Müslümanlar" olarak isimlendirdi; elçi sizin üzerinize şahid olsun, siz de insanlar üzerine şahidler olasınız diye. Artık dosdoğru namazı kılın, zekatı verin ve Allah'a sarılın, sizin Mevlanız O'dur. İşte, ne güzel Mevla ve ne güzel yardımcı. (Hac Suresi, 78)

"... Rabbimiz, unuttuklarımızdan veya yanıldıklarımızdan dolayı bizi sorumlu tutma. Rabbimiz, bize, bizden öncekilere yüklediğin gibi ağır yük yükleme. Rabbimiz, kendisine güç yetiremeyeceğimiz şeyi bize taşıtma. Bizi affet. Bizi bağışla. Bizi esirge, Sen bizim Mevlamızsın. Kafirler topluluğuna karşı bize yardım et." (Bakara Suresi, 286)

Sonra da gerçek mevlaları olan Allah'a döndürülürler. Haberiniz olsun; hüküm yalnızca O'nundur. Ve O, hesap görenlerin en süratli olanıdır. (Enam Suresi, 62)

Geri dönerlerse, bilin ki gerçekten Allah, sizin Mevlanızdır. O, ne güzel Mevladır ve ne güzel yardımcıdır. (Enfal Suresi, 40)

MUAHHİR / MUKADDİM
İstediğini geri koyan, arkaya bırakan istediğini ileri geçiren, öne alan

Eğer Allah, insanları zulümleri nedeniyle sorguya çekecek olsaydı, onun üstünde (yeryüzünde) canlılardan hiçbir şey bırakmazdı; ancak onları adı konulmuş bir süreye kadar ertelemektedir. Onların ecelleri gelince ne bir saat ertelenebilirler, ne de öne alınabilirler. (Nahl Suresi, 61)

Allah dilediğini erteleyen, geride bırakan, dilediğini de öne alan, ileri geçirendir. Herşeyin tek Yaratıcısı olduğu için kainat üzerindeki her türlü canlı ve cansız varlık üzerinde dilediğini yapabilme gücüne sahiptir. Dünya üzerinde gerçekleşen her olayın zamanı, Allah Katında önceden tespit edilmiştir. Herşeyin varlığının ve yazgısının gerçek sahibi olan Allah, bu varlıkların yaşamları süresince görüp geçirecekleri tüm olayları süresiyle belirlemiştir. Günü, saati hatta saniyesi geldiğinde gerçekleşecek olan mutlaka gerçekleşir. Ve bu gerçekleşen olay ancak Allah’ın dilemesiyle olur; O’nun dışında hiç kimse herhangi bir olayı öne alamaz veya erteleyemez. Nitekim bu gerçeğe Kuran’da şöyle dikkat çekilmiştir:

Her ümmet için bir ecel vardır. Onların ecelleri gelince, ne bir saat ertelenebilirler ne de öne alınabilirler (tam zamanında çökerler.) (Araf Suresi, 34)

Tayin edilen bu vakitleri Allah’tan başka kimse bilmez. Allah’ın takdir ettiği an gelmeden önce bir yaprak dahi düşmez. Var olan herşey doğumundan ölümüne bu ilahi zamanlamaya tabidir. Hiç kimse Allah’ın kendisi için tayin ettiği vaktin dışına çıkamaz, hiçbir olayı ertelemeye ya da öne almaya güç yetiremez. Sadece Allah takdir ederse, dilediğini erteler, dilediğini de öne alır. Allah ayetlerinde bunu şöyle bildirmektedir:

(Ey Muhammed,) Allah’ı sakın zulmedenlerin yapmakta olduklarından habersiz sanma, onları yalnızca gözlerin dehşetle belireceği bir güne ertelemektedir. (İbrahim Suresi, 42)

Hiçbir ümmet, kendi ecelini ne öne alabilir, ne de onlar ertelenebilirler. (Hicr Suresi, 5)

Bu durumda Allah'a iman eden bir kula düşen ise, Allah'ın neyi ileri aldığını neyi ertelediğini araştırmadan O'na yakınlaşmaya çalışmak, Allah'ın kendisine verdiklerinden kesin olarak razı olmaktır. Çünkü ayetlerde de bildirildiği gibi insan 'acelecidir'. (İsra Suresi, 11) Kimi zaman bir olayın hemen gerçekleşmesini ister, kimi zaman da bir olayın hemen bitmesini ister. Ama insan için en hayırlı olanı bilen, tesbit eden Allah'tır. İnsanın hayırlı gördüğü bir şey kendisi için bir şer olabilir. Dolayısıyla mümin için önemli olan Allah'ın takdir ettiği olaylardan tamamen razı olmasıdır.

Yeryüzünde gezip dolaşmıyorlar mı ki, kendilerinden öncekilerin nasıl bir sona uğradıklarını görsünler; üstelik onlar kuvvet bakımından kendilerinden daha güçlüydüler. Göklerde ve yerde Allah'ı aciz bırakacak hiçbir şey yoktur. Şüphesiz O, bilendir, güç yetirendir.

Eğer Allah, kazandıkları dolayısıyla insanları (azab ile) yakalayıverecek olsaydı, (yerin) sırtı üzerinde hiç bir canlıyı bırakmazdı, ancak onları, adı konulmuş bir süreye kadar ertelemektedir. Sonunda ecelleri geldiği zaman, artık şüphesiz Allah Kendi kullarını görendir. (Fatır Suresi, 44-45)

MUAZZİB
Azaplandıran

Artık o gün hiç kimse (Allah'ın) vereceği azab gibi azablandıramaz. Onun vuracağı bağı hiç kimse vuramaz. (Fecr Suresi, 25-26)

Etraflarındaki tüm delillere rağmen Allah'a iman etmeyen, O'nun büyüklüğünü, kudretini tanımamakta direnen insanlar kuşkusuz büyük bir azabı da hak etmişlerdir. Çünkü Allah insanı yaratmış, yeryüzüne yerleştirmiş ve orada ihtiyacı olan herşeyi kendisine vermiştir. Ancak Allah'ın verdiği tüm bu nimetlere rağmen bazı insanlar inkarda ısrar etmektedirler. Hatta bir kısmı büyük bir azgınlıkla Allah'a iman eden müminlere düşmanlık beslemekte, Allah'ın dinini engelleyebilmek için çalışmalar yürütmektedirler. Elbette Allah bu insanlara hak ettikleri karşılığı dünyada da, ahirette de verecektir.

Allah dünya üzerindeki hükmünü elçileri aracılığıyla yürütür. Dolayısıyla inkar edenlere tattıracağı dünya azabının bir kısmı da

elçilerinin vesilesiyle olmuştur. Allah, elçilerinin elleriyle inkarcıların önde gelenlerini azaplandırdığını ayetlerinde şöyle bildirir:

Andolsun, eğer münafıklar, kalplerinde hastalık bulunanlar ve şehirde kışkırtıcılık yapan (yalan haber yayan)lar (bu tutumlarına) bir son vermeyecek olurlarsa, gerçekten seni onlara saldırtırız, sonra orada seninle pek az (bir süre) komşu kalabilirler. (Ahzab Suresi, 60)

(Bu,) Daha önceden gelip-geçenler hakkında (uygulanan) Allah'ın sünnetidir. Allah'ın sünnetinde kesin olarak bir değişiklik bulamazsın. (Ahzab Suresi, 62)

İnkarcıların ahirette tanışacakları azap ise -Allah'ın dilemesi dışında- sonsuza dek son bulmayacak korkunç bir azaptır. Allah orada insanı hem fiziksel, hem de psikolojik yönden azaplandıracak çok çeşitli yöntemler var etmiştir. Çünkü Allah yarattığı kullarının zaaflarını en iyi bilendir ve bu zaaflar doğrultusunda en çok acıyı da yine Yüce Allah verecektir. Muazzib olan Allah ahirette inkarcılara vereceği azabı Kuran'da pek çok ayetle bildirmiştir. Ayetlerde şöyle buyrulur:

Fasık olanlar içinse, artık onların da barınma yeri ateştir. Oradan her çıkmak istediklerinde, geri çevrilirler ve onlara: "Kendisini yalanladığınız ateş azabını tadın" denir. Andolsun, Biz onlara belki (inkarcılıktan) dönerler diye o büyük (uhrevi) azabdan önce, yakın (dünyevi) azabtan da taddıracağız. (Secde Suresi, 20-21)

Haber ver kullarıma; şüphesiz Ben, Ben bağışlayanım, esirgeyenim. Ve şüphesiz azabım; o acıklı bir azaptır. (Hicr Suresi, 49-50)

Onlardan öncekiler, hileli-düzenler kurmuşlardı da, Allah(ın azab emri) onların kurdukları yapıların temellerine geldi, böylece üstlerindeki tavan tepelerine çöktü; azab onlara şuurunda olmadıkları yerden gelmişti. (Nahl Suresi, 26)

Ancak unutulmamalıdır ki Allah dünya hayatında insan için sayısız fırsatlar yaratmaktadır. Her insan için ölene kadar tevbe etme, Allah'ın rahmetine sığınma imkanı vardır. Böyle bir durumda hayatı boyunca ne

kadar hata yapmış olursa olsun, kişi Allah'ın dilemesiyle Rabbimiz'i çok esirgeyen ve çok bağışlayan olarak bulacaktır. Allah samimi tevbe eden kullarını Kuran'da sonsuz rahmetiyle şöyle müjdelemektedir:

Ancak kim işlediği zulümden sonra tevbe eder ve (davranışlarını) düzeltirse, şüphesiz Allah onun tevbesini kabul eder. Muhakkak Allah, bağışlayandır, esirgeyendir. (Maide Suresi, 39)

Gerçekten Ben, tevbe eden, inanan, salih amellerde bulunup da sonra doğru yola erişen kimseyi şüphesiz bağışlayıcıyım. (Taha Suresi, 82)

MUHİT
Kuşatan

Dikkatli olun; gerçekten onlar, Rablerine kavuşmaktan yana derin bir kuşku içindedirler. Dikkatli olun; gerçekten O, herşeyi sarıp-kuşatandır. (Fussilet Suresi, 54)

Din ahlakından uzak yaşayan insanlar, gizlice yaptıkları sahtekarlıkları, söyledikleri yalanları karşılarındaki insanların fark etmediğini düşündüklerinden içlerinde garip bir heyecan duyarlar. Yaptıklarını çok büyük bir kar olarak görür hatta bundan dolayı 'akılsızca' bir büyüklük hissine kapılırlar. Oysa yapılan tüm sahtekarca eylemler kişinin kendi aleyhinedir. Ne var ki inkar eden kişi zararda olduğunun farkında bile değildir. Fakat hesaba katmadığı bir nokta daha vardır: Herşeyin üzerinde şahit olan, işiten, gören Allah kendisini her yönden sarıp kuşatmaktadır.

İnkarcılar Allah'ı yaptıklarından habersiz sanırlar. Bu gerçek aşağıdaki ayette şöyle bildirilmiştir:

Onlar, insanlardan gizlerler de Allah'tan gizlemezler. Oysa O, kendileri, sözden (plan olarak) hoşnut olmayacağı şeyi 'geceleri düzenleyip kurarlarken' onlarla beraberdir. Allah, yaptıklarını kuşatandır'. (Nisa Suresi, 108)

Hiçbir düşünce, hiçbir fısıltı Allah'tan gizli kalmaz. O tüm insanların sinelerinin özünde saklı olanı bilir, onlara 'şahdamarlarından daha yakın'dır. Allah insanları ve yaptıklarını kuşattığı gibi tüm kainatı da kuşatmıştır. O'nun hakim olmadığı tek bir varlık yoktur. Allah cinlerin ve meleklerin bulunduğu ve daha bilmediğimiz alemleri de Yaratan ve ilmiyle kuşatandır. Al-i İmran Suresi'nde bu gerçeğe şöyle dikkat çekilir:

Size bir iyilik dokununca tasalanırlar, size bir kötülük isabet ettiğindeyse buna sevinirler. Eğer siz sabreder ve sakınırsanız, onların 'hileli düzenleri' size hiçbir zarar veremez. Şüphesiz, Allah, yapmakta olduklarını kuşatandır. (Al-i İmran Suresi, 120)

Allah'ın mescidlerinde O'nun isminin anılmasını engelleyen ve bunların yıkılmasına çaba harcayandan daha zalim kim olabilir? Onların (durumu) içlerine korkarak girmekten başkası değildir. Onlar için dünyada bir aşağılanma, ahirette büyük bir azab vardır.

Doğu da Allah'ındır, batı da. Her nereye dönerseniz Allah'ın yüzü (kıblesi) orasıdır. Şüphesiz ki Allah, kuşatandır, bilendir.

Dediler ki: "Allah oğul edindi." O, (bu yakıştırmadan) yücedir. Hayır, göklerde ve yerde her ne varsa O'nundur, tümü O'na gönülden boyun eğmişlerdir.

Gökleri ve yeri (bir örnek edinmeksizin) yaratandır. O, bir işin olmasına karar verirse, ona yalnızca "Ol" der, o da hemen oluverir. (Bakara Suresi, 114-117)

Size bir iyilik dokununca tasalanırlar, size bir kötülük isabet ettiğindeyse buna sevinirler. Eğer siz sabreder ve sakınırsanız, onların 'hileli düzenleri' size hiçbir zarar veremez. Şüphesiz, Allah, yapmakta olduklarını kuşatandır. (Al-i İmran Suresi, 120)

MUBKİ / MUDHİK
Ağlatan / güldüren

Doğrusu, güldüren ve ağlatan O'dur. (Necm Suresi, 43)

Mümin yaşadığı herşeyi Allah'ın yarattığını bilir ve bu nedenle her türlü olay karşısında Allah'tan razı olur. En büyük sıkıntıyı bile tevekkkülle karşılar. Dünyaya ait herşeyin geçici olduğunu bildiği için bunların

kaybından üzüntü duymaz. Çünkü bilir ki, bu dünyada elinden çıkan herşey güzel ahlak gösterdiği için ahirette kendisine misliyle geri verilecektir. Üstelik Allah inananlara dünyada da en güzel hayatı vaat etmiştir.

İnkar eden kimseler için ise durum elbette böyle değildir. Onlar, sadece dünya hayatını kendine amaç edinir ve yaşadığı tüm olayları, karşılaştıkları tüm insanları Allah'tan bağımsız olarak değerlendirdikleri için ruhları üzerinde yoğun bir baskı yaşarlar. Sürekli çevrelerindeki insanları razı etmeye çalışmanın, dünya hırslarına kavuşmak için çabalamanın doğurduğu bir korku ve telaş içindedirler. Allah'ı dost ve yardımcı edinmedikleri için, herşeyi kendi düşünmek, hesap etmek durumundadırlar. Ama hiçbir şeye güç yetiremezler. Yalnızca Allah'a tevekküle ve imana göre yaratılmış olan insanın ne ruhu, ne de bedeni doğal olarak bu yükü kaldıramaz. Nitekim ağlama, hüzün, sıkıntı da bu noktada ortaya çıkar. Çünkü söz konusu kişiler Allah'tan yüz çevirmekle en büyük zulmü yapmışlardır. Allah bu kişilere hem dünyada hem de ahirette vereceği karşılığı şu şekilde haber vermektedir:

Öyleyse kazandıklarının cezası olarak az gülsünler, çok ağlasınlar. (Tevbe Suresi, 82)

Bu, yukarıda da belirttiğimiz gibi Allah'ın inkarcılara takdir ettiği bir beladır. Ağlayacakları her olayı, her sebebi Allah yaratır ve vaktini de o tayin eder.

Allah inkarcıları ağlatırken mümin kullarına Kendi Katından neşe, rahatlık ve huzur verir; yüzlerini sürekli güldürür. Onların velisi ve dostu olduğu için hüznü ve kötülüğü onlardan giderir. Zorlukla, sıkıntıyla karşılaşsalar bile onlara sabır ve güç verir, neşelerini eksiltmez. Müminler ancak secdedeyken Rabbimiz'in büyüklüğü karşısında duydukları haşyet dolu korkudan dolayı ağlarlar. Bunun dışında Allah dilemedikçe hiçbir olay onları ağlatamaz. Allah'ın onlar için hükmü dünyada da, ahirette de pırıltılı bir sevinçtir. Müminlerin hoşnutlukları ayetlerde şöyle bildirilir:

Böylece iman edip salih amellerde bulunanlar; artık onlar 'bir cennet bahçesinde' 'sevinç içinde ağırlanırlar'. (Rum Suresi, 15)

Gerçek şu ki, bugün cennet halkı, 'sevinç ve mutluluk dolu' bir meşguliyet içindedirler. (Yasin Suresi, 55)

"Ey kullarım, bugün sizin için korku yoktur ve siz mahzun olmayacaksınız. Ki onlar, benim ayetlerime iman edenler ve

Müslüman olanlardır. Siz ve eşleriniz cennete girin; 'sevinç içinde ağırlanacaksınız." (Zuhruf Suresi, 68-70)

Hiç şüphesiz muttakiler, cennetlerde ve nimet içindedirler; Rablerinin verdikleriyle 'sevinçli ve mutludurlar'. Rableri, kendilerini 'çılgınca yanan cehennemin' azabından korumuştur. (Tur Suresi, 17-18)

Kuşkusuz ahirette inkarcılarla müminler birbirlerinden yüzlerindeki ifadeyle de ayrılacaklardır. Allah müminlerle inkarcılar arasındaki ayrımı ayetlerde şöyle bildirmiştir:

O gün, öyle yüzler vardır ki apaydınlıktır; güler ve sevinç içindedir. Ve o gün, öyle yüzler de vardır ki üzerini toz bürümüştür. Bir karartı sarıp-kaplamıştır. İşte onlar da, kafir, facir olanlardır. (Abese Suresi, 38-42)

MUVEFFİ
Ahdini yerine getiren, tastamam veren, ödeyen

Artık onların tapmakta oldukları şeyler konusunda, sakın kuşkuda olma. Daha önceleri, ataları nasıl tapıyor idiyseler, bunlar da ancak böyle tapıyorlar. Şüphesiz Biz, onların paylarını eksiltmeksizin onlara ödeyecek olanlarız. (Hud Suresi, 109)

İnsanın yaşamı boyunca her yaptığı her düşündüğü Allah Katında yazılır. En ufak bir ayrıntı bile unutulmaz. Ayete göre yapılan iş, "...gerçekten bir hardal tanesi ağırlığında olsa da, (bu,) ister bir kaya parçasından ya da göklerde veya yer(in derinliklerinde) de bulunsa bile, Allah onu getirir (açığa çıkarır). Şüphesiz Allah, latif olandır, (herşeyden) haberdardır." (Lokman Suresi, 16)

Hesap günü gelince ise herkes kendi amel defterinden neyi hazırladığını öğrenir ve buna uygun olarak da karşılık görür. Allah Kuran'da şöyle bildirir:

O gün insanlar, amelleri kendilerine gösterilsin diye, bölük bölük fırlayıp-çıkarlar. Artık kim zerre ağırlığınca hayır işlerse, onu görür. Artık kim zerre ağırlığınca bir şer (kötülük) işlerse, onu görür. (Zelzele Suresi, 6-8)

O gün kitaplardaki ameller, hesap günü için özel olarak hazırlanmış duyarlı terazilerde tartılır. Allah'ın adaleti karşısında kimse zerre kadar haksızlığa uğratılmaz.

Biz ise, kıyamet gününe ait duyarlı teraziler koyarız da artık, hiçbir nefis hiçbir şeyle haksızlığa uğramaz. Bir hardal tanesi bile olsa ona (teraziye) getiririz. Hesap görücüler olarak Biz yeteriz. (Enbiya Suresi, 47)

Dünya hayatında yapılan her amel, en küçük ayrıntılar bile eksik kalmaksızın bu tartıya konulur. Kişiye verilecek karşılık bu hassas terazinin ağır bastığı tarafa göre olur.

İşte, kimin tartıları ağır basarsa, Artık o, hoşnut olunan bir hayat içindedir. Kimin tartıları hafif kalırsa, Artık onun da anası (son durağı) "haviye"dir (uçurum). Onun ne olduğunu (mahiyetini) sana bildiren nedir? O, kızgın bir ateştir. (Kaaria Suresi, 6-11)

Böylelikle herkesin yaptıklarının karşılığını tam olarak alması ile birlikte Allah'ın adaleti yerini bulur. Diğer yönden Allah'ın insanlara dualarına ve amellerine göre karşılık vermesi dünyada da tecelli eder. Ne var ki bu, müminler için büyük bir lütufken, inkarcılar için ise korku verici bir tuzaktır. Allah ayetlerinde bu aldanışı şöyle bildirir:

Kim dünya hayatını ve onun çekiciliğini isterse, onlara yapıp ettiklerini onda tastamam öderiz ve onlar bunda hiçbir eksikliğe uğratılmazlar. İşte bunların, ahirette kendileri için ateşten başkası yoktur. Onların onda (dünyada) bütün işledikleri boşa çıkmıştır ve yapmakta oldukları şeyler de geçersiz olmuştur. (Hud Suresi, 15-16)

Yoksa siz, içinizden cehd edenleri (çaba harcayanları) ve Allah'tan ve Resûlü'nden ve mü'minlerden başka sır-dostu edinmeyenleri Allah 'bilip (ortaya) çıkarmadan' bırakılıvereceğinizi mi sandınız? Allah yaptıklarınızdan haberdardır.

Şirk koşanların, kendi inkarlarına bizzat kendileri şahidler iken, Allah'ın mescidlerini onarmalarına (hak ve yetkileri) yoktur.

İşte bunlar, yaptıkları boşa gitmiş olanlardır. Ve bunlar ateşte süresiz kalacak olanlardır. (Tevbe Suresi, 16-17)

MUHSİ
Sonsuz da olsa, herşeyin sayısını bilen

Andolsun, onların tümünü kuşatmış ve onları sayı olarak saymış bulunmaktadır. (Meryem Suresi, 94)

"O yarattığını bilmez mi?" (Mülk Suresi, 14) ayetinde bildirildiği gibi, Allah kainatta yarattığı herşeyi en ince ayrıntısına kadar bilir, tüm canlılara hakimdir. Çünkü onların her birini renklerine, biçimlerine, görünüşlerine, özelliklerine kadar Allah yaratmıştır. Yarattığı canlı varlıklarla cansızların sayısını da kesin olarak belirlemiştir. Kuşkusuz bu, insanoğlunun asla sahip olamayacağı, güç yetiremeyeceği bir ilimdir ve yalnızca alemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur.

Allah uzayın boşluğunda kaç tane gezegen ve kaç tane gök taşı olduğunu, yıldızların sayısını, atomun çekirdeğinin çevresinde dönen elektronların sayısını bilir. Dünyada bulunan ağaçların tümünde kaç yaprak olduğunu ve her yaprakta ne kadar atom bulunduğunu da bilir. Allah yerin içinde ve yüzeyinde kaç tane kum taneciğinin bulunduğunu, yağan yağmur damlalarının, dünyadaki tüm denizlerin dibinde yaşayan balıkların sayısını bilir. Yeryüzünde kaç milyar bitki ve hayvan çeşidinin olduğunun bilgisi de tam olarak yine Kendisi'nde gizlidir. Yeryüzünde Hz. Adem'den beri yaşayan, şu anda yaşamakta olan ve kıyamete kadar da yaşayacak olan insan sayısını da yalnızca Allah bilir...

Allah, insanların hayatları boyunca her yaptıklarını ve tüm düşündüklerini eksiksizce bilir ve din gününde bunları kendilerine haber verir. Yapılan her amel en küçük ayrıntılar bile eksik kalmaksızın din gününde ortaya getirilir. Allah bu gerçeği bir ayette şöyle haber verir:

Allah, hepsini dirilteceği gün, onlara neler yaptıklarını haber verecektir. Allah, onları (yaptıklarıyla bir bir) saymıştır; onlar ise onu unutmuşlardır. Allah, herşeye şahid olandır. (Mücadele Suresi, 6)

MUHSİN

İhsanı olan, veren

... De ki: "Şüphesiz 'lütuf ve ihsan (fazl)' Allah'ın elindedir, onu dilediğine verir. Allah (rahmeti) geniş olandır, bilendir." O, kime dilerse rahmetini tahsis eder, Allah büyük 'lütuf ve ihsan (fazl)' sahibidir. (Al-i İmran Suresi, 73-74)

Hem bir mükafat ve şevk kaynağı, hem de karşılıksız bir lütuf ve ihsanın göstergesi olarak salih kullarına dünyada nimet ve güzellik vermesi Allah'ın değişmez bir kanunudur.

Zenginlik, ihtişam ve güzellik cennetin en temel özelliklerinden olduğu için, Allah sevdiği kullarına cenneti hatırlatacak, onların cennete kavuşma arzu ve heyecanlarını artıracak nimetlerin ve ortamların benzerlerini bu dünyada da yaratır. Bu yüzden nasıl inkarcıların ebedi azapları daha bu dünyadan başlıyorsa, salih müminler için vaat edilen ebedi güzellikler de kendilerine dünyadaki hayatlarında gösterilmeye başlanır.

Allah Kendisi'nden bağışlanma dileyen, tevbe eden salih müminleri cennetinin yanı sıra dünyada da güzel bir surette faydalandıracağını ve onlara ihsanda bulunacağını bir ayetlerinde bildirmiştir. Bir ayette şöyle buyrulmaktadır:

Ve Rabbiniz'den bağışlanma dileyin; sonra O'na tevbe edin. O da sizi, adı konulmuş bir vakte kadar güzel bir meta (fayda) ile metalandırsın ve her ihsan sahibine kendi ihsanını versin. Eğer yüz çevirirseniz gerçekten ben, sizin için büyük bir günün azabından korkarım. (Hud Suresi, 3)

Mümin, kendisini yaratan Allah'ın büyüklüğünün bilincinde olmasından, O'nun emir ve yasaklarına uymasından, O'nun insanlar için seçip beğendiği din ahlakını yaşamasından ve en önemlisi ölümünden sonrası için çok büyük umut ve beklentiler taşımasından dolayı daima Allah'ın yardımı ve ihsanı ile karşılık görür. Allah tüm yaptıklarına en güzeliyle karşılık verir. Çünkü Allah Kendisi için yapılan hiçbir ihsanı karşılıksız bırakmaz. Ayetlerde şöyle buyrulur:

İhsanın karşılığı ihsandan başkası mıdır? (Rahman Suresi, 60)

Allah hakkında yalan uydurup iftira edenlerin kıyamet günü zanları nedir? Şüphesiz Allah, insanlara karşı büyük ihsan (Fazl) sahibidir, ancak onların çoğu şükretmezler. (Yunus Suresi, 60)

Küçük, büyük infak ettileri her nafaka ve (Allah yolunda) aştıkları her vadi, mutlaka Allah'ın yaptıklarının daha güzeliyle onlara karşılığını vermesi için, (bunlar) onlar adına yazılmıştır. (Tevbe Suresi, 121)

Mallarını Allah yolunda infak edenlerin örneği yedi başak bitiren, her bir başakta yüz tane bulunan bir tek tanenin örneği gibidir. Allah, dilediğine kat kat artırır. Allah (ihsanı) bol olandır, bilendir. (Bakara Suresi, 261)

Şeytan, sizi fakirlikle korkutuyor ve size çirkin -hayasızlığı emrediyor. Allah ise, size Kendisi'nden bağışlama ve bol ihsan (fazl) vadediyor. Allah (rahmetiyle) geniş olandır, bilendir. (Bakara Suresi, 268)

Allah hakkında yalan uydurup iftira edenlerin kıyamet günü zanları nedir? Şüphesiz Allah, insanlara karşı büyük ihsan (Fazl) sahibidir, ancak onların çoğu şükretmezler. (Yunus Suresi, 60)

MUHYİ
Can bağışlayan, sağlık veren, dirilten, yaşatan

O, diriltir ve öldürür. Ve O'na döndürüleceksiniz. (Yunus Suresi, 56)

Bir varlığa can vermek, onu yoktan yaratmak ve onun yaşamını sürdürebileceği şekilde dünya şartlarını düzenlemek yalnızca sonsuz güç sahibi olan Allah'a mahsus bir özelliktir.

Allah gözle görülemeyecek kadar küçük bir yumurta ile spermi birleştirir. Sperm yumurtanın içine girer girmez yumurtanın çevresi bir zarla örtülür. Ve hayat başlar. Allah bu küçücük hücreyi önce ikiye, sonra dörde böler, bu bölünme hızla devam eder. Böylelikle annenin karnında mucizevi bir yaşam başlar. Aynı hücreler bir süre sonra farklılaşarak hem beyni, hem sinir sistemini, hem de sert kemikleri ve kıkırdakları oluşturur. Böylelikle Allah dokuz ay içinde yoktan, gören, duyan, konuşan ve akleden bir insan yaratır. Ona can bağışlar. Bi4r canlının oluşum aşamalarında meydana gelen bu mucizevi olayları, bir yumurtayla spermin başaramayacağı açıktır. Onları birleştiren ve anne karnındaki bebeği dokuz ay boyunca koruyarak büyüten yalnızca Allah'tır. İşte bu ilk yaratılış ve ilk diriltmedir.

İnsanı dünyaya geldikten sonra onun yaşamasına izin veren de Allah'tır. Sonra tüm insanlara kaderlerinde bir ölüm günü tayin etmiştir. Bu ölüm gününe kadar da onları belli bir süre dünya hayatında tutarak imtihan eder. Tayin edilen süre geldiğinde de insanların canını alır ve dünyada işledikleri amellerin karşılıklarını vermek üzere, daha önce yoktan var ettiği gibi ölümlerinden sonra tekrar diriltir. Kuşkusuz bu, sonsuz güce sahip Allah için çok kolay bir iştir.

Ancak insanların bir kısmı bu dirilişten yana gaflet içindedirler ve derler ki:

Kendi yaratılışını unutarak Bize bir örnek verdi; dedi ki: "Çürümüş-bozulmuşken, bu kemikleri kim diriltecekmiş?" (Yasin Suresi, 78)

Elbette insanların gaflet içinde oldukları, inkar ettikleri bu gerçeği Allah vaat eder ve onların getirdiği misale karşılık en hikmetli cevabı Kuran'da şöyle verir:

De ki: "Onları, ilk defa yaratıp-inşa eden diriltecek. O, her yaratmayı bilir." (Yasin Suresi, 79)

O, yaşatan ve öldürendir; gece ile gündüzün aykırılığı (veya ardarda gelişi) da O'nun (kanunu)dur. Yine de aklınızı kullanmayacak mısınız? (Müminun Suresi, 80)

Şimdi Allah'ın rahmetinin eserlerine bak; ölümünden sonra yeryüzünü nasıl diriltmektedir? Şüphesiz O, ölüleri de gerçekten diriltecektir. O, herşeye güç yetirendir. (Rum Suresi, 50)

O'nun ayetlerinden biri de, senin gerçekten yeryüzünü huşu içinde (solmuş, boynu bükülmüş ve kupkuru) görmendir. Ama Biz onun üzerine suyu indirdiğimiz zaman, deprenir ve kabarır. Şüphesiz onu dirilten, ölüleri de elbette dirilticidir. Çünkü O, herşeye güç yetirendir. (Fussilet Suresi, 39)

O ölüden diriyi çıkarır ve diriden ölüyü çıkarır, ölümünden sonra da yeri diriltir. İşte siz de böyle çıkarılacaksınız. Sizi topraktan yaratmış bulunması, O'nun ayetlerindendir; sonra siz, (yeryüzünün her yanına) yayılmakta olan bir beşer (türü) oldunuz. (Rum Suresi, 19-20)

MUKALLİB
Çeviren (kalpleri)

Biz onların kalplerini ve gözlerini, ilkin inanmadıkları gibi tersine çeviririz ve onları tuğyanları içinde şaşkınca dolaşır bir durumda terk ederiz. (Enam Suresi, 110)

İnsan Allah'ın kendisi için seçip beğendiği din ahlakını öğrenmeden ve onu yaşamadan, Allah'ı gereği gibi tanıyamaz, yaratılış amacını kavrayamaz. Hayatın, ölümün, ahiretin, cennetin, cehennemin, şeytanın ve meleklerin neden yaratıldığını da tam anlamıyla kavraması mümkün olamaz. İçinde milyarlarca canlıyı barındıran kainatın yaratılışındaki hikmetleri düşünmez bile. Bu insan hayatı boyunca gaflet içinde yaşayıp yine gaflet içinde ölür. Ancak Allah insanın kalbine iman verdiği takdirde kişi bütün bu soruların cevabını bulur. Böylelikle Allah daha önce

Kendisi’ne inanmayan bir insanın kalbini çevirerek samimi olan bir hale döndürebilir. Önceden din hakkında olumsuz düşünen bir insan artık olumlu düşünmeye, O’nun emirlerinden yüz çeviren bir insan bunları titizlikle uygulamaya başlar.

Allah’ı hiç zikretmezken sürekli O’nu anmaya, hiç şükretmezken sürekli şükretmeye başlar. Daha önce Allah’ın varlığının delillerini, O’nun bağışladığı nimetleri, şefkatini ve merhametini hiç fark edemezken artık bunları açık bir şuurla fark eder. Kısaca iman eden kişi adeta uykudan uyanmış gibidir. Çünkü Allah onun kalbine imanı sindirmiş ve küfürden çevirmiştir.

Görüldüğü gibi imanı insana ancak Allah verir; dilediği anda da geri alır. İnsanın iman sahibi olması ise, kalbinin Allah’ın ayetlerine karşı yumuşamasına bağlıdır. Ancak Allah’a teslim olmuş bir kalp hidayet bulur.

İnkarcılar iman etmedikleri için etraflarındaki büyük gerçekleri göremezler. Tüm kainat Allah’ın varlığının apaçık delilleriyle doludur; ama inkar eden kimse bunu fark edemez. Allah bu durumla ilgili olarak pek çok ayette, inkarcıların kalpleri üzerinde kavramalarını engelleyen bir perde olduğunu bildirir. Bir ayette şöyle buyrulur:

Kendisine Rabbinin ayetleri öğütle hatırlatıldığı zaman, sırt çeviren ve ellerinin önden gönderdikleri (amelleri)ni unutandan daha zalim kimdir? Biz gerçekten, kalpleri üzerine onu kavrayıp anlamalarını engelleyen bir perde (gerdik), kulaklarına bir ağırlık koyduk. Sen onları hidayete çağırsan bile, onlar sonsuza kadar asla hidayet bulamazlar. (Kehf Suresi, 57)

İnkarcılar da kimi zaman kendilerine tebliğ edilen dini anlamadıklarını itiraf ederler. Kendilerini hidayete davet eden Hz. Şuayb’a karşı, Kuran’da haber verilen ve “Ey Şuayb” dediler, “Senin söylediklerinin çoğunu biz kavrayıp anlamıyoruz...” (Hud Suresi, 91) diyen inkarcılar bunlara bir örnektir.

Eğer bir insanın kalbi üzerinde perde varsa ve Allah bu kişinin anlayışını kapatıyorsa, artık onu doğru yola çevirmek, Allah’ın dilemesi dışında mümkün değildir. Allah bu konuya Kuran’da şöyle dikkat çeker:

Onlardan seni dinleyecekler vardır. Ama hiç duymayan -sağırlara -üstelik hiç akılları ermiyorsa- sen mi duyuracaksın? Ve sana bakacak olanlar vardır. Ama kör olanları -üstelik basiretleri de yoksa- sen mi doğru yola ulaştıracaksın? (Yunus Suresi, 42-43)

Allah ancak kalpten iman etmeyi ve Kendisi'ne yakın olmayı isteyenin kalbini yumuşatır, böyle bir kişiyi samimi Müslümanların arasına katar. Samimiyetsiz olanların da kalbini çevirerek onları küfre geri döndürür. O dilediğinin kalbini dilediği anda çevirmeye kadirdir. O'nun çevirdiği kalbi tekrar geri döndürebilecek olan da yoktur.

MUKMİL
Kemale erdiren

... Bugün inkara sapanlar, sizin dininizden (dininizi yıkmaktan) umut kesmişlerdir. Bugün size dininizi kemale erdirdim, üzerinizdeki nimetimi tamamladım ve size din olarak İslam'ı seçip-beğendim. Kim 'şiddetli bir açlıkta kaçınılmaz bir ihtiyaçla karşı karşıya kalırsa' -günaha eğilim göstermeksizin- (bu haram saydıklarımızdan yetecek kadar yiyebilir) Çünkü Allah bağışlayandır, esirgeyendir. (Maide Suresi, 3)

İnsanı yaratan Allah'tır ve "O, yarattığını bilmez mi? O, latif'tir; Habir'dir" (Mülk Suresi, 14) ayetiyle de vurgulandığı gibi, yarattığı kulunu en iyi tanıyan, onun istek ve ihtiyaçlarını en iyi bilendir.

Allah, kulları için belirlediği din ahlakını, fıtratlarına en uygun biçimde düzenlemiştir. Amaç, insanların sıkıntı çekmeden, fıtratlarına en uygun olan sistem içinde Allah'ı tanımaları, O'na kulluk etmeleri ve böylece gerçek kurtuluş ve mutluluğa ulaşmalarıdır.

İslam dini sonsuz akıl sahibi olan Rabbimiz'in seçip beğendiği bir dindir. Kuşkusuz dinini ve bu dinin rehberliğiyle kullarını kemale erdiren yalnızca Allah'tır.

Öyleyse sen yüzünü Allah'ı birleyen (bir hanif) olarak dine, Allah'ın o fıtratına çevir; ki insanları bunun üzerine yaratmıştır. Allah'ın yaratışı için hiç bir değiştirme yoktur. İşte dimdik ayakta duran din (budur). Ancak insanların çoğu bilmezler.

'Gönülden katıksız bağlılar' olarak, O'na yönelin ve O'ndan korkup-sakının, dosdoğru namazı kılın ve müşriklerden olmayın. (Rum Suresi, 30-31)

MUKTEDİR

Kuvvet ve kudret sahiplerinin üzerinde olan

Onlara, dünya hayatının örneğini ver; gökten indirdiğimiz suya benzer, onunla yeryüzünün bitkileri birbirine karıştı, böylece rüzgarların savurduğu çalı-çırpı oluverdi. Allah, herşeyin üzerinde güç yetirendir. (Kehf Suresi, 45)

Allah tarihte kimi insanları kudret sahibi kılmış; onlara hem benzerine az rastlanır bir mülk vermiş, hem de makam sahibi yapmıştır. Yaşadıkları kavmin başına geçirmiş, tüm insanların ve toprakların yönetimini kendilerine vermiştir. Firavun da bu insanlardan biridir. Ancak Firavun, Allah'a karşı büyüklenmiş, gerçek kuvvetin ve gücün kendisinde olduğunu zannetmiştir. Öyle ki bu, kendini ilah ilan etmesine kadar varmıştır. Bu durum bir ayette şöyle haber verilir:

Firavun dedi ki: "Ey önde gelenler, sizin için Benden başka ilah olduğunu bilmiyorum... (Kasas Suresi, 38)

Firavun, kendi kavmi içinde bağırdı; dedi ki: "Ey kavmim, Mısır'ın mülkü ve şu altımda akmakta olan nehirler benim değil mi?.. (Zuhruf Suresi, 51)

Bunun üzerine tüm gücün tek sahibi olan Allah, Firavun ve ordusunu suda boğarak onlardan büyük bir intikam almıştır:

O ve askerleri, yeryüzünde haksız yere büyüklendiler ve gerçekten Bize döndürülmeyeceklerini sandılar. Bunun üzerine, onu ve askerlerini tutup suya attık. Böylelikle zulmedenlerin nasıl bir sona uğradıklarına bir bak. (Kasas Suresi, 39-40)

Haman ve Karun da yaptıkları dolayısıyla Firavun'la aynı sonu paylaşmışlardır. Bu azgın insanlar malları ve orduları dolayısıyla yeryüzünde büyüklendikçe büyüklenmişler, gerçek gücün ve kudretin kendilerinde olduğunu zannetmişlerdir. Böylelikle de Allah gerçek gücün kimde olduğunu tüm kavme göstermiştir.

Karun'u, Firavun'u ve Haman'ı da (yıkıma uğrattık). Andolsun, Musa onlara apaçık delillerle gelmişti, ancak yeryüzünde büyüklendiler. Oysa onlar (azabtan kurtulup) geçecek değillerdi.

İşte Biz, onların her birini kendi günahıyla yakalayıverdik. Böylece onlardan kiminin üstüne taş fırtınası gönderdik, kimini şiddetli bir çığlık sarıverdi, kimini yerin dibine geçirdik, kimini de suda boğduk. Allah onlara zulmedici değildi, ancak onlar kendi nefislerine zulmediyorlardı. (Ankebut Suresi, 39-40)

Halbuki kainattaki tüm iktidar ve kudretin yegane sahibi Allah'tır. Yeryüzünde güç ve yetki sahibi olanlara ellerinde olan malları, bulundukları makamları ve orduları veren de Kendisi'dir. Her gün Güneş'i doğuran, geceyi ve gündüzü ardı ardına getiren, uzayda hızla yol alan gezegenleri yörüngelerinde tutan ve kainattaki sayısız düzeni kusursuzca kontrol altında tutan Allah'ın gücü ortadadır. İnsan ise elinden malı alındığında, makamından indirildiğinde hemen tüm gücünü yitirir. Vücudundan direnci çekilip alındığında ise görülmemiş bir acizlik içinde kalır. Böylelikle Allah kullarına gerçek gücün kimde olduğunu gösterir. Allah'ın herşeyin üstünde güç sahibi olduğu Kuran'da şöyle bildirilir:

Onlar Bizim ayetlerimizin tümünü yalanladılar. Biz de onları üstün ve güçlü, kudretli olanın yakalayışıyla yakalayıverdik. (Kamer Suresi, 42)

Ya da kendilerine va'dettiğimiz şeyi onlara gösteririz ki, Biz gerçekten onların üstünde güç yetirenleriz. (Zuhruf Suresi, 42)

MUNTAKİM
İntikam alan, suçluları müstahak oldukları cezaya çarpan

Sonunda Bizi öfkelendirince, Biz de onlardan intikam aldık, böylece onları toplu olarak suda boğduk. (Zuhruf Suresi, 55)

Allah her toplumu, içinde bulunduğu şirk ve dejenerasyondan kurtulabilmeleri için seçtiği elçileri yoluyla uyarır. Söz konusu toplumların bu uyarıları dinlememeleri ve hatta taşkınlıklarını daha da artırarak sürdürmeleri durumunda ise Allah intikam alır. Allah'ın intikamı ise elbette insanlarınkine benzemez:

Şüphesiz küfredenlere de (şöyle) seslenilir: "Allah'ın gazablanması, elbette sizin kendi nefislerinize gazablanmanızdan daha büyüktür. Çünkü siz, imana çağrıldığınız zaman inkar ediyordunuz. (Mümin Suresi, 10)

Allah uyarılan ve gerçeği öğrenen insanlardan hemen intikam almayabilir. Onlara iman etmeleri ve günahlarından arınmaları için belli bir süre tanır. Oysa insanların çoğu kendilerine tanınan bu süreyi aleyhlerinde kullanarak daha da şımarıp isyankar olurlar. Böylelikle de azap üzerlerine hak olur. Allah ayette şöyle buyurur:

Sen buna müstahaksın, dahasına müstahaksın. Yine müstahaksın, dahasına da müstahaksın. İnsan, 'kendi başına ve sorumsuz' bırakılacağını mı sanıyor? (Kıyamet Suresi, 34-36)

Kuşkusuz insanın Rabbimiz'i inkar etmesi, isyan etmesi, nankörlük yapması ve bu tutumunda kararlı davranması işlenebilecek en büyük suçlardandır. İşte burada Allah inkarcılardan intikam alarak daha önce hiç karşılaşmadıkları azaplarla onları tanıştırır. Çünkü bunu fazlasıyla hak etmişlerdir. Allah bir ayetinde intikam alıcı olduğunu şöyle bildirir:

Büyük bir şiddetle yakalayacağımız gün, elbette Biz intikam alacağız. (Duhan Suresi, 16)

Bunun yanı sıra Allah Kuran'ın birçok ayetinde Rahman ve Rahim sıfatlarını, insanlar üzerindeki sonsuz esirgeyiciliğini bildirmektedir. İnkar edenlerin ahirette karşılaşacakları bu azap, yalnızca inkarda diretmeleri nedeniyledir. Allah bu durumu Kuran ayetlerinde insanlara hatırlatmakta, ve kullarına karşı azaplandırıcı ve zulmedici olmadığını belirtmektedir:

Bu, ellerinizin önceden takdim ettiği işler yüzündendir. Yoksa şüphesiz Allah kullara zulmedici değildir. (Enfal Suresi, 51)

... Ve onlar, bağışlanma dilemektelerken de, Allah onları azaplandıracak değildir. (Enfal Suresi, 33)

Bunlar sana hak olarak okumakta olduğumuz Allah'ın ayetleridir. Allah, alemlere zulüm isteyen değildir. (Al-i İmran Suresi, 108)

Çok esirgeyen Rabbimiz tüm kullarını doğruya yöneltmek ve üzerlerindeki nimeti tamamlamak istediğini ise ayetlerde şöyle bildirmektedir:

Allah, size açıklayarak anlatmak, sizi sizden öncekilerin sünnetine iletmek ve tevbelerinizi kabul etmek ister. Allah bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir. (Nisa Suresi, 26)

... Allah size güçlük çıkarmak istemez, ama sizi temizlemek ve üzerinizdeki nimeti tamamlamak ister. Umulur ki şükredersiniz. (Maide Suresi, 6)

MUSAVVİR
Tasvir eden, herşeye şekil ve suret veren

O Allah ki, yaratandır, (en güzel bir biçimde) kusursuzca var edendir, 'şekil ve suret' verendir. En güzel isimler O'nundur. Göklerde ve yerde olanların tümü O'nu tesbih etmektedir. O, Aziz, Hakimdir. (Haşr Suresi, 24)

Dünya üstünde yüz binlerce farklı türde canlı yaşar. Bu türlerin hepsi birbirlerinden tamamen farklı görünüşlere ve olağanüstü özelliklere sahiptir.

Mesela bir kelebeğin kanatlarındaki kusursuz simetriyi ele alalım. Her bir kanadın üstü türlü şekiller ve etkileyici renklerle bezenmiştir. Bu şekiller ve renkler ne kadar karışık olurlarsa olsunlar, kanatlardaki benzersiz simetri asla bozulmaz. Öyle ki bütün kelebekler, bir ressamın fırçasından çıkmış gibi, göz zevkine hitap eden bir güzellik oluştururlar. Bu güzellikte tecelli eden aklın bir kaynağı olduğu açıktır. Zira basitçe çizilmiş bir resmin dahi bir ressamı vardır ve resmin kendi başına ortaya çıkması mümkün değildir. O halde kimse, böylesine kusursuz yaratılmış ve bir sanat eseri kadar estetik olan böyle bir canlı için tesadüfen var olmuş diyemez. Bunların tümünü yaratan, meydana getiren, bütün kainatın Rabbi olan Allah'tır.

İnsanı yaratan, bedeninin dışındaki ve içindeki tüm sistemleri son derece mükemmel bir şekilde var eden Allah, bu kompleks yapıdaki her noktada üstün yaratmasını ve izzetini göstermektedir. Örneğin insan bedeninin çatısını oluşturan iskelet başlıbaşına bir mühendislik harikasıdır. Vücudun yapısal destek sistemidir ve beyin, kalp, akciğer gibi

hayati organların korunmasını sağlar, iç organlara destek olur. İnsan vücuduna, hiçbir yapay makina tarafından taklit edilemeyen üstün bir hareket kabiliyeti verir. Dahası kemik dokusu çoğu kimsenin zannettiği gibi cansız değildir. Vücudun ihtiyacına göre kalsiyum, fosfat vb. mineralleri depo eder veya daha önceden depo ettiklerini vücuda verir. Bütün bunların yanı sıra kırmızı kan hücrelerinin üretimi de kemikler tarafından yapılır. Ve bu bahsedilen çok fonksiyonlu sistem, insan bedenindeki onlarca mükemmel sistemden yalnızca bir tanesidir. İşte bunların hepsini eşsiz bir incelik ile yaratmış olan ve hala yaratmaya devam eden Allah kudretinin tecellilerini bizlere sürekli göstermektedir. Bir ayette müminlerin şöyle söyledikleri haber verilmektedir:

Dedi ki: "Bizim Rabbimiz, herşeye yaratılışını veren, sonra doğru yolunu gösterendir." (Taha Suresi, 50)

MÜBEŞŞİR
Müjdeleyen

İşte Allah, iman edip salih amellerde bulunan kullarına böyle müjde vermektedir. De ki: "Ben buna karşı yakınlıkta sevgi dışında sizden hiçbir ücret istemiyorum." Kim bir iyilik kazanırsa, Biz ondaki iyiliği artırırız. Gerçekten Allah, bağışlayandır, şükredene karşılığını verendir. (Şura Suresi, 23)

Kuran'da bildirilen mümin alametlerini gösteren, Allah'a hiçbir şeyi şirk koşmayan ve Allah'ın seçip beğendiği din ahlakına sonuna dek sadık kalarak iman eden salih kullar, dünyada ve ahirette alacakları karşılıklarla müjdelenmişlerdir. Allah'ın ayetleriyle bildirdiği bir müjdesi şöyledir:

Rableri onlara Katından bir rahmeti, bir hoşnutluğu ve onlar için, kendisine sürekli bir nimet bulunan cennetleri müjdeler. (Tevbe Suresi, 21)

Bir başka ayette ise müminlere bir müjde olarak şu hüküm bildirilmektedir:

Müjde, dünya hayatında ve ahirette onlarındır. Allah'ın sözleri için değişiklik yoktur. İşte büyük 'kurtuluş ve mutluluk' budur. (Yunus Suresi, 64)

Allah Kuran'da müminleri, melekler vasıtasıyla da müjdelediğini açık ve net olarak bildirmiştir:

Şüphesiz: "Bizim Rabbimiz Allah'tır" deyip sonra dosdoğru bir istikamet tutturanlar (yok mu); onların üzerine melekler iner (ve der ki:) "Korkmayın ve hüzne kapılmayın, size vadolunan cennetle sevinin. Biz, dünya hayatında da, ahirette de sizin velilerinizdiz. Orda nefislerinizin arzuladığı herşey sizindir ve istediğiniz herşey de sizindir. Çok bağışlayan, çok esirgeyen (Allah)tan bir ağırlanma olarak." (Fussilet Suresi, 30-32)

Sonsuz mutluluk ve sevinç kaynağı olan cennetin yanı sıra Allah dünya hayatında da mümin kullarına pek çok müjde verir. Kuran'da bu müjdeler sayılmış ve Allah'ın dualara nasıl icabet ettiği örneklerle tarif edilmiştir.

Allah, peygamberlere azgınlıkla başkaldıran kavimlerin yerle bir edileceği müjdesini ayetlerde haber verildiği üzere önceden vermiştir. Ayrıca Allah Kendisi'ne dua ederek evlat isteyen peygamberlerin dualarını kabul etmiş, Hz. Zekeriya'yı Hz. Yahya ile, Hz. Meryem'i Hz. İsa ile, Hz. İbrahim'i de Hz. İshak ve Hz. Yakup'la müjdelemiştir. Ayetlerde şöyle buyrulmaktadır:

(Allah buyurdu:) "Ey Zekeriya, şüphesiz Biz seni, adı Yahya olan bir çocukla müjdelemekteyiz; Biz bundan önce ona hiçbir adaş kılmamışız." (Meryem Suresi, 7)

Biz de onu halim bir çocukla müjdeledik. (Saffat Suresi, 101)

Ve seveceğiniz bir başka (nimet) daha var: Allah'tan 'yardım ve zafer (nusret)' ve yakın bir fetih. Mü'minleri müjdele. (Saff Suresi, 13)

Tevbe edenler, ibadet edenler, hamd edenler, (İslam uğrunda) seyahat edenler, rükû edenler, secde edenler, iyiliği emredenler, kötülükten sakındıranlar ve Allah'ın sınırlarını koruyanlar; sen (bütün) mü'minleri müjdele. (Tevbe Suresi, 112)

MÜBEYYİN
Açıklayan

İşte Allah, size ayetlerini böyle açıklar; ki akıl erdiresiniz. (Bakara Suresi, 242)

İnsan, neden yaratıldığını, ne yapması gerektiğini ve öldükten sonra ne ile karşılaşacağını, sadece Allah kendisine açıkladığı için bilebilmektedir. Yoksa insan, Allah'ın indirdiği kitaplar, gönderdiği elçiler ve onlar kanalıyla açıklanan bilgiler olmasa, son derece çaresiz, aciz ve korku dolu bir bekleyiş içinde yaşamak zorunda kalırdı. Halbuki kullarına karşı çok şefkatli ve merhametli olan Allah, tüm sorularının cevabını insanlara gönderdiği kitabıyla açıklamış ve onları içine düşecekleri çaresizlikten kurtarmıştır.

Yapılan tüm bu açıklamalar müminlere adeta hayat verir. Nitekim Allah'ın gerek elçiler, gerekse indirdiği kitaplar aracılığı ile gösterdiği yollar, yasakladığı ya da tavsiye ettiği şeyler, yaptığı uyarı ve çağrılar, dikkat çektiği tüm konular sadece insanların kurtuluşu ve Allah'ın huzurunda sevinç dolu bir hesap vermeleri içindir.

Kulları için dünyada ve ahirette zulüm istemeyen Yüce Allah, onları sonsuz azaptan kurtaracak olan bütün çıkış yollarını detaylı olarak tarif etmiş, insanın kulluğunu yerine getirmek için bilmesi gereken her konuyu açıklamıştır. Ayrıca kendilerinden öncekilerin hatalarını tekrarlamamaları için insanlara geçmiş kavimlerden de örnekler vermiş ve doğru yolu bulabilmeleri için peygamberlerin hayatlarından bilgiler iletmiştir. Öyle ki, insanlar, bilmeye asla güç yetiremeyecekleri ve sonsuza kadar da öğrenemeyecekleri birtakım olayları ve konuşmaları da ancak Allah'ın kitabındaki açıklamalardan öğrenebilmişlerdir. Örneğin hiç kimse Hz. Musa'nın kutsal vadi olan Tuva'da Allah'la olan konuşmasına şahit olmamıştır ve bugün hiçbir insan, tarihi bir bilgiyle bu olayı öğrenme imkanına sahip değildir. Ama Allah Kuran'da bizlere bu konuşma ilgili bazı detayları açıklamıştır. Böylece asırlar önce, Rabbimiz'in karşısında tek başına olduğu bir anda, Hz. Musa'ya söylenen sözler, kıyamete kadar yaşayacak her insana kelime kelime ulaşmaktadır. Bunu haber veren ayetlerde şöyle buyrulmaktadır:

Musa'ya o işi (ilahi vahyi verip) gerçekleştirdiğimiz zaman, sen (Tur'un) batı yanında değildin ve (buna) şahid olanlardan da

değildin. Ancak Biz birçok nesiller inşa ettik de onların üzerinde (nice) ömür(ler) uzayıp geçti. Ve sen Medyen halkı içinde yaşayıp da ayetlerimizi onlardan okuyarak öğrenmiş değilsin. Ancak (bu bilgileri sana) gönderen Biziz. (Musa'ya) Seslendiğimiz zaman da, sen Tur'un yanında değildin... (Kasas Suresi, 44-46)

İnsanların Allah'ın kitabını okuyup öğrenmeleri dışında hiçbir bilgi edinme imkanlarının olmadığı konulardan biri de ahiret hayatıdır. Ölümden sonra bir hayat olduğu, dünyada geçen sürenin ise sadece bu hayata bir hazırlık safhası olduğu Kuran'da haber verilmektedir. Aksi takdirde insanlar sadece dünyaya ait bilgilerle yetinmek zorunda kalacak ve ölümden sonra ne olacağıyla ilgili en ufak bir fikirleri dahi olmayacaktı. Bunlar Allah'ın kullarına açıkladığı konulara sadece birkaç örnektir. Rabbimiz, Kuran aracılığıyla insanlara ihtiyaçları olan herşeyi açıklamıştır. Ayette şöyle buyrulmaktadır:

... (Bu Kur'an) düzüp uydurulacak bir söz değildir, ancak kendinden öncekilerin doğrulayıcısı, herşeyin 'çeşitli biçimlerde açıklaması' ve iman edecek bir topluluk için bir hidayet ve rahmettir. (Yusuf Suresi, 111)

Kuşkusuz Allah'ın bize açıkladıklarından başka bizim hiçbir bilgimiz yoktur.

MÜDEBBİR
İdare eden, yöneten, bütün yaratılmışları düzenle ve dengeyle idare eden ve birbirine yardımcı eden

Şüphesiz sizin Rabbiniz, altı günde gökleri ve yeri yaratan, sonra arşa istiva eden, işleri evirip-çeviren Allah'tır.... (Yunus Suresi, 3)

Allah tüm kainatı kontrol altında tutar. O'nun haberi olmaksızın tek bir atom bile hareket etmez. Allah, bir toz zerresinden, boşlukta hızla yol alan gezegenlere ve insan gözünün asla göremeyeceği mikro alemde yaşayan milyarlarca canlıya kadar herşeyin üzerinde idareci olan tek güçtür. Allah'ın izniyle ayakta duran gökyüzü, içinde bulunan milyarlarca

yıldız, birbiri ardınca ilerleyen gezegenler ve Güneş, tam bir teslimiyetle Allah'a boyun eğmişlerdir. Evrendeki kusursuz düzen, tüm varlıkların düzenini, intizamını an an kontrol eden ve herşeyin üzerinde olan bir gücün varlığını bize kanıtlar. Bu, Allah'ın kusursuz yaratmasıdır.

Yeryüzüne bakıldığında da yine olağanüstü bir intizamla karşılaşılır. Her canlıya Allah belli görevler vermiştir. Bunlar kendilerine verilen görevleri bir gün, bir dakika bile aksatmadan yerine getirirler. Örneğin ağaçlar mutlaka havadaki karbondioksiti alıp yerine oksijen vermek zorundadırlar. Toprak, mutlaka içinden canlıların yiyeceği çeşit çeşit rızık çıkarır. Gökten yağan yağmur, mutlaka belli bir hızda ve belli bir miktarda yağar, şimşeğin arkasından mutlaka gök gürültüsü gelir. Doğadaki denge her zaman korunur, birileri ölürken mutlaka yenileri dünyaya gelir. Tüm varlık alemini yaratan Allah, her bir varlığa kendi görevini ilham ederek yaşamlarını sürdürmelerini sağlar.

Allah yarattığı tüm canlıların vücutlarını da büyük bir dengeyle ve düzenle idare eder, tüm organları birbirine yardımcı kılar. Söz gelimi insan vücudunun fonksiyonlarının tamamına yakını, insanların bilgisi ve kontrolü dışındadır. Hiç kimse kalbinin atmasını ya da bağırsaklarının yediklerini özümsemesini sağlayamaz. Kanındaki akyuvarların mikroplara karşı verdiği savaştan haberi bile olmaz. Vücudunu oluşturan hücrelerdeki sayısız kimyasal işlemlerin ne farkındadır, ne de bunları denetleyebilir.

Aynı vücudundaki bu iç faktörler gibi, insanın yaşamının bağımlı olduğu sayısız dış faktör de vardır. Ve bu milyonlarca dış faktörden her birini Allah büyük bir düzenle ve dengeyle uyum içinde yönetmektedir.

Eğer bazı insanların iddia ettiği gibi Allah dünyayı yaratıp bırakmış olsaydı, kuşkusuz herşey daha o an korkunç bir bozulmaya uğrardı. Gerçek şu ki iç içe geçmiş bunca sistemi ancak Yaratıcımız olan Allah korumakta ve kainat ancak Rabbimiz'in idaresiyle varlığını sürdürebilmektedir. Çünkü Allah kainatın gerçek sahibidir, yaratılışı O'na ait olduğu gibi yönetimi de yalnızca O'na aittir. Bu konuya Kuran'da şöyle dikkat çekilir:

Şüphesiz Allah, gökleri ve yeri zeval bulurlar diye (her an kudreti altında) tutuyor. Andolsun, eğer zeval bulacak olurlarsa, Kendisi'nden sonra artık kimse onları tutamaz. Doğrusu O, Halim'dir, bağışlayandır. (Fatır Suresi, 41)

De ki: "Göklerden ve yerden sizlere rızık veren kimdir? Kulaklara ve gözlere malik olan kimdir? Diriyi ölüden çıkaran ve ölüyü diriden çıkaran kimdir? Ve işleri evirip-çeviren kimdir? Onlar:

“Allah” diyeceklerdir. Öyleyse de ki: “Peki siz yine de korkup-sakınmayacak mısınız? (Yunus Suresi, 31)

MÜ’MİN
Emniyet verici, emin kılan

“O Allah ki, O’ndan başka ilah yoktur. Melik’tir; Kuddûs’tur; Selam’dır; Mü’min’dir; Müheymin’dir; Aziz’dir; Cebbar’dır; Mütekebbir’dir. Allah, (müşriklerin) şirk koştuklarından çok Yücedir.” (Haşr Suresi, 23)

Allah müminlere dünyada ve ahirette hoşnutluk içinde bir yaşam sunar. Bu yaşam her yönüyle çok mükemmel olduğu gibi manevi olarak da müminlerin çok güçlü olmalarını sağlayacak şekildedir. Allah salih kullarına manevi yönden huzur, güven ve eminlik verir. Müminlerin dünyada zorluk içinde oldukları dönemlerde onları destekler, kalplerini pekiştirir, Kendisi’ne olan tevekkülleriyle huzurlu bir yaşam sürmelerine izin verir. Kuran’da Peygamberimiz (sav) döneminde savaşta alınan bir yenilginin ardından Allah’ın müminlere olan manevi desteği şöyle anlatılmıştır:

Andolsun, Allah birçok yerlerde ve Huneyn gününde size yardım etti. Hani çok sayıda oluşunuz sizi böbürlendirip-gururlandırmıştı, fakat size bir şey de sağlayamamıştı. Yer ise, bütün genişliğine rağmen size dar gelmişti, sonra arkanıza dönüp gerisin geri gitmiştiniz. (Bundan) Sonra Allah, elçisi ile mü’minlerin üzerine ‘güven duygusu ve huzur’ indirdi, sizin görmediğiniz orduları indirdi ve inkar edenleri azablandırdı. Bu, inkarcıların cezasıdır. Bunun ardından Allah, dilediği kimseden tevbesini kabul eder. Allah, bağışlayandır, esirgeyendir. (Tevbe Suresi, 25-27)

Kuşkusuz müminlerin karşısında her zaman inkarda direnen bir grup olmuştur. Bu inkarcı kesim Allah’a samimi bir kalple yönelen müminleri doğru yoldan çevirmeye, kendi dinlerine uymaya çağırmışlardır. Bu çağrıdan yüz çevirenleri ise şiddetli bir eziyetle tehdit etmişlerdir. Ancak böyle dönemlerde de Allah inkar edenlerin çabalarını boşa çıkarmış ve müminlere her yönden destek olmuştur:

Hani o inkar edenler, kendi kalplerinde, 'öfkeli soy koruyuculuğu'nu (hamiyeti), cahiliyenin 'öfkeli soy koruyuculuğunu' kılıp-kışkırttıkları zaman, hemen Allah; elçisinin ve mü'minlerin üzerine '(kalbi teskin eden) güven ve yatışma duygusunu' indirdi ve onları "takva sözü" üzerinde 'kararlılıkla ayakta tuttu'. Zaten onlar da, buna layık ve ehil idiler. Allah, herşeyi hakkıyla bilendir. (Fetih Suresi, 26)

Allah'ın tüm müminlere, özellikle de elçilerine olan manevi desteği daha pek çok ayette haber verilmiştir. Peygamberimiz (sav) dönemindeki inkarcı kavim, peygamberin hicret etmesine sebebiyet verdiğinde, Allah onu her türlü ortamda destekleyeceğini vaat etmiş, inkarcıların saldırısını önlemiş, manevi olarak da elçisine 'huzur ve güvenlik duygusu' indirmiştir. Allah'ın bu yardımı ayetlerde şöyle haber verilmektedir:

Siz O'na (peygambere) yardım etmezseniz, Allah O'na yardım etmiştir. Hani kafirler ikiden biri olarak O'nu (Mekke'den) çıkarmışlardı; ikisi mağarada olduklarında arkadaşına şöyle diyordu: "Hüzne kapılma, elbette Allah bizimle beraberdir." Böylece Allah O'na 'huzur ve güvenlik duygusunu' indirmişti, O'nu sizin görmediğiniz ordularla desteklemiş, inkara edenlerin de kelimesini (inkar çağrılarını) alçaltmıştı. Oysa Allah'ın kelimesi, Yüce olandır. Allah üstün ve güçlüdür, hüküm ve hikmet sahibidir. (Tevbe Suresi, 40)

Yukarıda sayılanların tümü Allah'ın insanlara dünyada verdiği güvenlik ve huzur duygusudur. Ancak ahirette olan huzur ve güvenlik dünyadaki ile karşılaştırılamayacak kadar büyük bir nimettir. Çünkü oradaki manevi huzur sonsuza kadar sürecektir ve Allah dilemedikçe yok olması mümkün değildir.

Allah müminlerin cennette yaşayacakları, maddi ve manevi her yönden tatmin bulmuş bu hali şöyle tarif etmektedir:

Gerçekten takva sahibi olanlar, cennetlerde ve pınar başlarındadır. Oraya esenlikle ve güvenlikle girin. Onların göğüslerinde kinden (ne varsa tümünü) sıyırıp-çektik, kardeşler olarak tahtlar üzerinde karşı karşıyadırlar. Orada onlara hiçbir yorgunluk dokunmaz ve onlar ordan çıkarılacak değildirler. (Hicr Suresi, 45-48)

Allah, size evlerinizi (içinde) "güvenlik ve huzur bulacağınız yerler" kıldı; ve size hayvan derilerinden hem göç gününde, hem yerleşme gününde kolaylıkla taşıyabileceğiniz evler; yünlerinden, yapağılarından ve kıllarından bir zamana kadar giyimlikler-döşemelikler ve (ticaret için) bir meta kıldı. Allah, sizin için yarattığı şeylerden gölgeler kıldı. Dağlarda da sizin için barınaklar-siperler kıldı, sizi sıcaktan koruyacak elbiseler, sizi savaşınızda (zorluklara karşı) koruyacak giyimlikler de var etti. İşte O, üzerinizdeki nimetini böyle tamamlamaktadır, umulur ki teslim olursunuz. Fakat onlar yüz çevirirlerse, sana düşen yalnızca apaçık bir tebliğdir. Onlar, Allah'ın nimetini biliyorlar, sonra da inkar ediyorlar; onların çoğu inkar edenlerdir. (Nahl Suresi, 80-83)

MUCİB
Kendine yalvaranların isteklerini veren, icabet eden

Kullarım Beni sana soracak olursa, muhakkak ki Ben (onlara) pek yakınım. Bana dua ettiği zaman dua edenin duasına cevap veririm... (Bakara Suresi, 186)

Dua, Allah ile kulu arasında özel ve sıcak bir bağlantıdır. Kul tüm sıkıntılarını ve isteklerini Allah'a açar, O'na yakarır, Allah kulunun isteğini işitir ve ona icabet eder.

Allah, insana şah damarından daha yakın olan, herşeyi bilen, işitendir. İnsanın içinden geçirdiği tek bir düşünce bile Allah'tan gizli kalmaz. O halde samimi olarak Allah'tan bir istekte bulunulması için insanın sadece düşünmesi bile yetmektedir. İşte Allah'ın icabeti bu denli yakındır.

Mümin dua ettiği zaman Allah'ın kendisini işittiğinden ve duasına mutlaka icabet edeceğinden emindir. Çünkü tüm olayların ancak O'nun dilemesiyle olduğunun farkındadır. Allah'ın icabetine karşı kuşku ile yaklaşmak ise Allah'ın gücünü ve kudretini takdir edememektir. Allah için, herhangi bir kişinin çağrısına cevap vermek, duasına karşılık vermek çok kolaydır. Kaldı ki "duaya icabet" birşeyin aynen gerçekleşmesi anlamına gelmez. Allah bir ayette bu konuyla ilgili olarak şöyle haber vermektedir:

İnsan hayra dua ettiği gibi, şerre de dua etmektedir, insan pek acelecidir. (İsra Suresi, 11)

Kişi için neyin şer, neyin hayır olduğunu ise en iyi Allah bilir. Çünkü herşeyi takdir eden O'dur. Her işinde olduğu gibi dualara icabetinde de pek çok hikmet gizlidir. Bu gerçek Bakara Suresi'nde şöyle bir örnekle haber verilir:

Savaş, hoşunuza gitmediği halde üzerinize yazıldı (farz kılındı). Olur ki hoşunuza gitmeyen bir şey, sizin için hayırlıdır ve olur ki, sevdiğiniz şey de sizin için bir şerdir. Allah bilir de siz bilmezsiniz. (Bakara Suresi, 216)

Gizli açık her çağrıya daima icabet etmesi Allah'ın şanından, Yüceliğindendir. Allah, dua mahiyetinde akıldan geçen tek bir düşünceyi dahi asla karşılıksız bırakmaz, boşa çıkarmaz. Allah'tan başka duaları duyan ve onlara icabet edebilen yoktur. Allah Kendisi'nden başka hiç kimsenin duaya icabet edemeyeceğini, insanlara yardım edemeyeceğini şöyle bildirmiştir:

Allah'tan başka taptıklarınız sizler gibi kullardır. Eğer doğru iseniz, hemen onları çağırın da size icabet etsinler. (Araf Suresi, 194)

Sen de sabah akşam O'nun rızasını isteyerek Rablerine dua edenlerle birlikte sabret. Dünya hayatının (aldatıcı) süsünü isteyerek gözlerini onlardan kaydırma. Kalbini Bizi zikretmekten gaflete düşürdüğümüz, kendi 'istek ve tutkularına (hevasına)' uyan ve işinde aşırılığa gidene itaat etme. (Kehf Suresi, 28)

De ki: "Sizin duanız olmasaydı Rabbim size değer verir miydi? Fakat siz gerçekten yalanladınız; artık (bunun azabı da) kaçınılmaz olacaktır." (Furkan Suresi, 77)

MÜHEYMİN
Gözetici ve koruyucu olan

O Allah olan ki, O'ndan başka ilah yoktur. Melik'tir; Kuddûs'tur; Selam'dır; Mü'min'dir; Müheymin'dir; Aziz'dir; Cebbar'dır; Mütekebbir'dir. Allah, (müşriklerin) şirk koştuklarından çok Yücedir. (Haşr Suresi, 23)

Tüm evrenin kusursuz bir düzen içerisinde var olmasını sağlayan fizik yasaları, onları meydana getiren Allah'ın, kulları üzerindeki İlahi korumasına da en güzel delilleri oluştururlar.

Söz gelimi yer çekimi yasasını düşünelim. Bu çekim kuvveti daha zayıf olsaydı neler olurdu? Öncelikle hafif şeyler yeryüzünde sabit duramayacaktı. En ufak bir esintide yerden kalkan toz ve kum taneleri saatlerce havada uçuşacaktı. Yağmur damlalarının hızı çok yavaşlayacak, yere inmeden yeniden buharlaşacaklardı.

Örnek olarak verilebilecek bir başka yasa Newton'un kütlesel çekim kanunudur. Bu yasa dünyanın, ayın ve gezegenlerin yörüngelerinin içinde bulundukları hassas dengeyi açıklar. Bu dengede meydana gelebilecek en küçük bir bozulma, Dünya'nın ya hızla Güneş'e yaklaşıp sıcaktan kavrulmasına ya da Güneş'ten uzaklaşarak uzaya savrulmasına ve mutlak soğuklukta donmasına sebep olacaktır.

Peki cisimler ve yüzeyler arasında sürtünme kuvveti yaratılmamış bir Dünya nasıl olurdu? Kalem insanların ellerinden kayıp düşecek, kitaplar ve defterler masanın üzerinde kayacak, masa, döşeme üzerinde kayıp bir köşeye çarpacaktı; kısacası tüm cisimler, yanları bir yüzeye gelene kadar kayacak ve yuvarlanacaklardı. Sürtünmesiz bir Dünya'da tüm düğümler çözülecek, çiviler ve vidalar yerlerinden çıkacak, arabalarda fren tutmayacak, ses asla dinmeyip bir duvardan ötekine yankılanıp duracaktı....

Allah'ın canlıların korunmasına yönelik yarattığı özellikler, kuşkusuz sadece fizik yasaları ile sınırlı değildir. Buna bir başka örnek de insanın üzerinde bulunduğu yeryüzünün sağlam ve güvenlikli kılınmasıdır. Dünyanın merkezine doğru inildikçe ısı, her kilometrede 30°C artar. Ve çekirdekte bu ısı 4.500°C gibi inanılmaz bir yüksekliğe erişir. Yerin sadece 1 km aşağısındaki sıcaklığın 60°C'ye yakın olduğu düşünüldüğünde bunun ne kadar büyük bir tehlike olduğu açıkça görülmektedir. Halbuki tüm canlılar büyük bir güvenlik içinde, altlarında kaynayan magmadan habersizce yaşamlarını sürdürmektedirler.

Açıkça görüldüğü gibi Allah içinde bir ateş topu barındıran Dünya'nın yüzeyinde mükemmel bir düzen yaratmıştır. Hiçbir yer için en ufak bir başı boşluk söz konusu olmamaktadır. O, gökleri ve yeri kontrol altında tutmakta, kainattaki tüm canlıları bildikleri veya bilmedikleri büyük

tehlikelere karşı her an korumaktadır. İnsanı ise daha cenin halindeyken savunması sağlam olan bir yere yerleştirerek korumaya almıştır.

Görüyoruz ki insanların çoğunluğunun doğal karşıladığı pek çok özellik asıl olarak Allah'ın kullarına olan merhametine ve İlahi korumasına işaret eder. Çünkü düzeni ve birliği sağlayan yüzlerce fizik yasasının şu an oldukları şekilleriyle var olmaları için hiçbir zorlayıcı neden yoktur. Allah koruyucuların en hayırlısıdır.

O, biri diğeriyle 'tam bir uyum' (mutabakat) içinde yedi gök yaratmış olandır. Rahman (olan Allah)ın yaratmasında hiç bir 'çelişki ve uygunsuzluk' (tefavüt) göremezsin. İşte gözü(nü) çevirip-gezdir; herhangi bir çatlaklık (bozukluk ve çarpıklık) görüyor musun?

Sonra gözünü iki kere daha çevirip-gezdir; o göz (uyumsuzluk bulmaktan) umudunu kesmiş bir halde bitkin olarak sana dönecektir. (Mülk Suresi, 3-4)

MÜTEALİ
Aklın alabileceği herşeyden pek Yüce

Hak olan, biricik hükümdar olan Allah Yücedir. Onun vahyi sana gelip-tamamlanmadan evvel, Kur'an'ı (okumada) acele etme ve de ki: "Rabbim, ilmimi artır." (Taha Suresi, 114)

İnsanların bir kısmı etraflarındaki sayısız delile rağmen Allah'ın ululuğunu, Yüceliğini takdir edemezler. Son derece aciz oldukları halde kendilerini büyük görmekte, kendilerini yaratan Allah'ı ise hiç düşünmemektedirler. Bu büyüklenme duygusunun nedeni insanın kötülüğü emreden bir nefse sahip olmasıdır. Ancak iman edenler Allah'ın Yüceliği karşısında insanın ne derece aciz bir varlık olduğunu bu nedenle hiçbir şeye güç yetiremeyeceklerini bilirler. Çünkü Allah Kuran'da insanların acizliğini ve Zatı'nın Yüceliğini şöyle bir misalle haber vermektedir:

Ey insanlar, (size) bir örnek verildi; şimdi onu dinleyin. Sizin, Allah'ın dışında tapmakta olduklarınız -hepsi bunun için biraraya gelseler dahi- gerçekten bir sinek bile yaratamazlar. Eğer sinek onlardan bir şey kapacak olsa, bunu da ondan geri alamazlar. İsteyen de güçsüz, istenen de.

Onlar, Allah'ın kadrini hakkıyla takdir edemediler. Şüphesiz Allah, güç sahibidir, azizdir. (Hac Suresi, 74)

Oysa evrenin her noktası Allah'ın büyüklüğünü yansıtır. Ama O'nun sonsuz gücünü ve ilmini anlatmaya asla kafi gelmez. Allah her türlü ortaklıktan, kusurdan, eksiklikten, sınırlamadan münezzeh olandır. Bütün üstün sıfatların ve bütün güzel isimlerin tek sahibidir. O'nun ilmi, aklı, gücü, kudreti, rahmeti, şefkati, ve ihsanı sonsuzdur.

'Sonsuz' kelimesi Allah'ın büyüklüğünü kavrayabilmek için üzerinde iyi düşünülmesi gereken bir kavramdır. Allah ölümlerinden sonra insanları yeni bir yaratılışla yaratacak ve bundan sonra dünyada yaptıklarının karşılığı olarak cennet veya cehennemde devam edecek olan sonsuz hayatlarını başlatacaktır. Burada yüz değil, bin değil, yüzbin veya milyar yıl da değil, trilyon ya da katrilyon kere katrilyon yıl da değil, sonsuza kadar sürecek bir ömürden bahsedilmektedir. Yani yüz trilyon insan olsa, gece gündüz hiç durmadan yüz trilyonu yüz trilyon ile çarparak ilerleseler, yüz trilyon ömürleri olsa ve ömürleri boyunca bu işle uğraşsalar yine de yıl sayısını hesaplayamayacaklardır.

Oysa Allah öyle büyük bir ilme sahiptir ki, insana göre 'sonsuz' olan herşey, O'nun bilgisi dahilindedir. Zamanın ilk yaratıldığı andan sonsuza değin geçecek olan her olayı, her düşünceyi, vakitleri ve şekilleri ile belirleyen ve bilen Allah'tır. Bu gerçeğe Kuran'da şöyle dikkat çekilir:

Hiç şüphesiz, Biz herşeyi kader ile yarattık. Bizim emrimiz, bir göz kırpma gibi yalnızca 'bir keredir.' Andolsun Biz sizin benzerlerinizi yıkıma uğrattık. Fakat öğüt alıp-düşünen var mı? Onların işlemiş oldukları herşey kitaplarda (yazılı)dır. Küçük, büyük herşey satır satır (yazılı)dır. (Kamer Suresi, 49-53)

Ama O, onlara (Adem'in çocukları erkek ve kadınlara) salih (bir çocuk) verince, kendilerine verdiği şey konusunda O'na ortaklar kılmaya başladılar. Allah, onların şirk koştuklarından Yücedir. (Araf Suresi, 190)

Ya da karanın ve denizin karanlıkları içinde size yol gösteren ve rahmetinin önünde rüzgarları müjde vericiler olarak gönderen mi? Allah ile beraber başka bir ilah mı? Allah, onların şirk koştuklarından Yücedir. (Neml Suresi, 63)

Allah; sizi yarattı, sonra size rızık verdi, sonra sizi öldürmekte, daha sonra sizi diriltmektedir. Ortaklarınızdan bunlardan herhangi

birini yapacak var mı? O, şirk koştuklarından münezzeh ve Yücedir. (Rum Suresi, 40)

MÜTEKEBBİR
Herşeyde ve her hadisede büyüklüğünü gösteren

O Allah ki, O'ndan başka ilah yoktur. Melik'tir; Kuddûs'tur; Selam'dır; Mü'min'dir; Müheymin'dir; Aziz'dir; Cebbar'dır; Mütekebbir'dir. Allah, (müşriklerin) şirk koştuklarından çok Yücedir. (Haşr, 23)

Allah büyüklüğünü ve kudretini Kuran'da verdiği örneklerle anlatır. Bu örneklerden bir tanesi Hz. Musa'nın Allah'ı görmek istemesidir. Hz. Musa Allah'ı görmek istemiş, bu yüzden de O'na seslenerek; "Rabbim, bana göster, Seni göreyim" demiştir. Bunun üzerine Allah, "Beni asla göremezsin, ama şu dağa bak; eğer o yerinde karar kılabilirse, sen de Beni göreceksin." diye cevap verir. Allah dağa tecelli edince onu paramparça eder ve Hz. Musa bayılarak yere düşer. Kendine geldiğinde ilk söylediği ise "Sen ne Yücesin (Rabbim)" (Araf Suresi, 143) olur.

Hz. İbrahim ise ayetlerde haber verildiğine göre, "Rabbim, bana ölüleri nasıl dirilttiğini göster" demiştir. Bunun üzerine Allah, "Öyleyse, dört kuş tut. Onları kendine alıştır, sonra onları (parçalayıp) her bir parçasını bir dağın üzerine bırak, sonra da onları çağır. Sana koşarak gelirler. Bil ki, şüphesiz Allah, üstün ve güçlü olandır, hüküm ve hikmet sahibidir" (Bakara Suresi, 260) şeklinde cevap verir. Böylece Allah ona büyüklüğünün bir delilini daha gösterir.

Allah, Hz. Lut'a da sabah vakti kavminden iman etmiş kişilerle birlikte çıkmasını ve kavmini terk ederken arkasına bile bakmamasını söyler. Sabah vaktinde ise Hz. Lut'u ve yakınlarını kurtararak inkarcı kavmi büyük bir azapla helak eder.

Ateşe atılan Hz. İbrahim'e ise ateşi esenlik kılmıştır. Hz. İsa'nın eliyle ölüleri diriltmiş, kör olanları iyileştirmiştir. Denizi yararak Firavun'u ve ordularını suda boğmuştur. Böylece Allah insanlara her olayda büyüklüğünü ve sonsuz gücünün tecellilerinden bazılarını açıkça göstermiştir.

Allah her an, her yerde ve her olayda büyüklüğünü ve kudretini açıkça gösterir. Dünya hayatına ve hırslarına dalan insanların üzerine sabah vakti bir kasırga gönderir. Onların oturdukları şehrin altını üstün çevirir ve bir daha oturulamayacak hale getirir. Mallarını, mülklerini ve sahip oldukları herşeyi ellerinden alır.

Bir şehri yalnızca yağmur yağdırarak suların içine gömer, birkaç saniye süren bir depremle bir kenti haritadan siler. O'nun azabıyla hareket eden yer, gök, rüzgar ve yağmur uğradıkları şehre görülmemiş bir helak getirirler. O şehrin halkı da Allah'ın sarsılmaz gücüne, büyük bir yıkımla şahit olur.

Kuşkusuz Allah Mütekebbirdir. O'nun gücü ve kudreti karşısında, yeryüzünde büyüklenebilecek kimse yoktur; O, önünde secde edilecek tek makamdır.

Allah... O'ndan başka ilah yoktur. Diridir, kaimdir. O'nu uyuklama ve uyku tutmaz. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi O'nundur. İzni olmaksızın O'nun Katında şefaatte bulunacak kimdir? O, önlerindekini ve arkalarındakini bilir. (Onlar ise) Dilediği kadarının dışında, O'nun ilminden hiç birşeyi kavrayıp-kuşatamazlar. O'nun kürsüsü, bütün gökleri ve yeri kaplayıp-kuşatmıştır. Onların korunması O'na güç gelmez. O, pek yücedir, pek büyüktür. (Bakara Suresi, 255)

MUSEVVA
Şekillendiren, düzenleyen

Ey insan, 'üstün kerem sahibi' olan Rabbine karşı seni aldatıp-yanıltan nedir? Ki O, seni yarattı, 'sana bir düzen içinde biçim verdi' ve seni bir itidal üzere kıldı. Dilediği bir surette seni tertib etti. (İnfitar Suresi, 6-8)

İnsan, yumurta ile spermin birleşmesiyle meydana gelen tek bir hücreden oluşur. Bu hücre ayetlerde bildirildiği gibi önce 'bir çiğnem et parçası' görünümündedir. Daha sonra Allah insanı şekilden şekle sokarak anne karnında geliştirir ve bir insan olarak yeryüzüne getirir. Yeryüzüne gelen insanın sureti ise şüphesiz son derece düzgündür. Allah insanın yaratılışı ile ilgili şöyle buyurmaktadır:

Allah, yeryüzünü sizin için bir karar, gökyüzünü bir bina kıldı; sizi suretlendirdi, suretinizi de en güzel (bir biçim ve incelikte) kıldı ve size güzel-temiz şeylerden rızık verdi. İşte sizin Rabbiniz Allah budur. Alemlerin Rabbi Allah ne Yücedir. (Mümin Suresi, 64)

Elbette insan Kuran'da bildirildiği gibi, yeryüzündeki en güzel suretli canlıdır. Ve Allah insan bedeninin hem içinde hem de dış görünümünde sayısız iman delilini sergilemektedir. İnsan bedenine yalnızca dıştan bakıldığında dahi Allah'ın mükemmel sanatı hemen görülebilir. Her insanda mevcut olan vücut simetrisi, iki kolun, iki bacağın olması, gövdenin kollara, bacaklara ve başa olan orantısı ilk bakışta dikkat çekecek derecede muntazamdır. Bu orantının her birini Allah tam bir uyum ile yaratmıştır. Örneğin, her insanın beden uzunluğu baş uzunluğunun sekiz mislidir, yüzü burun uzunluğunun üç katından oluşur, iki göz arasında bir göz boyu mesafe vardır, kol ve bacak orantıları ve uzunlukları hem estetiğe hem de tam anlamıyla ihtiyaca yöneliktir.

Yukarıda verilen simetri ile ilgili detayları görebilmek için etrafınızdaki insanlara göz gezdirmeniz yeterlidir; bu özellikleri her birinde ayrı ayrı görebilirsiniz. Ve hatta tüm bu özellikler şu ana kadar yaşamış yaklaşık 150 milyar insan üzerinde de görülmüştür ve (Allah'ın dilemesi dışında) bundan sonra yaşayacak olan insanlarda da görülecektir. Çünkü bu, Allah'ın yaratmasıdır ve Allah'ın yaratması kusursuzdur. Ayetlerde şöyle buyrulmaktadır:

Gökleri ve yeri hak olmak üzere yarattı ve size düzenli bir biçim (suret) verdi; suretlerinizi de güzel yaptı. Dönüş O'nadır. (Teğabün Suresi, 3)

Döl yataklarında size dilediği gibi suret veren O'dur. O'ndan başka ilah yoktur; üstün ve güçlü olandır, hüküm ve hikmet sahibidir. (Al-i İmran Suresi, 6)

O Allah ki, yaratandır, (en güzel bir biçimde) kusursuzca var edendir, 'şekil ve suret' verendir. En güzel isimler O'nundur. Göklerde ve yerde olanların tümü O'nu tesbih etmektedir. O, Aziz, Hakimdir. (Haşr Suresi, 24)

Ey insanlar, eğer dirilişten yana bir kuşku içindeyseniz, gerçek şu ki, Biz sizi topraktan yarattık, sonra bir damla sudan, sonra bir alak'tan (embriyo), sonra yaratılış biçimi belli belirsiz bir çiğnem et

parçasından; size (kudretimizi) açıkca göstermek için. Dilediğimizi, adı konulmuş bir süreye kadar rahimlerde tutuyoruz. Sonra sizi bebek olarak çıkarıyoruz, sonra da erginlik çağına erişmeniz için (sizi büyütüyoruz). Sizden kiminizin hayatına son verilmekte, kiminiz de, bildikten sonra hiç bir şey bilmeme durumuna gelmesi için ömrün en aşağı ucuna (yaşlılığa) geri çevrilmektedir… (Hac Suresi, 5)

MÜSTEAN
Kendisi'ne ihtiyaç olunan ve Kendisi'nden yardım beklenen

(Resulullah) Dedi ki: "Rabbim, hak ile hükmet. Bizim Rabbimiz, sizin her türlü nitelendirmelerinize karşı yardımına sığınılan Rahman (olan Allah)dır." (Enbiya Suresi, 112)

İnsanın sadece yalnız ve çaresiz kaldığı durumlarda değil, rahat olduğu zamanlarında da Allah'ın varlığını, gücünün büyüklüğünü hissederek dua etmeye ihtiyacı vardır. Bir başka deyişle yaratılmış olan insanın, duaya muhtaç olmadığı bir an bile yoktur. Çünkü Allah dilemedikçe insan hiçbir şeye güç yetiremez. Büyük bir acz içinde yaratılmıştır. İnsan ancak Allah'ın lütfu ve rahmeti sayesinde yaşayabilir.

Allah ise, Kendisi'ne yegane sığınılan, ihtiyaç olunan İlah'tır. Kendisi'nden yardım beklenilen, medet umulan da yalnızca O'dur. O'nun dışında kimsenin, değil başkasına, kendi nefsine bile yardım etme durumu yoktur. Allah dilediğini dilediği şekilde yönlendirmeye, değiştirmeye kadirdir. O'nun "Ol" demesiyle her dilediği oluverir.

Kullarına rızkı tahsis eden, gökten suyu indiren, nimetler bağışlayan, hastalanınca şifa veren, güldüren, ağlatan, yücelten ya da öne geçiren, gökten yere işleri evirip çeviren yalnızca Allah'tır. Rabbimiz nimetlerini tutsa ya da bir musibet dilese insanı bundan koruyacak yoktur ya da bir hayır dilese bunu da tutup engelleyecek yoktur. Kendisi'ne ihtiyaç olunan ve yardım istenen de yalnızca O'dur. Hayır O'nun elindedir. Yalnız insan değil tüm kainat Allah'a sığınır, O'ndan yardım diler.

Allah Kendisi'nden başka yardım dilenecek hiçbir merci olmadığını pek çok ayette bildirmiştir. Ayetlerde şöyle buyrulmaktadır:

Kendileri yaratılıp dururken, hiçbir şeyi yaratamayan şeyleri mi ortak koşuyorlar?

Oysa (bu şirk koştukları güçler ve nesneler) ne onlara bir yardıma güç yetirebilir, ne kendi nefislerine yardım etmeğe.

Onları hidayete çağırırsanız size uymazlar. Onları çağırırsanız da, suskun dursanız da size karşı (tutumları) birdir.

Allah'tan başka taptıklarınız sizler gibi kullardır. Eğer doğru iseniz, hemen onları çağırın da size icabet etsinler.

Onların yürüyecek ayakları var mı? Ya da tutacakları elleri mi var? Veya görecek gözleri mi var? Yoksa işitecek kulakları mı var?

De ki: “Ortak koştuklarınızı çağırın, sonra bir düzen (tuzak) kurun da bana göz bile açtırmayın.”

Hiç şüphesiz, benim velim Kitabı indiren Allah’tır ve O salihlerin koruyuculuğunu (veliliğini) yapıyor.

O’ndan başka taptıklarınız ise size yardıma güç yetiremezler, kendilerine de.

Eğer onları doğru yola çağırırsanız işitmezler. Onları sana bakar (gibi) görürsün, oysa onlar görmezler bile. (Araf Suresi, 191-198)

Onlar, yalnızca; “Rabbimiz Allah’tır” demelerinden dolayı, haksız yere yurtlarından sürgün edilip çıkarıldılar. Eğer Allah’ın, insanların kimini kimiyle defetmesi (yenilgiye uğratması) olmasaydı, manastırlar, kiliseler, havralar ve içinde Allah’ın isminin çokça anıldığı mescidler, muhakkak yıkılır giderdi. Allah Kendi (dini)ne yardım edenlere kesin olarak yardım eder. Şüphesiz Allah, güçlü olandır, aziz olandır. (Hac Suresi, 40)

MUTAHHİR
Temizleyen, şirkten, kötülükten, manevi kirlerden temizleyen

Hani Kendisi’nden bir güvenlik olarak sizi bir uyuklama bürüyordu. Sizi kendisiyle tertemiz kılmak, sizden şeytanın pisliklerini gidermek, kalplerinizin üstünde (güven ve kararlılık duygusunu) pekiştirmek ve bununla ayaklarınızı (arz üzerinde) sağlamlaştırmak için size gökten su indiriyordu. (Enfal Suresi, 11)

İnsan çeşitli acizliklerle yaratılmış bir varlıktır. Hayatı boyunca hatalar yapar. Elbette ki mümin elinden geldiğince bunlardan sakınır; Allah’ın dinini uygulama konusunda hata işlememeye ve günaha girmemeye gayret gösterir. Ancak, Allah’ın aciz bir kulu olduğu için, hatasız yaşaması mümkün değildir. Nitekim bu gerçek bir Kuran ayetinde şöyle haber verilmektedir:

Eğer Allah, kazandıkları dolayısıyla insanları (azab ile) yakalayıverecek olsaydı, (yerin) sırtı üzerinde hiçbir canlıyı bırakmazdı, ancak onları, adı konulmuş bir süreye kadar

ertelemektedir. Sonunda ecelleri geldiği zaman, artık şüphesiz Allah Kendi kullarını görendir. (Fatır Suresi, 45)

Bu İlahi hüküm gereği, Allah'ın kullarından beklediği tavır, hatasızlık ya da günahsızlık değildir. Müminden beklenen Allah'ın hoşnutluğunu araması ve sınırlarına dikkat etmesi ancak işlediği tüm hata ve günahlar için Allah'a yönelmesi ve O'nun rahmetine sığınmasıdır. Bundan sonra Kuran'da bildirildiğine göre Allah onun nefsinin pisliklerini giderecek, onu günahlarından arındıracaktır. Çünkü Allah iman eden kullarını tertemiz kılmak istemektedir. Rabbimiz bunu bir ayette şöyle haber verir:

... Ey Ehl-i Beyt, gerçekten Allah, sizden kiri (günah ve çirkinliği) gidermek ve sizi tertemiz kılmak ister. (Ahzab Suresi, 33)

İnsan büyük günahlar işlemiş, büyük isyankarlıklar yapmış, Allah'a ve dine aykırı uzun bir hayat geçirmiş olabilir. Ancak Allah o denli geniş bir rahmet sahibidir ki, tek bir samimi tevbeyle kişiyi geçmişin tüm günahlarından arındırabilir. Hatta en ağır günahları işleyen, Allah'a ve elçisine savaş açmış olan kafirleri ve münafıkları bile, eğer samimi bir kalp ile Kendisi'ne yönelirlerse bağışlayacağını ve kötülüklerinden arındıracağını bildirmiştir. Ayetlerde şöyle buyrulur:

Gerçekten münafıklar, ateşin en alçak tabakasındadırlar. Onlara bir yardımcı bulamazsın. Ancak tevbe edenler, ıslah edenler, Allah'a sımsıkı sarılanlar ve dinlerini katıksız olarak Allah için (halis) kılanlar başka; işte onlar mü'minlerle beraberdirler. Allah mü'minlere büyük bir ecir verecektir. (Nisa Suresi, 145-146)

Bu hükümler Allah'ın kullarına olan sonsuz rahmetinin tecellileridir. Kuşkusuz kullarını, O'ndan başka şirkten, kötülükten, manevi kirlerden temizleyecek yoktur. Allah, merhametlilerin en merhametlisidir.

Kim cehd ederse (çaba gösterirse), yalnızca kendi nefsi için cehd etmiş olur. Şüphesiz Allah, alemlerden müstağnidir.
İman edip salih amellerde bulunanlar ise; Biz şüphesiz onların kötülüklerini örteceğiz ve şüphesiz yaptıklarının en güzeliyle karşılık vereceğiz. (Ankebut Suresi, 6-7)

MÜYESSİR

Hayırda ve şerde kulunun yolunu kolaylaştıran, dinde kolaylık veren, hiç kimseye gücünün üstünde yük yüklemeyen

... Allah, size kolaylık diler, zorluk dilemez. (Bu kolaylık) sayıyı tamamlamanız ve sizi doğru yola (hidayete) ulaştırmasına karşılık Allah'ı büyük tanımanız içindir. Umulur ki şükredersiniz. (Bakara Suresi, 185)

Allah insanları daima kolaylığa yöneltir. Kulları için seçip beğendiği İslam dininin temelinde de hep bu kolaylık vardır. Kuran'da dinin kolaylığı şöyle bildirilir:

Allah adına gerektiği gibi cehd edin (çaba harcayın). O, sizleri seçmiş ve din konusunda size bir güçlük yüklememiştir, atanız İbrahim'in dini(nde olduğu gibi)... (Hac Suresi, 78)

Kuran öğüt almak isteyenler için kolaylaştırılmıştır. İçindeki hükümler hep insan yaşamında kolaylık sağlayacak şekildedir. Örneğin Allah kör, topal ya da hasta olana sorumluluk yüklememiş, savaşın kızıştığı anlarda, yolculukta, açlıkta, zor şartlarda özellikle kullarına kolaylık sağlayacak yollar göstermiş, insanları, günahları her ne olursa olsun ettikleri samimi bir tevbeyle bağışlayacağını söylemiştir. Ayette şöyle buyrulur:

Andolsun Biz Kuran'ı zikr (öğüt alıp düşünmek) için kolaylaştırdık. Fakat öğüt alıp-düşünen var mı? (Kamer Suresi, 17)

Öte yandan müminlerin her türlü başarıya ulaşmasının kolaylığına da, "Ve seni kolay olan için başarılı kılacağız." (Ala Suresi, 8) ayetiyle dikkat çekmiştir:

İnsanın hissettiği ya da gözüyle gördüğü her kolaylık Allah'tandır. Tüm bu kolaylıklar Allah'ın şanındandır. O merhametlilerin en merhametlisidir. Ve kulları üzerine ağır yük yüklemeyendir:

Allah (ağır yükleri) sizden hafifletmek ister. (Çünkü) insan zayıf olarak yaratılmıştır. (Nisa Suresi, 28)

Allah insanı yarattığı gibi onun nelere güç yetirip nelere yetiremeyeceğini bilir. Bu yüzden kullarının hiçbir işinde zorluğa rıza göstermez. Allah Kuran'da, "… Allah, size kolaylık diler, zorluk dilemez..." (Bakara Suresi, 185) ayetiyle bu gerçeği haber verir.

Aksine Allah, kullarının üzerindeki yükü kaldırır. Onlara en zor şartlarda bile mutlaka bir kolaylık verir. Her zorluktan bir çıkış yolu gösterir. Bu nimetini kullarına Kuran'da şöyle hatırlatır:

Biz, senin göğsünü yarıp-genişletmedik mi? Ve yükünü indirip-atmadık mı? Ki o, senin belini bükmüştü; Senin zikrini (şanını) yüceltmedik mi? Demek ki, gerçekten zorlukla beraber kolaylık vardır. Gerçekten güçlükle beraber kolaylık vardır. (İnşirah Suresi, 1-6)

Allah mümin kullarına rızasına ve rahmetine ulaşmanın yollarını kolaylaştırırken, inkarcılar için de ahlaklarına uygun, hak ettikleri şekilde azabın kolaylaştırılacağını haber vermektedir:

Kim de cimrilik eder, kendini müstağni görürse,

Ve en güzel olanı yalan sayarsa,

Biz de ona en zorlu olanı (azaba uğramasını) kolaylaştıracağız. (Leyl Suresi, 8-10)

.....Ölçüyü ve tartıyı doğru olarak yapın. Hiç bir nefse, gücünün kaldırabileceği dışında bir şey yüklemeyiz. Söylediğiniz zaman -yakınınız dahi olsa- adil olun. Allah'ın ahdine vefa gösterin. İşte bunlarla size tavsiye (emr) etti; umulur ki öğüt alıp-düşünürsünüz.") (En'am Suresi, 152)

MÜZEKKİ
Her kusur ve ayıptan, manevi kirlerden kullarını temize çıkaran, temizleyen

Kendilerini (övgüyle) temize çıkaranları görmedin mi? Hayır; Allah, dilediğini temizleyip yüceltir. Onlar, 'bir hurma çekirdeğindeki iplikçik kadar' bile haksızlığa uğratılmazlar. (Nisa Suresi, 49)

Hatasızlık, kusursuzluk yalnız Allah'a mahsustur. İnsan ise unutabilir, yanılabilir, gaflete düşüp hata yapabilir. Bu durum insanın her konuda aciz olduğunun ve herşeyde Allah'a muhtaç olduğunun bir göstergesidir. Mümine düşen, hata ve günahını fark ettiğinde hemen pişmanlık duyup vazgeçmek, tevbe ederek aynı günahı tekrar işlememeye özen göstermektir. Yoksa kendini hatasız, günahsız göstermek, temize çıkarmak değil... Zira böyle yapmak başlı başına bir hatadır. Bir ayette şöyle buyrulur:

Ki onlar, ufak tefek günahlar dışında, günahın büyük olanından ve çirkin utanmazlıklardan kaçınırlar. Şüphesiz senin Rabbin, mağfireti geniş olandır. O, sizi daha iyi bilendir; hem sizi topraktan inşa ettiği (yarattığı) ve siz daha annelerinizin karnında cenin halinde bulunduğunuz zaman da. Öyleyse kendinizi temize çıkarıp-durmayın. O, sakınanı daha iyi bilendir. (Necm Suresi, 32)

Samimi bir mümin hatalarının, aczinin bilincindedir, bu yüzden sürekli olarak Allah'tan bağışlanma diler. Allah'ın rahmetini ve rızasını umar. Allah da onun kusurlarını örter, günahlarını bağışlar, gerçek manada temizleyip arındırır, üstün bir konuma yükseltir.

MÜZEYYİN
Süsleyen

Ve bilin ki Allah'ın Resûlü içinizdedir. Eğer o, size birçok işlerde uysaydı, elbette sıkıntıya düşerdiniz. Ancak Allah size imanı sevdirdi, onu kalplerinizde süsleyip-çekici kıldı ve size inkarı, fıskı ve isyanı çirkin gösterdi. İşte onlar, doğru yolu bulmuş (irşad) olanlardır. (Hucurat Suresi, 7)

İmanı sevmek ve imanın etkisiyle maddi ve manevi lezzetlerden zevk almak, inkardan ise nefret edip onu çirkin görmek, her ne kadar doğal bir davranış gibi görünse de aslında tamamen Allah'ın lütfu sayesinde kavuşulan bir nimettir. Allah bu metafizik durumu yukarıdaki ayetiyle bildirmiştir.

Buna karşın Allah, bu büyük lütuf ve ihsanın değerini müminlere göstermek için aynı durumun tersini de inkar edenler için yaratmıştır. İnkar edenler imanın içerdiği güzellikleri "mucizevi bir biçimde" göremez, aksine din ahlakından uzak yaşayanların karanlık ve sıkıntı verici "zulüm" sisteminden zevk alırlar. İnkar edenlerin sistemlerinin içerdiği tüm pislikler ve kötülükler, onlar için "süslü" kılınmıştır. Allah Kuran'da bu sırrı şöyle haber verir:

Şimdi Rabbinden apaçık bir belge üzerinde bulunan kimse, kötü ameli kendisine 'süslü ve çekici gösterilmiş' ve kendi heva (istek ve tutku)larına uyan kimseler gibi midir? (Muhammed Suresi, 14)

Allah'ı tanıyan, ve O'nun üzerindeki rahmetini gören, O'nun sayesinde var olduğunu ve sevip-hoşlandığı herşeyin O'ndan geldiğini fark eden mümin ise Allah sevgisinin ve imanın üstünlüğüne ulaşır. İman eden bir insan Allah'ın dışında hiç kimseyi hoşnut etme ihtiyacı duymaz ve Allah'tan başkasından medet ummaz. Öyle ki kalbi yalnızca Allah'ı anmakla tatmin bulur. Allah rızası için bir iş yapmayı, güzel ahlaklı olmayı, Allah'ın emir ve yasaklarını gözetmeyi, Müslümanlara düşkünlüğü, ahiret için salih amellerde bulunmayı sevinç ve mutluluk vesilesi olarak görür.

Kuşkusuz böylesine sağlam ve güçlü bir iman, ancak Allah'ın müminlere olan lütfu sayesinde olmaktadır.

Kadınlara, oğullara, kantar kantar yığılmış altın ve gümüşe, salma güzel atlara, hayvanlara ve ekinlere duyulan tutkulu şehvet insanlara 'süslü ve çekici' kılındı. Bunlar, dünya hayatının metaıdır. Asıl varılacak güzel yer Allah Katında olandır. (Al-i İmran Suresi, 14)

Kötü olarak işledikleri kendisine çekici-süslü kılınıp da onu güzel gören mi (Allah Katında kabul görecek)? Artık şüphesiz Allah, dilediğini saptırır, dilediğini hidayete eriştirir. Öyleyse, onlara karşı nefsin hasretlere kapılıp gitmesin. Gerçekten Allah, yaptıklarını bilendir. (Fatır Suresi, 8)

Ölü iken kendisini dirilttiğimiz ve insanlar içinde yürümesi için kendisine bir nur verdiğimiz kimsenin durumu, karanlıklarda kalıp oradan bir çıkış bulamayanın durumu gibi midir? İşte, kafirlere yapmakta oldukları böyle 'süslü ve çekici' gösterilmiştir. (En'am Suresi, 122)

MÜZİL
Zillete düşüren, hor ve hakir eden

Bundan böyle yeryüzünde (size tanınmış bir süre olarak) dört ay dolaşın. Ve bilin ki Allah'ı aciz bırakacak değilsiniz. Gerçekten Allah, inkar edenleri hor ve aşağılık kılıcıdır. (Tevbe Suresi, 2)

Hor ve hakir edilme, Allah'ın inkarcıları uğrattığı "dünya azabı"nın bir parçasıdır. Tüm hayatlarını başkalarına gösteriş yapmak, onlardan takdir toplamak için sürdüren inkarcılar için 'hor ve aşağılık kılınma', son derece büyük bir azaptır. Allah Kuran'da dünyada verilen bu azabın özelliğini şöyle bildirir:

Onlardan öncekiler de yalanladı; böylece azab onlara hiç şuurunda olmadıkları bir yerden gelip-çattı. Artık Allah, onlara dünya hayatında 'horluğu ve aşağılanmayı' tattırdı. Eğer bilmiş olsalardı, ahiretin azabı gerçekten daha büyüktür. (Zümer Suresi, 25-26)

İşte Allah, bu hor ve aşağılık kılıcı sıfatını müminlerin ve özellikle de elçinin eliyle gösterebilir. Bu gerçeği, Kuran'da şöyle haber vermiştir:

... Allah, onları sizin ellerinizle azablandırsın, hor ve aşağılık kılsın ve onlara karşı size zafer versin, mü'minler topluluğunun göğsünü şifaya kavuştursun. Ve kalblerindeki öfkeyi gidersin. Allah

dilediğinin tevbesini kabul eder. Allah bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir. (Tevbe Suresi, 14-15)

Kuran'da bize bildirildiğine göre, Hz. Süleyman kendi iktidarında, inkarcılara korku salmış ve onları hor ve aşağılık kılma konusunda hiç taviz vermemiştir. Hz. Süleyman inkarcı kavme yolladığı mesajda şöyle demişti:

"Sen onlara dön, Biz onlara öyle ordularla geliriz ki, onların karşı koymaları mümkün değil ve Biz onları oradan horlanmış-aşağılanmış ve küçük düşürülmüşler olarak sürüp çıkarırız." (Neml Suresi, 37)

Öte yandan Allah pek çok ayetinde, ahirette inkarcılara alçaltıcı bir azap olduğunu haber verir. Bu, inkarcıların dünya hayatındaki kibir ve büyüklenmelerine karşılık Allah'ın takdir ettiği bir cezadır. Çünkü dünya hayatında inkarcıların en büyük hedeflerinden biri, başka insanlar tarafından takdir edilmektir. Bu nedenle de hayatlarını Allah'ı övmekle değil, kendilerine övgü toplamakla geçirirler. Allah da bu beklentilerine karşılık olarak cehennemdeki azaplarını bunun üzerine kurmuştur. Cehennemde en büyük yıkımı ise insanların karşısında küçük düşüp aşağılanınca yaşayacaklardır. Bir ayette şöyle buyrulur:

İnkar edenler ateşe sunulacakları gün, (onlara şöyle denir:) "Siz dünya hayatınızda bütün 'güzelliklerinizi ve zevklerinizi tüketip-yok ettiniz, onlarla yaşayıp-zevk sürdünüz. İşte yeryüzünde haksız yere büyüklenmeniz (istikbarınız) ve fasıklıkta bulunmanızdan dolayı, bugün alçaltıcı bir azab ile cezalandırılacaksınız." (Ahkaf Suresi, 20)

Allah'ın cehennemde hazırladığı horlanma ve aşağılanma benzersizdir ve pekçok çeşidi vardır. Cehennemdeki bu aşağılanmanın inkarcıların ruhunda yarattığı küçülmüşlük, fiziklerine de yansır, yüzlerini bir zillet sarıp kaplar: Konuyla ilgili ayetler şöyledir:

O gün, öyle yüzler vardır ki, 'zillet içinde aşağılanmıştır.' (Gaşiye Suresi, 2)

Kötülükler kazanmış olanlar ise; her bir kötülüğün karşılığı, kendi misliyledir. Bunları bir zillet sarıp kaplar. Onları Allah'tan (kurtaracak) hiçbir koruyucu yok. Onların yüzleri, sanki bir karanlık

gecenin parçalarına bürünmüş gibidir. İşte bunlar ateşin halkıdırlar; orada süresiz kalacaklardır. (Yunus Suresi, 27)

Allah inkar edenler üzerinde "zillete düşüren, hor ve hakir kılan" ismini tecelli ettirirken, iman edenler üzerinde de Rahman ve Rahim isimlerini tecelli ettirir. Rabbimiz, cennetini ve rahmetini ihsan ederek onları her türlü kötülükten arındırıp temizlemektedir. İnkar edenlerin yaşayacağı horlanma ve aşağılanmanın tam tersine Allah salih kullarına rızasını, cennetini ve nimetlerini bağışlamaktadır.

MUĞNİ
İstediğini zengin eden

Doğrusu muhtaç olmaktan O kurtardı ve sermaye verip-hoşnut kıldı. (Necm Suresi, 48)

Gerçek zenginlik yalnızca Allah'a aittir. O dilediğini Kendi fazlından zengin kılar, dilediğini de belli bir süreye kadar yoklukla dener. 'Varis' sıfatında da belirttiğimiz gibi herşeyin varisi yalnızca Allah'tır. İnsanların dünyada sahip oldukları zenginlikler, mal-mülk de yalnızca Allah'a aittir.

Her insan hayatı boyunca çalışıp kazandığı herşeyi ölümüyle birlikte muhakkak geride bırakmaktadır. Ancak tüm bunlara rağmen yaşadığı kısa hayatta mal-mülk sahibi olmakla övünen, zenginliğiyle büyüklenen ve bunun sonucunda Allah'ı unutan kişiler için Kuran'da şöyle hükmedilmektedir:

Onlar sanıyorlar mı ki, kendilerine verdiğimiz mal ve çocuklarla Biz onların hayırlarına koşuyoruz (veya yardım ediyoruz)? Hayır, onlar şuurunda değiller. (Müminun Suresi, 55-56)

Allah dilediği kullarını ise dünyada büyük bir mülkle ödüllendirmiştir. Özellikle elçilere verilen büyük mülke Kuran'da pek çok ayetle dikkat çekilmiştir. Hz. İbrahim, Hz. Muhammed (sav), Hz. Davud ve Hz. Yusuf, Allah'ın dünyada büyük bir zenginlikle ödüllendirdiği elçilerdendir. Hz. Süleyman ise dünya üzerinde hiç kimseye verilmeyen büyük bir mülkü Allah'tan talep etmiş ve buna sahip olmuştur.

Ancak bu noktada unutulmamalıdır ki, Allah'ın elçileri kendilerine verilen mülkü Rabbimiz'i razı etmek, O'nun hoşnut olacağı hayırlar işlemek için kullanmışlardır. Ellerindeki herşeyi, sahip olduklarıyla övünüp şımaran, mülkün gerçek sahibini unutan insanlardan çok farklı bir amaçla harcamışlardır. Çünkü onlar bilirler ki, mülkün tümü Allah'a aittir, dilediğine mülk veren Allah, dilediğinden de mülkünü geri alabilir.

Görüldüğü gibi evrendeki herşeyin tek hakimi, mülkün yegane sahibi olan Allah, dünyada dilediği insanı zengin kılmaktadır. Gerçek zenginliği ise ahirette verecektir. Kendisi'ne iman eden, tüm hayatını salih ameller işleyerek, O'nun rızasını kazanmaya çalışarak geçiren müminleri, ahirette çok büyük bir zenginlikle nimetlendirecektir.

Allah'ı razı ederek cennete girmeye hak kazanan sayılı insanın orada karşılaşacağı zenginlik, Kuran'da çok sayıdaki ayette detaylı olarak tarif edilmiştir. Ayetlerde bu ihtişam şöyle haber verilmektedir:

Artık Allah, onları böyle bir günün şerrinden korumuş ve onlara parıltılı bir aydınlık ve bir sevinç vermiştir.

Ve sabretmeleri dolayısıyla cennetle ve ipekle ödüllendirmiştir.

Orada tahtlar üzerinde yaslanıp-dayanmışlardır. Orada ne (yakıcı) bir Güneş ve ne de dondurucu bir soğuk görürler.

(Meyvelerin) Gölgeleri onlara pek yakın ve devşirilmeleri kolaylaştırıldıkça kolaylaştırılmış.

Çevrelerinde gümüşten billur kablar, kupalar dolaştırılır.

Gümüşten billur kaplar ki, onları belli bir ölçüyle tesbit etmişlerdir.

Orada onlara bir kadeh içirilir ki, karışımı zencefildir.

Bir pınar ki orada "selsebil" olarak adlandırılır.

Çevrelerinde (gençlikleri ve dinçlikleri) ebedi kılınmış civanlar dolaşır-durur; sen onları gördüğün zaman saçılmış birer inci sanırsın.

Her nereye baksan, bir nimet ve büyük bir mülk görürsün.

Onların üzerinde hafif ipek ve ağır işlenmiş atlastan yeşil elbiseler vardır. Gümüşten bileziklerle bezenmişlerdir.

Şüphesiz, bu, sizin için bir mükafaattır. Sizin çaba-harcamanız şükre değer (meşkur:makbul) görülmüştür. (İnsan Suresi, 11-22)

Ey iman edenler, müşrikler ancak bir pisliktirler; öyleyse bu yıllarından sonra artık Mescid-i Haram'a yaklaşmasınlar. Eğer ihtiyaç içinde kalmaktan korkarsanız, Allah dilerse sizi Kendi fazlından zengin kılar. Şüphesiz Allah bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir. (Tevbe Suresi, 28)

İçinizde evli olmayanları, kölelerinizden ve cariyelerinizden salih olanları evlendirin. Eğer fakir iseler Allah, Kendi fazlından onları zengin eder. Allah geniş (nimet sahibi)dir, bilendir. (Nur Suresi, 32)

NASIR
Yardım eden

Onlara yardım ettik, böylece üstün gelenler oldular. (Saffat Suresi, 116)

İnananların tek yardımcısı ve velisi Allah'tır. Müminler her türlü zorlukta, her türlü şartta O'ndan yardım dilemişler ve Allah da onlara icabet etmiştir. Peygamberler bir hüküm vermeleri gerektiğinde adaleti sağlayabilmek ve dünyada Allah'ın rızasını kazanmak amacıyla harcanabilecek mal, mülk için ayrıca hastalandıklarında şifa bulmak için ve bir insanın hayatının her anında isteyebileceği herşey için yalnızca Allah'a yönelmişlerdir. Allah da onların bu samimi isteklerine icabet etmiş ve onlara her konuda yardım etmiştir. Allah kitabında elçilerine şu vaatlerde bulunmuştur:

Andolsun, (peygamber olarak) gönderilen kullarımıza (şu) sözümüz geçmiştir: Gerçekten onlar, muhakkak nusret (yardım ve zafer) bulacaklardır. (Saffat Suresi, 171-172)

İşte böyle; Biz, her peygambere suçlu-günahkarlardan bir düşman kıldık. Yol gösterici ve yardımcı olarak Rabbin yeter. (Furkan Suresi, 31)

Allah müminlerin de yegane yardımcısıdır. Kuran'da Allah, "… İman edenlere yardım etmek ise, Bizim üzerimizde bir haktır." (Rum Suresi, 47) ayetiyle tüm iman eden kullarına yardım edeceğini haber vermiştir. Ancak Allah'ın yardımını kazanmak için en önemli şartlardan bazıları, O'nun dinine yardım etmek, sınırlarını koruma konusunda titizlik göstermek ve bu uğurda gayret etmektir.

İşte böyle samimi bir çabanın karşılığında müminler daima Allah'ın yardımıyla karşılık bulurlar. Zafer, Allah'ın vaat ettiği gibi, yalnızca Rabbimiz'e inananların, O'nun rızası ve hoşnutluğu için gayret gösterenlerindir. Bir ayette şöyle buyrulmaktadır:

Allah, içinizden iman edenlere ve salih amellerde bulunanlara va'detmiştir: Hiç şüphesiz onlardan öncekileri nasıl 'güç ve iktidar sahibi' kıldıysa, onları da yeryüzünde 'güç ve iktidar sahibi' kılacak, kendileri için seçip beğendiği dinlerini kendilerine yerleşik kılıp sağlamlaştıracak ve onları korkularından sonra güvenliğe çevirecektir. Onlar, yalnızca Bana ibadet ederler ve Bana hiçbir şeyi ortak koşmazlar. Kim bundan sonra inkar ederse, işte onlar fasıktır. (Nur Suresi, 55)

Dünyada müminleri yalnız ve yardımsız bırakmayan Allah, ölümlerinden sonra ahiret hayatlarında da onların yegane velisi ve

yardımcısı olacaktır. Allah müminlere dünyada ve ahirette yardım edeceğini vaat etmiştir ve şüphesiz Allah vaadinden asla dönmeyendir:

Şüphesiz Biz elçilerimize ve iman edenlere, dünya hayatında ve şahidlerin (şahidlik için) duracakları gün elbette yardım edeceğiz. (Mümin Suresi, 51)

Sonra onlara karşı size tekrar 'güç ve kuvvet verdik', size mallar ve çocuklarla yardım ettik ve topluluk olarak sizi sayıca çok kıldık. Eğer iyilik ederseniz kendinize iyilik etmiş olursunuz ve eğer kötülük ederseniz o da (kendi) aleyhinizedir. Sonunda vaad geldiği zaman, (yine öyle kullar göndeririz ki) yüzlerinizi 'kötü duruma soksunlar', birincisinde ona girdikleri gibi mescid (Kudüs)e girsinler ve ele geçirdiklerini 'darmadağın edip mahvetsinler.' (İsra Suresi, 6-7)

NUR
Alemleri nurlandıran, istediği simalara, zihinlere ve gönüllere nur yağdıran

Allah, göklerin ve yerin nurudur. O'nun nurunun misali, içinde çerağ bulunan bir kandil gibidir; çerağ bir sırça içerisindedir; sırça, sanki incimsi bir yıldızdır ki, doğuya da, batıya da ait olmayan kutlu bir zeytin ağacından yakılır; (bu öyle bir ağaç ki) neredeyse ateş ona dokunmasa da yağı ışık verir. (Bu,) Nur üstüne nurdur. Allah, kimi dilerse onu Kendi nuruna yöneltip-iletir. Allah insanlar için örnekler verir. Allah, herşeyi bilendir. (Bu nur,) Allah'ın, onların yüceltilmesine ve isminin zikredilmesine izin verdiği evlerdedir; onların içinde sabah akşam O'nu tesbih ederler. (Nur Suresi, 35-36)

Allah 'Nur' sıfatının sahibidir ve yukarıdaki ayette de bildirildiği gibi göklerin ve yerin nuru O'dur. Ancak Allah bu sıfatını insanlar üzerinde de tecelli ettirir. Allah'a iman eden, O'nun büyüklüğünü tanıyıp takdir eden, hak din olan İslam'a yönelen ve İslam ahlakıyla yaşayan kullarına da Kendinden bir 'nuru' nimet olarak verir:

, kimin göğsünü İslam'a açmışsa, artık o, Rabbinden bir nur üzerinedir, (öyle) değil mi? Fakat Allah'ın zikrinden (yana) kalpleri katılaşmış olanların vay haline. İşte onlar, apaçık bir sapıklık içindedirler. (Zümer Suresi, 22)

İnkarcıların durumu ise tam zıttıdır. Onlar için yeryüzünde tek bir 'nur' kaynağı dahi yoktur. İçinde bulundukları karanlıklardan çıkmak için bir yol bulabilmeleri de mümkün değildir. Allah inkarcıların içlerinde yaşadıkları karanlığı şöyle tarif etmiştir:

Ya da (inkar edenlerin amelleri) engin bir denizdeki karanlıklara benzer; onun üstünü bir dalga kaplar, onun üstünde bir dalga, onun da üstünde bir bulut vardır. Bir kısmı bir kısmı üzerinde olan karanlıklar; elini çıkardığında onu bile neredeyse göremeyecek. Allah kime nur vermemişse, artık onun için nur yoktur. (Nur Suresi, 40)

Allah kafirleri karanlıklar içinde bıraktığı gibi mümin kullarını da her işlerinde karanlıktan aydınlığa çıkarır. Bu iki grubun durumlarının birbirinden çok farklı olduğuna ve müminlerin kesin bir üstünlük içinde olduklarına dair Kuran'da şöyle bir örnek verilmiştir:

Ölü iken kendisini diriltttiğimiz ve insanlar içinde yürümesi için kendisine bir nur verdiğimiz kimsenin durumu, karanlıklarda kalıp oradan bir çıkış bulamıyanın durumu gibi midir? İşte, kafirlere yapmakta oldukları böyle 'süslü ve çekici' gösterilmiştir. (Enam Suresi, 122)

Müminleri doğru yola, 'Kendinden olan bir nura' yöneltmek için Allah çeşitli uyarılar gönderir. Gerek elçileri gerekse elçileriyle gönderdiği hak kitapları birer 'nur' kaynağı kılar. Onların getirdiği hükümlere uyanlar ise doğru yola ulaşmış ve Allah Katından bir 'nuru' kazanmışlardır. Bu gerçek ayetlerde şöyle haber verilir:

Ey Peygamber, gerçekten Biz seni bir şahid, bir müjde verici ve bir uyarıcı olarak gönderdik. Ve Kendi izniyle Allah'a çağıran ve nur saçan bir çerağ olarak (gönderdik). (Ahzab Suresi, 45-46)

Sizi karanlıklardan nura çıkarması için kuluna apaçık ayetler indiren O'dur. Şüphesiz Allah, size karşı elbette şefkatli olandır, esirgeyendir. (Hadid Suresi, 9)

Ey Kitap Ehli, Kitaptan gizlemekte olduklarınızın çoğunu size açıklayan ve bir çoğundan geçiveren elçimiz geldi. Size Allah'tan bir nur ve apaçık bir Kitap geldi. Allah, rızasına uyanları bununla kurtuluş yollarına ulaştırır ve onları Kendi izniyle karanlıklardan nura çıkarır. Onları dosdoğru yola yöneltip-iletir. (Maide Suresi, 15-16)

Allah'ın salih kulları sonsuza kadar hoşnutluk içinde yaşayacak, nurlarıyla tanınacaklardır. İnkar edenler ise ahirette de sonsuz bir karanlık içinde kalacak ve müminlerin sahip olduğu nurdan isteyeceklerdir. Müminlerle inkarcıların ahiretteki bu zıtlıkları ayetlerde şöyle bildirilmiştir:

O gün, mü'min erkekler ile mü'min kadınları, nurları önlerinde ve sağlarında koşarken görürsün. "Bugün sizin müjdeniz, içinde ebedi kalıcılar (olduğunuz), altından ırmaklar akan cennetlerdir."

İşte 'büyük kurtuluş ve mutluluk' budur. O gün, münafık erkekler ile münafık kadınlar, iman edenlere derler ki: "(Ne olur) Bize bir bakın, sizin nurunuzdan birazcık alıp-yararlanalım." Onlara: "Arkanıza (dünyaya) dönün de bir nur arayıp-bulmaya çalışın" denilir. Derken aralarında kapısı olan bir sur çekilmiştir; onun iç yanında rahmet, dış yanında o yönden azab vardır. (Hadid Suresi, 12-13)

Allah, iman edenlerin velisi (dostu ve destekçisi)dir. Onları karanlıklardan nura çıkarır; inkar edenlerin velileri ise tağut'tur. Onları nurdan karanlıklara çıkarırlar. İşte onlar, ateşin halkıdırlar, onda süresiz kalacaklardır. (Bakara Suresi, 257)

O'dur ki, sizi karanlıklardan nura çıkarmak için size rahmet etmekte; melekleri de (size dua etmektedir). O, mü'minleri çok esirgeyicidir. (Ahzab Suresi, 43)

Yer, Rabbinin nuruyla parıldadı; (orta yere) kitap kondu; peygamberler ve şahidler getirildi ve aralarında hak ile hüküm verildi, onlar haksızlığa uğratılmazlar. (Zümer Suresi, 69)

Allah'a ve O'nun Resûlü'ne iman edenler; işte onlar Rableri Katında sıddîklar ve şehidler (veya şahid)lerdir. Onların ecirleri ve nurları vardır. İnkar edip ayetlerimizi yalanlayanlar ise; işte onlar da cehennem halkıdır. (Hadid Suresi, 19)

Ey iman edenler, Allah'tan sakınıp-korkun ve O'nun elçisine iman edin, size Kendi rahmetinden iki kat (güzel karşılık) versin. Size kendisiyle yürüyeceğiniz bir nur kılsın ve size mağfiret etsin. Allah çok bağışlayandır, çok esirgeyendir. (Hadid Suresi, 28)

Ey iman edenler, Allah'a kesin (nasuh) bir tevbe ile tevbe edin. Olabilir ki, Allah sizin kötülüklerinizi örter ve altından ırmaklar akan cennetlere sokar. O gün Allah, Peygamberi ve onunla birlikte iman edenleri küçük düşürmeyecektir. Nurları, önlerinde ve sağ yanlarında koşar-parıldar. Derler ki: "Rabbimiz nurumuzu tamamla, bizi bağışla. Şüphesiz Sen, her şeye güç yetirensin." (Tahrim Suresi, 8)

Muhammed, Allah'ın elçisidir. Ve onunla birlikte olanlar da kafirlere karşı zorlu, kendi aralarında ise merhametlidirler. Onları,

rüku edenler, secde edenler olarak görürsün; onlar, Allah'tan bir fazl (lütuf ve ihsan) ve hoşnutluk arayıp-isterler. Belirtileri, secde izinden yüzlerindedir. İşte onların Tevrat'taki vasıfları budur: İncil'deki vasıfları ise: Sanki bir ekin; filizini çıkarmış, derken onu kuvvetlendirmiş, derken kalınlaşmış, sonra sapları üzerinde doğrulup-boy atmış (ki bu,) ekicilerin hoşuna gider. (Bu örnek,) Onunla kafirleri öfkelendirmek içindir. Allah, içlerinden iman edip salih amellerde bulunanlara bir mağfiret ve büyük bir ecir va'detmiştir. (Fetih Suresi, 29)

RABBİL ALEMİN
Alemlerin Rabbi

Şu halde hamd, göklerin Rabbi, yerin Rabbi ve alemlerin Rabbi Allah'ındır. Göklerde ve yerde büyüklük O'nundur. O, üstün ve güçlüdür, hüküm ve hikmet sahibidir. (Casiye Suresi, 36-37)

Kainatta birbirinden farklı pek çok alem vardır ve insanın bunların hepsinin adını, sayısını ve özelliklerini bilmesi imkansızdır. Zira kainatta yaratılan canlı ve cansız, sayısız alem, kendi içinde de farklı alemlere ayrılır. Tek bir balık türünün kendisine benzer binlerce türü, tek bir meyvenin kendisine benzeyen yüzlerce çeşidi vardır. Hayvanların, bitkilerin, eşyaların milyarlarca, rüzgarların ve bulutların onlarca çeşidi vardır. Allah birbirine hiç benzemeyen, farklı ırklara, tenlere, dillere ve kültürlere sahip olan milyarlarca insan yaratmıştır.

Bunların yanında Allah gözle görülemeyen atomların dünyasını, bedenimizin her milimetresini oluşturan görkemli sistemlere sahip hücreleri ve yine insan gözüyle görülemeyen yüzlerce canlıyı yaratmıştır. Denizin binlerce metre altında yaşayan kimsenin görmediği bir mercan kolonisinin de Rabbi Allah'tır. Allah mikroorganizmaların oluşturduğu mikro alemden, uzaydaki gök cisimlerinin oluşturduğu makro aleme kadar sayamayacağımız kadar çok alemi biz uyurken, uyanıkken ya da bir işle uğraşırken sürekli kontrol eder, hepsini yönetir, hepsini besler ve yaşamlarını devam ettirmelerine izin verir. Allah tüm alemlerin Rabbi olduğunu insanlara şöyle duyurmuştur:

Allah, yeryüzünü sizin için bir karar, gökyüzünü bir bina kıldı; sizi suretlendirdi, suretinizi de en güzel (bir biçim ve incelikte) kıldı

ve size güzel-temiz şeylerden rızık verdi. İşte sizin Rabbiniz Allah budur. Alemlerin Rabbi Allah ne Yücedir. O, Hayy (diri) olandır. O'ndan başka ilah yoktur; öyleyse dini yalnızca Kendisi'ne halis kılanlar olarak O'na dua edin. Alemlerin Rabbine hamdolsun. (Mümin Suresi, 64-65)

İnsan yalnız okyanusun içindeki hayatı ve burada yaşayan canlıların bakımlarını, yiyeceklerini, kendi içlerinde yaşadıkları ortak yaşamı, üremelerini ve soylarının devamı için korunan hassas dengeyi düşündüğünde, Allah'ın yaratmasındaki sonsuz kudreti takdir edecektir.

Kuşkusuz Allah yalnızca kainatın içinde yer alan sayısız alemin değil, bütün bunların dışında apayrı bir zamanda ve mekanda yaşayan cinlerin ve meleklerin de Rabbidir. Bu varlıkların da hepsini Allah yaratmış ve hepsine boyun eğdirmiştir. Allah'ın yarattığı alemler insan aklının ve hayal gücünün çok ötesindedir. Hepsi O'nun kusursuz yaratmasının, sanatının ve sonsuz gücünün eseridirler.

Allah'ın bu Yüceliği ve büyüklüğü karşısında insana düşen ise, Hz. İbrahim gibi kendisine 'Teslim ol' çağrısında bulunan Rabbimiz'e yine Kuran'da haber verildiği üzere, "… Alemlerin Rabbine teslim oldum" (Bakara Suresi, 131) cevabıyla yönelmektir. Ve tüm yaşantısını Kuran'da kendisine "De ki: "Şüphesiz benim namazım, ibadetlerim, dirimim ve ölümüm alemlerin Rabbi olan Allah'ındır." (Enam Suresi, 162) ayetiyle emredildiği gibi, yalnızca Allah'ın rızasını kazanmak için yaşamaktır. Ayetlerde şöyle buyrulur:

Böylece zulmeden topluluğun kökü kurutuldu. Hamd, alemlerin Rabbi olan Allah'adır. (Enam Suresi, 45)

Gerçekten sizin Rabbiniz, altı günde gökleri ve yeri yaratan, sonra arşa istiva eden Allah'tır. Gündüzü, durmaksızın kendisini kovalayan geceyle örten, Güneş'e, Ay'a ve yıldızlara Kendi buyruğuyla baş eğdirendir. Haberiniz olsun, yaratmak da, emir de (yalnızca) O'nundur. Alemlerin Rabbi olan Allah ne Yücedir. (Araf Suresi, 54)

RAFİ
Yukarı kaldıran, yükselten

Kitap'ta İdris'i de zikret. Çünkü o, doğru olan bir peygamberdi. Biz onu Yüce bir mekan (makam)a yükseltmiştik. (Meryem Suresi, 56-57)

Cahiliye toplumunda yaşayan insanlar Allah'tan uzak, O'nun emir ve yasaklarını uygulamayan, kendilerine verilen sayısız nimeti takdir edemeyen bir yaşam sürerler. Düşünmedikleri, akletmedikleri, takdir edemedikleri için de tam anlamıyla bir bilgisizlik ve cehalet içindedirler.

İşte Allah tarih boyunca yaşamış olan tüm toplumlara Kendi emirlerini, yasaklarını ve tavsiyelerini iletecek elçiler göndermiştir. Bu yolla din ahlakından uzak yaşayan toplumları, içinde bulundukları cehaletten, bilgisizlikten kurtulmaya davet etmiş, onlara doğru yola ulaşmaları için bir imkan daha vermiştir.

Allah'ın gönderdiği elçiler aynı kavmin içinden çıkan, fakat üstün ahlak, akıl ve yüksek vicdanlarıyla toplum içinde dikkat çeken kişilerdir. Kuran'da pek çok kez belirtildiği gibi, elçiler, Allah'ın içinde bulundukları kavme özel olarak gönderdiği ve seçtiği insanlardır. Elçiler yaşadıkları toplumun insanlarından farklıdırlar; tek başlarına ve ilk olarak Allah'ın varlığının ve ahiretin kesin yakınlığının farkına varmışlardır. Elbette bu özellikler elçilerin üstün insanlar olduklarının apaçık delillerindendir.

Allah'ın varlığının ve büyüklüğünün bilincinde olan elçiler, kendilerine peygamberlik makamının verilmesinden sonra içinde yaşadıkları toplumları Kuran ahlakını yaşamaya davet etmişler, onları ahiret azabına karşı uyarıp-korkutmuşlardır. İçinde bulundukları zorlu koşullar, gönderildikleri inkarcı ve azgın kavimler, kendilerine sürekli zorluk çıkaran, hatta kimi zaman canlarına kasteden topluluklar, onları kesinlikle yollarından döndürememiş, aksine imanlarını güçlendirmiştir. Veya kimi zaman 'iman ettik, teslim olduk' dedikten sonra zor bir durumda aniden elçiyi yalnız bırakan ve 'gerisin geri dönen' topluluklarla da karşılaşmış, ancak bu zorluklar elçileri asla yıldırmamıştır. Onlar Allah'ın seçtiği, 'Yüce bir makama' layık görülmüş kullardır ve en belirgin özellikleri ise Allah'a olan samimi teslimiyetleri ve tevekkülleridir.

Bu samimiyetlerinin karşılığını da dünyada ve ahirette seçkin kılınarak almışlardır. Ayetlerde Allah şöyle haber vermektedir:

Bu, İbrahim'e, kavmine karşı verdiğimiz delilimizdir. Biz, dilediğimizi derecelerle yükseltiriz. Şüphesiz senin Rabbin, hüküm ve hikmet sahibidir, bilendir. Ve ona İshak'ı ve Yakub'u armağan ettik, hepsini hidayete eriştirdik; bundan önce de Nuh'u ve onun soyundan Davud'u, Süleyman'ı, Eyyub'u, Yusuf'u, Musa'yı ve

Harun'u hidayete ulaştırdık. Biz, iyilik yapanları işte böyle ödüllendiririz. Zekeriya'yı, Yahya'yı, İsa'yı ve İlyas'ı da (hidayete eriştirdik.) Onların hepsi salihlerdendir. İsmail'i, Elyasa'yı, Yunus'u ve Lut'u da (hidayete eriştirdik). Onların hepsini alemlere üstün kıldık. (Enam Suresi, 83-86)

Kendilerini (övgüyle) temize çıkaranları görmedin mi? Hayır; Allah, dilediğini temizleyip yüceltir. Onlar, 'bir hurma çekirdeğindeki iplikçik kadar' bile haksızlığa uğratılmazlar. (Nisa Suresi, 49)

RAHMAN-RAHİM

Merhamet eden, verdiği nimetleri iyi kullananları daha büyük ve ebedi nimetler vermek suretiyle mükafatlandıran, ezelde bütün yaratılmışlar hakkında hayır, rahmet ve irade buyuran, sevdiğini sevmediğini ayırt etmeyerek sayısız nimetlere kavuşturan

O Allah ki, O'ndan başka ilah yoktur. Gaybı da, müşahede edilebileni de bilendir. Rahman, Rahim olan O'dur. (Haşr Suresi, 22)

Rahman olan Allah sonsuz merhametini ve lütfunu görünen ve görünmeyen herşeyde tecelli ettirir. İnsan bu görünen ve görünmeyen nimetlerin Allah'ın emrine boyun eğmiş birlikteliği ile hayatını devam ettirir.

Allah her gün toprağın içinden milyonlarca tohumu filizlendiren, bu bereketli toprakla yerin altındaki 4.500 derece sıcaklıktaki dev kütleyi saklayıp örten, gökten tonlarca berrak su indiren, aynı anda dünyanın her yerinde milyarlarca canlıya rızık veren, her an ciğerlerimize dolan oksijeni yaratan ve hayat veren sayısız nimetleriyle yarattıklarını çevreleyendir.

Allah 100 trilyon hücreden oluşan insanın her bir hücresini yaratan, bunların hepsine ayrı ayrı görevini öğreten, içlerine her biri 1 milyon

sayfalık bilgiyi içeren DNA'ları yerleştiren, bu sistemi milimetreden çok daha küçük bir küpün içine sığdırdığı protein, yağ ve su moleküllerine yaptıran ve bütün bunlarla insana can veren ve varlığını her an sürdürmesini sağlayandır. Tüm insanlar ana rahmine düştüğü andan, toprağa geri döndüğü ana kadar sadece Allah'ın yarattığı nimetleri tanır, bilir ve onlarla yaşarlar. İnsanlardan bu nimetleri gören ve yaratılış amacını kavrayarak O'na kulluk edenler olduğu gibi nankörlük ederek Allah'a kulluk etmekten yüz çevirenler de vardır. Buna rağmen Allah insanların üzerinde Rahman ismini en güzel şekilde tecelli ettirir. İman etmeyenler, münafıklar ve müşrikler de dünya hayatında aldıkları hava, içtikleri su dahil olmak üzere gizli açık tüm nimetlerden faydalanırlar. Allah müminlere verdiği gibi onlara da mal-mülk, içinde oturacakları güzel evler ve soylarını devam ettirecekleri evlatlar verir. Onları da güzel rızıklarla besler. Onlara da sağlık, güç ve güzellik verir. Çünkü Allah Rahman'dır.

Allah dünya hayatında inkar edenleri belki dine dönerler, düşünüp aklederler ve Kendisi'ne şükrederler diye yararlandırmaktadır. Fakat yüz çevirenler, Allah'ın nimetlerinden ancak göz açıp kapama vakti kadar olan dünya hayatları süresince yararlanabilirler. Ahirette ise bütün nimetler, sahip olduklarını yalnızca Allah'a yakınlaşmak ve O'nun rızasını aramak için kullanan ve Rabbimiz'e her an şükreden müminlere aittir. Çünkü Allah Rahim'dir ve cenneti yalnızca mümin kullarına müjdelemiştir. Ayetlerde şöyle buyrulur:

Adn cennetleri (onlarındır) ki, Rahman (olan Allah, onu) Kendi kullarına gaybtan vadetmiştir. Şüphesiz O'nun va'di yerine gelecektir. (Meryem Suresi, 61)

Rahman ve Rahimdir. (Fatiha Suresi, 2)

De ki: "Allah, diye çağırın, 'Rahman' diye çağırın, ne ile çağırırsanız; sonunda en güzel isimler O'nundur." Namazında sesini çok yükseltme, çok da kısma, bu ikisi arasında (orta) bir yol benimse. (İsra Suresi, 110)

O gün, kendisinden sapma imkanı olamayan çağırıcıya uyacaklar. Rahman (olan Allah)a karşı sesler kısılmıştır; artık bir hırıltıdan başka bir şey işitemezsin. (Taha Suresi, 108)

(Resulullah) Dedi ki: "Rabbim, hak ile hükmet. Bizim Rabbimiz, sizin her türlü nitelendirmelerinize karşı yardımına sığınılan Rahman (olan Allah)dır." (Enbiya Suresi, 112)

Ruh ve meleklerin saflar halinde duracakları gün; Rahman'ın kendilerine izin verdikleri dışında olanlar konuşmazlar. (Konuşacak olan da,) Doğruyu söyleyecektir. (Nebe Suresi, 38)

Sen ancak, zikre (Kur'an'a) uyan ve gayb ile Rahman olan (Allah')a (karşı) içi titreyerek korku duyan kimseyi uyarırsın. İşte böylesini, bir bağışlanma ve üstün bir ecirle müjdele. (Yasin Suresi, 11)

Demişlerdir ki: "Eyvahlar bize, uykuya-bırakıldığımız yerden bizi kim diriltip-kaldırdı? Bu, Rahman (olan Allah)ın va'dettiğidir, (demek ki) gönderilen (elçi)ler doğru söylemiş". O, yalnızca bir tek çığlıktan başkası değildir; artık onların hepsi toplanmış olarak huzurumuza getirilmişlerdir. İşte bugün hiç kimseye (hiç) bir şeyle zulmedilmez ve siz de yaptıklarınızdan başkasıyla karşılık görmezsiniz. Gerçek şu ki, bugün cennet halkı, 'sevinç ve mutluluk dolu' bir meşguliyet içindedirler. Kendileri ve eşleri, gölgeliklerde, tahtlar üzerinde yaslanmışlardır. Orada taptaze-meyveler onların ve istek duydukları her şey onlarındır. Çok esirgeyen Rabb'dan onlara bir de sözlü "Selam" (vardır). (Yasin Suresi, 52-58)

RAKIB
Bütün varlıklar üzerinde gözcü olan, bütün işler kontrolü altında tutan

Ey insanlar sizi tek bir nefisten yaratan, ondan eşini yaratan ve her ikisinden birçok erkek ve kadın türetip-yayan Rabbiniz'den korkup-sakının. Ve (yine) kendisiyle, birbirinizle dilekleştiğiniz Allah'tan ve akrabalık (bağlarını koparmak)tan sakının. Şüphesiz Allah, sizin üzerinizde gözeticidir. (Nisa Suresi, 1)

Allah yoktan yarattığı tüm varlıkları koruyup gözetendir. Uzayın derinliklerindeki yıldızlar ve sistemlerden, dünyayı kuşatan atmosferdeki olaylara, insanın meydana getirdiği toplumlardan, yeryüzünü kaplayan

bitki örtüsüne, insan bedenindeki kompleks ve karmaşık sistemlerden, mikro ve makro alemlere, gözle göremediğimiz tüm boyutlara kadar herşeyi her an kontrol eden, gözetleyen, şahit olan, denetleyen Allah'tır.

İnsan başıboş bırakıldığını, amaçsızca hayatını sürüdürebileceğini zannedebilir. Ama hangi iş üzerinde olursa olsun Allah onun üzerinde şahittir. Hiç kimse Allah'tan bir şey gizleyemez. Gizli anlaşma, plan, sır, tuzak; bunlar Allah Katında asla gizlenemeyecek olaylardır. Herşeyi gören, işiten ve bilen Allah'ın Zatından hiçbir şey gizli kalamadığı için, herkesin yaptığına eksiksiz bir adaletle karşılık verilir. Birçok kişide "Allah'ın kainatı yarattığı sonra herşeyi kendi haline bıraktığı" gibi çarpık bir düşünce vardır. Oysa bu çok büyük bir yanılgı ve zandır.

İnsanın çıplak gözle hiçbir zaman göremeyeceği hücre içindeki ayrıntıları Allah en ince ayrıntısına kadar bilendir. Vücut içindeki bir hücre diğer trilyonlarca hücreyle birlikte son derece uyumlu bir şekilde hareket ederken, bazen birden farklı bir davranış içine girer ve bugün tam olarak kaynağı ve tedavisi bulunamamış olan kanser ortaya çıkar. İnsan kendi içinde oluşan bu yapıdan hiç haberdar değilken Allah tüm bunların üzerinde şahittir ve her evreyi kontrolü altında tutar. Nasıl bir insan Allah'ın izni dışında bir adım bile atamazsa, o hücre de Allah'tan habersiz en ufak bir davranışta bulunamaz.

Allah herşeyi yaratandır bilendir. O, tüm bilgilerin tek kaynağıdır. Hiçbir varlık O'nun ilmi dışında bir şey yapamaz. Bir ayette şöyle buyrulur:

... Allah herşeyi gözetleyip denetleyendir. (Ahzab Suresi, 52)

Oysa onun, kendilerine karşı hiç bir zorlayıcı-gücü yoktu; ancak Biz ahirete iman edeni, ondan kuşku içinde olandan ayırdetmek için (ona bu imkanı verdik). Senin Rabbin, her şeyin üzerinde gözetici-koruyucudur. (Sebe Suresi, 21)

Dünya hayatında onlar için bir azab vardır, ahiretin azabı ise daha zorludur. Onları Allah'tan (kurtaracak) hiç bir koruyucu da yoktur. (Ra'd Suresi, 34)

Onları, yaklaşmakta olan güne karşı uyar; o zaman yürekler gırtlaklara dayanır, yutkunur dururlar. Zalimler için ne koruyucu bir dost, ne sözü yerine getirebilir bir şefaatçi yoktur. (Mümin Suresi, 18)

RAUF
Pek esirgeyen, çok acıyan

Böylece Biz sizi, insanlara şahid (ve örnek) olmanız için orta bir ümmet kıldık; Peygamber de üzerinizde bir şahid olsun. Senin üzerinde bulunduğun (yönü, Ka'be'yi) kıble yapmamız, elçiye uyanları, topukları üzerinde gerisin geri dönenlerden ayırt etmek içindir. Doğrusu (bu,) Allah'ın hidayete ilettiklerinin dışında kalanlar için büyük (bir yük)tür. Allah, imanınızı boşa çıkaracak değildir. Şüphesiz, Allah, insanlara şefkat edendir, esirgeyendir. (Bakara Suresi, 143)

Allah'ın yarattığı tüm canlılar kusursuz, üstün bir yaratılış ve kompleks bir yapı sayesinde yaşamlarını sürdürmektedir. Bu, Rabbimiz'in merhametinin ve rahmetinin delillerindendir. Çünkü hiçbir canlı kendisi için en uygun, en elverişli şekilde yaşamak için güç sarf etmemiş, sadece Allah'ın üstün aklına teslim olmuştur. Allah ihtiyaç duyabilecekleri herşeyi zaten onlara vermiştir. Mesela bütün canlıların kendilerini savunmak için farklı yetenekleri vardır. Kimisi son derece korkutucu bir görünüme sahiptir, kimisi zehirli, kötü kokulu veya yakıcı gazlar püskürtür. Bazıları atiktir, düşmanlarından hızla kaçarlar, bazıları ise farklı bir savunma şekli olarak dayanıklı zırhlarla kaplıdır. Bir kısmı bedenlerini düşmanlarından saklayabilecek şekilde bir görüntüye sahiptir, diğer bir bölümü de ölü taklidi yaparak düşmanı kandırabilecek şekilde yaratılmışlardır.

Şüphesiz canlılar bütün bu niteliklere tesadüfen ya da kendi istekleriyle ulaşmamışlardır. Herşeyi böylesine kusursuz ve büyük bir ilimle yaratan Allah, onların üzerindeki şefkatini, her birini hayatlarını sürdürebilecek şekilde noksansız özelliklere sahip olarak yaratmasıyla göstermektedir.

Tüm bu canlıların sahip oldukları özellikler yanında insanların hizmetine verilen imkanlar ise çok daha üstündür. Öyle ki insan maddi ve manevi sahip olduğu tüm özellikleri düşündüğünde, hayatını sürdürebilmesi için özel olarak yaratılmış bir dünyada yaşadığını çok açık bir şekilde fark edebilir. Varlığını sürdürebilmek için ihtiyaç duyduğu herşeyi yakınında bulması da Allah'ın rahmetinin çok büyük delillerindendir. Fakat tüm bunlardan çok daha önemli bir nokta vardır: İnsanın görebilmesi, işitebilmesi, konuşabilmesi… Tüm bunları yapabilmesi için göz, kulak ve dili yaratan Allah, aynı zamanda verdiği

düşünme kabiliyetiyle de insanı yeryüzündeki tüm canlılardan üstün kılmıştır. Allah'ın Rauf sıfatı Kuran'da şöyle bildirilmektedir:

Her bir nefsin hayırdan yaptıklarını hazır bulduğu ve her ne kötülük işlediyse onunla kendisi arasında uzak bir mesafe olmasını istediği o günü (düşünün). Allah, sizi Kendisi'nden sakındırır. Allah, kullarına karşı şefkatli olandır. (Al-i İmran Suresi, 30)

Görmedin mi, Allah, yerdekileri ve denizde onun emriyle akıp giden gemileri, sizin yararınıza verdi. Ve izni olmadıkça, göğü yerin üstüne düşmekten alıkoyar. Şüphesiz Allah, insanlara karşı şefkatlidir, çok merhametlidir. (Hac Suresi, 65)

Sizi karanlıklardan nura çıkarması için kuluna apaçık ayetler indiren O'dur. Şüphesiz Allah, size karşı elbette şefkatli olandır, esirgeyendir. (Hadid Suresi, 9)

O gün, bir dost dosttan herhangi bir şeyle yarar sağlayamaz. Ve onlara yardım edilmez.
Ancak Allah'ın rahmet ettiği başka. Şüphesiz O, üstün ve güçlü olandır, esirgeyendir. (Duhan Suresi, 41-42)

REZZAK
Rızık veren, insanların faydasına olmak üzere nimetlerini veren

Hiç şüphesiz, rızık veren O, metin kuvvet sahibi olan Allah'tır. (Zariyat Suresi, 58)

Dümdüz bir zeminden oluşan, içinde ne dağ ne deniz olan çok farklı bir dünyada gözlerinizi açtığınızı düşünün. Üzerine bastığınız toprak siyah ve kupkuru. İçinde hiçbir bitki yetişmiyor, üzerinde hiçbir hayvan yaşamıyor. Yalnızca insanların yiyebilmesi için acı bir ot çıkıyor. İnsanların beslenmesi için bu ottan başka hiçbir şey yok. Toprağı kazsanız da, ekseniz de hiç ürün vermiyor. Yaşadığınız yerde su da yok. Su içmek için kilometrelerce ileride bulunan bir kaynağa gitmeniz ve oradan su taşımanız gerekiyor. İşte siz böyle bir dünyada doğduğunuzda yaşamınızı sürdürebilmek için hayatınız boyunca o acı ottan yersiniz, su içmek için de

her gün kilometrelerce yürürsünüz. Bu zorlukların hepsine de ölene kadar katlanırsınız. Ve bir gün bile “neden bu topraktan sulu ve güzel kokulu meyveler, birbirinden lezzetli sebzeler ve çeşit çeşit yemişler çıkmıyor?” demezsiniz. Çünkü hayatınız boyunca karşılaşmadığınız için toprağın böyle ürünler verebileceğini bilmezsiniz.

Kuluna karşı çok şefkatli ve merhametli olan Allah, insanları içinde sayılamayacak kadar çok nimetle dolu olan topraklarda yaşatır. Öyle ki insan toprağı ekip biçmeden bile toprak yemyeşil ürünler ve başaklar verir. İçinden sarı, kırmızı, yeşil, turuncu meyve ve sebzeler çıkar. Masmavi denizlerin içi ise yine binlerce çeşit ve lezzette balıklarla doludur. Bütün bunların yanında Allah insanlara hem yerdeki hayvanların etini, hem de gökteki kuşun etini yedirir, hayvanların içinden tertemiz süt çıkarır, arılara bal yaptırır... Bütün bunları insanlara Allah bağışlamaktadır.

“Eğer O, rızkını tutsa (vermese), rızkınızı verecek olan kimmiş?” (Mülk Suresi, 21) ayetinde bildirildiği gibi Allah dilerse toprak ürün vermez, yağmur yağmaz, her yer kupkuru ve çorak olur. Fakat Allah Rahman ve Rahimdir, insanlara Katından bağışladığı rızıkları sözle ifade etmek mümkün değildir. Kullarına sayısız nimet bahşeden Allah Kuran’da şöyle bildirmektedir:

Ey insanlar, Allah’ın üzerinizdeki nimetini anın. Gökten ve yerden sizi rızıklandıran Allah’ın dışında bir başka Yaratıcı var mı? O’ndan başka ilah yoktur. Öyleyse nasıl olur da çevriliyorsunuz? (Fatır Suresi, 3)

Allah yukarıda sayılan tüm nimetleri insanlara dünya hayatında bağışlar. Cennette ise müminler için çok daha güzeli vardır. Öyle ki Kuran’da, “Artık hiçbir nefis, yaptıklarına karşılık olmak üzere kendileri için gözler aydınlığı olarak nelerin (sayısız nimetlerin) saklandığını bilmez” (Secde Suresi, 17) şeklinde buyrularak cennetteki nimetlerin üstünlüğüne dikkat çekilmiştir.

Cehenneme girenler ise boğazları parçalayan darı dikeniyle, zakkum ağacıyla ve kaynar suyla karşılaşacaklardır. Allah’ın dilemesi dışında sonsuza kadar da bunlardan başka hiçbir şey bulamayacaklardır. (Duhan Suresi, 43-49) Ayetlerde şöyle haber verilmektedir:

De ki: “Göklerden ve yerden sizlere rızık veren kimdir? Kulaklara ve gözlere malik olan kimdir? Diriyi ölüden çıkaran ve ölüyü diriden çıkaran kimdir? Ve işleri evirip-çeviren kimdir? Onlar:

"Allah" diyeceklerdir. Öyleyse de ki: "Peki siz yine de korkup-sakınmayacak mısınız?" (Yunus Suresi, 31)

Çünkü Allah, yaptıklarının en güzeliyle karşılık verecek ve onlara Kendi fazlından artıracaktır. Allah, dilediğini hesapsız rızıklandırır. (Nur Suresi, 38)

SAMED
Hacetlerin bitirilmesi, ızdırapların giderilmesi
için tek merci olan

Allah, Samed'dir (herşey O'na muhtaçtır, daimdir, hiçbir şeye ihtiyacı olmayandır). (İhlas Suresi, 2)

Tüm evrende gerçek güç sahibi olan yalnızca Allah'tır. İnsanın karşılaştığı her türlü sıkıntıyı, zorluğu, ihtiyacı giderebilecek olan da ancak O'dur.

İnsanlar kimi zaman kendilerini yaratan Rabbimiz'i unutup O'ndan başka veliler edinir; gücü, onuru ve yardımı onların yanında bulmaya çalışırlar. Oysa bu insanlar bir aldanış içindedirler; çünkü yukarıda da belirttiğimiz gibi Allah'tan başka güç sahibi yoktur. Allah dilemedikçe hiç kimsenin bir başkasına faydası veya zararı dokunamaz. Kuran'da bu gerçeğe şöyle dikkat çekilmiştir:

Onlar, müminleri bırakıp kafirleri dostlar (veliler) edinirler. 'Kuvvet ve onuru (izzeti)' onların yanında mı arıyorlar? Şüphesiz, 'bütün kuvvet ve onur,' Allah'ındır." (Nisa Suresi, 139)

İnsan için her türlü sıkıntıdan kurtulmanın tek yolu 'bütün kuvvet ve onurun sahibi olan Allah'a sığınmaktır. Çünkü Rabbimiz, sıkıntı ve ihtiyaç içinde olup Kendisi'ne yönelen samimi kullarına icabet eder ve onların üzerindeki zorlukları, sıkıntıları kaldırır. Neml Suresi'nde Allah'ın salih kullarına icabeti şöyle haber verilmiştir:

Ya da sıkıntı ve ihtiyaç içinde olana, Kendisi'ne dua ettiği zaman icabet eden, kötülüğü açıp gideren ve sizi yeryüzünün halifeleri kılan mı? Allah ile beraber başka bir ilah mı? Ne az öğüt-alıp düşünüyorsunuz. (Neml Suresi, 62)

Yukarıdaki ayette insanların Allah'ın icabetine karşılık nankörlük yapabildikleri, Allah'ın kendileri üzerindeki şefkati ve merhametini fark edemedikleri veya unuttukları da bildirilmiştir. Oysa Allah, "De ki: "Ondan ve her türlü sıkıntıdan sizi Allah kurtarmaktadır..." (Enam Suresi, 64) ayetiyle haber verildiği gibi, her türlü sıkıntıdan insanı kurtaran tek mercidir. Bunun karşılığında insanın yapması gereken ise, bu icabeti

görmek, gördüğünün önemini düşünebilmek ve bu düşünceler sonunda Allah'a teslim olarak şükredici bir kul haline gelmektir.

Ve bilin ki Allah'ın Resûlü içinizdedir. Eğer o, size birçok işlerde uysaydı, elbette sıkıntıya düşerdiniz. Ancak Allah size imanı sevdirdi, onu kalplerinizde süsleyip-çekici kıldı ve size inkarı, fıskı ve isyanı çirkin gösterdi. İşte onlar, doğru yolu bulmuş (irşad) olanlardır. Allah'tan bir fazl (bir ihsan ve lütuf) ve bir nimet olarak. Allah, bilendir hüküm ve hikmet sahibidir. (Hucurat Suresi, 7-8)

Sonra gerçek Mevlaları olan Allah'a döndürülürler. Haberiniz olsun; hüküm yalnızca O'nundur. Ve O, hesap görenlerin en süratli olanıdır.

De ki: "Sizi karanın ve denizin karanlıklarından kim kurtarmaktadır ki, siz (açıktan ve) gizliden gizliye ona yalvararak dua etmektesiniz: -Andolsun, bizi bundan kurtarırsan, gerçekten şükredenlerden oluruz."

De ki: "Ondan ve her türlü sıkıntıdan sizi Allah kurtarmaktadır. Sonra siz yine şirk koşmaktasınız." (Enam Suresi, 62-64)

SADIK
Vaadine sadık, doğru

(Bu,) Allah'ın va'didir; Allah, vadinden geri dönmez. Ancak insanların çoğu bilmezler. (Rum Suresi, 6)

Allah insanları yaratmış, onlara iyiliği emredip kötülükten men eden elçiler ve bu elçilerle beraber doğru yolu gösteren Kitaplar göndermiştir. Bu kitaplardan Kuran, Allah'ın insanları karanlıktan aydınlığa, doğru yola çıkarmak için gönderdiği son hak kitabıdır. Kuran'da Allah kendisine inananlara da, inanmayanlara da bazı vaatlerde bulunmuştur. İnkarcılar için vaat, dünyada sıkıntılı bir geçim, ahirette ise -Allah'ın dilemesi dışında- sonsuza kadar azap çekecekleri cehennemdir. Ancak bu kesin gerçeğe ihtimal vermeyen inkarcılar Allah'ın vaat ettiği azapla karşılaşmayacakları zannı içindedirler. Son derece büyük bir yanılgı içinde olan bu insanlara Allah şöyle buyurmaktadır:

Onlar senden, azabın çarçabuk getirilmesini istiyorlar; Allah, va’dine kesin olarak muhalefet etmez... (Hac Suresi, 47)

İnananlara vaat edilen ise dünyada da ahirette de hoşnutluk içinde bir yaşamdır ve onlar Allah’ın bu vaadini yerine getireceğine kesin olarak iman ederler. Allah dünyada salih kullarına olan vaadini Kuran’da şöyle bildirmiştir:

Allah, içinizden iman edenlere ve salih amellerde bulunanlara va’detmiştir: Hiç şüphesiz onlardan öncekileri nasıl ‘güç ve iktidar sahibi’ kıldıysa, onları da yeryüzünde ‘güç ve iktidar sahibi’ kılacak, kendileri için seçip beğendiği dinlerini kendilerine yerleşik kılıp sağlamlaştıracak ve onları korkularından sonra güvenliğe çevirecektir... (Nur Suresi, 55)

Müminlere ahiret için vadedilen ise sonsuza kadar hoşnutluk içinde yaşanacak bir hayattır. Bu hayat, Allah’ın kesin bir vaadidir ve kuşkusuz ‘Allah vadinden cayıp dönmeyendir’. Ayetlerde şöyle buyrulmaktadır:

İman edip salih amellerde bulunanlar, Biz onları altından ırmaklar akan, içinde ebedi kalacakları cennetlere sokacağız. Bu, Allah’ın gerçek olan va’didir. Allah’tan daha doğru sözlü kim vardır?” (Nisa Suresi, 122)

Rabbinin sözü, doğruluk bakımından da, adalet bakımından da tastamamdır. O’nun sözlerini değiştirebilecek yoktur. O, işitendir, bilendir. (Enam Suresi, 115)

De ki: “Allah doğru söyledi. Öyleyse Allah’ı bir tanıyan (Hanif)ler olarak İbrahim’in dinine uyun. O, müşriklerden değildi.” (Al-i İmran Suresi, 95)

“Rabbimiz, elçilerine va’dettiklerini bize ver, kıyamet gününde de bizi ‘hor ve aşağılık’ kılma. Şüphesiz Sen, va’dine muhalefet etmeyensin.” (Al-i İmran Suresi, 194)

Gök yarıldığı zaman. Dağlar, kökünden sökülüp savurulduğu zaman. Ve resuller de (şahitlik için) belli bir vakitte getirildiği zaman (Bu,) Hangi gün için ertelenmişti? (Mü’mini müşrikten,

haklıyı haksızdan) Ayırma günü için. Bu ayırma gününü sana ne bildirdi? O gün, yalanlayanların vay haline. (Mürselat Suresi, 9-15)

SAİK
Cehenneme süren

Suçlu-günahkarları susamışlar olarak cehenneme süreceğiz. (Meryem Suresi, 86)

İnsan Allah'a kul olmak için yaratılmış ve bu kulluk görevini yerine getirip getirmeyeceğinin sınanması için dünyaya gönderilmiştir. Dünyada ihtiyaç duyacağı herşeyi Allah var etmiş, kendisine çeşit çeşit nimet sunulmuştur. Ama insanların bir kısmı Allah'ın verdiği tüm nimetlere rağmen var oluş amacını unutmuş ve nankörlük etmiş, isyanda bulunmuştur.

Elbette insanların dünyada içinde bulundukları isyan karşılıksız kalmayacaktır çünkü Allah sonsuz adalet sahibidir. Allah Kendisi'ni inkar eden, büyüklenen inkarcıların nasıl bir sona uğrayacaklarını aşağıdaki ayetleriyle bildirmiştir:

Tıpkı Firavun ailesi ve onlardan öncekilerin gidiş tarzı gibi. Ayetlerimizi yalanladılar, böylece Allah günahları nedeniyle onları yakalayıverdi. Allah, (cezayla) sonuçlandırması pek şiddetli olandır. İnkar edenlere de ki: "Yakında yenilgiye uğratılacaksınız ve toplanıp cehenneme sürüleceksiniz." Ne kötü yataktır o. (Al-i İmran Suresi, 11-12)

Ayetlerde bildirildiği gibi aşağılanmış bir şekilde topluca cehenneme sürülen inkarcıların oradaki pişmanlıkları da Kuran'da bildirilmiştir. Dünyada yaşadıkları hayat boyunca kendilerine Allah'a kulluk etmek için sayısız fırsat verilmiş, hatırlatmalar gelmiş ama onlar yine de yüz çevirip büyüklenmişlerdir. Bunun sonucu olarak söz konusu kişilerin hesap gününde durumlarının nasıl olacağı ayetlerde şöyle haber verilmektedir:

... Azabı gördükleri zaman, o zalimleri bir görsen; "Geri dönmeye bir yol var mı?" derler.

Onları görürsün; zilletten başları önlerine düşmüş bir halde, ona (ateşe) sunulurlarken göz ucuyla sezdirmeden bakarlar. İman edenler de: "Gerçekten hüsrana uğrayanlar, kıyamet günü hem

kendi nefislerini, hem yakın akraba (veya yandaş)larını da hüsrana uğratmışlardır" dediler. Haberiniz olsun; gerçekten zalimler, kalıcı bir azap içindedirler. (Şura Suresi, 44-45)

İnkar edenlerin ahirette karşılaşacakları bu durum Allah'ın insanlar üzerindeki sonsuz adaletinin bir tecellisidir. Bir ayette her insanın yalnızca hak ettiğiyle karşılık göreceği şöyle belirtilmektedir:

Gerçek şu ki, Allah zerre ağırlığı kadar haksızlık yapmaz. (Bu ağırlıkta) Bir iyilik olursa, onu kat kat kılar ve Kendi yanından pek büyük bir ecir verir. (Nisa Suresi, 40)

Bu üstün adaletinin bir gereği olarak Allah iman edenleri de eşşiz nimetlerle dolu sonsuz cennetlerinde ağırlayacaktır. Kuran'da, tüm yaşamlarını Rabbimiz'in rızasını kazanmak için harcamış olan müminlere bu müjde şöyle bildirilmektedir:

(Ey Muhammed) iman edip salih amellerde bulunanları müjdele. Gerçekten onlar için altlarından ırmaklar akan cennetler vardır. Kendilerine rızık olarak bu ürünlerden her yedirildiğinde: "Bu daha önce de rızıklandığımızdır" derler. Bu, onlara, (dünyadakine) benzer olarak sunulmuştur. Orada, onlar için tertemiz eşler vardır ve onlar orada süresiz kalacaklardır. (Bakara Suresi, 25)

SANİ
Sanatçı, nihayetsiz güzellikleri sanatının içinde yaratan

Dağları görürsün de, donmuş sanırsın; oysa onlar bulutların sürüklenmesi gibi sürüklenirler. Herşeyi 'sapasağlam ve yerli yerinde yapan' Allah'ın sanatı (yapısı)dır (bu). Şüphesiz O, işlediklerinizden haberdardır. (Neml Suresi, 88)

Yeryüzünde yaratılan canlı ve cansız her varlıkta üstün bir aklın, sonsuz bir ilmin birçok deliline rastlamak mümkündür. Kuşkusuz bunlar Allah'ın Alim sıfatısın tecellilerindendir. Ancak bu varlıklarda dikkat çeken çok önemli bir özellik daha vardır: çok ince bir sanat. Allah'ın 'Sani' sıfatı yarattığı herşeye son derece estetik bir görünüm, kusursuzluk, ince ve benzersiz bir sanat, uyum ve dizayn olarak yansır.

Örneğin insan bedenini inceleyecek olursak kusursuz ve eksiksiz bir şekilde düzenlendiğini görürüz. Tüm organlar olmaları gereken yerlere yerleştirilmiş; örneğin gözlerin yeri ile göğüs kafesinde korunan kalbin yeri hem birçok hikmete binaen belirlenmiş, hem de göze en hoş görünecek şekilde yaratılmıştır. İnsan vücudunun dış görünümünde simetriyi sağlayan 'altın bir oran'dan bahsetmek mümkündür; nitekim ressamlar yaptıkları çizimlerde bu 'altın oranı' kullanmaktadırlar. Öyle ki her insanın ağzı, burnu, gözleri son derece ince bir oranla olmaları gereken yere yerleştirilmiştir. Yine bedendeki simetri de ilk bakışta herkesin dikkatini çekebilecek şekildedir.

Allah birbirinden çok farklı canlılarda yine 'Sani' sıfatını yansıtacak detaylar yaratmıştır. Hiçbirinin dış görünümü bir diğerine benzemez. Tropikal bir kuşun kanatlarında ya da bir çiçeğin yapraklarında fosforlu renkler kullanılırken; bir kelebeğin kanatlarında çok farklı tonlar yaratılmıştır. Aynı şekilde bir sürüngen ile, bir kuşun veya bir deniz canlısının görünümü de şekil olarak birbirinden apayrıdır, hiçbir benzerlik taşımaz. Bitkiler aleminde de, Allah'ın sonsuz sanatını gözlemek mümkündür. Öyle ki, "Yerde sizin için üretip-türettiği çeşitli renklerdekileri de (faydanıza verdi)..." (Nahl Suresi, 13) ayetinde bildirildiği gibi Allah birbirinden farklı milyonlarca çeşit bitki ve çiçek yaratmıştır. Hepsinin kokusu, biçimi, rengi, simetrisi farklı farklıdır. Tek bir çiçeğin, örneğin bir orkidenin bile belki yüzlerce farklı görünümde, farklı renkte çeşidi vardır. Aynı şekilde tek bir çiçeğin, örneğin bir gülün

birbirinden farklı pek çok rengi ve bu renklerin de kendi içlerinde farklı tonları vardır. Kuşkusuz bu renkler, tonlar, desenler apaçık bir sanatın göstergesidirler.

Ve Allah bu kadar farklı görünümde ama her biri son derece estetik olan çeşidi gözler önüne sererek sanatındaki sonsuzluğu insanlara göstermiştir. Dileseydi her canlı türünden tek bir çeşit de yaratabilirdi. Fakat çok fazla çeşit yaratarak insanları hayrete düşürecek bir sanat meydana getirmiştir. Elbette bu sanatı kitap sayfalarında tarif etmek, eksiksiz olarak örneklendirmek mümkün değildir. Çünkü insan, dünya üzerinde kafasını çevirdiği her yerde bu sanatın örnekleriyle karşılaşacaktır. Allah kusursuzca yaratandır.

Allah, her canlıyı sudan yarattı. İşte bunlardan kimi karnı üzerinde yürümekte, kimi iki ayağı üzerinde yürümekte, kimi de dört (ayağı) üzerinde yürümektedir. Allah, dilediğini yaratır. Hiç şüphesiz Allah, her şeye güç yetirendir. (Nur Suresi, 45)

Görmedin mi, Allah, yerdekileri ve denizde onun emriyle akıp giden gemileri, sizin yararınıza verdi. Ve izni olmadıkça, göğü yerin üstüne düşmekten alıkoyar. Şüphesiz Allah, insanlara karşı şefkatlidir, çok merhametlidir. (Hac Suresi, 65)

SELAM
Her türlü tehlikelerden kullarını selamete çıkaran, cennetteki kullarına selam eden

O Allah ki, O'ndan başka ilah yoktur. Melik'tir; Kuddûs'tur; Selam'dır; Mü'min'dir; Müheymin'dir; Aziz'dir; Cebbar'dır; Mütekebbir'dir. Allah, (müşriklerin) şirk koştuklarından çok Yücedir. (Haşr Suresi, 23)

Allah Kendisi'ne inananlara sonsuz cenneti müjdelemiştir. Ancak göz ardı edilen bir gerçek vardır ki, iman edenler yalnızca ahirette değil dünyada da güzel bir yaşamla ödüllendirilmişlerdir. Allah, dünyadaki ve ahiretteki bu müjdeyi Kuran'da şöyle bildirmiştir:

Sizin yanınızda olan tükenir, Allah'ın Katında olan ise kalıcıdır. Sabredenlerin karşılığını yaptıklarının en güzeliyle Biz muhakkak vereceğiz. Erkek olsun, kadın olsun, bir mü'min olarak kim salih bir amelde bulunursa, hiç şüphesiz Biz onu güzel bir hayatla yaşatırız ve onların karşılığını, yaptıklarının en güzeliyle muhakkak veririz. (Nahl Suresi, 96-97)

Kuşkusuz dünyadaki ve ahiretteki güzel yaşam, kulları üzerinde sonsuz bir şefkat sahibi olan Allah'ın 'Selam' sıfatının tecellilerindendir. Dünyada güzel bir hayatla yaşayan, Rabbimiz'e kulluk edip yaptığı salih amellerden ecir kazanan mümin, ahirette de 'hoşnut edici ve hoşnut edilmiş olarak' cennete girecektir. Allah samimi kullarının ahirette karşılaşacakları ortamı Kuran'da şöyle haber vermiştir:

Cennet de, muttakiler için, uzakta değildir, (o gün) yakınlaştırılmıştır.
Bu, size vadolunandır; (gönülden Allah'a) yönelip-dönen (İslam'ın hükümlerini) koruyan,
Görmediği halde Rahman'a karşı 'içi titreyerek korku duyan' ve 'içten Allah'a yönelmiş' bir kalp ile gelen içindir.
"Ona 'esenlik ve barış (selam)la' girin. Bu, ebedilik günüdür."
Orda diledikleri herşey onlarındır; Katımız'da daha fazlası da var. (Kaf Suresi, 31-35)

Allah'ın Selam sıfatı aynı zamanda cennete kabul ettiği kullarına selam vermesi anlamına da gelir. Allah, Yasin Suresi'nin 58. ayetinde "Çok esirgeyen Rabb'dan onlara bir de sözlü "Selam" (vardır)" şeklinde buyurarak cennete giren insanlara sözlü olarak selam vereceğini bildirir. Kuşkusuz Allah'ın selamı müminler için olabilecek en büyük müjdedir. Ayetlerde şöyle buyrulmaktadır:

İşte onlar, sabretmelerine karşılık (cennetin en gözde yerinde) odalarla ödüllendirilirler ve orda esenlik dileği ve selamla karşılanırlar. (Furkan Suresi, 75)

Kör olana güçlük yoktur, topal olana güçlük yoktur, hasta olana da güçlük yoktur; sizin için de, gerek kendi evlerinizden, gerekse babalarınızın evlerinden, annelerinizin evlerinden, erkek kardeşlerinizin evlerinden, kız kardeşlerinizin evlerinden, amcalarınızın evlerinden, halalarınızın evlerinden, dayılarınızın

evlerinden, teyzelerinizin evlerinden, anahtarına malik olduğunuz (yerlerden) ya da dostlarınızın (evlerin)den yemenizde bir güçlük yoktur. Hep bir arada veya ayrı ayrı yemenizde de bir günah yoktur. Evlere girdiğiniz vakit, Allah tarafından kutlu, güzel bir yaşama dileği olarak birbirinize selam verin. İşte Allah, size ayetleri böyle açıklar, umulur ki aklınızı kullanırsınız. (Nur Suresi, 61)

SEMİ
İşiten

Şüphesiz, kendilerine gelmiş bulunan hiçbir delil olmaksızın, Allah'ın ayetleri konusunda mücadele edenlere gelince; onların göğüslerinde kendisine ulaşamayacakları bir büyüklük (isteğin)den başkası yoktur. Artık sen Allah'a sığın. Şüphesiz O hakkıyla işiten, hakkıyla görendir. (Mümin Suresi, 56)

İnsana şah damarından daha yakın olan Allah, her şeyi gören olduğu gibi işitendir de. Allah kainattaki her sesi duyar. Uçsuz bucaksız uzayda büyük bir hızla ilerleyen galaksilerin, gezegenlerin, gök taşlarının seslerini duyduğu gibi, mikro alemde yaşayan ve insanların gözle asla göremeyeceği milyarlarca canlının da sesini duyar. Çünkü Kendisi tüm bunları yaratandır. Allah toprağın altında yarılan tohumun da, gökyüzünde çakan şimşeğin de, yere düşen bir yağmur tanesinin veya uçan bir kuşun kanat sesini de işitir. Bu gerçek "Dedi ki: "Benim Rabbim, gökte ve yerde söylenen-sözü bilir; O, işitendir, bilendir" (Enbiya Suresi, 4) ayetiyle bizlere bildirilmiştir. Kuşkusuz Allah'ın büyüklüğünün ve kudretinin delillerinden biri tüm kainattaki canlı ve cansız bütün sesleri aynı anda işitmesidir.

Allah yaşayan tüm insanların Kendisi'ne gizlice yönelerek ettikleri bütün duaları aynı anda işitir ve aynı anda icabet eder. Nitekim bir başka ayette "Kullarım Beni sana soracak olursa, muhakkak ki Ben (onlara) pek yakınım. Bana dua ettiği zaman dua edenin duasına cevap veririm..." (Bakara Suresi, 186) diye bildirilmiştir. Allah Katında zaman ve mekan olmadığı, Allah her an her yerde olduğu için bu, O'na göre çok kolaydır. Aynı zamanda gizli fısıltıların, konuşmaların da hepsini duyar.

Allah kalpleri ürpererek Kendisi'ne dua edenlerin, gizlice yönelip dönenlerin seslerini işittiği gibi isyan edenlerin, kalpleri inkarda direnenlerin de seslerini, kurdukları planların en ince noktalarını da

işiterek bilir. O'nun ilmi her yeri kuşatmış, hiçbir canlı O'ndan gizli bir tek söz sarf edememiştir ve edemeyecektir. Bunu ahirette, ağzından çıkan her sözün karşısına getirildiğini görünce daha iyi anlayacaktır.

De ki: "Size yarara da, zarara da güç yetirmeyen Allah'tan başka şeylere mi tapıyorsunuz? Oysa Allah, işitendir, bilendir." (Maide Suresi, 76)

Böylece Rabbi, duasını kabul etti ve onların hileli düzenlerini kendisinden uzaklaştırdı. Çünkü O, işitendir, bilendir. (Yusuf Suresi, 34)

Göklerde ve yerde olanlar Allah'ındır. Şüphesiz Allah, Gani (hiç kimseye ve hiç bir şeye muhtaç olmayan)dır, Hamid (hamd da yalnızca O'na ait)tir. Eğer yeryüzündeki ağaçların tümü kalem ve deniz de -onun ardından yedi deniz daha eklenerek- (mürekkep) olsa, yine de Allah'ın kelimeleri (yazmakla) tükenmez. Şüphesiz Allah, üstün ve güçlüdür, hüküm ve hikmet sahibidir. Sizin yaratılmanız ve diriltilmeniz yalnızca tek bir kişi(yi yaratıp sonra diriltmek) gibidir. Şüphesiz Allah, işitendir, görendir. Görmüyor musun ki, gerçekten Allah, geceyi gündüze bağlayıp-katar, gündüzü de geceye bağlayıp-katar. Güneş ile Ay'ı emre amade kılmıştır. Her biri, adı konulmuş bir süreye kadar akıp gider. Allah yaptıklarınızdan haberdardır. (Lokman Suresi, 26-29)

ŞAFİ
Şifa veren

"Hastalandığım zaman bana şifa veren O'dur;" (Şuara Suresi, 80)

İnsanın acizliğini kavradığı ve ne kadar muhtaç konumda olduğunu en çok fark ettiği anlardan biri şüphesiz hasta olduğu andır. Allah insana bu duyguyu yaşatmak için hepsi birbirinden farklı yüzlerce hastalık yaratmıştır. Her hastalığın kişi üzerinde meydana getirdiği bedensel ve ruhsal etkiler birbirinden çok farklıdır. Ancak hepsi hikmetli bir yaratılışın delilidir. Gözle bile görülemeyen bir virüsün insanı tanınmayacak hale sokması, vücuda giren bir mikrobun kimi zaman teşhis dahi edilememesi,

Allah'ın gücünün en açık delillerindendir. Bilim adamlarının tek bir virüsü ortadan kaldırmak için yaptıkları deneyler, araştırmalar Allah'ın yaratmadaki üstünlüğünü gözler önüne serer.

Hastalığı veren Allah olduğu için bu hastalığın geçmesi de ancak Allah'ın dilemesi ile olur. Allah dilediği takdirde Şafi sıfatı ile verdiği hastalığı ortadan kaldırır. Nitekim Allah dilemedikçe tüm dünyanın doktorları, en gelişmiş teknolojik aygıtlar, keşfedilen en son ilaçlar biraraya gelse yine de o kişinin hastalığının iyileşmesi imkansızdır. Kullanılan ilaçların hepsi, hastalığın iyileşmesi için birer vesiledir. Eğer Allah dilerse uygulanan tedaviyi vesile kılarak kişinin iyileşmesine izin verir. Ne var ki Allah dilemedikçe çok basit gibi görünen bir hastalık dahi kişinin ölümüne sebebiyet verebilir.

Bu durumda insanın yapması gereken, kendi aczinin yanında Rabbimiz'in sonsuz gücünü görebilmek ve sıkıntı içinde olduğu her an O'ndan yardım dilemektir. Mümin bilmelidir ki, hiçbir zaman Allah'tan başka bir yardımcı ve veli bulamayacaktır. Hz. Eyüp bu konuda Kuran'da örnek gösterilen, Allah'a teslimiyetli tavrıyla övülen bir elçidir. Hz. Eyüb'ün şeytan tarafından kendisine dokundurulan sıkıntı karşısında gösterdiği güzel ahlak, sabır ve tevekkül tüm müminlere örnek olmuştur: Konuyla ilgili ayette şöyle buyrulmaktadır:

Eyüp de; hani o Rabbine çağrıda bulunmuştu: "Şüphesiz bu dert (ve hastalık) beni sarıverdi. Sen merhametlilerin en merhametli olanısın." (Enbiya Suresi, 83)

Bu çağrının ardından Allah onun duasına icabet etmiş ve onu bu sıkıntıdan kurtarmıştır. Hz. Eyüp ise sabretmenin ve yalnızca Allah'a yönelip dönmenin büyük ecrini almıştır.

O, diriltir ve öldürür. Ve O'na döndürüleceksiniz. Ey insanlar, Rabbinizden size bir öğüt, sinelerde olana bir şifa ve mü'minler için bir hidayet ve rahmet geldi. De ki: "Allah'ın bol ihsanıyla (fazlıyla) ve rahmetiyle, yalnız bunlarla sevinsinler. Bu, onların toplayıp yığmakta olduklarından hayırlıdır." (Yunus Suresi, 56-58)

Rabbin bal arısına vahyetti: Dağlarda, ağaçlarda ve onların kurdukları çardaklarda kendine evler edin. Sonra meyvelerin tümünden ye, böylece Rabbinin sana kolaylaştırdığı yollarda yürü-uçuver. Onların karınlarından türlü renklerde şerbetler çıkar, onda

insanlar için bir şifa vardır. Şüphesiz düşünen bir topluluk için gerçekten bunda bir ayet vardır. (Nahl Suresi, 68-69)

ŞEFİ
Şefaatçi

Yoksa Allah'tan başka şefaat ediciler mi edindiler? De ki: "Ya onlar, hiçbir şeye malik değillerse ve akıl da erdiremiyorlarsa?" De ki: "Şefaatin tümü Allah'ındır. Göklerin ve yerin mülkü O'nundur. Sonra O'na döndürüleceksiniz." (Zümer Suresi, 43-44)

Allah'a şirk koşarak iman edenler O'nun huzuruna getirildiklerinde mutlaka bir şefaatçinin arkasına sığınacaklarını ve o şefaatçinin kendilerine yardımcı olacağını zannederler. İnançlarına göre bu şefaatçi kimi zaman onların günahlarını yüklenecek, kimi zaman da onları savunarak temize çıkaracaktır. Bu yüzden dünya hayatında sürekli bu sözde şefaatçiyi razı etmeye çalışırlar, daima onu zikrederler. Halbuki bu asla gerçekleşmeyecek olan bir zandır. Allah birçok ayetinde din gününde -Allah'ın dilemesi dışında- kimsenin kimseye şefaatte bulunamayacağını bildirmiştir. Bu ayetlerden biri şöyledir:

Dinlerini bir oyun ve eğlence (konusu) edinenleri ve dünya hayatı kendilerini mağrur kılanları bırak. Onunla (Kur'an'la) hatırlat ki, bir nefis, kendi kazandıklarıyla helake düşmesin; (böylesinin) Allah'tan başka ne bir velisi, ne bir şefaatçisi vardır; her türlü fidyeyi verse de kabul olunmaz... (Enam Suresi, 70)

O gün kimse kimse ile dost değildir, kimse de bir başkasının günahını yüklenemez. Allah ancak Kendisi'nden hoşnut olunacak kişinin şefaat edebileceğini söyler. Bu kişi de elbette yalnızca doğruyu söyleyecektir. İnkar edenler için o gün ne bir yardımcı ne de bir şefaatçi vardır. Hiç kimse kimse adına bir şey ödeyemez. O gün hiçbir destek, hiçbir alış veriş ve hiçbir şefaat yoktur. Hiçbir insanın Allah'tan başka velisi ve şefaatçisi de yoktur...

Allah; gökleri, yeri ve ikisi arasında olanları altı günde yarattı, sonra arşa istiva etti. Sizin O'nun dışında bir yardımcınız ve şefaatçiniz yoktur. Yine de öğüt alıp-düşünmeyecek misiniz? (Secde Suresi, 4)

O gün, kendisinden sapma imkanı olamayan çağırıcıya uyacaklar. Rahman (olan Allah)a karşı sesler kısılmıştır; artık bir hırıltıdan başka bir şey işitemezsin.

O gün, Rahman (olan Allah)'ın kendisine izin verdiği ve sözünden hoşnut olduğu kimseden başkasının şefaati bir yarar sağlamaz.

O, önlerindekini de, arkalarındakini de bilir. Onlar ise, bilgi bakımından O'nu kavrayıp kuşatamazlar.

(Artık bütün) Yüzler, diri, kaim olanın önünde eğik durmuştur ve zulüm yüklenen ise yok olup gitmiştir.

Kim de bir mü'min olarak, salih olan amellerde bulunursa, artık o, ne zulümden korksun, ne hakkının eksik tutulmasından. (Ta-ha Suresi, 108-112)

O'nun Katında izin verdiğinin dışında (hiç kimsenin) şefaati yarar sağlamaz. En sonunda kalplerinden korku giderilince (birbirlerine:) "Rabbiniz ne buyurdu?" derler, "Hak olanı" derler. O, çok yücedir, çok büyüktür. (Sebe Suresi, 23)

ŞARİH
Açan

Allah, kimin göğsünü İslam'a açmışsa, artık o, Rabbinden bir nur üzerinedir, (öyle) değil mi? Fakat Allah'ın zikrinden (yana) kalpleri katılaşmış olanların vay haline. İşte onlar, apaçık bir sapıklık içindedirler. (Zümer Suresi, 22)

Allah'ın ve ahiretin varlığı apaçıktır. Ancak buna rağmen insanların çoğu iman etmezler. Gerçek bir imanın kalbe yerleşmesi ise, ancak yukarıdaki ayette bildirildiği gibi Allah'ın kişinin 'göğsünü İslam'a açması' ile mümkündür. Bu yüzden iman, Allah'ın bir insana verdiği en büyük nimettir. Allah'ın samimi kulları üzerindeki fazlı ve rahmeti olmasa hiçbirinin kurtuluş bulması mümkün olmazdı. Allah insanları yaratırken onlara kötülüğe yönlendiren nefsi vermiş fakat bunun yanında nefse de 'fücurunu (sınır tanımaz günah ve kötülüğü) ve ondan sakınmayı ilham' ederek samimi kullarının doğru yola ulaşabilmelerini sağlamıştır.

Kişinin vicdanı vasıtasıyla ulaşabildiği bu doğru yol elbette samimi imana sahip insanlara verilen bir nimettir. Allah başka ayetlerde bu nimeti şöyle haber vermektedir:

... Ancak Allah size imanı sevdirdi, onu kalplerinizde süsleyip-çekici kıldı ve size inkarı, fıskı ve isyanı çirkin gösterdi. İşte onlar, doğru yolu bulmuş (irşad) olanlardır. Allah'tan bir fazl (bir ihsan ve lütuf) ve bir nimet olarak... (Hucurat Suresi, 7-8)

Tüm delillere rağmen nasıl yaratıldığını unutarak inkara sapanların ise durumu elbette farklıdır. Allah'ın, vicdanını kullanmayan, nefsine uyan bu kimseler için Kuran'da verdiği hüküm şöyledir:

Şüphesiz, inkar edenleri uyarsan da, uyarmasan da, onlar için fark etmez; inanmazlar. Allah, onların kalplerini ve kulaklarını mühürlemiştir; gözlerinin üzerinde perdeler vardır. Ve büyük azab onlaradır. (Bakara Suresi, 6-7)

Şimdi sen, kendi hevasını ilah edinen ve Allah'ın bir ilim üzere kendisini saptırdığı, kulağını ve kalbini mühürlediği ve gözü üstüne bir perde çektiği kimseyi gördün mü? Artık Allah'tan sonra ona kim hidayet verecektir? Siz yine de öğüt alıp-düşünmüyor musunuz? (Casiye Suresi, 23)

Biz, senin göğsünü yarıp-genişletmedik mi?
Ve yükünü indirip-atmadık mı?
Ki o, senin belini bükmüştü;
Senin zikrini (şanını) yüceltmedik mi?
Demek ki, gerçekten zorlukla beraber kolaylık vardır.
Gerçekten güçlükle beraber kolaylık vardır.
Şu halde boş kaldığın zaman, durmaksızın (dua ve ibadetle) yorulmaya-devam et.
Ve yalnızca Rabbine rağbet et. (İnşirah Suresi, 1-8)

Allah, kimi hidayete erdirmek isterse, onun göğsünü İslam'a açar; kimi saptırmak isterse, onun göğsünü, sanki göğe yükseliyormuş gibi dar ve sıkıntılı kılar. Allah, iman etmeyenlerin üstüne işte böyle pislik çökertir. (En'am Suresi, 125)

ŞEHİD
Şahit olan, her zaman ve her yerde hazır ve nazır olan

De ki: "Benimle aranızda şahid olarak Allah yeter; kuşkusuz O, kullarından gerçeğiyle haberdardır, görendir." (İsra Suresi, 96)

Allah ezeli ve ebedidir. Mutlak olan tek varlıktır. Zamana ve mekana bağımlı değildir. Bu nedenle geçmiş ve gelecek kavramları Allah Katında birdir. Allah geçmişte olan bütün olayları da gelecekte olacak olanları da bilir. Kainatın ilk yaratıldığı andan itibaren, yok olacağı kıyamet gününe kadarki son ana kadar herşeye şahit olandır.

Yaşanan her olayı, yapılan her konuşmayı bilir. Allah Katında gizli olan hiçbir şey yoktur. O'nun için gündüzün aydınlığı da gecenin karanlığı da birdir. Allah 'gecenin örtüsü' altında gizlenenlerin, biraraya gelerek fısıldaşanların bütün konuşmalarına da şahittir. Cahil olan insan gece karanlığının günahlarını gizleyeceğine, hiç kimse tarafından görülmeyeceğine ve bilinmeyeceğine inanır. Oysa Allah insana her an, her yerde şahittir. Tek başınayken de milyarlarca insanın arasındayken de insanın durumu Allah Katında aynıdır. Kuran'da bu durum şöyle haber verilmektedir:

Allah'ın göklerde ve yerde olanların tümünü gerçekten bilmekte olduğunu görmüyor musun? (Kendi aralarında gizli toplantılar düzenleyip) Fısıldaşmakta olan üç kişiden dördüncüleri mutlaka O'dur; beşin altıncısı da mutlaka O'dur. Bundan az veya çok olsun, her nerede olsalar mutlaka O, kendileriyle beraberdir. Sonra yaptıklarını kıyamet günü kendilerine haber verecektir. Şüphesiz Allah, herşeyi bilendir. (Mücadele Suresi, 7)

Allah tüm insanların her an, her saniye kalplerindeki niyete, akıllarından geçen her düşünceye şahit olandır. Dünyada insanların yaşadıkları her olaya şahit olan Allah hesap gününde onlara yapmakta olduklarının tam karşılığını, eksiksizce verecektir. Allah'ın kendisini görmeyeceğini, konuşmalarını duymayacağını zannedenler ve gizli günahlarının karşılarına hiçbir zaman çıkmayacağını düşünenler, kıyamet gününde ne kadar yanıldıklarını anlayacaklardır. Zira Allah bir insanın doğduğu andan son nefesini verdiği ölüm anına kadar yaşadığı her olaya tüm ayrıntıları ile şahit olmuştur. "Allah, hepsini dirilteceği gün, onlara

neler yaptıklarını haber verecektir. Allah, onları (yaptıklarıyla bir bir) saymıştır; onlar ise onu unutmuşlardır. Allah, herşeye şahid olandır" (Mücadele Suresi, 6) ayetiyle bildirdiği gibi de, insanın işlediği herşey ahirette tam karşılığını görecektir. Ayetlerde şöyle buyrulur:

Senin içinde olduğun herhangi bir durum, onun hakkında Kuran'dan okuduğun herhangi bir şey ve sizin işlediğiniz herhangi bir iş yoktur ki, ona (iyice) daldığınızda, Biz sizin üzerinizde şahidler durmuş olmayalım. Yerde ve gökte zerre ağırlığınca hiçbir şey Rabbinden uzakta (saklı) kalmaz. Bunun daha küçüğü de, daha büyüğü de yoktur ki, apaçık bir kitapta (kayıtlı) olmasın. (Yunus Suresi, 61)

Fakat Allah, sana indirdiğiyle şahidlik eder ki, O, bunu Kendi ilmiyle indirmiştir. Melekler de şahittirler. Şahid olarak Allah yeter. (Nisa Suresi, 166)

Onlara vaadettiğimiz (azabın) bir kısmını sana gösteririz veya senin hayatına son veririz (de görmen ahirete kalır.) Onların dönüşleri Bizedir, sonra Allah işlediklerine şahiddir. (Yunus Suresi, 46)

Biz ayetlerimizi hem afakta, hem kendi nefislerinde onlara göstereceğiz; öyle ki, şüphesiz onun hak olduğu kendilerine açıkça belli olsun. Herşeyin üzerinde Rabbinin şahid olması yetmez mi? (Fussilet Suresi, 53)

ŞEKÜR
Kendi rızası için yapılan iyi işlere daha güzeliyle karşılık veren

Eğer Allah'a güzel bir borç verecek olursanız, onu sizin için kat kat artırır ve sizi bağışlar. Allah Şekûr'dur (şükrü kabul edip çok ihsan eden), Halim'dir (cezayı vermekte acele etmeyendir). (Tegabün Suresi, 17)

Kuşkusuz Allah yeryüzünde insanlara sayısız nimet vermiş ve bunların karşılığında da yalnızca şükredici bir kul olmalarını emretmiştir. Allah İbrahim Suresi'nin 7. ayetinde şükrün önemine şöyle dikkat çekmektedir: "Rabbiniz şöyle buyurmuştu: "Andolsun, eğer şükrederseniz gerçekten size artırırım ve andolsun, eğer nankörlük ederseniz, şüphesiz, Benim azabım pek şiddetlidir."

Elbette Allah'tan gelen tüm nimetlere karşılık olarak şükretmekten kaçınan bir insanın karşılığı ahirette eksiksiz olarak verilecektir. Bu, Allah'ın sonsuz adaletinin bir tecellisidir. Ancak Allah kullarına karşı çok şefkatli ve merhametlidir. Bir başka ayetinde şöyle hükmetmiştir:

Gerçek şu ki, Allah zerre ağırlığı kadar haksızlık yapmaz. (Bu ağırlıkta) Bir iyilik olursa, onu kat kat kılar ve Kendi yanından pek büyük bir ecir verir. (Nisa Suresi, 40)

Yukarıdaki ayette de görüldüğü gibi Allah nankörlük edeni azapla cezalandıracak ancak iyilikte bulunanların ecrini de kat kat artıracaktır. Kim Allah için bir hayır işlerse hesap gününde daha güzeliyle karşılığını alacaktır. Kim Allah için bir sevapta bulunursa hesap gününde daha iyisiyle karşılaşacaktır.

İşte Allah, iman edip salih amellerde bulunan kullarına böyle müjde vermektedir. De ki: "Ben buna karşı yakınlıkta sevgi dışında sizden hiçbir ücret istemiyorum. "Kim bir iyilik kazanırsa, Biz ondaki iyiliği artırırız. Gerçekten Allah, bağışlayandır, şükredene karşılığını verendir. (Şura Suresi, 23)

Çünkü (Allah,) ecirlerini noksansız olarak öder ve Kendi fazlından onlara artırır. Şüphesiz O, bağışlayandır, şükrü kabul edendir. (Fatır Suresi, 30)

Derler ki: "Bizden hüznü giderip yok eden Allah'a hamdolsun; şüphesiz Rabbimiz, gerçekten bağışlayandır, şükrü kabul edendir." (Fatır Suresi, 34)

De ki: "Şüphesiz benim Rabbim rızkı dilediğine genişletir-yayar ve kısar da. Ancak insanların çoğu bilmiyorlar."

Bizim Katımızda sizi (bize) yaklaştıracak olan ne mallarınız, ne de evlatlarınızdır; ancak iman edip salih amellerde bulunanlar başka. İşte onlar; onlar için yaptıklarına karşılık olmak üzere kat kat mükafaat vardır ve onlar yüksek köşklerinde güven içindedirler. (Sebe Suresi, 36-37)

Allah'a güzel bir borç verecek olan kimdir? Artık Allah, bunu onun için kat kat arttırır. Onun için 'kerim (üstün ve onurlu) bir ecir vardır.

O gün, mü'min erkekler ile mü'min kadınları, nurları önlerinde ve sağlarında koşarken görürsün. "Bugün sizin müjdeniz, içinde ebedi kalıcılar (olduğunuz), altından ırmaklar akan cennetlerdir." İşte 'büyük kurtuluş ve mutluluk' budur. (Hadid Suresi, 11-12)

TEVVAB
Tevbeleri kabul edip günahları bağışlayan

Ancak tevbe edenler, (kendilerini ve başkalarını) düzeltenler ve (indirileni) açıklayanlar(a gelince); artık onların tevbelerini kabul ederim. Ben, tevbeleri kabul edenim, esirgeyenim. (Bakara Suresi, 160)

Allah'ın ayetlerinde de bildirdiği gibi insan 'cahil ve nankör' olarak yaratılmıştır. Her an hata yapmaya, günah işlemeye, zaafa düşmeye açık bir nefse sahiptir. Ayrıca kendisini sürekli olarak Allah'a isyana sürüklemeye, vesvese vermeye çalışan şeytan gibi bir de düşmanı vardır. Ancak insana sayılan bu olumsuzluklar sebebiyle düşebileceği hataları telafi etmek için bir yol gösterilmiştir: Tevbe etmek...

Yukarıda da belirttiğimiz gibi insan her an hataya düşebilir, günah işleyebilir veya bir vesveseye kapılabilir. Ancak ne kadar büyük bir hata

yaparsa yapsın kendisi için bir dönüş yolu vardır. Allah samimi olarak tevbe eden kullarının tevbelerini kabul eder ve onları bağışlar. Bu yüzden bir insan geçmişinde ne kadar gafil olursa olsun, umutsuzluğa kapılması doğru olmaz. Allah Kuran'da şöyle haber verir:

(Benden onlara) De ki: "Ey kendi aleyhlerinde olmak üzere ölçüyü taşıran kullarım. Allah'ın rahmetinden umut kesmeyin. Şüphesiz Allah, bütün günahları bağışlar. Çünkü O, bağışlayandır, esirgeyendir. (Zümer Suresi, 53)

Ancak tüm bunların yanında unutulmaması gereken çok önemli bir gerçek vardır:

Allah'ın (kabulünü) üzerine aldığı tevbe, ancak cehalet nedeniyle kötülük yapanların, sonra hemencecik tevbe edenlerin(kidir). İşte Allah, böylelerinin tevbelerini kabul eder. Allah, bilendir, hüküm ve hikmet sahibi olandır. Tevbe; ne, kötülükleri yapıp-edip de onlardan birine ölüm çatınca: "Ben şimdi gerçekten tevbe ettim" diyenler, ne de kafir olarak ölenler için değil. Böyleleri için acı bir azap hazırlamışızdır. (Nisa Suresi, 17-18)

Yukarıdaki ayetlerde de bildirildiği gibi Allah, ancak samimi kullarının tevbelerini kabul eder. Çünkü tevbe gerçek bir pişmanlık ve bir daha tekrar etmeme kararı ile bir anlam kazanır. Aksi takdirde tüm yaşamını Allah'ın emirlerine isyan edip, şeytanın yoluna uyarak geçirmiş birinin ölümle karşılaştığı anda gerçeği fark ettiğinden dolayı tavrını değiştirmesinin anlamı olmayacaktır. Nitekim bu konuda Kuran'da Firavun'un samimiyetsiz tevbesinden şöyle bahsedilmiştir:

Biz, İsrailoğulları'nı denizden geçirdik; Firavun ve askerleri azgınlıkla ve düşmanlıkla peşlerine düştü. Sular onu boğacak düzeye erişince (Firavun): "İsrailoğulları'nın Kendisi'ne inandığı (ilahtan) başka ilah olmadığına inandım ve ben de Müslümanlardanım" dedi. Şimdi, öyle mi? Oysa sen önceleri isyan etmiştin ve bozgunculuk çıkaranlardandın. (Yunus Suresi, 90-91)

(Savaştan) Geri bırakılan üç (kişiyi) de (bağışladı). Öyle ki, bütün genişliğine rağmen yeryüzü onlara dar gelmişti, nefisleri de kendilerine dar (sıkıntılı) gelmişti ve O'nun dışında (yine) Allah'tan başka bir sığınacak olmadığını iyice anladılar. Sonra tevbe etsinler

diye onların tevbesini kabul etti. Şüphesiz Allah, (yalnızca) O, tevbeleri kabul edendir, esirgeyendir. (Tevbe Suresi, 118)

Eğer Allah'ın sizin üzerinizde fazlı ve rahmeti olmasaydı ve Allah gerçekten tevbeleri kabul eden hüküm ve hikmet sahibi olmasaydı (ne yapardınız)? (Nur Suresi, 10)

VAHİD
Tek olan, Zatında, sıfatlarında, işlerinde, isimlerinde, hükümlerinde, asla ortağı veya benzeri, dengi bulunmayan

Sizin ilahınız tek bir ilahtır; O'ndan başka ilah yoktur; O, Rahman'dır, Rahim'dir (bağışlayan ve esirgeyendir). (Bakara Suresi, 163)

Allah'ın büyüklüğünü kavrayamayan insanlar yüzyıllardır Allah'a denk güçler bulmaya çalışmışlar ve bunun sonucunda gözlerinde yücelttikleri şeylere tapmışlardır. Kimisi çok parlak ve güçlü gördüğü için Güneş'i daha üstün tutmuş ve ona tapmış, kimisi de yıldızların önünde eğilmiştir. Hatta bazıları tüm acizliklerine rağmen, kendilerinin de güç sahibi olduklarını söyleme cesaretini göstermişlerdir. Kuran'da Hz. İbrahim'le Allah'ın gücü ve birliği konusunda tartışan kişi bu konuya verilebilecek en vurucu örnektir. Hz. İbrahim ise Allah'a kimsenin ortak olamayacağını şöyle bir örnekle ispat etmiştir:

Allah, kendisine mülk verdi, diye Rabbi konusunda İbrahim'le tartışmaya gireni görmedin mi? Hani İbrahim: "Benim Rabbim diriltir ve öldürür" demişti; o da: "Ben de öldürür ve diriltirim" demişti. (O zaman) İbrahim: "Şüphe yok, Allah Güneş'i doğudan getirir, (hadi) sen de onu batıdan getir" deyince, o inkarcı böylece afallayıp kalmıştı. Allah, zalimler topluluğunu hidayete erdirmez. (Bakara Suresi, 258)

Allah'tan başka ilahlar edinmek, yalnızca geçmişte yaşayan insanlara mahsus bir akılsızlık değildir. Günümüzde de pek çok insan Allah'a ortak

koşarak, O'nun eşinin ve benzerinin olamayacağını inkar eder. Bu kimseler belki görünürde Güneş, yıldızlar vs. gibi birer put edinmemişlerdir; ama onlar da kendileri gibi aciz olan diğer insanlara veya değer verdikleri metalara (zenginlik, güzellik, güç vs.) taparlar. Örneğin, tüm yaşamlarını zenginlik, mal-mülk edinmek uğruna harcar ve bu arada Allah'ın kendilerinden razı olup olmadığını hiç düşünmezler. Allah'ı insanlarla, diğer varlıklarla veya metalarla eş tutarlar ki bu da apaçık bir şirktir.

Allah yaratandır. Kimse Güneş'i batıdan getiremez, kimse uzayda olağanüstü bir hızla genişleyen kainatı durduramaz, kimse göğü ve yeri tutamaz ve kimse yoktan bir insan yaratamaz. Bunları ancak kainatta tek olan ve eşi olmayan Allah yapar. Yaratan'la yaratılan ise asla eşit değildir. Kuran'da şirk koşulanların acizliğinden şöyle bahsedilir:

Ey insanlar, (size) bir örnek verildi; şimdi onu dinleyin. Sizin, Allah'ın dışında tapmakta olduklarınız -hepsi bunun için biraraya gelseler dahi- gerçekten bir sinek bile yaratamazlar. Eğer sinek onlardan bir şey kapacak olsa, bunu da ondan geri alamazlar. İsteyen de güçsüz, istenen de. (Hac Suresi, 73)

... Yoksa Allah'a, O'nun yaratması gibi yaratan ortaklar buldular da, bu yaratma, kendilerince birbirine mi benzeşti? De ki: "Allah, herşeyin Yaratıcısı'dır ve O, tektir, kahredici olandır." (Rad Suresi,16)

... Meryem oğlu Mesih İsa, ancak Allah'ın elçisi ve kelimesidir. Onu ('Ol' kelimesini) Meryem'e yöneltmiştir ve O'ndan bir ruhtur. Öyleyse Allah'a ve elçisine inanınız; "üçtür" demeyiniz. (Bundan) kaçının, sizin için hayırlıdır. Allah, ancak bir tek ilahtır. O, çocuk sahibi olmaktan Yücedir. Göklerde ve yerde her ne varsa O'nundur. Vekil olarak Allah yeter. (Nisa Suresi, 171)

VARİS

Servetlerin geçici sahipleri elleri boş olarak yokluğa döndükten sonra varlığı devam eden, servetlerin hakiki sahibi

Biz, yaşama biçimleriyle 'refah içinde şımarıp azmış' nice şehri yıkıma uğrattık. İşte meskenleri; çok az (bir zaman) dışında (onlarda) kendilerinden sonra oturulabilmiş değildir. (Onlara) Varis olanlar Biziz. (Kasas Suresi, 58)

İnsanlar dünyadaki yaşamları boyunca sürekli olarak bir şeyler kazanmaya, zenginliklerini, mallarını, mülklerini artırmaya çalışırlar. Hatta kimi insanda bu, öylesine büyük bir hırstır ki, hayatı boyunca başka hiçbir amaç edinmeden, varlığının gerçek nedenini hiç düşünmeden sabah akşam daha fazlasını elde etmek uğruna çalışıp didinir. Ancak bu insanların göz ardı ettikleri bir gerçek vardır:

De ki: "Davranış (ameller) bakımından en çok hüsrana uğrayacak olanları size haber vereyim mi? Onların, dünya hayatındaki bütün çabaları boşa gitmişken, kendilerini gerçekte güzel iş yapmakta sanıyorlar. (Kehf Suresi, 103-104)

Evet, bu insanlar hayatları boyunca kendilerine edindikleri boş bir amaç uğruna çaba harcayıp dururlar. Fakat bir gün, belki de hiç beklemedikleri bir anda ölüm melekleri gelir ve Allah'ın emriyle onların canlarını alır. Herkesin imrendiği büyük bir servete sahip olan bu insanlar yalnızca bir beze sarılarak toprağın birkaç metre altına gömülürler ve ahirete giderken hayatları boyunca kazandıkları hiçbir şeyi yanlarında götüremezler. Toprağın içine çıplak bedenlerinden başka hiçbirşey konmaz. Onlar istemeseler de evleri, arabaları, tüm malları, toprakları ve evlatları geride kalır. Ahirette yanlarında buldukları ise yalnızca takvaları ve Allah'a olan yakınlıklarıdır.

Onların arkasından yeryüzüne mirasçı olan ise yalnızca Allah ve O'nun zengin kıldığı samimi kullarıdır. Yukarıda da belirttiğimiz gibi bir insan ne kadar isterse istesin malına, mülküne, dünyadaki itibarına, zenginliğine sonsuza kadar sahip olamaz. Elindeki herşey ona kısa bir süre kullanması için dünyada verilen nimetlerdir. Ancak bu nimetleri veren Allah dilediği zaman kişinin canını alır ve malını dünyada, bedenini de toprakta bırakarak Allah'ın huzuruna çıkarılır...

Şüphesiz Biz, gerçekten Biz yaşatır ve öldürürüz ve varis olanlar Biziz. (Hicr Suresi, 23)

Zekeriya da; hani Rabbine çağrıda bulunmuştu: "Rabbim, beni yalnız başıma bırakma, Sen mirasçıların en hayırlısısın." (Enbiya Suresi, 89)

Bize gelecekleri gün, neler işitecekler, neler görecekler. Ama bugün o zalimler apaçık bir sapıklık içindedirler.

İş(in) hükme bağlanıp biteceği, hasret gününe karşı onları uyar; onlar bir gaflet içindedirler ve onlar inanmıyorlar. Elbette, yeryüzünde ve onun üzerindekilere Biz varis olacağız ve onlar Bize döndürülecekler. (Meryem Suresi, 38-40)

Biz, yaşama biçimleriyle 'refah içinde şımarıp azmış' nice şehri yıkıma uğrattık. İşte meskenleri; çok az (bir zaman) dışında (onlarda) kendilerinden sonra oturulabilmiş değildir. (Onlara) Varis olanlar Biziz. (Kasas Suresi, 58)

VASİ
Geniş olan

Ey iman edenler, içinizden kim dininden geri döner (irtidat eder)se, Allah (yerine) Kendisi'nin onları sevdiği, onların da Kendisi'ni sevdiği müminlere karşı alçak gönüllü, kafirlere karşı ise 'güçlü ve onurlu,' Allah yolunda cehd eden (çaba harcayan) ve kınayıcının kınamasından korkmayan bir topluluk getirir. Bu, Allah'ın bir fazlıdır, onu dilediğine verir. Allah (rahmetiyle) geniş olandır, bilendir. (Maide Suresi, 54)

Allah'ın genişliği tüm evreni kuşatmıştır. Yokluktan varlığı yaratan Allah mekana bağımlı değildir, tüm mekanların üstündedir. Çünkü mekanı da yaratan Allah'tır. Birçok toplumda Allah'ın göklerde olduğu zannı yaygındır. Allah'a dua ettiklerinde insanlar, yüzlerini göğe çevirerek batıl bir tutum içine girerler. Gerçekte ise; "Doğu da Allah'ındır, batı da. Her nereye dönerseniz Allah'ın yüzü (kıblesi) orasıdır. Şüphesiz ki Allah, kuşatandır, bilendir." (Bakara Suresi, 115)

Oysa Allah, Kuran'da 'göklerin ve yerin Rabbi' olduğunu bizlere bildirir. Bütün genişliğe sahip olanın da Kendisi olduğunu söyler. Allah her yere istiva etmiştir. Allah'ın mülkü geniştir. Nimetleri tükenmez, rahmetinin sınırı yoktur, bağışlaması da çok geniş olandır. Kullarının tüm ihtiyaçlarını onlar hiçbir şey yapmadan karşılayan Allah'ın rahmeti ve merhameti sonsuzdur.

'Vasi' sıfatı özellikle müminler üzerinde çok yoğun olarak tecelli eder. Yukarıda da belirttiğimiz gibi Allah'ın rahmeti ve merhameti son derece geniştir. İnanan kullarını rahmetiyle sarıp kuşatmıştır ve dünyada onları tüm düşmanlardan korur. Örneğin insanlardan bazıları dine zarar verebilmek kastıyla müminlere gelecek nimetleri engellemeye, onlara zorluk çıkarmaya çalışırlar. Veya münafıklar, "... Allah'ın Resûlü yanında bulunanlara hiçbir infak (harcama)da bulunmayın, sonunda dağılıp gitsinler..." (Münafikun Suresi, 7) diyerek sözde inananlara zarar verebileceklerini zannederler. Oysaki münafıkların göz ardı ettikleri bir gerçek vardır: Allah, dilediği kulunu geniş rahmet hazinesinden zengin kılar. Çünkü göklerin ve yerin hazineleri O'nundur. Allah'ın geniş rahmet sahibi olduğu bir ayette şöyle bildirilir:

"Ve sizin dininize uyanlardan başkasına inanıp güvenmeyin." De ki: "Şüphesiz doğru yol Allah'ın dosdoğru yoludur. Size verilenin bir benzeri birine (İslam peygamberine) veriliyor ya da Rabbiniz'in Katında onlar (Müslümanlar) size karşı deliller getiriyorlar, diye mi (bu telaşınız?) De ki: "Şüphesiz 'lütuf ve ihsan (fazl)' Allah'ın elindedir, onu dilediğine verir. Allah (rahmeti) geniş olandır, bilendir." (Al-i İmran Suresi, 73)

Göklerde ve yerde olanlar Allah'ındır; öyle ki, kötülükte bulunanları, yaptıkları dolayısıyla cezalandırır, güzel davranışta bulunanları da daha güzeliyle ödüllendirir.

Ki onlar, ufak tefek günahlar dışında, günahın büyük olanından ve çirkin utanmazlıklardan kaçınırlar. Şüphesiz senin Rabbin, mağfireti geniş olandır. O, sizi daha iyi bilendir; hem sizi topraktan inşa ettiği (yarattığı) ve siz daha annelerinizin karnında cenin halinde bulunduğunuz zaman da. Öyleyse kendinizi temize çıkarıp-durmayın. O, sakınanı daha iyi bilendir. (Necm Suresi, 31-32)

VEDUD
İyi kullarını seven, onları rahmet ve rızasına erdiren, yahut sevilmeye ve dostluğu kazanılmaya tek layık olan

O, çok bağışlayandır, çok sevendir. (Büruc Suresi, 14)

Allah insanları Kendisi'ne kulluk etmeleri için yaratmıştır. Fakat buna rağmen kimisi Allah'ı inkar eder, kimisi de ölene kadar içten bir samimiyetle O'na sadık kalır. Allah, Kendisi'ne vefa gösteren kullarına çok yakındır, dua ettikleri zaman onları işitir ve icabet eder, bir zorlukla karşılaştıklarında daima onların yanındadır. Allah iman edenleri hayatlarının her döneminde yardımıyla destekler.

Bir insanın dünya hayatında kazanabileceği en büyük nimetlerden biri olan Allah'ın dostluğudur. Allah'ın sevdiği kulları son derece şerefli ve seçkin bir yaşantı sürdürürler. Böyle insanlar her zaman hayranlık ve takdir kazanabilecek üstün bir ahlaka sahip olurlar.

Allah sevgili kullarını Kendi rahmeti içine sokar, onların cennete girmelerine izin verir. Peygamberler ve salih müminler Allah'ın sevgisini kazanmış çok değerli insanlardır. Onlar da Allah'ı çok severler ve yalnızca O'nun hoşnutluğunu kazanmak için yaşamlarının sürdürürler. Şüphesiz Allah'ın bir insanı sevmesi ve onu dost edinmesi insana verilebilecek en büyük nimetlerden biridir.

Rabbiniz'den bağışlanma dileyin, sonra O'na tevbe edin. Gerçekten benim Rabbim, esirgeyendir, sevendir. (Hud Suresi, 90)

VEHHAB
Bağışı çok olan, karşılıksız armağan eden

Yoksa, güçlü ve üstün olan, karşılıksız bağışlayan Rabbinin hazineleri onların yanında mıdır? (Sad Suresi, 9)

Daha önce de bahsettiğimiz gibi Allah müminlere cennette sonsuz bir mutluluk vaat etmiş ve bu sonsuz mutluluğu dünya hayatları sırasında da başlatmıştır. Salih kullarını dünyada da güzel bir hayatla yaşatacağını vaat etmiştir. Bu yüzden samimi müminlerin Rabbimizden isteyecekleri hiçbir şeyin sınırı yoktur. Müminler, kendilerini Allah'a yaklaştıracak, O'nu anmalarını, O'na şükretmelerini sağlayacak herşeyi sınırsız olarak isteyebilirler. Elbette Allah bu isteklere dilediği şekilde icabet eder ve müminler için Rabbimiz'in icabeti her zaman en hayırlı şekilde olur. Bu konuda Kuran'da verilen bir örnek Hz. Süleyman'ın duasıdır. Bir ayette Hz. Süleyman'ın 'gerçekten ben mal sevgisini Allah'ı zikretmekten dolayı tercih ettim' (Sad Suresi, 32) dediği ve daha sonra başka bir ayette şöyle dua ettiği bildirilmiştir:

Rabbim, beni bağışla ve benden sonra hiç kimseye nasib olmayan bir mülkü bana armağan et. Şüphesiz Sen, karşılıksız armağan edensin. (Sad Suresi, 35)

Yukarıdaki ayette görüldüğü gibi Hz. Süleyman Allah'tan 'hiç kimseye nasip olmayan bir mülk' istemiş ve Rabbimiz'i 'Vehhab' sıfatı ile anmıştır. Çünkü bilmektedir ki, Allah samimi kullarına dünyada ve ahirette karşılıksız olarak armağan eden, işledikleri salih amellerin karşılığını kat kat artırandır. Bir ayette şöyle buyrulur:

Rabbimiz, bizi hidayete erdirdikten sonra kalplerimizi kaydırma ve Katından bize bir rahmet bağışla. Şüphesiz, bağışı en çok olan Sensin Sen. (Al-i İmran Suresi, 8)

VEKİL
İşlerini Kendisi'ne bırakanların işini düzeltip, onların yapabileceğinden daha iyisini temin eden

"Tamam-kabul" derler. Ama yanından çıktıkları zaman, onlardan bir grup, karanlıklarda senin söylediğinin tersini kurarlar. Allah, karanlıklarda kurduklarını yazıyor. Sen de onlardan yüz çevir ve Allah'a tevekkül et. Vekil olarak Allah yeter. (Nisa Suresi, 81)

Allah iman sahibi olan, samimi kullarına karşılaştıkları her türlü durum ve şartta Kendisi'ne güvenmelerini söyler. Nitekim tüm peygamberler Allah'ın dinini anlatırken, birçok zorlukla karşılaşmış, hitap ettikleri topluluklar çoğu zaman onlara düşmanlıkla karşı çıkmışlardır. Ancak elçiler, Allah'ın birliğini, O'nun emir ve yasaklarını anlatma konusunda her zaman cesur ve kararlı bir tutum sergilemişlerdir. Hep Allah'ı vekil edinmişler, yalnızca O'nun hoşnutluğunu gözetmişlerdir.

Allah dinine yardım edenlere yardım edeceğini Kuran'da bizlere bildirmiştir. Elbette ki müminlerin karşısında onlara karşı mücadele eden, şeytanı izleyen topluluklar daima olur. Bu topluluklar müminleri engellemek için geniş kapsamlı planlar kurabilirler. İncitici sözler ve iftiralarla müminlerin şevklerini kırmaya çalışırlar. Ama hiçbir zaman istedikleri olmaz. Onların güvendiği şeyler Allah'ın gücü ve sonsuz aklı yanında geçersizdir. Allah kurdukları her planı en ince detayına kadar bilen ve görendir. Allah küfrün tuzaklarını bozulmuş olarak yaratır. Allah Kendisi'ni dost edinmiş, sabırlı ve kararlı müminlere yardım eder. Olabilecek en güzel sonuçla müminleri başarıya kavuşturur. Bu son derece metafizik, asla inkarcıların anlayamayacakları ve sahip olamayacakları büyük bir güçtür. Mütevekkil müminler bu sayede maddi ve manevi yönden büyük bir kuvvet kazanmış olurlar. Allah Kuran'da yalnızca Kendisi'ne yönelen kullarının kazandığı güçle ilgili ayetlerde şöyle buyurmaktadır:

Kim ihsanda bulunan (biri) olarak yüzünü (kendini) Allah'a teslim ederse, artık gerçekten o kopmayan bir kulpa yapışmıştır. Bütün işlerin sonu Allah'a varır. (Lokman Suresi, 22)

Onlar, kendilerine insanlar: "Size karşı insanlar topla(n)dılar, artık onlardan korkun" dedikleri halde imanları artanlar ve: "Allah bize yeter, O ne güzel vekildir" diyenlerdir. (Al-i İmran Suresi, 173)

Allah'ı vekil edinmelerinin karşılığını ise herzamanki gibi zafer olmuştur. Ayetlerde şöyle buyrulur:

Bundan dolayı, kendilerine hiçbir kötülük dokunmadan bir bolluk (fazl) ve Allah'tan bir nimetle geri döndüler. Onlar, Allah'ın rızasına uydular. Allah, büyük fazl (ve ihsan) sahibidir. (Al-i İmran Suresi, 174)

(Allah,) Doğunun ve batının Rabbidir. O'ndan başka ilah yoktur. Şu halde (yalnızca) O'nu vekil tut. (Müzzemmil Suresi, 9)

De ki: "Allah'ın bizim için yazdıkları dışında, bize kesinlikle hiçbir şey isabet etmez. O, bizim Mevlamızdır. Ve müminler yalnızca Allah'a tevekkül etmelidirler." (Tevbe Suresi, 51)

VELİ
İyi kullarına dost olan

Allah, iman edenlerin velisi (dostu ve destekçisi)dir. Onları karanlıklardan nura çıkarır; inkar edenlerin velileri ise tağut'tur. Onları nurdan karanlıklara çıkarırlar. İşte onlar, ateşin halkıdırlar, onda süresiz kalacaklardır. (Bakara Suresi, 257)

İnsanın hem dünyada hem de ahirette tek bir gerçek dostu vardır. Bu dost onu hiçbir zaman bırakıp gitmez, asla terk etmez, her zorlukta yanındadır ve ona yardımcıdır. Doğduğu günden öldüğü güne kadar daima onunla birliktedir. Onu düşmanlarına karşı korur. Onun için herkesten daha güvenilirdir, daima karşılıksız armağan edendir. Kuşkusuz bu dost Rabbimiz olan Allah'tır. Allah müminlerin en çok güvendiği, en yakın dostudur. Kendisi'ne inanan insanları her türlü eksiklikten ve hatadan arındırır, onlara çok seçkin bir yaşam ve ahirette de hiç tükenmeyecek olan mülkünü vaat eder.

İnsan hayatı boyunca gerçekten güveneceği, her durumda sıkıntısını gideren, zengin ve muktedir bir insan ya da bir güç arayışı içindedir. Fakat bunu ararken zaten kendisini yaratmış, yaşamını sürdürmesini sağlayan,

büyük kuvvet sahibi, herşeyi yapmaya kadir olan Rabbimiz'i unutur. Kendisine kötülükten başka hiçbir katkısı olmayan, ahirette de cennette bir pay sahibi olmasını engelleyen şeytanı dost edinir. İşte bu, onun için karanlık bir dünyanın başlangıcıdır.

Allah'a iman eden, imanında da samimi olan insanlar ise artık içinde hiç mağlubiyeti olmayan şerefli ve hayırlı bir hayatın içine girerler. Çünkü Allah inananlara, din ahlakına uydukları ve sözlerine sadık oldukları sürece zafer nasip edecektir. Asıl büyük karşılığı ise ahirette onlara verecektir. Allah inananların dünyada ve ahiretteki tek gerçek dostudur. Allah'ın veli sıfatı ayetlerde şöyle haber verilir:

Allah, sizin düşmanlarınızı daha iyi bilendir; bir veli (en güvenilir bir dost) olarak Allah yeter, bir yardımcı olarak da Allah yeter. (Nisa Suresi, 45)

O zaman sizden iki grup, neredeyse 'çözülüp geri çekilmek' istemişti. Oysa Allah onların (velisi) yardımcısıydı. Artık mü'minler, yalnızca Allah'a tevekkül etmelidir. (Al-i İmran Suresi, 122)

O'dur ki, onlar umutlarını kestikten sonra yağmuru indirir ve rahmetini serip-yayar. O, Veli'dir, Hamid'dir. (Şura Suresi, 28)

Yoksa onlar: "Allah'a karşı yalan düzüp-uydurdu"mu diyorlar? Oysa eğer Allah dilerse senin de kalbini mühürler. Allah, batılı yok edip-ortadan kaldırır ve kendi kelimeleriyle hakkı hak olarak pekiştirir (gerçekleştirir). Çünkü O, sinelerin özünde olanı bilendir.

Kullarından tevbeyi kabul eden, kötülükleri affeden ve işlediklerinizi bilen O'dur.

O, iman edip salih amellerde bulunanlara icabet eder ve onlara Kendi fazlından artırır. Kafirlere gelince; onlara şiddetli bir azap vardır.

Eğer Allah, kulları için rızkı (sınırsızca) geniş tutup-yaysaydı, gerçekten yeryüzünde azarlardı. Ancak O, dilediği miktar ile indirir. Çünkü O, kullarından haberi olandır, görendir.

O'dur ki, onlar umutlarını kestikten sonra yağmuru indirir ve rahmetini serip-yayar. O, Veli'dir, Hamid'dir. (Şura Suresi, 24-28)

ZÜLCELAL-İ VE'L İKRAM
Hem büyüklük sahibi hem kerem ve

ikram sahibi olan

Celal ve ikram sahibi olan Rabbinin adı ne Yücedir. (Rahman Suresi, 78)

Dünyada insanın hoşuna gidecek sayısız nimet vardır. Allah kullarının hoşnut olacağı çeşitli detaylarla dünyayı süslemiştir. Ancak elbette Allah'ın sonsuz kerem ve ihsanını asıl olarak göstereceği yer cennettir. Kuran'da tasvir edilen cennet, O'nun sonsuz ikramını gözler önüne sermektedir.

Cennetin Kuran'da anlatılan en belirgin özelliklerinden biri, 'nefislerin arzuladığı herşeyin' müminlere verilmiş olmasıdır. Cennetin 'altından ırmaklar akar', 'yemişleri ve gölgelikleri süreklidir', 'ne sıcak-ne soğuk, tam kararında bir gölgelik' vardır. Allah Kendisi'nden bir rahmet olarak salih kullarını cennet bahçelerindeki 'gölgeliklerde ve pınar başlarında' bulunduracaktır. 'Çeşit çeşit inceliklere ve güzelliklere sahip' olan cennette müminlere 'istek duyup-arzuladıkları meyvelerden ve etten bol bol' verilecektir.

Müminler, 'içinde hesapsız olarak rızıklandırılmak üzere cennete girerler.' Ayrıca cennette inananlar için 'yüksek köşkler bina edilmiştir.' Bu köşklerin altlarından ırmaklar akmaktadır. 'Özenle işlenmiş mücevher tahtlar üzerinde' oturur ve etraflarını 'bakıp seyrederler.' Bu arada yapılan ikram da son derece ihtişamlıdır. 'Kendileri için hizmet eden civanlar' 'çevrelerinde gümüşten billur kaplar ve kupalar dolaştırırlar.' Bu hizmetler esnasında müminlerin giyimleri de son derece göz alıcıdır; '... orada altından bileziklerle ve incilerle süslenirler, oradaki elbiseleri ipek(ten)dir.' (Enbiya Suresi, 23)

Kuşkusuz Kuran'daki cennet tasviri yukarıda anlatabildiğimizin çok üstündedir. Aşağıdaki ayetler Allah'ın cennetteki sonsuz keremini ve ikramını açıkça bildirmektedir:

... Orada nefislerin arzu ettiği ve gözlerin lezzet (zevk) aldığı herşey var. Ve siz orada süresiz kalacaksınız. (Zuhruf Suresi, 71)

Her nereye baksan, bir nimet ve büyük bir mülk görürsün. (İnsan Suresi, 20)

Yere gelince, onu da (yaratılmış bütün) varlıklar için alçalttı-koydu. Onda meyveler ve salkımlı hurmalıklar var. Yapraklı taneler ve güzel kokulu bitkiler. Şu halde Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz? (Rahman Suresi, 10-13)

O, iki doğunun da Rabbidir, iki batının da Rabbidir. Şu halde Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz? Birbirleriyle kavuşmak üzere iki denizi salıverdi. İkisi arasında bir engel (berzah) vardır; birbirlerinin sınırını geçmezler. Şu halde Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz? İkisinden de inci ve mercan çıkar. Şu halde Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz? Denizde koca dağlar gibi yükselen gemiler O'nundur. Şu halde Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz? (Yer) Üzerindeki her şey yok olucudur; Celal ve ikram sahibi olan Rabbinin yüzü (kendisi) baki kalacaktır. Şu halde Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz? Göklerde ve yerde olan ne varsa O'ndan ister. O, her gün bir iştedir. Şu halde Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz? (Rahman Suresi, 10-30)

ZAHİR
Aşikar olan

O, Evveldir, Ahirdir, Zahirdir, Batındır. O, herşeyi bilendir. (Hadid, 3)

Allah'ın varlığının delilleri, düşünebilen her insanın rahatlıkla tespit edebileceği kadar aşikardır, tüm evrene yayılmıştır. Bir insanın Allah'ın varlığını kavrayabilmesi için hiçbir araştırma yapmadan, sadece içinde bulunduğu ortamı dikkatli bir gözle incelemesi yeterlidir. Çünkü bütün kainat yaratılış delillerini gözler önüne seren detaylarla doludur. En sadesinden en karmaşığına kadar var olan tüm sistemler, son derece kompleks, içlerine girildikçe daha çok sırrı açığa çıkaran yaratılış mucizeleri ile doludur. Allah bu mucizelerle ilgili Kuran'da şöyle örnekler vermiştir:

Üzerlerindeki göğe bakmıyorlar mı? Biz, onu nasıl bina ettik ve onu nasıl süsledik? Onun hiçbir çatlağı yok.

Yeri de (nasıl) döşeyip-yaydık? Onda sarsılmaz dağlar bıraktık ve onda 'göz alıcı ve iç açıcı' her çiftten (nice bitkiler) bitirdik. (Kaf Suresi, 6-7)

Onlar, üstlerinde dizi dizi kanat açıp kapayarak uçan kuşları görmüyorlar mı? Onları Rahman (olan Allah')tan başkası (boşlukta) tutmuyor. Şüphesiz O, herşeyi hakkıyla görendir. (Mülk Suresi, 19)

Taneyi ve çekirdeği yaran şüphesiz Allah'tır. O, diriyi ölüden çıkarır, ölüyü de diriden çıkarır. İşte Allah budur. Öyleyse nasıl oluyor da çevriliyorsunuz? O sabahı yarıp çıkarandır. Geceyi bir sükun (dinlenme), Güneş ve Ay'ı bir hesap (ile) kıldı. Bu, üstün ve güçlü olan, bilen Allah'ın takdiridir. O, karanın ve denizin karanlıklarından yolunuzu bulmanız için size yıldızları var edendir. Bilebilen bir topluluk için Biz ayetleri birer birer (bölüm bölüm) açıkladık. (Enam Suresi, 95-97)

Kuşkusuz yukarıdaki ayetlerde verilenler yalnızca sayılı birkaç konudur. Allah Kuran'da verdiği daha pek çok örnekle kullarına Kendi varlığını hatırlatmaktadır. Müminlerin en önemli özelliklerinden biri de çevrelerinde gördükleri herşey üzerinde derin derin düşünmeleri ve sonucunda Allah'ın varlığını ve büyüklüğünü fark etmeleridir. Zira yukarıda da belirttiğimiz gibi içinde yaşadığımız evrendeki her detay insana kendisinin yaratılmış olduğunu hissettirmektedir.

Tüm kainatın Yaratıcısı olan Allah'ın büyüklüğünü, Yüceliğini fark eden akıl sahibi bir insan elbette ki ahirette hesap vereceği Allah'a karşı içli bir korku duyar ve tüm yaşamını O'nu razı etmeye çalışarak geçirir. Bir ayette müminlerle ilgili olarak şöyle buyrulmaktadır:

Onlar, ayakta iken, otururken, yan yatarken Allah'ı zikrederler ve göklerin ve yerin yaratılışı konusunda düşünürler. (Ve derler ki:) "Rabbimiz, Sen bunu boşuna yaratmadın. Sen pek Yücesin, bizi ateşin azabından koru." (Al-i İmran Suresi, 191)

Ey insanlar, (size) bir örnek verildi; şimdi onu dinleyin. Sizin, Allah'ın dışında tapmakta olduklarınız -hepsi bunun için bir araya gelseler dahi- gerçekten bir sinek bile yaratamazlar. Eğer sinek onlardan bir şey kapacak olsa, bunu da ondan geri alamazlar. İsteyen de güçsüz, istenen de. Onlar, Allah'ın kadrini hakkıyla takdir edemediler. Şüphesiz Allah, güç sahibidir, azizdir. (Hac Suresi, 73-74)

EVRİM YANILGISI

Darwinizm, yani evrim teorisi, yaratılış gerçeğini reddetmek amacıyla ortaya atılmış, ancak başarılı olamamış bilim dışı bir safsatadan başka bir şey değildir. Canlılığın, cansız maddelerden tesadüfen oluştuğunu iddia eden bu teori, evrende ve canlılarda çok mucizevi bir düzen bulunduğunun bilim tarafından ispat edilmesiyle çürümüştür. Böylece Allah'ın tüm evreni ve canlıları yaratmış olduğu gerçeği, bilim tarafından da kanıtlanmıştır. Bugün evrim teorisini ayakta tutmak için dünya çapında yürütülen propaganda, sadece bilimsel gerçeklerin çarpıtılmasına, taraflı yorumlanmasına, bilim görüntüsü altında söylenen yalanlara ve yapılan sahtekarlıklara dayalıdır.

Ancak bu propaganda gerçeği gizleyememektedir. Evrim teorisinin bilim tarihindeki en büyük yanılgı olduğu, son 20-30 yıldır bilim dünyasında giderek daha yüksek sesle dile getirilmektedir. Özellikle 1980'lerden sonra yapılan araştırmalar, Darwinist iddiaların tamamen yanlış olduğunu ortaya koymuş ve bu gerçek pek çok bilim adamı tarafından dile getirilmiştir. Özellikle ABD'de, biyoloji, biyokimya, paleontoloji gibi farklı alanlardan gelen çok sayıda bilim adamı, Darwinizm'in geçersizliğini görmekte, canlıların kökenini artık yaratılış gerçeğiyle açıklamaktadırlar. Bugün bilimsel gelişmeler, evreni ve tüm canlıları Allah'ın yaratmış olduğu gerçeğini gözler önüne sermektedir. Evrim teorisinin çöküşünü ve yaratılışın delillerini diğer pek çok çalışmamızda bütün bilimsel detaylarıyla ele aldık ve almaya devam ediyoruz. Ancak konuyu, taşıdığı büyük önem nedeniyle, burada da özetlemekte yarar vardır.

Darwin'i Yıkan Zorluklar

Evrim teorisi, tarihi eski Yunan'a kadar uzanan bir öğreti olmasına karşın, kapsamlı olarak 19. yüzyılda ortaya atıldı. Teoriyi bilim dünyasının gündemine sokan en önemli gelişme, Charles Darwin'in 1859 yılında yayınlanan Türlerin Kökeni adlı kitabıydı. Darwin bu kitapta dünya üzerindeki farklı canlı türlerini Allah'ın ayrı ayrı yarattığı gerçeğine karşı çıkıyordu. Darwin'e göre, tüm türler ortak bir atadan geliyorlardı ve zaman içinde küçük değişimlerle farklılaşmışlardı. Darwin'in teorisi, hiçbir somut bilimsel bulguya dayanmıyordu; kendisinin de kabul ettiği gibi sadece bir "mantık yürütme" idi. Hatta Darwin'in kitabındaki "Teorinin Zorlukları" başlıklı uzun bölümde itiraf ettiği gibi, teori pek çok önemli soru karşısında açık veriyordu.

Darwin, teorisinin önündeki zorlukların gelişen bilim tarafından aşılacağını, yeni bilimsel bulguların teorisini güçlendireceğini umuyordu. Bunu kitabında sık sık belirtmişti. Ancak gelişen bilim, Darwin'in umutlarının tam aksine, teorinin temel iddialarını birer birer dayanaksız bırakmıştır.

Darwinizm'in bilim karşısındaki yenilgisi, üç temel başlıkta incelenebilir:

1) Teori, hayatın yeryüzünde ilk kez nasıl ortaya çıktığını asla açıklayamamaktadır.

2) Teorinin öne sürdüğü "evrim mekanizmaları"nın, gerçekte evrimleştirici bir etkiye sahip olduğunu gösteren hiçbir bilimsel bulgu yoktur.

3) Fosil kayıtları, evrim teorisinin öngörülerinin tam aksine bir tablo ortaya koymaktadır.

Bu bölümde, bu üç temel başlığı ana hatları ile inceleyeceğiz.

Aşılamayan İlk Basamak:
Hayatın Kökeni

Evrim teorisi, tüm canlı türlerinin, bundan yaklaşık 3.8 milyar yıl önce ilkel dünyada ortaya çıkan tek bir canlı hücreden geldiklerini iddia etmektedir. Tek bir hücrenin nasıl olup da milyonlarca kompleks canlı türünü oluşturduğu ve eğer gerçekten bu tür bir evrim gerçekleşmişse neden bunun izlerinin fosil kayıtlarında bulunamadığı, teorinin açıklayamadığı sorulardandır. Ancak tüm bunlardan önce, iddia edilen evrim sürecinin ilk basamağı üzerinde durmak gerekir. Sözü edilen o "ilk hücre" nasıl ortaya çıkmıştır?

Evrim teorisi, yaratılış gerçeğini reddettiği, hiçbir doğaüstü müdahaleyi kabul etmediği için, o "ilk hücre"nin, hiçbir plan ve düzenleme olmadan, doğa kanunları içinde rastlantısal olarak meydana geldiğini iddia eder. Yani teoriye göre, cansız madde tesadüfler sonucunda ortaya canlı bir hücre çıkarmış olmalıdır. Ancak bu, bilinen en temel biyoloji kanunlarına aykırı bir iddiadır.

"Hayat Hayattan Gelir"

Darwin, kitabında hayatın kökeni konusundan hiç söz etmemişti. Çünkü onun dönemindeki ilkel bilim anlayışı, canlıların çok basit bir yapıya sahip olduklarını varsayıyordu. Ortaçağ'dan beri inanılan "spontane jenerasyon" adlı teoriye göre, cansız maddelerin tesadüfen biraraya gelip, canlı bir varlık oluşturabileceklerine inanılıyordu. Bu dönemde böceklerin yemek artıklarından, farelerin de buğdaydan oluştuğu yaygın bir

düşünceydi. Bunu ispatlamak için de ilginç deneyler yapılmıştı. Kirli bir paçavranın üzerine biraz buğday konmuş ve biraz beklendiğinde bu karışımdan farelerin oluşacağı sanılmıştı.

Etlerin kurtlanması da hayatın cansız maddelerden türeyebildiğine bir delil sayılıyordu. Oysa daha sonra anlaşılacaktı ki, etlerin üzerindeki kurtlar kendiliklerinden oluşmuyorlar, sineklerin getirip bıraktıkları gözle görülmeyen larvalardan çıkıyorlardı. Darwin'in Türlerin Kökeni adlı kitabını yazdığı dönemde ise, bakterilerin cansız maddeden oluşabildikleri inancı, bilim dünyasında yaygın bir kabul görüyordu. Oysa Darwin'in kitabının yayınlanmasından beş yıl sonra, ünlü Fransız biyolog Louis Pasteur, evrime temel oluşturan bu inancı kesin olarak çürüttü. Pasteur yaptığı uzun çalışma ve deneyler sonucunda vardığı sonucu şöyle özetlemişti:

"Cansız maddelerin hayat oluşturabileceği iddiası artık kesin olarak tarihe gömülmüştür." (Sidney Fox, Klaus Dose, Molecular Evolution and The Origin of Life, New York: Marcel Dekker, 1977, s. 2)

Evrim teorisinin savunucuları, Pasteur'ün bulgularına karşı uzun süre direndiler. Ancak gelişen bilim, canlı hücresinin karmaşık yapısını ortaya çıkardıkça, hayatın kendiliğinden oluşabileceği iddiasının geçersizliği daha da açık hale geldi.

20. Yüzyıldaki Sonuçsuz Çabalar

20. yüzyılda hayatın kökeni konusunu ele alan ilk evrimci, ünlü Rus biyolog Alexander Oparin oldu. Oparin, 1930'lu yıllarda ortaya attığı birtakım tezlerle, canlı hücresinin tesadüfen meydana gelebileceğini ispat etmeye çalıştı. Ancak bu çalışmalar başarısızlıkla sonuçlanacak ve Oparin şu itirafı yapmak zorunda kalacaktı:

"Maalesef hücrenin kökeni, evrim teorisinin tümünü içine alan en karanlık noktayı oluşturmaktadır." (Alexander I. Oparin, Origin of Life, (1936) New York, Dover Publications, 1953 (Reprint), s.196)

Oparin'in yolunu izleyen evrimciler, hayatın kökeni konusunu çözüme kavuşturacak deneyler yapmaya çalıştılar. Bu deneylerin en ünlüsü, Amerikalı kimyacı Stanley Miller tarafından 1953 yılında düzenlendi. Miller, ilkel dünya atmosferinde olduğunu iddia ettiği gazları bir deney düzeneğinde birleştirerek ve bu karışıma enerji ekleyerek, proteinlerin yapısında kullanılan birkaç organik molekül (aminoasit) sentezledi. O yıllarda evrim adına önemli bir aşama gibi tanıtılan bu deneyin geçerli olmadığı ve deneyde kullanılan atmosferin gerçek dünya koşullarından çok farklı olduğu, ilerleyen yıllarda ortaya çıkacaktı. ("New Evidence on Evolution of Early Atmosphere and Life", Bulletin of the American Meteorological Society, c. 63, Kasım 1982, s. 1328-1330)

Uzun süren bir sessizlikten sonra Miller'in kendisi de kullandığı atmosfer ortamının gerçekçi olmadığını itiraf etti. (Stanley Miller, Molecular Evolution of Life: Current Status of the Prebiotic Synthesis of Small Molecules, 1986, s. 7)

Hayatın kökeni sorununu açıklamak için 20. yüzyıl boyunca yürütülen tüm evrimci çabalar hep başarısızlıkla sonuçlandı. San Diego Scripps Enstitüsü'nden ünlü jeokimyacı Jeffrey Bada, evrimci Earth dergisinde 1998 yılında yayınlanan bir makalede bu gerçeği şöyle kabul eder:

Bugün, 20. yüzyılı geride bırakırken, hala, 20. yüzyıla girdiğimizde sahip olduğumuz en büyük çözülmemiş problemle karşı karşıyayız: Hayat yeryüzünde nasıl başladı? (Jeffrey Bada, Earth, Şubat 1998, s. 40)

Hayatın Kompleks Yapısı

Evrim teorisinin hayatın kökeni konusunda bu denli büyük bir açmaza girmesinin başlıca nedeni, en basit sanılan canlı yapıların bile inanılmaz derecede karmaşık yapılara sahip olmasıdır. Canlı hücresi, insanoğlunun yaptığı bütün teknolojik ürünlerden daha karmaşıktır. Öyle ki bugün dünyanın en gelişmiş laboratuvarlarında bile cansız maddeler biraraya getirilerek canlı bir hücre üretilememektedir.

Bir hücrenin meydana gelmesi için gereken şartlar, asla rastlantılarla açıklanamayacak kadar fazladır. Hücrenin en temel yapı taşı olan proteinlerin rastlantısal olarak sentezlenme ihtimali; 500 aminoasitlik ortalama bir protein için, 10950’de 1’dir. Ancak matematikte 1050’de 1’den küçük olasılıklar pratik olarak “imkansız” sayılır. Hücrenin çekirdeğinde yer alan ve genetik bilgiyi saklayan DNA molekülü ise, inanılmaz bir bilgi bankasıdır. İnsan DNA’sının içerdiği bilginin, eğer kağıda dökülmeye kalkılsa, 500’er sayfadan oluşan 900 ciltlik bir kütüphane oluşturacağı hesaplanmaktadır.

Bu noktada çok ilginç bir ikilem daha vardır: DNA, yalnız birtakım özelleşmiş proteinlerin (enzimlerin) yardımı ile eşlenebilir. Ama bu enzimlerin sentezi de ancak DNA’daki bilgiler doğrultusunda gerçekleşir. Birbirine bağımlı olduklarından, eşlemenin meydana gelebilmesi için ikisinin de aynı anda var olmaları gerekir. Bu ise, hayatın kendiliğinden oluştuğu senaryosunu çıkmaza sokmaktadır. San Diego California Üniversitesi’nden ünlü evrimci Prof. Leslie Orgel, Scientific American dergisinin Ekim 1994 tarihli sayısında bu gerçeği şöyle itiraf eder:

Son derece kompleks yapılara sahip olan proteinlerin ve nükleik asitlerin (RNA ve DNA) aynı yerde ve aynı zamanda rastlantısal olarak oluşmaları aşırı derecede ihtimal dışıdır. Ama bunların birisi olmadan diğerini elde etmek de mümkün değildir. Dolayısıyla insan, yaşamın kimyasal yollarla ortaya çıkmasının asla mümkün olmadığı sonucuna varmak zorunda kalmaktadır. (Leslie E. Orgel, The Origin of Life on Earth, Scientific American, c. 271, Ekim 1994, s. 78)

Kuşkusuz eğer hayatın doğal etkenlerle ortaya çıkması imkansız ise, bu durumda hayatın doğaüstü bir biçimde “yaratıldığını” kabul etmek gerekir. Bu gerçek, en temel amacı yaratılışı reddetmek olan evrim teorisini açıkça geçersiz kılmaktadır.

Evrimin Hayali Mekanizmaları

Darwin’in teorisini geçersiz kılan ikinci büyük nokta, teorinin “evrim mekanizmaları” olarak öne sürdüğü iki kavramın da gerçekte hiçbir evrimleştirici güce sahip olmadığının anlaşılmış olmasıdır. Darwin, ortaya attığı evrim iddiasını tamamen “doğal seleksiyon” mekanizmasına bağlamıştı. Bu mekanizmaya verdiği önem, kitabının isminden de açıkça anlaşılıyordu: Türlerin Kökeni, Doğal Seleksiyon Yoluyla…

Doğal seleksiyon, doğal seçme demektir. Doğadaki yaşam mücadelesi içinde, doğal şartlara uygun ve güçlü canlıların hayatta kalacağı düşüncesine dayanır. Örneğin yırtıcı hayvanlar tarafından tehdit edilen bir geyik sürüsünde, daha hızlı koşabilen geyikler hayatta kalacaktır. Böylece

geyik sürüsü, hızlı ve güçlü bireylerden oluşacaktır. Ama elbette bu mekanizma, geyikleri evrimleştirmez, onları başka bir canlı türüne, örneğin atlara dönüştürmez. Dolayısıyla doğal seleksiyon mekanizması hiçbir evrimleştirici güce sahip değildir. Darwin de bu gerçeğin farkındaydı ve Türlerin Kökeni adlı kitabında "Faydalı değişiklikler oluşmadığı sürece doğal seleksiyon hiçbir şey yapamaz" demek zorunda kalmıştı. (Charles Darwin, The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition, Harvard University Press, 1964, s. 189)

Lamarck'ın Etkisi

Peki bu "faydalı değişiklikler" nasıl oluşabilirdi? Darwin, kendi döneminin ilkel bilim anlayışı içinde, bu soruyu Lamarck'a dayanarak cevaplamaya çalışmıştı. Darwin'den önce yaşamış olan Fransız biyolog Lamarck'a göre, canlılar yaşamları sırasında geçirdikleri fiziksel değişiklikleri sonraki nesle aktarıyorlar, nesilden nesile biriken bu özellikler sonucunda yeni türler ortaya çıkıyordu. Örneğin Lamarck'a göre zürafalar ceylanlardan türemişlerdi, yüksek ağaçların yapraklarını yemek için çabalarken nesilden nesile boyunları uzamıştı.

Darwin de benzeri örnekler vermiş, örneğin Türlerin Kökeni adlı kitabında, yiyecek bulmak için suya giren bazı ayıların zamanla balinalara dönüştüğünü iddia etmişti. (Charles Darwin, The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition, Harvard University Press, 1964, s. 184)

Ama Mendel'in keşfettiği ve 20.yüzyılda gelişen genetik bilimiyle kesinleşen kalıtım kanunları, kazanılmış özelliklerin sonraki nesillere aktarılması efsanesini kesin olarak yıktı. Böylece doğal seleksiyon "tek başına" ve dolayısıyla tümüyle etkisiz bir mekanizma olarak kalmış oluyordu.

Neo-Darwinizm ve Mutasyonlar

Darwinistler ise bu duruma bir çözüm bulabilmek için 1930'ların sonlarında, "Modern Sentetik Teori"yi ya da daha yaygın ismiyle neo-Darwinizm'i ortaya attılar. Neo-Darwinizm, doğal seleksiyonun yanına "faydalı değişiklik sebebi" olarak mutasyonları, yani canlıların genlerinde radyasyon gibi dış etkiler ya da kopyalama hataları sonucunda oluşan bozulmaları ekledi.

Bugün de hala dünyada evrim adına geçerliliğini koruyan model neo-Darwinizm'dir. Teori, yeryüzünde bulunan milyonlarca canlı türünün, bu canlıların, kulak, göz, akciğer, kanat gibi sayısız kompleks organlarının "mutasyonlara", yani genetik bozukluklara dayalı bir süreç sonucunda oluştuğunu iddia etmektedir. Ama teoriyi çaresiz bırakan açık bir bilimsel

gerçek vardır: Mutasyonlar canlıları geliştirmezler, aksine her zaman için canlılara zarar verirler.

Bunun nedeni çok basittir: DNA çok kompleks bir düzene sahiptir. Bu molekül üzerinde oluşan herhangi rastgele bir etki ancak zarar verir. Amerikalı genetikçi B. G. Ranganathan bunu şöyle açıklar:

Mutasyonlar küçük, rasgele ve zararlıdırlar. Çok ender olarak meydana gelirler ve en iyi ihtimalle etkisizdirler. Bu üç özellik, mutasyonların evrimsel bir gelişme meydana getiremeyeceğini gösterir. Zaten yüksek derecede özelleşmiş bir organizmada meydana gelebilecek rastlantısal bir değişim, ya etkisiz olacaktır ya da zararlı. Bir kol saatinde meydana gelecek rasgele bir değişim kol saatini geliştirmeyecektir. Ona büyük ihtimalle zarar verecek veya en iyi ihtimalle etkisiz olacaktır. Bir deprem bir şehri geliştirmez, ona yıkım getirir. (B. G. Ranganathan, Origins?, Pennsylvania: The Banner Of Truth Trust, 1988.)

Nitekim bugüne kadar hiçbir yararlı, yani genetik bilgiyi geliştiren mutasyon örneği gözlemlenmedi. Tüm mutasyonların zararlı olduğu görüldü. Anlaşıldı ki, evrim teorisinin "evrim mekanizması" olarak gösterdiği mutasyonlar, gerçekte canlıları sadece tahrip eden, sakat bırakan genetik olaylardır. (İnsanlarda mutasyonun en sık görülen etkisi de kanserdir.) Elbette tahrip edici bir mekanizma "evrim mekanizması" olamaz. Doğal seleksiyon ise, Darwin'in de kabul ettiği gibi, "tek başına hiçbir şey yapamaz." Bu gerçek bizlere doğada hiçbir "evrim mekanizması" olmadığını göstermektedir. Evrim mekanizması olmadığına göre de, evrim denen hayali süreç yaşanmış olamaz.

Fosil Kayıtları:
Ara Formlardan Eser Yok

Evrim teorisinin iddia ettiği senaryonun yaşanmamış olduğunun en açık göstergesi ise fosil kayıtlarıdır. Evrim teorisine göre bütün canlılar birbirlerinden türemişlerdir. Önceden var olan bir canlı türü, zamanla bir diğerine dönüşmüş ve bütün türler bu şekilde ortaya çıkmışlardır. Teoriye göre bu dönüşüm yüz milyonlarca yıl süren uzun bir zaman dilimini kapsamış ve kademe kademe ilerlemiştir. Bu durumda, iddia edilen uzun dönüşüm süreci içinde sayısız "ara türler"in oluşmuş ve yaşamış olmaları gerekir. Örneğin geçmişte, balık özelliklerini taşımalarına rağmen, bir yandan da bazı sürüngen özellikleri kazanmış olan yarı balık-yarı sürüngen canlılar yaşamış olmalıdır. Ya da sürüngen özelliklerini taşırken, bir yandan da bazı kuş özellikleri kazanmış sürüngen-kuşlar ortaya çıkmış olmalıdır. Bunlar, bir geçiş sürecinde oldukları için de, sakat, eksik, kusurlu canlılar olmalıdır. Evrimciler geçmişte yaşamış olduklarına inandıkları bu teorik yaratıklara "ara-geçiş formu" adını verirler.

Eğer gerçekten bu tür canlılar geçmişte yaşamışlarsa bunların sayılarının ve çeşitlerinin milyonlarca hatta milyarlarca olması gerekir. Ve bu ucube canlıların kalıntılarına mutlaka fosil kayıtlarında rastlanması gerekir. Darwin, Türlerin Kökeni'nde bunu şöyle açıklamıştır:

Eğer teorim doğruysa, türleri birbirine bağlayan sayısız ara-geçiş çeşitleri mutlaka yaşamış olmalıdır... Bunların yaşamış olduklarının kanıtları da sadece fosil kalıntıları arasında bulunabilir. (Charles Darwin, The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition, Harvard University Press, 1964, s. 179)

Darwin'in Yıkılan Umutları

Ancak 19. yüzyılın ortasından bu yana dünyanın dört bir yanında hummalı fosil araştırmaları yapıldığı halde bu ara geçiş formlarına rastlanamamıştır. Yapılan kazılarda ve araştırmalarda elde edilen bütün bulgular, evrimcilerin beklediklerinin aksine, canlıların yeryüzünde birdenbire, eksiksiz ve kusursuz bir biçimde ortaya çıktıklarını göstermiştir. Ünlü İngiliz paleontolog (fosil bilimci) Derek W. Ager, bir evrimci olmasına karşın bu gerçeği şöyle itiraf eder:

Sorunumuz şudur: Fosil kayıtlarını detaylı olarak incelediğimizde, türler ya da sınıflar seviyesinde olsun, sürekli olarak aynı gerçekle karşılaşırız; kademeli evrimle gelişen değil, aniden yeryüzünde oluşan gruplar görürüz. (Derek A. Ager, "The Nature of the Fossil Record", Proceedings of the British Geological Association, c. 87, 1976, s. 133)

Yani fosil kayıtlarında, tüm canlı türleri, aralarında hiçbir geçiş formu olmadan eksiksiz biçimleriyle aniden ortaya çıkmaktadırlar. Bu, Darwin'in öngörülerinin tam aksidir. Dahası, bu canlı türlerinin yaratıldıklarını gösteren çok güçlü bir delildir. Çünkü bir canlı türünün, kendisinden evrimleştiği hiçbir atası olmadan, bir anda ve kusursuz olarak ortaya çıkmasının tek açıklaması, o türün yaratılmış olmasıdır. Bu gerçek, ünlü evrimci biyolog Douglas Futuyma tarafından da kabul edilir:

Yaratılış ve evrim, yaşayan canlıların kökeni hakkında yapılabilecek yegane iki açıklamadır. Canlılar dünya üzerinde ya tamamen mükemmel ve eksiksiz bir biçimde ortaya çıkmışlardır ya da böyle olmamıştır. Eğer böyle olmadıysa, bir değişim süreci sayesinde kendilerinden önce var olan bazı canlı türlerinden evrimleşerek meydana gelmiş olmalıdırlar. Ama eğer eksiksiz ve mükemmel bir biçimde ortaya çıkmışlarsa, o halde sonsuz güç sahibi bir akıl tarafından yaratılmış olmaları gerekir. (Douglas J. Futuyma, Science on Trial, New York: Pantheon Books, 1983. s. 197)

Fosiller ise, canlıların yeryüzünde eksiksiz ve mükemmel bir biçimde ortaya çıktıklarını göstermektedir. Yani “türlerin kökeni”, Darwin’in sandığının aksine, evrim değil yaratılıştır.

İnsanın Evrimi Masalı

Evrim teorisini savunanların en çok gündeme getirdikleri konu, insanın kökeni konusudur. Bu konudaki Darwinist iddia, bugün yaşayan modern insanın maymunsu birtakım yaratıklardan geldiğini varsayar. 4-5 milyon yıl önce başladığı varsayılan bu süreçte, modern insan ile ataları arasında bazı “ara form”ların yaşadığı iddia edilir. Gerçekte tümüyle hayali olan bu senaryoda dört temel “kategori” sayılır:

1- Australopithecus

2- Homo habilis

3- Homo erectus

4- Homo sapiens

Evrimciler, insanların sözde ilk maymunsu atalarına “güney maymunu” anlamına gelen “Australopithecus” ismini verirler. Bu canlılar gerçekte soyu tükenmiş bir maymun türünden başka bir şey değildir. Lord Solly Zuckerman ve Prof. Charles Oxnard gibi İngiltere ve ABD’den dünyaca ünlü iki anatomistin Australopithecus örnekleri üzerinde yaptıkları çok geniş kapsamlı çalışmalar, bu canlıların sadece soyu tükenmiş bir maymun türüne ait olduklarını ve insanlarla hiçbir benzerlik taşımadıklarını göstermiştir. (Solly Zuckerman, Beyond The Ivory Tower, New York: Toplinger Publications, 1970, s. 75-94; Charles E. Oxnard, “The Place of Australopithecines in Human Evolution: Grounds for Doubt”, Nature, c. 258, s. 389)

Evrimciler insan evriminin bir sonraki safhasını da, “homo” yani insan olarak sınıflandırırlar. İddiaya göre homo serisindeki canlılar, Australopithecuslar’dan daha gelişmişlerdir. Evrimciler, bu farklı canlılara ait fosilleri ardı ardına dizerek hayali bir evrim şeması oluştururlar. Bu şema hayalidir, çünkü gerçekte bu farklı sınıfların arasında evrimsel bir ilişki olduğu asla ispatlanamamıştır. Evrim teorisinin 20. yüzyıldaki en önemli savunucularından biri olan Ernst Mayr, “Homo sapiens’e uzanan zincir gerçekte kayıptır” diyerek bunu kabul eder. (J. Rennie, “Darwin’s Current Bulldog: Ernst Mayr”, Scientific American, Aralık 1992)

Evrimciler “Australopithecus > Homo habilis > Homo erectus > Homo sapiens” sıralamasını yazarken, bu türlerin her birinin, bir sonrakinin atası olduğu izlenimini verirler. Oysa paleoantropologların son bulguları, Australopithecus, Homo habilis ve Homo erectus’un dünya’nın farklı bölgelerinde aynı dönemlerde yaşadıklarını göstermektedir. (Alan

Walker, Science, c. 207, 1980, s. 1103; A. J. Kelso, Physical Antropology, 1. baskı, New York: J. B. Lipincott Co., 1970, s. 221; M. D. Leakey, Olduvai Gorge, c. 3, Cambridge: Cambridge University Press, 1971, s. 272)

Dahası Homo erectus sınıflamasına ait insanların bir bölümü çok modern zamanlara kadar yaşamışlar, Homo sapiens neandertalensis ve Homo sapiens sapiens (modern insan) ile aynı ortamda yan yana bulunmuşlardır. (Time, Kasım 1996) Bu ise elbette bu sınıfların birbirlerinin ataları oldukları iddiasının geçersizliğini açıkça ortaya koymaktadır. Harvard Üniversitesi paleontologlarından Stephen Jay Gould, kendisi de bir evrimci olmasına karşın, Darwinist teorinin içine girdiği bu çıkmazı şöyle açıklar:

Eğer birbiri ile paralel bir biçimde yaşayan üç farklı hominid (insanımsı) çizgisi varsa, o halde bizim soy ağacımıza ne oldu? Açıktır ki, bunların biri diğerinden gelmiş olamaz. Dahası, biri diğeriyle karşılaştırıldığında evrimsel bir gelişme trendi göstermemektedirler. (S. J. Gould, Natural History, c. 85, 1976, s. 30)

Kısacası, medyada ya da ders kitaplarında yer alan hayali birtakım “yarı maymun, yarı insan” canlıların çizimleriyle, yani sırf propaganda yoluyla ayakta tutulmaya çalışılan insanın evrimi senaryosu, hiçbir bilimsel temeli olmayan bir masaldan ibarettir. Bu konuyu uzun yıllar inceleyen, özellikle Australopithecus fosilleri üzerinde 15 yıl araştırma yapan İngiltere’nin en ünlü ve saygın bilim adamlarından Lord Solly Zuckerman, bir evrimci olmasına rağmen, ortada maymunsu canlılardan insana uzanan gerçek bir soy ağacı olmadığı sonucuna varmıştır. Zuckerman bir de ilginç bir “bilim skalası” yapmıştır. Bilimsel olarak kabul ettiği bilgi dallarından, bilim dışı olarak kabul ettiği bilgi dallarına kadar bir yelpaze oluşturmuştur. Zuckerman’ın bu tablosuna göre en “bilimsel” -yani somut verilere dayanan- bilgi dalları kimya ve fiziktir. Yelpazede bunlardan sonra biyoloji bilimleri, sonra da sosyal bilimler gelir. Yelpazenin en ucunda, yani en “bilim dışı” sayılan kısımda ise, Zuckerman’a göre, telepati, altıncı his gibi “duyum ötesi algılama” kavramları ve bir de “insanın evrimi” vardır! Zuckerman, yelpazenin bu ucunu şöyle açıklar:

Objektif gerçekliğin alanından çıkıp da, biyolojik bilim olarak varsayılan bu alanlara -yani duyum ötesi algılamaya ve insanın fosil tarihinin yorumlanmasına- girdiğimizde, evrim teorisine inanan bir kimse için herşeyin mümkün olduğunu görürüz. Öyle ki teorilerine kesinlikle inanan bu kimselerin çelişkili bazı yargıları aynı anda kabul etmeleri bile mümkündür. (Solly Zuckerman, Beyond The Ivory Tower, New York: Toplinger Publications, 1970, s. 19)

İşte insanın evrimi masalı da, teorilerine körü körüne inanan birtakım insanların buldukları bazı fosilleri ön yargılı bir biçimde yorumlamalarından ibarettir.

Darwin Formülü!

Şimdiye kadar ele aldığımız tüm teknik delillerin yanında, isterseniz evrimcilerin nasıl saçma bir inanışa sahip olduklarını bir de çocukların bile anlayabileceği kadar açık bir örnekle özetleyelim.

Evrim teorisi canlılığın tesadüfen oluştuğunu iddia etmektedir. Dolayısıyla bu iddiaya göre cansız ve şuursuz atomlar biraraya gelerek önce hücreyi oluşturmuşlardır ve sonrasında aynı atomlar bir şekilde diğer canlıları ve insanı meydana getirmişlerdir. Şimdi düşünelim; canlılığın yapıtaşı olan karbon, fosfor, azot, potasyum gibi elementleri biraraya getirdiğimizde bir yığın oluşur. Bu atom yığını, hangi işlemden geçirilirse geçirilsin, tek bir canlı oluşturamaz. İsterseniz bu konuda bir "deney" tasarlayalım ve evrimcilerin aslında savundukları, ama yüksek sesle dile getiremedikleri iddiayı onlar adına "Darwin Formülü" adıyla inceleyelim:

Evrimciler, çok sayıda büyük varilin içine canlılığın yapısında bulunan fosfor, azot, karbon, oksijen, demir, magnezyum gibi elementlerden bol miktarda koysunlar. Hatta normal şartlarda bulunmayan ancak bu karışımın içinde bulunmasını gerekli gördükleri malzemeleri de bu varillere eklesinler. Karışımların içine, istedikleri kadar amino asit, istedikleri kadar da (bir tekinin bile rastlantısal oluşma ihtimali 10-950 olan) protein doldursunlar. Bu karışımlara istedikleri oranda ısı ve nem versinler. Bunları istedikleri gelişmiş cihazlarla karıştırsınlar. Varillerin başına da dünyanın önde gelen bilim adamlarını koysunlar. Bu uzmanlar babadan oğula, kuşaktan kuşağa aktararak nöbetleşe milyarlarca, hatta trilyonlarca sene sürekli varillerin başında beklesinler. Bir canlının oluşması için hangi şartların var olması gerektiğine inanılıyorsa hepsini kullanmak serbest olsun. Ancak, ne yaparlarsa yapsınlar o varillerden kesinlikle bir canlı çıkartamazlar. Zürafaları, aslanları, arıları, kanaryaları, bülbülleri, papağanları, atları, yunusları, gülleri, orkideleri, zambakları, karanfilleri, muzları, portakalları, elmaları, hurmaları, domatesleri, kavunları, karpuzları, incirleri, zeytinleri, üzümleri, şeftalileri, tavus kuşlarını, sülünleri, renk renk kelebekleri ve bunlar gibi milyonlarca canlı türünden hiçbirini oluşturamazlar. Değil burada birkaçını saydığımız bu canlı varlıkları, bunların tek bir hücresini bile elde edemezler.

Kısacası, bilinçsiz atomlar biraraya gelerek hücreyi oluşturamazlar. Sonra yeni bir karar vererek bir hücreyi ikiye bölüp, sonra art arda başka

kararlar alıp, elektron mikroskobunu bulan, sonra kendi hücre yapısını bu mikroskop altında izleyen profesörleri oluşturamazlar. Madde, ancak Allah'ın üstün yaratmasıyla hayat bulur.

Bunun aksini iddia eden evrim teorisi ise, akla tamamen aykırı bir safsatadır. Evrimcilerin ortaya attığı iddialar üzerinde biraz bile düşünmek, üstteki örnekte olduğu gibi, bu gerçeği açıkça gösterir.

Göz ve Kulaktaki Teknoloji

Evrim teorisinin kesinlikle açıklama getiremeyeceği bir diğer konu ise göz ve kulaktaki üstün algılama kalitesidir.

Gözle ilgili konuya geçmeden önce "Nasıl görürüz?" sorusuna kısaca cevap verelim. Bir cisimden gelen ışınlar, gözde retinaya ters olarak düşer. Bu ışınlar, buradaki hücreler tarafından elektrik sinyallerine dönüştürülür ve beynin arka kısmındaki görme merkezi denilen küçücük bir noktaya ulaşır. Bu elektrik sinyalleri bir dizi işlemden sonra beyindeki bu merkezde görüntü olarak algılanır. Bu bilgiden sonra şimdi düşünelim:

Beyin ışığa kapalıdır. Yani beynin içi kapkaranlıktır, ışık beynin bulunduğu yere kadar giremez. Görüntü merkezi denilen yer kapkaranlık, ışığın asla ulaşmadığı, belki de hiç karşılaşmadığınız kadar karanlık bir yerdir. Ancak siz bu zifiri karanlıkta ışıklı, pırıl pırıl bir dünyayı seyretmektesiniz.

Üstelik bu o kadar net ve kaliteli bir görüntüdür ki 21. yüzyıl teknolojisi bile her türlü imkana rağmen bu netliği sağlayamamıştır. Örneğin şu anda okuduğunuz kitaba, kitabı tutan ellerinize bakın, sonra başınızı kaldırın ve çevrenize bakın. Şu anda gördüğünüz netlik ve kalitedeki bu görüntüyü başka bir yerde gördünüz mü? Bu kadar net bir görüntüyü size dünyanın bir numaralı televizyon şirketinin ürettiği en gelişmiş televizyon ekranı dahi veremez. 100 yıldır binlerce mühendis bu netliğe ulaşmaya çalışmaktadır. Bunun için fabrikalar, dev tesisler kurulmakta, araştırmalar yapılmakta, planlar ve tasarımlar geliştirilmektedir. Yine bir TV ekranına bakın, bir de şu anda elinizde tuttuğunuz bu kitaba. Arada büyük bir netlik ve kalite farkı olduğunu göreceksiniz. Üstelik, TV ekranı size iki boyutlu bir görüntü gösterir, oysa siz üç boyutlu, derinlikli bir perspektifi izlemektesiniz.

Uzun yıllardır on binlerce mühendis üç boyutlu TV yapmaya, gözün görme kalitesine ulaşmaya çalışmaktadırlar. Evet, üç boyutlu bir televizyon sistemi yapabildiler ama onu da gözlük takmadan üç boyutlu görmek mümkün değil, kaldı ki bu suni bir üç boyuttur. Arka taraf daha bulanık, ön taraf ise kağıttan dekor gibi durur. Hiçbir zaman gözün

gördüğü kadar net ve kaliteli bir görüntü oluşmaz. Kamerada da, televizyonda da mutlaka görüntü kaybı meydana gelir.

İşte evrimciler, bu kaliteli ve net görüntüyü oluşturan mekanizmanın tesadüfen oluştuğunu iddia etmektedirler. Şimdi biri size, odanızda duran televizyon tesadüfler sonucunda oluştu, atomlar biraraya geldi ve bu görüntü oluşturan aleti meydana getirdi dese ne düşünürsünüz? Binlerce kişinin biraraya gelip yapamadığını şuursuz atomlar nasıl yapsın?

Gözün gördüğünden daha ilkel olan bir görüntüyü oluşturan alet tesadüfen oluşamıyorsa, gözün ve gözün gördüğü görüntünün de tesadüfen oluşamayacağı çok açıktır. Aynı durum kulak için de geçerlidir. Dış kulak, çevredeki sesleri kulak kepçesi vasıtasıyla toplayıp orta kulağa iletir; orta kulak aldığı ses titreşimlerini güçlendirerek iç kulağa aktarır; iç kulak da bu titreşimleri elektrik sinyallerine dönüştürerek beyne gönderir. Aynen görmede olduğu gibi duyma işlemi de beyindeki duyma merkezinde gerçekleşir. Gözdeki durum kulak için de geçerlidir, yani beyin, ışık gibi sese de kapalıdır, ses geçirmez. Dolayısıyla dışarısı ne kadar gürültülü de olsa beynin içi tamamen sessizdir. Buna rağmen en net sesler beyinde algılanır. Ses geçirmeyen beyninizde bir orkestranın senfonilerini dinlersiniz, kalabalık bir ortamın tüm gürültüsünü duyarsınız. Ama o anda hassas bir cihazla beyninizin içindeki ses düzeyi ölçülse, burada keskin bir sessizliğin hakim olduğu görülecektir.

Net bir görüntü elde edebilmek ümidiyle teknoloji nasıl kullanılıyorsa, ses için de aynı çabalar onlarca yıldır sürdürülmektedir. Ses kayıt cihazları, müzik setleri, birçok elektronik alet, sesi algılayan müzik sistemleri bu çalışmalardan bazılarıdır. Ancak, tüm teknolojiye, bu teknolojide çalışan binlerce mühendise ve uzmana rağmen kulağın oluşturduğu netlik ve kalitede bir sese ulaşılamamıştır. En büyük müzik sistemi şirketinin ürettiği en kaliteli müzik setini düşünün. Sesi kaydettiğinde mutlaka sesin bir kısmı kaybolur veya az da olsa mutlaka parazit oluşur veya müzik setini açtığınızda daha müzik başlamadan bir cızırtı mutlaka duyarsınız. Ancak insan vücudundaki teknolojinin ürünü olan sesler son derece net ve kusursuzdur. Bir insan kulağı, hiçbir zaman müzik setinde olduğu gibi cızırtılı veya parazitli algılamaz; ses ne ise tam ve net bir biçimde onu algılar. Bu durum, insan yaratıldığı günden bu yana böyledir.

Şimdiye kadar insanoğlunun yaptığı hiçbir görüntü ve ses cihazı, göz ve kulak kadar hassas ve başarılı birer algılayıcı olamamıştır.

Ancak görme ve işitme olayında, tüm bunların ötesinde, çok büyük bir gerçek daha vardır.

Beynin İçinde Gören ve Duyan Şuur Kime Aittir?

Beynin içinde, ışıl ışıl renkli bir dünyayı seyreden, senfonileri, kuşların cıvıltılarını dinleyen, gülü koklayan kimdir?

İnsanın gözlerinden, kulaklarından, burnundan gelen uyarılar, elektrik sinyali olarak beyne gider. Biyoloji, fizyoloji veya biyokimya kitaplarında bu görüntünün beyinde nasıl oluştuğuna dair birçok detay okursunuz. Ancak, bu konu hakkındaki en önemli gerçeğe hiçbir yerde rastlayamazsınız: Beyinde, bu elektrik sinyallerini görüntü, ses, koku ve his olarak algılayan kimdir? Beynin içinde göze, kulağa, burna ihtiyaç duymadan tüm bunları algılayan bir şuur bulunmaktadır. Bu şuur kime aittir?

Elbette bu şuur beyni oluşturan sinirler, yağ tabakası ve sinir hücrelerine ait değildir. İşte bu yüzden, herşeyin maddeden ibaret olduğunu zanneden Darwinist-materyalistler bu sorulara hiçbir cevap verememektedirler. Çünkü bu şuur, Allah'ın yaratmış olduğu ruhtur. Ruh, görüntüyü seyretmek için göze, sesi duymak için kulağa ihtiyaç duymaz. Bunların da ötesinde düşünmek için beyne ihtiyaç duymaz. Bu açık ve ilmi gerçeği okuyan her insanın, beynin içindeki birkaç santimetreküplük, kapkaranlık mekana tüm kainatı üç boyutlu, renkli, gölgeli ve ışıklı olarak sığdıran Yüce Allah'ı düşünüp, O'ndan korkup, O'na sığınması gerekir.

Materyalist Bir İnanç

Buraya kadar incelediklerimiz, evrim teorisinin bilimsel bulgularla açıkça çelişen bir iddia olduğunu göstermektedir. Teorinin hayatın kökeni hakkındaki iddiası bilime aykırıdır, öne sürdüğü evrim mekanizmalarının hiçbir evrimleştirici etkisi yoktur ve fosiller teorinin gerektirdiği ara formların yaşamadıklarını göstermektedir. Bu durumda, elbette, evrim teorisinin bilime aykırı bir düşünce olarak bir kenara atılması gerekir. Nitekim tarih boyunca dünya merkezli evren modeli gibi pek çok düşünce, bilimin gündeminden çıkarılmıştır. Ama evrim teorisi ısrarla bilimin gündeminde tutulmaktadır. Hatta bazı insanlar teorinin eleştirilmesini "bilime saldırı" olarak göstermeye bile çalışmaktadırlar. Peki neden?..

Bu durumun nedeni, evrim teorisinin bazı çevreler için, kendisinden asla vazgeçilemeyecek dogmatik bir inanış oluşudur. Bu çevreler, materyalist felsefeye körü körüne bağlıdırlar ve Darwinizm'i de doğaya getirilebilecek yegane materyalist açıklama olduğu için benimsemektedirler.

Bazen bunu açıkça itiraf da ederler. Harvard Üniversitesi'nden ünlü bir genetikçi ve aynı zamanda önde gelen bir evrimci olan Richard

Lewontin, “önce materyalist, sonra bilim adamı” olduğunu şöyle itiraf etmektedir:

Bizim materyalizme bir inancımız var, ‘a priori’ (önceden kabul edilmiş, doğru varsayılmış) bir inanç bu. Bizi dünyaya materyalist bir açıklama getirmeye zorlayan şey, bilimin yöntemleri ve kuralları değil. Aksine, materyalizme olan ‘a priori’ bağlılığımız nedeniyle, dünyaya materyalist bir açıklama getiren araştırma yöntemlerini ve kavramları kurguluyoruz. Materyalizm mutlak doğru olduğuna göre de, İlahi bir açıklamanın sahneye girmesine izin veremeyiz. (Richard Lewontin, “The Demon-Haunted World”, The New York Review of Books, 9 Ocak 1997, s. 28)

Bu sözler, Darwinizm’in, materyalist felsefeye bağlılık uğruna yaşatılan bir dogma olduğunun açık ifadeleridir. Bu dogma, maddeden başka hiçbir varlık olmadığını varsayar. Bu nedenle de cansız, bilinçsiz maddenin, hayatı yarattığına inanır. Milyonlarca farklı canlı türünün; örneğin kuşların, balıkların, zürafaların, kaplanların, böceklerin, ağaçların, çiçeklerin, balinaların ve insanların maddenin kendi içindeki etkileşimlerle, yani yağan yağmurla, çakan şimşekle, cansız maddenin içinden oluştuğunu kabul eder. Gerçekte ise bu, hem akla hem bilime aykırı bir kabuldür. Ama Darwinistler kendi deyimleriyle “İlahi bir açıklamanın sahneye girmemesi” için, bu kabulü savunmaya devam etmektedirler. Canlıların kökenine materyalist bir ön yargı ile bakmayan insanlar ise, şu açık gerçeği göreceklerdir: Tüm canlılar, üstün bir güç, bilgi ve akla sahip olan bir Yaratıcı’nın eseridirler. Yaratıcı, tüm evreni yoktan var eden, en kusursuz biçimde düzenleyen ve tüm canlıları yaratıp şekillendiren Allah’tır.

Evrim Teorisi Dünya Tarihinin En Etkili Büyüsüdür

Burada şunu da belirtmek gerekir ki, ön yargısız, hiçbir ideolojinin etkisi altında kalmadan, sadece aklını ve mantığını kullanan her insan, bilim ve medeniyetten uzak toplumların hurafelerini andıran evrim teorisinin inanılması imkansız bir iddia olduğunu kolaylıkla anlayacaktır.

Yukarıda da belirtildiği gibi, evrim teorisine inananlar, büyük bir varilin içine birçok atomu, molekülü, cansız maddeyi dolduran ve bunların karışımından zaman içinde düşünen, akleden, buluşlar yapan profesörlerin, üniversite öğrencilerinin, Einstein, Hubble gibi bilim adamlarının, Frank Sinatra, Charlton Heston gibi sanatçıların, bunun yanı sıra ceylanların, limon ağaçlarının, karanfillerin çıkacağına inanmaktadırlar. Üstelik, bu saçma iddiaya inananlar bilim adamları,

profesörler, kültürlü, eğitimli insanlardır. Bu nedenle evrim teorisi için "dünya tarihinin en büyük ve en etkili büyüsü" ifadesini kullanmak yerinde olacaktır. Çünkü, dünya tarihinde insanların bu derece aklını başından alan, akıl ve mantıkla düşünmelerine imkan tanımayan, gözlerinin önüne sanki bir perde çekip çok açık olan gerçekleri görmelerine engel olan bir başka inanç veya iddia daha yoktur. Bu, Afrikalı bazı kabilelerin totemlere, Sebe halkının Güneş'e tapmasından, Hz. İbrahim'in kavminin elleri ile yaptıkları putlara, Hz. Musa'nın kavminin altından yaptıkları buzağıya tapmalarından çok daha vahim ve akıl almaz bir körlüktür. Gerçekte bu durum, Allah'ın Kuran'da işaret ettiği bir akılsızlıktır. Allah, bazı insanların anlayışlarının kapanacağını ve gerçekleri görmekten aciz duruma düşeceklerini birçok ayetinde bildirmektedir. Bu ayetlerden bazıları şöyledir:

Şüphesiz, inkar edenleri uyarsan da, uyarmasan da, onlar için fark etmez; inanmazlar. Allah, onların kalplerini ve kulaklarını mühürlemiştir; gözlerinin üzerinde perdeler vardır. Ve büyük azab onlaradır. (Bakara Suresi, 6-7)

... Kalbleri vardır bununla kavrayıp-anlamazlar, gözleri vardır bununla görmezler, kulakları vardır bununla işitmezler. Bunlar hayvanlar gibidir, hatta daha aşağılıktırlar. İşte bunlar gafil olanlardır. (Araf Suresi, 179)

Allah Hicr Suresi'nde ise, bu insanların mucizeler görseler bile inanmayacak kadar büyülendiklerini şöyle bildirmektedir:

Onların üzerlerine gökyüzünden bir kapı açsak, ordan yukarı yükselseler de, mutlaka: "Gözlerimiz döndürüldü, belki biz büyülenmiş bir topluluğuz" diyeceklerdir. (Hicr Suresi, 14-15)

Bu kadar geniş bir kitlenin üzerinde bu büyünün etkili olması, insanların gerçeklerden bu kadar uzak tutulmaları ve 150 yıldır bu büyünün bozulmaması ise, kelimelerle anlatılamayacak kadar hayret verici bir durumdur. Çünkü, bir veya birkaç insanın imkansız senaryolara, saçmalık ve mantıksızlıklarla dolu iddialara inanmaları anlaşılabilir. Ancak dünyanın dört bir yanındaki insanların, şuursuz ve cansız atomların ani bir kararla biraraya gelip; olağanüstü bir organizasyon, disiplin, akıl ve şuur gösterip kusursuz bir sistemle işleyen evreni, canlılık için uygun olan her türlü özelliğe sahip olan Dünya gezegenini ve sayısız kompleks sistemle

donatılmış canlıları meydana getirdiğine inanmasının, “büyü”den başka bir açıklaması yoktur.

Nitekim, Allah Kuran’da, inkarcı felsefenin savunucusu olan bazı kimselerin, yaptıkları büyülerle insanları etkilediklerini Hz. Musa ve Firavun arasında geçen bir olayla bizlere bildirmektedir. Hz. Musa, Firavun’a hak dini anlattığında, Firavun Hz. Musa’ya, kendi “bilgin büyücüleri” ile insanların toplandığı bir yerde karşılaşmasını söyler. Hz. Musa, büyücülerle karşılaştığında, büyücülere önce onların marifetlerini sergilemelerini emreder. Bu olayın anlatıldığı ayet şöyledir:

(Musa:) “Siz atın” dedi. (Asalarını) atıverince, insanların gözlerini büyüleyiverdiler, onları dehşete düşürdüler ve (ortaya) büyük bir sihir getirmiş oldular. (Araf Suresi, 116)

Görüldüğü gibi Firavun’un büyücüleri yaptıkları “aldatmacalar”la -Hz. Musa ve ona inananlar dışında- insanların hepsini büyüleyebilmişlerdir. Ancak, onların attıklarına karşılık Hz. Musa’nın ortaya koyduğu delil, onların bu büyüsünü, Kuran’daki ifadeyle “uydurduklarını yutmuş” yani etkisiz kılmıştır:

Biz de Musa’ya: “Asanı fırlatıver” diye vahyettik. (O da fırlatıverince) bir de baktılar ki, o bütün uydurduklarını derleyip-toparlayıp yutuyor. Böylece hak yerini buldu, onların bütün yapmakta oldukları geçersiz kaldı. Orada yenilmiş oldular ve küçük düşmüşler olarak tersyüz çevrildiler. (Araf Suresi, 117-119)

Ayetlerde de bildirildiği gibi, daha önce insanları büyüleyerek etkileyen bu kişilerin yaptıklarının bir sahtekarlık olduğunun anlaşılması ile, söz konusu insanlar küçük düşmüşlerdir. Günümüzde de bir büyünün etkisiyle, ebilimsellik kılıfı altında son derece saçma iddialara inanan ve bunları savunmaya hayatlarını adayanlar, eğer bu iddialardan vazgeçmezlerse gerçekler tam anlamıyla açığa çıktığında ve “büyü bozulduğunda” küçük duruma düşeceklerdir. Nitekim, yaklaşık 60 yaşına kadar evrimi savunan ve ateist bir felsefeci olan, ancak daha sonra gerçekleri gören Malcolm Muggeridge evrim teorisinin yakın gelecekte düşeceği durumu şöyle açıklamaktadır:

Ben kendim, evrim teorisinin, özellikle uygulandığı alanlarda, geleceğin tarih kitaplarındaki en büyük espri malzemelerinden biri olacağına ikna oldum. Gelecek kuşak, bu kadar çürük ve belirsiz bir hipotezin inanılmaz bir saflıkla kabul edilmesini hayretle karşılayacaktır.

(Malcolm Muggeridge, The End of Christendom, Grand Rapids: Eerdmans, 1980, s.43)

Bu gelecek, uzakta değildir aksine çok yakın bir gelecekte insanlar "tesadüfler"in ilah olamayacaklarını anlayacaklar ve evrim teorisi dünya tarihinin en büyük aldatmacası ve en şiddetli büyüsü olarak tanımlanacaktır. Bu şiddetli büyü, büyük bir hızla dünyanın dört bir yanında insanların üzerinden kalkmaya başlamıştır. Artık evrim aldatmacasının sırrını öğrenen birçok insan, bu aldatmacaya nasıl kandığını hayret ve şaşkınlıkla düşünmektedir.

Dediler ki: "Sen Yücesin,
bize öğrettiğinden başka bizim hiçbir bilgimiz yok.
Gerçekten Sen, her şeyi bilen, hüküm
ve hikmet sahibi olansın."
(Bakara Suresi, 32)

Sizi ve kainatı en ince ayrıntısına kadar planlayıp yaratan Allah'ı ne kadar tanıyorsunuz?

Birçok insan farklı kültürlerin ve kaynağı belirsiz bilgilerin etkisiyle Allah hakkında yanlış düşüncelere sahiptir. Oysa Allah, 1400 yıl önce indirdiği Kuran ile insanlara Kendini tanıtmış, Kendine ait isimleri bildirmiştir.

İşte şu an elinizde tuttuğunuz kitabın amacı size "şah damarınızdan daha yakın olan" Allah'ı, O'nun Kuran'da bildirdiği şekilde tanıtmak, böylelikle Yüce Allah'a daha yakın olmanızı sağlamaktır.

YAZAR HAKKINDA

Harun Yahya müstear ismini kullanan Adnan Oktar, 1956 yılında Ankara'da doğdu. 1980'li yıllardan bu yana, imani, bilimsel ve siyasi konularda pek çok eser hazırladı. Bunların yanı sıra, yazarın evrimcilerin sahtekarlıklarını, iddialarının geçersizliğini ve Darwinizm'in kanlı ideolojilerle olan karanlık bağlantılarını ortaya koyan çok önemli eserleri bulunmaktadır.

Yazarın tüm çalışmalarındaki ortak hedef, Kuran'ın tebliğini dünyaya ulaştırmak, böylelikle insanları Allah'ın varlığı, birliği ve ahiret gibi temel imani konular üzerinde düşünmeye sevk etmek ve inkarcı sistemlerin çürük temellerini ve sapkın uygulamalarını gözler önüne sermektir. Nitekim yazarın, bugüne kadar 57 ayrı dile çevrilen yaklaşık 250 eseri, dünya çapında geniş bir okuyucu kitlesi tarafından takip edilmektedir.

Harun Yahya Külliyatı, -Allah'ın izniyle- 21. yüzyılda dünya insanlarını Kuran'da tarif edilen huzur ve barışa, doğruluk ve adalete, güzellik ve mutluluğa taşımaya bir vesile olacaktır.